

Leonid Petrescu

Autobuzul
profesorului

LEONID PETRESCU

Autobuzul profesorului

EDITURA TINERETULUI

P A R T E A I N T I I A
C Ā U T A R E A

C A P I T O L U L I N T I I

...unde un amator fotograf întâlnește o fată blondă și un mister

Zăpada este un fel de apă înghețată care plouă numai iarna.

(Din extemporalul unui elev anonim.)

I

Geamul de la etaj zbură în țandări. Cu o detunătură ca a unei arme de foc, un bolovan țîșni prin spărtură și căzu pe trotuarul opus.

În același timp, din încăpere năvăliră în stradă aburi groși. Un nor cenușiu se formă într-o clipă, la câțiva metri înălțime deasupra solului. În aerul călduț al lui aprilie apărură fulgi de zăpadă, care, în loc să cadă vertical, convergeau către pietroiul de pe trotuar. Un con desenat de nea, cu vârful înfipt în bolovan și cu baza în micul nor, umplu spațiul dintre locuințele de pe o parte și alta a străzii : acesta era fenomenul uimitor, pe care nu-l văzură decît doi oameni, un fotograf amator și un student chiulangiu.

O scînteie uriașă legă o clipă norul de caldarîm. Un mormăit înăbușit, de animal neliniștit, răsună în strada aproape pustie. Apoi, toate aceste neobișnuite întîmplări încetară : norul se risipi, pe loc, în aer și cerul deveni senin. Zăpada căzută dispăru, ca sub bagheta magică a unui iluzionist. Atmosfera călduță și plăcută puse din nou stăpînire peste strada Săgeții.

Amatorul cu experiență cunoaște o regulă de aur : nu te încapățina să fotografiezi atunci cînd nu ți se oferă destulă lumină. Cu toate acestea, cînd în inima vîntătorului de imagini a încolțit nădejdea unui instantaneu inedit, locul acela nu poate fi părăsit cu ușurință.

— Păcat. Pentru astăzi, mi se pare că s-a cam isprăvit, oftă în sinea sa Virgil Roșianu.

Cu aparatul fotografic atîrnat pe după gît, tînărul pășea rar, oprindu-se din cînd în cînd pentru a căuta, în vizorul deschis, oglindirea veșnic nouă a apusului. Razele blajine ale finalului banal de aprilie terminaseră tocmai norma de lucru pe meleagurile bucureștene și porneau spre longitudini mai vestice. Umbra se așternea tot mai insistentă pe străzi, în parcuri, înăuntrul caselor. Doar pe acoperișuri mai zăbovea lumina, prelungire efemeră a razelor ce călătoreau acum către cealaltă emisferă pămîntească.

— Prea tîrziu ! continuă Virgil monologul său interior. Se sting și ultimele sclipiri !

— Vezi dacă nu ai pornit mai devreme la fotoplimbare, stimabile ?

Replica aceasta viguroasă nu se datora vreunui alt personagiu. Încă de cînd era elev în școala elementară, Virgil se obișnuise să discute cu el însuși. Obiecțiile și întrebările le punea, pare-se, un Virgil sever, cu ochelari pe vîrfurile nasului și cu dojana veșnic pe buze. În fața lui, stătea smerit Virgil numărul doi, un tînăr cu replici adesea în doi peri și cu mutra unui ștrengar pus pe renghiuri. Conviețuirea celor doi Virgili într-unul și același amator fotograf era, chiar pentru acesta, un motiv de adîncă surprindere.

— Ce mai stai cu aparatul deschis ? Doar nu-ți închipui că o să urce soarele la loc, de după orizont, special pentru tine ? se răsti Virgil 2.

— Uite, așa faci întotdeauna, îi răspunse, mîhnit, Virgil 1. Te descurajezi în cîteva secunde și lași totul baltă. O ultimă privire în vizor nu strică !

— Cel mai cuminte lucru ar fi să alergi pînă la librărie și să-ți cumperi o ilustrată. Inspiră-te de la pescarii amatori !

Virgil l înălță din umeri, cu părere de rău. Ferestrele mari, ale clădirii de pe cealaltă parte a străzii, ramurile proaspăt înfrunzite ale teilor, fișiile de lumină reflectate în geamuri... și, dacă ajută celebra șansă a amatorului fotograf, capul unei fete frumoase aplecat peste pervaz, privind undeva, către primăvară : iată un colț ce nu trebuie uitat.

Virgil se înclină, încercînd să găsească pe geamul mat încadrarea cea mai bună, dar încetă brusc această căutare și rămase cu ochii holbați în vizor. La una din ferestrele de la etajul doi se ivise o fată, întocmai după cum cerea punerea în scenă la care visase adineaori. O clipă, îi fu teamă să ridice ochii spre realitate.

— Te pomenești că aparatul meu e fermecat ! Mi-a auzit dorința și — hocus-pocus ! — mi-a oferit o fată. Poate că o fi existînd numai aici, în vizor ? Dacă încerc să mă uit la ea direct, va dispărea pentru totdeauna !

Încercă, totuși, iar fata nu dispăru. Amatorul fotograf admiră îndelung părul blond, revărsat în jos, către un tînăr care gesticula pe trotuar. Ce fotografie extraordinară, dacă ar fi fost mai devreme măcar cu un sfert de ceas !

Dar modelele fotografiei nerealizate se despărțiră curînd. Tînărul porni cu pași grăbiți și se mistui undeva, spre capătul străzii. Fata se retrase în cameră și, timp de o frîntură de secundă, Virgil putu să-i întrezărească ovalul feței și arcu sprîncenelor.

În clipa următoare, geamul ferestrei alăturate se prefăcu în cioburi și, în același timp, se auzi o bubuitură. Ceva cenușiu zbură printre țândări și ateriză pe trotuar, la cîțiva centimetri de picioarele amatorului fotograf, pietrificat de uimire. Din cerul dintr-o dată înnourat se porni o ninsoare, care părea că țintește bolovanul căzut lîngă Virgil.

Tînărul privi pietroiul greu, sub care asfaltul începuse să se înmoaie ca o pastă și apoi făcu — tar-

div —o săritură înapoi, apărîndu-și aparatul cu grija unei mame. O linie strălucitoare de foc uni în aceeași clipă pietroiul de cer, cu un scrișnet amenințător.

Trecură numai cîteva secunde de la saltul acrobatic al fotografului amator și ninsoarea încetă brusc, iar norul dispăru. Dacă n-ar fi văzut în fața sa bolovanul, Virgil ar fi bănuît că avusese o nălucire.

— A fost o explozie ! constată cu uimire Virgil 1, în sinea sa.

— Dar fata ? întrebă neliniștit Virgil 2. Dacă a pățit ceva ?

— Cum o să pățească ?

— Era în camera de alături !

— Da, e adevărat. Dragul meu, declară Virgil cel sever, a venit momentul să intervii.

— Crezi că e bine ?

— Ești revoltător ! Fără discuții, te rog !

Virgil 2 porni, mînat de vocea poruncitoare a lui Virgil 1 și poate și de alte îndemnuri și apăsă butonul de la poarta clădirii.

III

Vasilică Aventurëanu, cum îi spuneau întotdeauna amicii, așa încît pînă și lui i se părea neobișnuit numele din buletinul de identitate, stătea trîntit cu burta pe pat, într-o ținută sumară, citind o carte. De fapt, termenul nu este cel mai potrivit. Mai cinstit ar fi să spunem că înfuleca o carte. Cu o lăcomie pantagruelică, tînărul înghițea rînd după rînd și pagină după pagină, ca pe niște cireșe cărora uita să le mai scuipe sîmburii.

Cărțile cu care se hrănea erau dezmembrate și fără coperti. Cotoarele fuseseră lipite cu hîrtie de ziar, iar marginile strîmte ale paginilor arătau zdrențuite, ca niște drapele trecute prin lupte grele. Peste tiparul cenușiu se așterneau pete de cele mai diferite culori și proveniențe.

Dacă un anticar ar fi avut răbdarea să le cerceteze, ar fi constatat că aceste adunături de pagini tipărite

aveau o vîrstă venerabilă pentru specia lor : unele din ele trecuseră de treizeci de ani. Iar dacă un statistician ar fi găsit timp suficient, ar fi putut calcula că, în medie, fiecare din cărțile lui Vasilică Aventuranu cuprindea descrieri detaliate despre șase asasinate, patru furturi la drumul mare, vreo opt mai mărunte și alte asemenea înfăptuiri.

Vasilică își scărpină ceafa și întoarce încă o pagină, ridicînd ochii spre ceasul așezat pe noptiera de lângă fereastră. Peste o oră, trebuia să iasă de la cursul de chimie. Intrase acum o jumătate de ceas. De fapt, dacă odată n-ai dispoziție de curs, înseamnă că ești bolnav și, dacă ești bolnav, nu poți fi silit să mergi la învățătură.

Tînărul se scufundă din nou în lectură, cînd, pe neașteptate, auzi o detunătură puternică. Sări ca ars din pat și se năpusti spre fereastră, de unde cercetă din ochi strada, dar nu așa, pieptiș, ci dintr-o parte, ca să vadă, dar să nu fie văzut, conform învățămintelor culese din manualele sale. O detunătură — asta, în sfîrșit, era ca în cărți. Cine știe ce aventură încîntătoare se desfășura acum pe stradă, aventură în care el, Vasilică, avea să joace un rol principal. Încă nu știa despre ce era vorba, dar în cele cîteva clipe necesare pentru a străbate distanța de la pat la marginea din dreapta a ferestrei, Vasilică își și jurase să nu scape o asemenea ocazie.

Deocamdată, însă, spre dezamăgirea sa, pe stradă nu se întîmpla nimic. Nici un răufăcător cu arma în mînă, nici un detectiv alergînd cu pași tăcuți, nici măcar un milițian.

Uitînd regulele prudenței, Vasilică se aplecă peste pervaz și explorează rapid, din ochi, strada Săgeții, în timp ce cu mîna își scărpină neliniștit fața, pe care stăteau expuse eșantioane ale diferitelor faze de acnee juvenilă. Aproape dedesubtul său se găsea un trecător cu un aparat de fotografiat. Și...

Minune ! Vasilică se frecă la ochi ! Chiar în fața lui, cam la nivelul ferestrei, din senin, se materializau fulgi. Fulgi de zăpadă ! Zona ninsorii era strict

delimitată : ningea pe o suprafață de cîțiva metri patrați, care pe măsură ce cobora se strîmta din ce în ce mai mult, convergînd către ceva — un bolovan. Afară era călduț, atmosfera înmiresmată a primăverii pătrundea zîmbind în toate ungherele, și totuși acolo, în aer, exact lîngă el, se formau fulgi ! În același moment, îl învălui o lumină orbitoare, însoțită de o scurtă rostogolire de tunet, care părea că vine dinspre același pietroi de pe pavaj.

Misterele din hărtănitele sale cărți nu valorau nici cît un cui ruginit din talpa pantofilor lui Sherlock Holmes, față de această întîmplare miraculoasă.

Bomba cu zăpadă ! Pistolul misterios ! Taina din strada Săgeții ! Aventuraneanu vedea trecîndu-i prin fața ochilor zeci de titluri potrivite pentru un capitol care ar descrie evenimentele formidabile la care asistase.

Dar zăpada aceasta avu viață scurtă. Nu trecu nici un minut și fulgii se răriră, pentru a dispărea apoi cu desăvîrșire. Nici măcar pe trotuar nu se mai vedea urma lor. Trecătorul de adineaori traversă strada. Iar Vasilică își trase repede pantalonii, își aruncă pe el o haină, ieși alergînd din cameră, coborî treptele două cîte două și, ca un glonte, țîșni în ulița pustie.

IV

Nimeni nu răspunse la chemarea soneriei și, din nou, Virgil Roșianu apăsă prelung butonul, mirîndu-se în sinea sa că un asemenea fenomen nemai-întîlnit nu stîrnise nici un fel de senzație printre locuitorii casei acesteia sau a celor învecinate.

În sfîrșit, ușa se deschise și în pragul ei apăru un bătrîn, în halat alb, care-l privi surprins prin lenti-lele groase ale ochelarilor cu ramă metalică, pe care-i purta cam spre vîrfurile nasului.

— Nu vă supărați — făcu Virgil — cine locuiește acolo, la etajul doi ? și arată cu degetul, deși prin minte îi trecu subit sfatul pe care, acum vreo cincisprezece ani, i-l dăduse malcă-sa în legătură cu absoluta necuviință a acestui gest.

Bătrînelul urmări cu privirea linia imaginară, care pornea în prelungirea degetului ațintit în sus. Își strîmbă gîtul, pentru a putea face calea pînă la cel de-al doilea cat. Apoi, coborî încet pe aceeași linie, își îndreptă trupul, își dresă vocea și spuse :

— Nimeni.

— Cum se poate? Adineaori era cineva la fereastră.

Omul privi din nou spre fereastra de la etajul doi, strîmbîndu-și iar gîtul și încrețind pleoapele, ca să vadă mai clar. Apoi, scoborî din înălțimi și rosti solemn :

— Era cineva, asta se poate. De locuit, însă, nu locuiește nimeni.

Virgil căscă ochii mari, încercînd să-și dea seama dacă bătrînelul din fața lui glumește sau dacă nu cumva este un adept al jocurilor enigmistice. La a treia eventualitate nu se gîndise, însă.

— Aici, tovarășe, este o In-sti-tu-ți-e, zise bătrînelul cu mîndrie, făcînd să se simtă majuscula.

— Ce instituție ?

Portarul arată din ochi tăblița de la intrare, pe jumătate ascunsă de frunzișul arborilor de pe stradă. Virgil se îndepărtă cu un pas și citi : „*Institutul de Cercetări Fizice. Secția Structuri*“. Apoi se apropie din nou de bătrînel.

— Trebuie... (o clipă șovăi, dar se hotărî repede), trebuie să vorbesc cu persoana care se află acum la etajul doi.

Portarul îl măsură din cap pînă în picioare, aruncînd o căutătură neîncrezătoare către aparatul fotografic.

— Aveți o legitimație ?

Cercetă mai întîi poza din carnet, iar după aceea pe cel reprezentat. Ridică receptorul telefonului din hol, formă un număr.

— Tovarășa Silvia, vă așteaptă un... vă așteaptă cineva la poartă.

Virgil 2 zîmbi încîntat. Aflase că pe fata blondă de la etajul doi o chema Silvia și, dintr-o dată, i se păru că de fapt acesta este cel mai frumos nume pe care-l auzise cîndva. Așteaptă cu nerăbdare să-i vadă fața.

— Ești un păcătos ! îl admonestă între timp Virgil 1. Prin urmare, nu curiozitatea științifică sau datoria civică, ci dorința de a o cunoaște te-a făcut să intri !

Virgil 2 roși, încurcat. Liftul se opri la parter, ușa se deschise și o voce care părea deosebit de mînioasă precedă apariția persoanei căreia îi aparținea.

— Ți-am spus de atîtea ori să nu vii pe aici !

În această clipă, fata blondă ieși cu totul din lift și dădu cu ochii de Virgil, care pentru a doua oară în decurs de cîteva minute schița o figură nu prea inteligentă.

— O, pardon, credeam...

Și fata se opri, confuză. Evident, se aștepta la alt-cineva. Virgil tuși, își dresе vocea și se apropie de fata tînără — vai, cît de tînără ! părea că n-are nici douăzeci de ani — care-l privea, mirată.

— Vă rog să mă scuzați, dar, știți, adineaori a fost o explozie sus, la etajul II. Ceva a căzut pe trotuar, chiar în fața mea. Era fierbinte, a topit asfaltul...

Virgil se întrerupse, fără să-i mai spună despre ninsoarea miraculoasă sau despre fenomenul luminos. Fata îl cercetă pe tînărul brunet, cu fața arsă de soare, voinic, trebuie să fie un sportiv, își spuse ea, însă acest gînd îi trecu prin minte de-a valma cu altele o sută. Virgil Roșianu se lăsă examinat și încercă să-i citească părerea din ochi. Acolo, însă, nu scria nimic despre el... În schimb, în atitudinea Silviei interveni brusc ceva — părea tulburată, neli-niștită. Fata își întoarse capul către ușa liftului și spuse, adresîndu-se clanței :

— Imposibil. Probabil că vi s-a părut.

Virgil nu înțelegea.

— Bine, dar bolovanul acela a căzut chiar în fața mea !

— Se poate. Nu contest.

— Și atunci ?

— În nici un caz nu provenea din clădirea aceasta.

— Bine, dar fereastră spartă... încercă să argumenteze Virgil.

— Probabil un copil cu mingea, sau cu o praștie. Aici, în apropiere, este o școală...

— N-am văzut nici un copil jucându-se.

Virgil încercă să continue, dar își dădu seama că era în zadar. Fata se depărtă de el, deschise ușa liftului.

— Iertați-mă, spuse ea încet, n-am timp de pierdut. Trebuie să mă întorc sus. Bună ziua.

Nu mai așteptă să primească răspuns la salut, închise după ea ușa liftului. Dincolo de geamul mat, Virgil urmări, melancolic, ascensiunea ei rapidă spre cer. Se îndreptă gânditor spre ieșire, când auzi un râs înfundat. De pe scaunul său, portarul chicotea, amuzat :

— Nu ți-a mers, tinere !

Furios, Virgil trînti ușa, ieși din holul Institutului și păși pe stradă, pe care între timp pusese stăpînire întunericul.

— Nu mă las ! își spuseră cei doi Virgil, pentru moment de acord. Nu încape îndoială că am avut dreptate. De altfel, bolovanul îmi va fi martor ! Să vedem : cînd o să i-l arăt, o să poată tăgădui ? Materialul din care e făcut o să dovedească proveniența sa !

Virgil trecu strada grăbit, căutînd locul unde aterizase bolovanul. La început, nu izbuti să-l repereze.

— Stai, stai, s-o luăm metodic. Din ce unghi vedeam clădirea ? Va să zică, ramurile teiului se suprapuneau peste pervazul ferestrei. Era un cadru ideal pentru fotografie. Deci, ceva mai la dreapta. Exact aici !

Strada Săgeții. În fața Institutului de Cercetări Fizice, secția „Structuri“. Unghiul de încadrare — același. Totul aidoma. Dar bolovanul nu se zărea nicăieri !

Să se fi înșelat asupra locului ?

Deodată, observă adîncitura formată în asfalt. Aici a căzut piatra, a lovit asfaltul și l-a topit. Dar acum — nu mai era. Dispăruse !

Se făcu tîrziu cînd Virgil porni spre casă. Umbla pe marginea trotuarului și își scormonea mintea.

Pentru ce a tăgăduit Silvia? Îi spunea în gînd Silvia și începu să-și supravegheze umbra, care creștea, se lungea pînă devenea un uriaș, pentru a pieri și a apare din nou, mică și îndesată ca un pitic gras, direct dedesubtul unui felinar. Crește-crește-crește, o ia înaintea mea să ajungă acasă — acolo e liniște, acolo sînt cărțile mele, mă așteaptă televizorul. A dispărut! Acum e în spatele meu — n-o văd, dar există. Silvia a rămas în urma mea, cu taina ei cu tot. A reapărut umbra... mică, neagră, apoi se va lungi iar și iar se va risipi...

Virgil se scutură, ca pentru a alunga o nălucă. În definitiv, ce importanță are? Un bolovan fierbinte care dispare. O ninsoare fantomatică. Un fulger în miniatură. Mi-e teamă că am avut halucinații. Nu-i nimic, pînă mîine o să uit totul. Iar astăzi se transmite la televiziune meciul internațional de fotbal, în nocturnă. Peste șase minute începe. Este cazul să mă grăbesc! Adio, Silvia!

C A P I T O L U L D O I

... unde aflăm despre aventurile unui chimist amator și despre felul cum se dau unele sfaturi

Cînd ți se aprind chibriturile în buzunar, bucură-te și mulțumește cerului că n-ai în buzunarul tău un depozit de muniții.

(A. P. CEHOV : „Viața e minunată“.)

I

— Va să zică, unu vertical în șapte litere, „se termină numai în termenul definit“, mormăi nea Costică, cum îi ziceau prietenii lui, pensionarii din cartier.

Cu un creion în mîna dreaptă, cu o gumă moale în cea stîngă, tovarăşul Constantin Popescu privi înciudat prin ochelari către zăbrelele de tuş negru, care-i dădeau de furcă.

— Poftim definiţie ! tună el cu voce sonoră, tresări şi tăcu, privind cu coada ochiului către Andrei.

Nepotul său, cu o tablă de şah în faţă, contempla cinci figuri care mai rămăseseră încă stăpîne pe cele şaizeci şi patru de pătrăţele, căutînd să-şi uzurpe una alteia o parte cît mai mare din întinderea lor.

În odaie se mai afla un al treilea personaj, ocupat în acest moment cu studierea creionului, al cărui capăt se agita ispititor în dreapta şi în stînga. Țup era un căţel, la origina căruia nimeni n-ar fi putut spune cîte rase îşi dăduseră contribuţia. Andrei îl găsisese acum aproape un an, pe stradă, învelit într-un ziar, unde scîncea fără încetare. Cum îl luase în braţe, căţelul mic, cît un pumn, scosese limba roză ca o petală de trandafir şi-l linsese pe nas. Asta a fost hotărîtor : Țup fu adoptat de Andrei şi, la rîndu-i, îşi adoptă stăpînul. Evoluţia lui Țup fusese satisfăcătoare din punct de vedere al caracterului şi educaţiei, dar plină de surprize în ceea ce privea formele sale exterioare. Nu crescuseră prea mare, dar avea nişte urechi disproporţionate, una albă, una neagră, un bot pătat, o coadă lungă şi stufoasă şi nişte labe groase. Nu se mai putea însă îndrepta nimic şi, vrînd-nevrînd, Țup devenise parte integrantă a casei.

— Andrei ! zise scurt nea Costică şi, numai din felul cum îi rosti numele, puteai să ghiceşti că tovarăşul Popescu albise învăţîndu-i pe cei mai mici să devină oameni mari.

Băiatul tresări brusc şi se înroşi la faţă, mult mai mult decît ar fi fost de aşteptat, de parcă, într-adevăr, ar fi fost un şcolar surprins cu tema nescrisă.

— Ți-ai făcut toate lecţiile pentru mîine ?

— Toate, bunicule. N-am avut cine ştie ce.

Andrei îşi muşcă buzele, se ridică pe neaşteptate şi se îndreptă spre camera de baie. Nea Costică îl privi din spate — ce băiat mare s-a făcut ! Cum

a crescut ! Nici n-a trecut bine de doisprezece ani și ai spune că are cincisprezece ! Apoi se întoarce la definiția care-i pune probleme.

— Dacă nu rezolv cuvintele astea încrucișate, nu dorm la noapte, murmură înciudat. Și, totuși, prima literă o cunosc, de la unu orizontal : i. Ei, dar parcă poți să fii sigur ? Dacă am greșit și o fi alta ?

Și Nea Costică citi din nou cu voce tare :

— „Se termină numai în termenul definit“. Ei, uite, asta nu pricep.

De dincolo, din baie, Andrei strigă ceva.

— Ce spui, Andrei ?

Băiatul închise robinetul, își apăsă mâinile încet pe prosop și ieși din baie, mușcându-și din nou buzele.

— Nimic, bunicule, răspunse el, așezându-se în fața tablei de șah și privind figurile.

Nea Costică încercă manevra binecunoscută a dezlegătorului de cuvinte încrucișate : completarea altor pătrățele din joc. Asta nu ajută însă cu nimic. Cuvîntul căutat mai capătă încă un i foarte dubios, pe la coadă și atîta tot.

Înciudat peste măsură, Popescu ridică ochii cu intenția de a aplica o altă tactică pe care o cunosc cei inițiați în materie : te prefaci că nu-ți mai pasă, că îți este perfect egal dacă jocul respectiv rămîne sau nu nedezlegat și atunci, dintr-o dată, îți vine inspirația și nimerești cuvîntul îndărătnic. De data aceasta, totuși, încercarea nu izbuti. În schimb, fostul dascăl, cu privirea experimentată de zeci de ani de viață printre elevi, îl surprinse pe Andrei în timp ce acesta își privea palma, suflînd peste degete. Dintr-o dată, profesorul — cu presentimentul pe care i-l conferea vechea și bogata sa carieră — deveni atent. Băiatul avea fața congestionată, ochii... da, da, ochii îi erau umezi !

Vru să-l întrebe, dar Andrei se ridică din nou de pe scaun și intră în camera de baie, urmat de Țup, care se plictisise să tot contemple dificila operație de dezlegare a cuvintelor încrucișate.

Nea Costică lăasă creionul și guma pe masă și așteptă întoarcerea nepotului său. Aici era ceva putred, vorba lui Marcellus (actul I, scena IV din Hamlet, îi veni fără voie în minte).

Băiatul întârzia. Călcînd greoi în papucii săi mari, care lipăiau ca la un joc bulgăresc, bătrînul se apropie de camera de baie. Ușa era larg deschisă, iar în fața chiuvei stătea Andrei, cu mîinile scufundate în apă.

Nea Costică îl privi fără să înțeleagă, apoi tuși scurt — își spunea că nu este bine ca băiatul să aibă impresia că e spionat. Andrei își îndreptă capul spre ușa uitată deschisă — avea ochii înlăcrimați și aceasta îl determină pe bunic să nu mai ezite.

— Ce s-a întîmplat, Andrei ?

Cu buzele strînse, Andrei se sili să tacă. Asta nu era nimic nou pentru nea Costică.

— Ia să-ți văd mîinile !

În silă, Andrei își scoase mîinile din apă. Degetele-i erau acoperite cu bășici, dintre care unele sparte, lăsînd să se vadă dermul roșu și ușor sîngerînd.

— Dar asta este o arsură îngrozitoare ! făcu nea Costică, privind speriat.

— Da, bunicule, mi-am ars degetele... mărturisi Andrei și, nemaiputînd suporta durerea, începu să plîngă de-a binelea.

Nea Costică, încurcat, îl mîngîie pe cap, aranjîndu-i automat freza. De cînd, împreună cu bunica, rămăsese singurii care-l aveau în grijă, băiatul nu le pusese nici o problemă deosebită.

Cu trei ani în urmă, părinții lui Andrei porniseră într-o călătorie lungă — dar un accident făcuse ca această excursie să nu mai cunoască întoarcere.

Tatăl lui Andrei, cercetător științific într-un institut, lăsase moștenire fiului său o vie pasiune pentru tot ce era legat de chimie. Andrei își instalase un mic laborator de chimist amator, unde-și invita din cînd în cînd colegii și chiar copiii din clase mai mari, pe care-i minuna cu tot soiul de reacții colo-

rate, lumini ciudate, cerneluri simpatice și alte asemenea surprize.

Primul gând al bunicului său fu la o experiență „cu arderi“.

— Vezi ce-ai pățit ? făcu el, îngrijorat. Ce-i spunem acum bunicii ?

Marele adversar al experiențelor de chimie era bunica — altminteri, cea mai dulce bunică pe care ar fi putut-o imagina Delavrancea. Eprubetele din care fumegau câteodată aburi misterioși, al căror miros nu era întotdeauna din cele mai plăcute, flacăra de gaz pe care o utiliza adeseori micul chimist, și mai cu seamă arderile în oxigen, care răspindeau pînă departe străluciri ca de fulger, îi pricinuiau bătrînei o teamă continuă pentru sănătatea lui Andrei. Nu ar fi voit să-l descurajeze, dar întotdeauna cînd în cămăruță începeau experiențele, se pornea și bunica să mormăie nedeslușit și să pufnească, învîrtindu-se de colo pînă dincolo fără astîmpăr.

Îngrijorarea bunicului nu era așadar de loc deplasată, căci Andrei se afla într-o situație mai mult decît delicată. Ar fi putut protesta cu ușurință, demonstrînd că de fapt arsurile nu puteau fi urmarea unei experiențe de chimie, căci n-ar fi avut cînd s-o realizeze : venise de la școală, se apucase de lecții și atîta tot. Dar, pentru aceasta, ar fi trebuit să destăinuie cauza reală a arsurilor, bolovanul misterios, cu aspect metalic, pe care-l găsisese pe stradă și-l transportase cu greu pînă acasă. Bolovanul era însă secretul său. O taină pe care nu avea s-o dezvăluie nimănui, pînă cînd n-o să știe exact din ce materiale era alcătuit, la ce servea, cum ajunsese acolo unde-l găsisese. Ca în romanele lui Jules Verne : piatra misterioasă ale cărei secrete aveau să fie dezvăluite de Andrei.

De aceea, băiatul preferă pînă la urmă interpretarea firească a bunicului său, deși îi pune a oarecum în primejdie activitatea de chimist amator. Dar lasă, pe bunicuța știa el cum s-o ia. Iar astăzi plecase pînă la Ploiești, urmînd a se întoarce abia

poimîine. Pînă atunci, poate că-i trec arsurile și totul devine mai simplu.

Nea Costică puse mîna pe telefon și formă numărul de acasă al doctoriței din cartier. Peste zece minute, aceasta suna la intrare.

Prima ei impresie fu că Andrei se opărise cu apă clocotită. A doua impresie fu că o astfel de arsură nu mai întîlnise pînă atunci. Iar a treia, că Andrei ascundea ceva.

— O să-ți pun ceva ca să-ți treacă durerea, spuse tovarășa Magdalena Botea, zîmbindu-i lui Andrei. Nu te necăji. Dar, fie zis între noi, asta nu-i arsură de la flacăra cu gaz.

În gîndul său, Andrei o felicită pe doctoriță pentru fler, dar strînse buzele cu un aer jignit și tăcu, admirînd pansamentul steril care-i acoperea întreaga mîină, cu degete cu tot, făcîndu-l să pară victima unui grav accident.

— Nu cumva să-ți scoți singur pansamentul! Vino mîine după-masă la dispensar, și-om vedea atunci ce-i de făcut. Deocamdată, ai puțină febră, așa că ia tableta asta, apoi culcă-te și mîine te duci la școală numai dacă nu mai ai temperatură. Ne-am înțeles?

— Înțeles, tovarășă doctor. Vă mulțumesc...

Andrei se lungi în pat, docil. Bunicul său, liniștit de promisiunea doctoriței că, în cîteva zile, arsurile aveau să treacă, își reluase cuvintele încrucișate și mormăia plin de ciudă „se termină numai în termenul definit“, cînd Andrei murmură, ca pentru el:

— Infinit.

— Ce-ai spus? ciuli urechea nea Costică, și o porni cu pași mici și iuți pînă în pragul ușii de la dormitorul băiatului.

— Infinit! repetă vag Andrei, cu privirea în tavan.

Bunicul trase cu palma o lovitură zdravănă în ușa, încîntat foarte.

— Sigur că da! Infinit! Țsta era cuvîntul! Bravo, băiete!

Țup lătră o dată, scurt, în semn de aprobare. Andrei zîmbi și închise ochii, în timp ce mintea sa plănuia în salturi uriașe un program formidabil pentru a doua zi... Înainte de a pleca la școală, o să scoată pietroiul misterios din ascunzătoarea sa și o să-l cerceteze cu grijă, așa, pe dinafară. Pe urmă, cînd are să se întoarcă de la școală, o să înceapă lucrul în laborator. O analiză serioasă. Te pomenești că e vorba despre cine știe ce material meteoritic secret — sau o fi chiar un mesaj, azvîrlit către Pămînt de pe vreo astronavă sosită din alte lumi? Și, hotărît, n-o să spună nimic pînă cînd n-o să se lămurească bine — sau poate că o să-i povestească doar lui Ionică, bunul său prieten, „poetul“, cum îi spun băieții.

Așa s-a făcut însă că, după ce a adormit buștean sub acțiunea calmantului administrat, Andrei s-a trezit a doua zi ceva mai tîrziu și mai greu ca de obicei. Nu mai avea febră, dar mîinile tot îl mai dureau: s-a grăbit să meargă la școală, după-amiază a trebuit să-și facă lecțiile împreună cu Ionică, pentru că nu putea să scrie singur și, astfel, problema tainicului bolovan găsit pe strada Săgeții a rămas nerezolvată încă o bună bucată de timp.

II

Răbdător, profesorul Marius Onea așteptă ca bătăile pendulei să înceteze. „Opt“, numără el și se opri. Întinse mîna către telefonul așezat pe măsuța de la capul patului, ridică receptorul, formă un număr.

— Tovarășa Silvia Badea, vă rog, spuse el, și vocea sa de bariton răsună puternic în membrana receptorului ridicat la celălalt capăt.

— Eu sînt, tovarășe profesor. Cum vă simțiți? Silvia aruncă o privire aproape rugătoare către Dragu Caraman, care zîmbi și-și aprinse o țigară.

— Mai bine. Mîine cred că o să vin la Institut. Tînărul auzea clar vocea profesorului, deși stă-

tea în fotoliul din celălalt colț al camerei. Îi făcu un semn liniștitor Silviei, care tresărise.

— Cum a decurs experiența?

Știa ce trebuie să-i răspundă, și totuși șovăi o clipă:

— Ca de obicei, tovarășe profesor.

În patul său, Marius Onea se răsuci pe o parte, strângînd receptorul mai tare în mînă.

— N-ai observat nici o modificare?

— ...Nu, nici o modificare.

Silviei i se păru că auzise un oftat, dar hotărî că se înșelase. Profesorul era un om pe care nimeni nu se putea lăuda că-l văzuse glumind sau rîzînd. Un oftat ar fi fost un semn de slăbiciune cu totul neobișnuit.

— Bine, tovarășă Badea. Mulțumesc. Noapte bună.

Silvia așteaptă să audă pocnitura metalică și apoi lăasă și ea, încet, gînditoare, receptorul în furcă.

— Știi, Dragule? Mi-e rușine, spuse ea scurt.

— Scrupulele tale te onorează, rosti Caraman grav. Problema a fost însă rezolvată în modul cel mai satisfăcător. Scurta, dar plăcuta ta conversație cu un tînr distins și distinct de alții — Caraman își aranjă pantalonii astfel încît să nu le știrbească dunga impecabilă — ar fi avut consecințe dezastuoase dacă bătrînul ar fi aflat despre explozie. Așa, tu ești salvată de la o morală penibilă, bătrînul tău profesor doarme liniștit, iar eu — dacă vrei — iau asupra mea acest păcat pentru care Mister Scaraoțchi îmi va crește temperatura smoalei cu încă 5 grade Celsius.

— Profesorul e oare liniștit? făcu Silvia, pe gînduri.

— Draga mea, dar n-are rost să te frămînți atîta pentru o mică minciună nevinovată și mai curînd diplomatică! exclamă Caraman, ridicîndu-se din fotoliu și venind lîngă Silvia.

Îi puse mîna pe umăr, cu un gest tandru.

— Tu nu înțelegi, Dragule! Cercetarea științifică este pentru profesor totul.

Dragu Caraman izbucni în râs.

— Ca în romane ! „Studiul era totul pentru el.“
Totul este pentru el mașina care îl duce la Institut, salariul și alte indemnizații de profesor, casa la șosea. Probabil că în cercetarea despre care mi-ai povestit nu crede nici el.

Silvia rămase pe gânduri.

— Nu, nu, hotărît, tu nu înțelegi.

— Să lăsăm astea. Facem o plimbare pînă la bar. Trebuie să-ți diluezi frământările în muzică și ambianță semialcoolică. Mîine nu ai să-ți mai amintești.

C A P I T O L U L T R E I

**... unde apar cîteva fenomene mai mult
decît misterioase**

*— De altminteri, ceea ce vă voi
spune vă va uimi foarte mult...*

— Uimește-ne ! spuse Michel Ardan.

(JULES VERNE : „Împrejurul lumii“.)

I

Pe o stradă lăturalnică, nu departe de Secția Structuri a Institutului de Cercetări Fizice, unde au început întîmplările ciudate despre care vorbim, continua lanțul fenomenelor misterioase.

— Astă-seară, Aurico, declară unul din locatarii blocului numărul trei de locuințe, aș avea chef de niște clătite.

Își imaginează rotocoalele rumene și parfumate de cocă și preciză, înghițind în sec :

— Cu dulceață de vișine.

— Ți le fac, dar trebuie să ai puțină răbdare ! îi răspunse nevastă-sa, căreia de altfel această propunere îi suridea cu toți dinții.

Cei doi purtau, ca semn de recunoaștere, câte un abdomen asemănător pernei pe care o îmbracă uneori clovnii. Pentru a se menține în formă, își amenajaseră de altfel cea mai strașnică bucătărie din bloc. Cuptorul lor era faimos printre vecini și, când voia să gătească o mîncare mai aleasă, bunica lui Andrei apela la îndrumările lor tehnice.

Îndreptîndu-se spre laboratorul ei culinar, Aurica aprinse un chibrit, deschise gazul și apropie flacăra de arzător. Din această clipă, începu șirul evenimentelor pe care nici astăzi cei doi nu au izbutit să le înțeleagă. Gazul se aprinse imediat, dar în loc să se răspîndească uniform, se concentrează într-o singură parte.

— S-au înfundat găurile arzătorului ! cugetă Aurica și, fără să se gîndească mult, suflă peste flacăra, sperînd că astfel o să ațîțe focul.

Flacăra se desprinsese cu totul de arzător și, luînd forma sferică, se ridică în aer, aidoma unui balonaș de cauciuc umplut cu hidrogen. Era, pur și simplu, un glob de foc ce se deplasa prin cameră încet, fără grabă, tinzînd mereu să se înalțe. Dacă în clipa aceea și-ar fi amintit cunoștințele ei de fizică, Aurica și-ar fi dat seama că amestecul de gaze fierbinți, de ardere, era mai ușor decît aerul. Dar, departe de a se cufunda în considerații științifice, singura dorință a involuntarei martore. la această uluitoare întîmplare, era să se trezească în pat, cu convingerea că a visat. De altfel, chiar dacă în minte i-ar fi venit nu numai fizica învățată la școala medie, dar chiar și cele mai complicate explicații teoretice ale fenomenelor, tot n-ar fi găsit lămurirea a ceea ce vedea în fața ochilor ei neîncrezători.

În sfîrșit, își dădu seama că nu era vis și scoase un strigăt disperat :

— Petrache ! Ajutor !

Conul Petrache tresări violent, lăsă să-i scape din mână „Informația Bucureștiului“ și alergă în bucătărie, înșfăcînd în drum un platou de metal cu care avea de gînd să-l pocnească pe agresor. Prima explicație care-i venise în minte la auzul apelului disperat lansat de soția sa era că un necunoscut atenta cu mîrșavie la clătite.

Spectacolul pe care-l zări, însă, îl făcu să încremenească. Ai fi zis că un mic soare răsărise în bucătăria familiei Ivanciu. Globul luminos, ajuns în tavan, se oprise din ascensiunea sa, dar dogoarea răspîdită în jur făcea ca plafonul să se pîrlească văzînd cu ochii. În același timp, în încăpere se auzea un fîșiit continuu și stăruitor.

— Gazul ! strigă conul Petrache și se repezi la robinet, evitînd o catastrofă.

Apoi, rămase cu ochii în tavan și întrebă :

— Ce-i aia ?

— Nu știu, îi răspunse tremurînd Aurica.

— Ți-a luat foc o clătită ?

Conul Petrache își imaginează scena : o clătită aprinsă, „azvîrlită“ din tigaie pentru a fi întoarsă pe cealaltă parte și lipită, datorită efortului prea violent, de plafon.

— Petrache ! Aici nu-i lucru curat !

— Da' spune odată, ce-i aia ?

— O flacăra încremenită, ce știu eu !

Și, în cîteva cuvinte, îi povesti întîmplarea.

— Aurico, șopti misterios Petrache Ivanciu, dacă or fi marțienii ?

— Petrache, nu sta ! Ia foc casa, Petrache !

Tavanul se carbonizase. Fără să stea mult pe gînduri, conul Petrache se urcă pe un taburet și făcu vînt cu tava, așa cum ai izgoni o muscă. Simți o dogoreală puternică, iar globul se mișcă cu un metru mai departe.

— Fuge ! Fuge de mine ! constată satisfăcut conul Petrache.

— Ce-i de făcut ? Ce-i de făcut ? se lamentă Aurica, frîngîndu-și mîinile cu spaimă.

— Îl dăm afară pe fereastră! hotărî Petrache, încrezător în forțele sale. Aurico, deschide geamul!

Tremurînd de teamă, soția sa deschise unul dintre canaturile ferestrei. Curentul care luă naștere, o dată cu această manevră, împinse mingea de foc în partea opusă ferestrei.

— Ei, văzuși ce făcuși? exclamă Aurica.

— Dă-te la o parte! strigă Petrache, furios.

Urcîndu-se pe masa de bucătărie, mînuî tava ca o rachetă de tenis și aplică o lovitură de maestru, trimițînd flacăra înghețată prin geamul canatului rămas închis. Sticla nu se sparse în cioburi: prin locul pe unde trecu globul incandescent se făcu o gaură rotundă.

Cei doi soți năvăliră spre fereastră, se sprijiniră cu burțile de pervaz și, aplecîndu-se mult, urmăriră traiectoria globului luminos.

Mai întîi, acesta din urmă zăbovi, tremurînd, în mijlocul curții interioare a blocului, la nivelul parterului. Apoi, parcă nehotărît, începu să se ridice, oscilînd ba la dreapta, ba la stînga și aruncînd în curte o lumină ca de reflector. Niciînd această modestă curtică, limitată de patru pereți, spre care dădeau doar bucătăriile și alte dependințe, nu cunoscuse, noaptea, o iluminare atît de feerică.

Din ce în ce mai repede, micul soare artificial se înălță, pînă cînd ajunse de dimensiunea unei stele, apoi dispăru cu totul.

Ciudata întîmplare cunoscă două consecințe. Prima fu că în seara aceea conu' Petrache nu mai avu parte de clătite, întrucît Aurica refuza cu îndîrjire să mai pună mîna pe mașina de gătit. A doua, că un tînăr asistent de la Institutul astronomic fu serios admonestat de șeful său, fiindcă îndrăznise să afirme că a văzut un meteorit care, ridicîndu-se de pe sol, de undeva din centrul orașului, se pierduse în Cosmos.

În aceeași noapte se mai petrecu încă un eveniment. Deasupra aceleiași curți interioare, se formă un fel de cilindru de ceață, care se ridică pînă la

cîteva zeci de metri înălțime. Dar acest fenomen dură doar o jumătate de ceas și nu fu văzut de nimeni.

II

A doua zi dimineța, profesorul Onea se trezi devreme, deși în ajun, ca aproape în fiecare seară, își luase porția obișnuită de somnifer prescrisă de medic. Boala hipertonică se tratează — îi spusese acesta — în primul rînd prin odihnă, prin eliberarea de griji.

Dar profesorul Marius Onea știa bine că medicamentul nu putea să-l mîntuiască de unele preocupări și că înălțimea coloanei de mercur, care-i măsura presiunea sîngelui din artere, avea o legătură aproape directă cu aceste necazuri pe care nu le destăinuise nimănui.

Cui să le destăinuiască ?

Erau lucruri prea complicate uneori chiar pentru el însuși.

Profesor universitar. Membru corespondent al Academiei. Onea se răsuci în pat, fără a-și găsi locul, ca întotdeauna cînd începeau incomodele confruntări cu sine însuși.

Titluri. Funcții. Dar ce se ascunde sub ele ? Sînt același Marius. Oare am fost vreodată sigur de mine ? Acum treizeci de ani, speranța facultății, cele mai frumoase rezultate la învățătură, cele mai bune note. Studentul Onea Marius ? Un băiat care promite. Astăzi, cei mai mulți spun că promisiunile s-au realizat. Profesorul Onea ? Un nume.

Se ridică din pat, își puse papucii și porni să se plimbe nervos prin odaie. Aproape două sute de lucrări de specialitate publicate. Dar unde este realizarea, aceea care se va putea scrie cu R mare ? Studentul Marius visase la ea și nu îndrăznise s-o destăinuie. Profesorul Onea a încercat-o. M-am apropiat de ea, sau numai mi s-a părut ?

Onea scoase din buzunarul hainei atârinate pe un umeraş o pipă veche de lemn, sculptată cu meşteşug. O umplu cu tutun aromat dintr-un săculeţ. Apoi o lăsă, cu un gest obosit, pe masă. Doctorul îi spusese că este mai bine să nu fumeze. Paradoxal — să poţi avea tot ce-ţi doreşti, dar să nu ai voie să-ţi îndeplineşti micile plăceri care-ţi mîngîie viaţa.

Totul mă făcea să sper, de data aceasta. Şi... nimic. Din nou, nimic. Un material inert.

Maşinal, Onea aprinse un chibrit şi incendie tutunul din pipă, aspirînd savoarea delicată a fumului.

De fapt, cui i-am cerut eu ajutorul? Mi-am deschis oare inima cuiva? Cercetările curente, da, le cunosc toţi asistenţii mei. Dar despre această latură — nimănui, nici un cuvînt. Mi-e oare teamă că nimeni n-o să creadă în încercarea mea? Sau mă înfricoşez de ruşinea nereuşitei?

Ideile mele... Vor prinde ele vreodată trup? Ei, dumneata, Marius, student Onea Marius, ce parametru important ai neglijat? Nu-ţi dai seama? N-ai să fii niciodată bun de nimic, student Onea Marius. Treci la loc, ai *insuficient*...

Profesorul începu să se îmbrace, febril. La naiba cu inactivitatea asta pretins odihnitoare şi curativă. Studentul Marius a devenit profesorul Onea în laborator, în muncă. Profesorul Onea a scris aproape două sute de lucrări. Şi mereu, în tot acest timp, s-a gîndit la Realizarea aceasta, care se limpezeşte, se clarifică, dar refuză încă să ia viaţă. Ai încercat ceva nou, ceva surprinzător de nou şi nu ai izbutit. Onea Marius, profesor Onea, treci la loc. Ai *insuficient*. *Insuficient* şi hipertensiune arterială. Mîinepoimîine, gata. Lucrarea ta, visul tău despre care nu ştia nimeni, dispărut o dată cu tine, ca toate visurile.

Dar visurile astea nu pot fi lăsate oare moştenire?

Profesorul Onea îşi puse pantofii, îşi încheie şireturile. Deschise uşa spre salon.

— Ana, mă duc la Institut.

Fără să aștepte răspunsul cu dojana soției, profesorul ieși din casă și-i dădu indicații șoferului.

Experiența, fie ce-o fi, trebuie dusă pînă la capăt !

III

Virgil Roșianu intră în casă voios și își scoase hainele de stradă, fredonînd o melodie săltăreață. Fusese inspirat : plecase la fabrică cu aparatul fotografic și, în pauza pentru masă, surprinsese cîteva imagini splendide. Filmul aștepta numai să-și etaleze comorile estetice, deocamdată invizibile. Virgil avea mari speranțe că, în curînd, va ține în mînă o diplomă pe numele său.

Un simplu amator fotograf : tînărul nostru prieten nu se pretindea nimic mai mult. Ceea ce-l făcea în aceste zile să se cheltuiască într-o activitate febrilă, era apropierea concursului anual de fotografii ale amatorilor.

Își puse un halat vechi, bălțat, cu petele de neînălțurat ce caracterizează echipamentul fotografului amator și intră în camera de baie, unde se afla cartierul său general. Își pregăti rapid soluția de dezvoltare, puse la fereastră un carton mare, negru, care făcu o beznă totală. Apoi, pe întuneric, scoase filmul din aparat și-l introduse în lichid.

Avea de așteptat cele zece minute pentru dezvoltare, apoi alte cîteva pînă cînd imaginea, îndeajuns de fixată, va putea fi văzută la lumină. De data aceasta, secunde se scurgeau mult mai leneșe ca de obicei. Virgil prinse a se gîndi la multiplele încadrări posibile ale fotografiilor care aveau să apară.

— Fotografia cu Silvia la fereastră o faci pe înalt ! zise Virgil 2.

— Prostule ! Ai uitat că pe Silvia n-ai fotografiat-o ?

— Mai rău decît atîta. Am uitat că o uitasem.

Virgil se încruntă o clipă la amintirea întîmplărilor de ieri seara.

În sfârșit, ceasul semnalizator sună scurt. Filmul putea fi privit ! Virgil aprinse lumina și ridică pelicula la înălțimea ochilor.

Cîntecul pe care-ncepuse să-l fredoneze din nou se întrerupse brusc, ca și cum cineva ar fi ridicat acul patefonului de pe disc.

Pe lunga fișie perforată de celuloid nu se zăreau caracteristicile dreptunghiuri populate de mici fantome cu fețele negre, sau de peisagiile cu cer întunecat și frunziș transparent. Întreaga suprafață a filmului era cenușie. Iremediabil cenușie ! Emulsia sensibilă părea să se fi strîns în mici grămăjoare, ca niște particule fine de funingine. Din imaginile fotografiate nu se zărea nici o urmă.

Virgil lăsă încet filmul în chiuvetă, stăpînindu-și cu greu o sudalmă. Un zîmbet amar îi împietri pe buze. Concursul fotografiilor amatori ! Diplomă ! Un film defect, cu asta se soldase totul. O emulsie nereușită.

Își privi ceasul. Era încă devreme, nici măcar cinci după-amiază. Cerul senin. Lumină suficientă...

Încărcă iute aparatul fotografic cu un nou film, își puse haina și porni spre străzile pe care le colindase și ieri.

— Iată-mă pe strada Săgeții — murmură Virgil 1. De ce Săgeții ? Poate mai curînd a Bolovanului. Cam aici era încadrarea cea mai bună : fereastra, arborii din față, lumina reflectată în geamuri....

— Oprește-te, bătrîne ! îl admonestă Virgil 2. Astăzi nu mai ai tu parte de o blondă la fereastră și nici măcar de un geam care sare în țandări.

Virgil fotografie cu grijă, alegînd filtrul cel mai potrivit. Mai întîrzie încă, mergînd agale pe trotuarul vecin și cătînd, din cînd în cînd, către fereastra la care ieri o zărise pe Silvia. În sfârșit, coti la un colț și porni pe o stradă paralelă, pe unde se ajungea în spatele clădirii Institutului.

Aici se afla o grădină vastă, cu multă iarbă, cîteva straturi de flori și un vișin. Florile mici și albe ningeau ramurile. Întotdeauna un pom înflorit a însemnat pentru un amator fotograf un punct de atracție.

Virgil caută în vizor o încadrare interesantă și se izbi de cineva. Era un băiat, oprit lângă grilajul de fier, care privea încordat.

— Iartă-mă, nu te-am văzut, zise tînărul.

— Nu face nimic, răspunse grav puștiul.

Virgil remarcă mîinile bandajate ale băiatului și prezența unei serviete sprijinite de gard.

— Vii de la școală ?

— Nu, mă duc la Ionică să ne facem lecțiile. Înțelegeți... — și băiatul ridică o mînă în sus, ca pentru a-i atrage atenția asupra imposibilității de a se pregăti singur.

— Ce-ai pățit ?

— Un fel de arsură, răspunse misterios băiatul.

Privi din nou spre curtea din dosul Institutului de Cercetări Fizice și apoi i se adresă lui Virgil :

— Ați observat și dumneavoastră ?

— Ce ?

— Acolo, sub pom. Pămîntul... vedeți ? E un loc acoperit de apă.

Virgil caută din ochi.

— O fi stropit grădinarul, își dădu cu părerea.

— Nu cred. Numai în locul acela ? Vedeți, peste tot pămîntul e uscat, numai acolo parc-ar fi plouat cu găleata.

— Poate că e un izvor subteran care a ieșit la suprafață, sugeră Virgil, amuzat.

Dar i se făcu rușine de ironia subînțeleasă, cînd băiatul îi răspunse imperturbabil :

— Orice este posibil ! Dar, vedeți, aici în inima Bucureștiului e mai greu de crezut. La munte, mai merge...

— Atunci, s-a spart o conductă.

— Da, aprobă cu gravitate băiatul, ca și cum pentru prima dată ar fi auzit o propozițiune cu sens din partea acestui om. S-ar putea să fie vorba despre o conductă spartă. Nu credeți că ar trebui să le spunem ?

La această propunere directă, amatorul fotograf șovăi brusc. Își aminti despre portarul cu figura ne-

încrezătoare și încercă să pareze răspunsul așteptat printr-o întrebare :

— Cum te cheamă ?

— Andrei. Andrei Popescu.

— Pe mine, Virgil Roșianu. Crezi că-i bine să ne băgăm unde nu ne fierbe oala ?

Andrei îl privi, ca și cum nu ar fi înțeles.

— Bine, dar dacă e o conductă spartă atunci ne fierbe și nouă oala, cum spuneai. Se cheltuiește apa, se strică țevile, îi explică răbdător lui Virgil, scade presiunea...

Concluzia era evidentă și inevitabilă.

— De fapt, ai dreptate, zise Virgil 1, în timp ce Virgil 2 adăuga în sine, fără nici un pic de rușine : și o s-o revăd și pe Silvia !

Dar portarul nu chemă nici o fată blondă. După câte se părea, azi după-amiază nu era nimeni sus, în laborator.

— O să-i spun instalatorului să controleze ! spuse el, uitându-se cu neîncredere la cei doi vizitatori.

— Dar să nu uitați ! adăugă Andrei.

Portarul mormăi ceva pe sub nas și privi apoi lung către tînărul cu aparat de fotografiat care, ciudat, apăruse din nou cu un pretext neverosimil. Neîncrederea sa spori cu atît mai mult cu cît, peste vreo oră, ieșind în curte, nu izbuti să zărească sub pom nici un loc inundat.

În stradă, Andrei cerceta cu interes aparatul fotografic al lui Virgil, care îi vorbea despre pasiunea sa.

— Vă lucrați singur fotografiile ? Eu am făcut odată cîteva experiențe de chimie cu niște săruri de argint.

— Aș vrea să te fotografiez. Dar... fără mîini, zîmbi Virgil. Să nu se vadă pansamentele. Nu sînt fotogenice.

Andrei poză fără să facă mofturi și apoi se despărțiră mulțumiți, dîndu-și reciproc adresele și numerele de telefon.

Trecuse de ora șase, dar Andrei nu se duse încă la prietenul său Ionică. Avea de făcut o vizită la medic. Doctorița Magdalena Botea îi desfăcu pansamentul și contemplă gînditoare degetele și palma mîinilor. Rana era curată, părea să meargă mai bine, dar nu semăna de loc cu o arsură. Și nici nu era verosimil : arsuri la ambele mîini, numai în palme, provocate de flacăra gazului ?

Îi presără pe răni o pulbere dezinfectantă și îi refăcu pansamentele, micșorîndu-le simțitor.

— Băiețăș, dacă nu te doare, mai vii pe la mine numai peste două zile. Ai grijă să nu-ți uzi pansamentele. Dacă ți se întîmplă așa ceva sau dacă te doare, mă vizitezi imediat. Ai înțeles ?

— Da, vă mulțumesc, tovarășă doctor !

Țopăind vesel, Andrei dispăru valvîrtej din cabinet și alergă pînă la Ionică. Acesta făcea pe supăratul.

— Așa prieten ești tu cu mine ?

— De ce, Ionică ?

Andrei se făcea că nu înțelege.

— Nu mi-ai spus nici un cuvîntel despre ce ți s-a întîmplat. Pe alții poți să-i duci, dar eu n-o să cred niciodată că te-ai ars la flacăra. Gogoși ! Te știu eu !...

— Uite ce e, poetule... o să-ți spun totul, dar ni-
meni altcineva nu trebuie să afle nimic, pînă nu dau eu semnalul. Este un secret mare, înțelegi ? Te prinzi să-l păstrezi ?

IV

Ieri n-am prea fost la înălțime. Un om cu sînge rece ar fi procedat cu totul altfel. S-ar fi apropiat de băiatul acela, i-ar fi pus mîna pe umăr și i-ar fi zis : „Ascultă, puștiule, de unde ai luat tu obiectul acesta ? Nu ți-e rușine să-ți însușești lucruri care nu-ți aparțin ? Fii bun și du-l înapoi !“

Cuvintele trebuiau să fie rostite așa, demn, cu mult calm. Băiatul ar fi roșit și ar fi transportat cu

propriile lui brațe pietroiul la loc. După aceea, l-aș fi luat la mine acasă. Pietroiul, nu băiatul.

Pe cînd așa, ce ispravă am făcut ? M-am luat după el tiptil, de parcă mi-ar fi fost teamă să nu mă prindă cineva, și l-am urmărit pînă a intrat pe poarta casei. Pe urmă, m-am întors în camera mea, și m-am simțit chiar fericit. Eram mîndru c-am aflat unde stă. Vai, ce prost am fost !

Întrebarea este ce mai pot face acum ?

Să-l las naibii de bolovan. În definitiv, o piatră....

Și, totuși, nu-i vorba de o piatră oarecare. Doar n-am visat. Am văzut cu ochii mei cîteva fenomene formidabile. Ninge. A tunat. A fulgerat. Și toate astea, avînd în centru pietroiul.

Este probabil o invenție nouă. Bolovanul acesta conține, desigur, vreo substanță necunoscută pînă acum. Un mister chimic. Mai tare ca toate aventurile din cărțile astea. Trebuie să fii om de știință ca să te pricepi. Ehe, dac-aș fi pus eu mîna pe bolovan, atunci...

De fapt, ce-aș fi făcut ?

Stai, stai ! Ce-aș face eu, dac-aș avea la mine acasă pietroiul misterios ?

Mai întii, aș încerca să aflu la ce e bun. Cîteva experiențe nu ar strica. Poate chiar și o mică analiză. Dacă e format din elemente rare, dar scumpe, nu e rău să știu și eu.

Pe urmă ?

Aș căuta pe cineva căruia să-i vînd elementele scumpe. Da, însă asta o să fie cam complicat. Cine o să le cumpere ?

Dar însuși bolovanul ăsta... da, da, bolovanul pare să fie foarte promițător. S-ar putea să aibă puteri formidabile, pe care le-aș activa într-un fel. Să ai în mîna o putere atît de mare ! Ceva ca forța atomică, dar mai ușor de mînuit ! Asta, da ! Asta ar merita ! Păcat, păcat, că mi-a scăpat din mîna.

Ce tîmbălău o fi acum la Institut ! Sînt sigur că de acolo a căzut. Și mai sînt sigur de un lucru : că de vină a fost fata blondă. Am văzut-o ieșind din clădirea Institutului mai tîrziu. Avea ceva pe față...

se știa vinovată. Mirosul meu de detectiv nu se lasă înșelat. Să dispară un material atît de prețios nu-i glumă. Poate fi o chestie de zeci de mii de lei ! Sau chiar sute de mii ! Hm, fata ar plăti mult ca să capete înapoi substanțele pierdute.

Ei, dar degeaba stau aici și mă pierd în ipoteze. Lucrurile nu pot rămîne așa. M-am culcat în pat și bocesc după un bolovan. Asta nu e bine ! Am hotărît ! Trebuie să pun mîna pe pietroi. Trebuie să aflu mai multe lucruri despre fata blondă ! Trebuie să mă informez despre ce fac ăștia de peste drum ! Cîte treburi pe capul meu !

C A P I T O L U L P A T R U

... unde, de sîmbătă pînă duminică, se întîmplă prea multe lucruri neînsemnate ca să nu aibă importanță

„Singură rațiunea îmi este regină.“

(CYRANO DE BERGERAC : „Lettre contre les sorciers“.)

I

— Silvia ! Ce faci, Silvia !

Eprubeta cu soluția acidă zăcea, transformată în cioburi, pe cimentul laboratorului. Sebastian Barnea se repezi să-și ajute colega, dar se opri brusc, fascinat de ceea ce vedea. Silvia privea în gol, undeva departe, dincolo de pereții încăperii ! Mîna în care ținuse eprubeta stătea încă suspendată în aer, cu degetele strînse peste fantoma obiectului de sticlă.

Barnea șovăi o clipă, dar simțul său practic răsturnă orice ezitare.

— Silvia ! strigă el tare. Fata tresări și-l privi mirată, de parcă acum l-ar fi văzut pentru prima oară. Îți arzi ciorapii... și picioarele !

Silvia păși, clătinându-se puțin și în sfârșit își dădu seama de cele întâmplate. Se sprijini de marginea unei mese de laborator și înălță din umeri :

— Nu știu ce-am avut. Probabil am amețit. Noroc că în eprubetă nu era nimic prețios.

— Și că bătrînul nu a venit astăzi... Are o ședință la Academie. Ți-ar fi făcut o morală așa... din principiu. „Problema, începu Barnea să-l imite pe profesorul Onea, nu este dacă în acest moment eprubeta conținea o soluție prețioasă sau nu, ci că ar fi putut să conțină. Eu pretind ca asistenții mei să coboare din înălțimile astrale și să calce ferm pe pămînt.“

Silvia zîmbi.

— Ești profesorul în carne și expresii.

— Mulțumesc pentru omiterea oaselor. Dar, eu te țin de vorbă. Nu sta așa. Scoate-ți ciorapii, o să ți se ardă.

— S-au și stricat. Nu vezi ?

Stropii fini ai acidului însemnaseră cu zeci de mici perforații țesătura transparentă a ciorapilor. Silvia se așeză pe un scaun înalt de laborator și contemplă melancolică iremediabila catastrofă.

— Asta-i pedeapsa naturală de care vorbea Rousseau, cînd spunea că pe copii să-i lași să se izbească singuri cu capul de tavan. Dacă ar fi fost aici, ar fi adăugat : și eprubetele cu fundul de dușumea !

— Sebastian, e momentul să devii serios.

Silvia făcea aluzie la recenta transformare a tinărului ei coleg în tată.

— De fapt, am devenit serios încă de acum cîteva săptămîni. De cînd profesorul mi-a dat în lucru noua temă de cercetare. Mă căznesc, mă lovesc de pereți, mă poticnesc. Sînt la capătul fazei de documentare, dar nu am reușit încă să văd clar. Mecanismele fizice ale reacțiilor endotermice...

— Un subiect frumos...

— Da, dar care pînă acum a făcut obiectul a sute de studii. Toată lumea știe că, pe lîngă reacțiile chimice care au loc cu producție de căldură, mai sînt și altele, mai puține, ce se petrec cu absorbție de căldură. Endoterme. Au fost cercetate și răscercetate, pe toate fețele. Unde-o fi vrînd să ajungă bătrînul ?

— O să-ți spună, cînd o să creadă că este momentul.

— Parcă ție ți-a spus ?

Silvia clătină din cap, deodată întristată.

— Așa credeam. Aspecte noi în legătură cu problemele de coeziune intermoleculară. Dar ieri, cînd a sosit din nou printre noi după atîtea zile de absență...

— Hipertensiunea arterială !... murmură Sebastian.

— Ieri părea schimbat. Știi cît de morocănos este de obicei !

— Ca și cum în fiecare zi i se îneacă o nouă corabie.

— Ei bine, ieri m-a chemat în biroul lui și a stat de vorbă cu mine o jumătate de ceas.

— Te-a muștruluit ?

— De loc, răspunse Silvia. Am vorbit despre cercetare. Mi-a povestit despre căutările sale, despre unele dubii... Experiențele pe care le facem acum îi stau la inimă. Așteaptă de la ele rezultate mari.

— Și ?... Pînă acum ?...

Silvia strînse imperceptibil din buze. Oftă.

— Deocamdată, nimic.

II

Aventureanu privi în dreapta și în stînga. Două gospodine veneau agale, purtînd, fiecare, cîte o coșniță plină și discutînd aprins despre ultimele isprăvi ale copiilor lor. Mai departe, spre întretăierea străzii cu linia de troleibuze, stătea oprită o camionetă încărcată cu butelii de gaze lichefiate. Undeva, cineva bătea un covor. Domnea acea atmosferă

calmă caracteristică ceasurilor dimineții pe o stradă lăturalnică. Mai târziu, după ora două, totul avea să se anime : copiii vor veni sau vor pleca la școală, oamenii se vor întoarce de la lucru, motocicletele vor începe să converseze pe limba lor afonă și gălăgioasă. Dar Adventureanu nu ținea cîtuși de puțin să-l apuce această perioadă a zilei. El pătrunse cu un aer calm pe poarta blocului și apoi, cu pași siguri, ocoli liftul și deschise o ușă din fundul holului.

Aruncă repede o privire de jur împrejur. Se afla într-o curte interioară, mică și destul de neîngrijită. O grămadă de hîrburi aruncate talmeș-balmeș într-un colț nu păru să-l intereseze. Lipită de un alt perete se afla lada cu gunoi și, alături, culcate la sol, cîteva ramuri înfrunzite.

Ochii tînărului căutător se opriră asupra acestei prezențe, neobișnuită pe asfaltul unei curți. Se apropie grăbit, ridică frunzele. Era întocmai așa cum bănuise. Sub frunze se afla ascuns un bolovan cenușiu. Fără nici o îndoială, chiar acela care provocase fenomenele miraculoase de acum două zile și care astăzi zăcea aici, cuminte.

Adventureanu se pregătea să-l înșface, cînd își dădu brusc seama că ieșirea îi fusese blocată. Cele două gospodine intraseră în hol și, la vocile lor, se adăuga glasul portăresei.

Tînărul rosti în gînd o sudalmă fără adresă precisă și apoi hotărî, iute, că va reveni altădată, mai bine echipat și poate cu mai mult noroc. Să iasă acum, cu bolovanul în mînă, ar fi fost mai mult decît dubios. Dar nici să-l lase acolo nu-i venea. Se uită cu atenție și se hotărî.

III

- L-ați văzut în ultimul timp pe Virgil ?
- Imposibil. Plutește în stratosferă.
- E o stratosferă blondă, brună sau roșcată ?
- În nici un caz roșcată. Nu știți că nu lucrează fotografii color ?

— Și când te gîndești că nimeni nu bănuia la el aptitudini de cosmonaut !

...Pauza de masă de la ora 11. Erau adunați la bufet Nelu Cocoș, de la formare, cu o pulpă de pui în mînă. Mihai Săbău, crăițuitor, cu pită și slană, ca la el, pe lîngă Turda. Încă vreo trei-patru din turnătorie. Virgil mușca dintr-o felie de pîine unsă cu marmeladă de măceșe, trimisă de maică-sa de la Făgăraș, dar înghițea cu noduri.

— Ia lăsați-l pe băiatul nost', zise Mihai Săbău. Și ce-i dacă n-o venit la Joia tineretului de săptămîna asta ? Se pregătește omul pentru concurs.

— Cum ți-au ieșit pozele ?

Virgil lăsă jos pîinea, bău din paharul cu suc de fructe și apoi se destăinui, cu un glas stins :

— Asta e, măi băieți, că nu mi-au ieșit.

— De loc ? întrebă mirat Nelu Cocoș, care ținea mult ca secția turnătorie să fie onorată cu diplome, fie chiar și de fotograf amator.

— De loc. Primul film s-a făcut cenușiu, și mi-am zis că o fi fost defect de la fabrică — se mai întîmplă.

— Rebut, făcu cineva, cu dojană în voce.

— Da, dar al doilea film tot cenușiu mi-a ieșit din revelator. Acum, nu mai știu ce să zic. Rebutul e al meu, fir-ar să fie de treabă !

— O fi de vină revelatorul, își dădu cu părerea Vasile Mustață, de la sablare.

— Imposibil. Era proaspăt preparat. Am controlat și fixatorul.

Se auzi sirena, care anunța sfîrșitul pauzei de masă.

— Și zi, de-aia ne-ai lipsit ? Încearcă să dai din pozele mai vechi, zise Cocoș, încurajator, în timp ce se îndreptau către atelier.

Virgil dădu din cap. Cei doi Virgil din el începu-seră un dialog întrerupt de strigăte și blesteme. „Au avut dreptate băieții — plutești într-o stratosferă blondă !“ „Eu ? Nici măcar nu m-am gîndit la ea“. „Minți cu nerușinare. Dacă nu-ți pasă, de ce tot dai tîrcoale Institutului ? Scoate-ți-o pe Silvia din cap și

coboară repede pe pământ.“ Zgomotul unui ciocan cu aer comprimat care se pornise să curețe o piesă turnată îl făcu să tresară. „La treabă, lasă discuțiile !“ se răsti Virgil 1.

Gînditor, Roșianu intră în biroul său și răsfoi distrat hîrțile din dosarul cu lucrări în curs.

Mîine, duminică, va trebui să se ocupe serios de fotografii, dacă vrea să mai participe la concurs.

IV

— Experiențele pe care le facem acum îi stau la inimă. Așteaptă de la ele rezultate importante. Înțelegi, Dragule ?

Dragu Caraman zîmbi și-și încrucișă picioarele. Era un tip „bine“, știa că e „bine“ și studiasse chiar — cînd era mai tînăr — cîteva atitudini care, după aprecierile sale, îl prindeau. Tînăr era și acum, dacă tinerețea s-ar măsura numai după mecanica anilor scurși de la naștere. Iar conversației sale nu-i lipsea eleganța, sclipirile de inteligență sau vioiciunea gîndirii.

— Scumpa mea Silvia își bate capul ei adorabil cu probleme mult prea complicate. Natural, profesorul tău este foarte preocupat de experiențele astea. Simte probabil că este vorba despre cîntecul său de lebadă. Dar gîndește-te : după ce o să reușească — dacă o să reușească — meritul va fi doar al lui, iar tu vei fi jucat rolul foarte modest de robot.

— Cum poți vorbi așa ?

— Mi-ai spus chiar tu că nu știi exact ce urmărește, care este scopul final al experiențelor sale. Silvia plecă ochii.

— Tema cercetării este bine definită în planul Institutului. Ceea ce mă încurcă este că adeseori profesorul îmi dă indicații surprinzătoare, de neînțeles. Ieri... ieri cred că a vrut să înceapă a-mi spune mai mult.

— Bun. S-ar putea să aibă nevoie să se sfătuiască cu cineva. Ocazia este minunată. Pune mîna pe ea, n-o lăsa să-ți scape !

Silvia îl privi, mirată. Așa i se păruse și ei, că profesorul simțea nevoia de a se sfătui. Nu îndrăznise însă să-și spună clar acest lucru — ar fi însemnat să-și atribuie o importanță prea mare. Totuși, orice om vrea cîteodată, în focul unei discuții, să-și verifice punctele de vedere. Poate că nici profesorul Onea nu făcea excepție. Dintre cei din jurul său, ar fi putut-o alege pe ea, pentru că lucra în problema respectivă și... Dar, de fapt, Onea nu-i spusese nimic important. Tatonase.

Da, toate acestea puteau să fie așa. Caraman avea flerul său nedezmîțit. Felul cum prezenta lucrurile îi plăcea însă Silviei. Pentru prima oară, îi veniră pe buze cuvinte mai aspre. Dragu continuă, fără să-i lase timp.

— De fapt, ar fi trebuit să-l descoși mai de multă vreme.

— Acum două zile, joi după-masă...

— Te mai gîndești la asta ? Bine, draga mea, dar ești prea...

Dragu nu găsi cuvîntul sau preferă să nu-l rostească.

— Am crezut că fac bine dacă nu-i spun. Și tu m-ai sfătuit la fel. Că s-a sfărîmat un vas de sticlă nu-i un lucru important și, dacă nu mărturisești că s-a spart, nu comiți un mare păcat. Dar vezi...

Caraman era vizibil plictisit, deși făcea eforturi ca să pară interesat. Se ridică din fotoliu, se întinse într-o poză fotogenică.

— Propun, zise el, să amînăm aceste discuții savante. Problemele trebuie să se sedimenteze. Acum plutesc încă într-un amestec neomogen de impresii și judecăți necoapte.

Silvia oftă. Și de astă dată, Caraman avea dreptate. Ar fi preferat, totuși, ca el s-o ajute la această sedimentare.

De doi ani, de cînd îl cunoștea, Silvia nu izbutise încă să afle ce se petrecea dincolo de masca adeseori

afectuoasă și uneori ironică a tânărului actor cu multiple preocupări. Dragu era o mină de surprize, mereu pe buze cu ultimele noutăți din lumea artelor. Cunoștea muzică, flirta cu pictura, discuta literatură și se scufunda pînă deasupra capului în cinema și teatru. Silvia îl asculta adeseori fără să scoată nici un cuvînt, plutind peste scînteierea judecăților aruncate neglijent și adeseori definitiv.

— Astăzi vom asculta — zise el — un concert. Ce preferi ?

— Brahms.

— Vechi. Un vin vechi. Vreau să-ți ofer un must nou. Să mergem.

Îi întinse mîna.

Silvia dădu din umeri. Poate că Dragu avea dreptate. Problemele nu erau încă sedimentate, coapte. Oftînd, se ridică și porni, răspunzînd chemării,

Pe stradă se aprindeau luminile.

C A P I T O L U L C I N C I

... în care Gogu Vasile este prudent, Ionică dezamăgit, Silvia în pericol și Virgil ratează din nou o fotografie

Secretul de a fi plicticos constă în a spune totul.

(VOLTAIRE : „Discours“.)

I

Toată săptămîna, Gogu Vasile — portarul principal al Institutului de Cercetări Fizice — fusese de serviciu după-mesele, iar în afară de aceasta, azi era duminică, așteptată cu nerăbdare de nepoțica sa pentru tradiționala plimbare la șosea.

Cu toate astea, pe la ora opt și jumătate dimineața, bătrînelul împinse ușa de la intrarea clădirii din strada Săgeții și o salută grav pe portăreasa de schimb.

— Bună ziua, tovarășă Stancu.

Numita Stancu era o femeie voinică, pe care calendarul încerca s-o încredințeze că se află de-acum în rîndurile celor pășind în a doua jumătate a drumului vieții, în timp ce ea însăși dorea să se convingă că nu era cazul să renunțe la avantajele categoriei mai tinere.

— Bine, nea Vasile, zise ea lăsîndu-și lucrul de mîna pe masă, dar ce-i azi în Institutul ăsta? Întîi vine tovarășa Silvia Badea și se apucă să lucreze în laborator. Acum, ai sosit dumneata!... Poate că n-am rupt eu o pagină din calendar și o fi luni?

Ironia îl lăsă rece pe Gogu Vasile. Tuși scurt — în semn că are să spună ceva important și tăcu apoi cîteva clipe, ca un actor înainte de a lansa o replică-cheie.

— Am trecut — zise el — pe aici, ca să văd dacă toate sînt în regulă.

Tovarășa Stancu holbă ochii mari.

— Adică de ce să nu fie în regulă?

Nea Vasile întoarse capul spre ușa de la intrare, apoi privi sub birou și, convins pesemne că nimeni nu-i asculta, rosti cu glas conspirativ:

— Fii atentă la unul care tot dă tîrcoale pe aici. Umblă cu un aparat fotografic, înțelegi...

Vasile Gogu duse mîna la frunte, închise un ochi și mimă atitudinea celui care privește spre vizor. Tovarășa Stancu dădu din cap în semn că a înțeles.

— Cum arată?

— Un tînăr înalt, cam așa — nea Vasile ridică palma cu un cap peste fruntea sa — și are...

Gogu Vasile își dădu brusc seama că nu-și mai amintea despre alte semnalmente. Completă lamentabil fraza:

— Are o voce mai groasă, înțelegi? Și este cîteodată însoțit de un băiat cu mîinile bandajate.

— Ce să faci dacă vine iar ?

— Fii atentă ! Nu-l lași să pătrundă în clădire — și bătrînelul făcu un gest expresiv la gît — nici în ruptul capului !...

II

Silvia contemplă, gînditoare, vasul de reacție. Problemele pe care și le punea erau insolubile, știa prea bine. Pentru ce explodase amestecul acum trei zile ? Acum, cînd urmărise cu atenție toate indicatoarele, nu constatasese nici o clipă vreo modificare a parametrilor, care să poată explica fenomenul. Reacția se terminase, totul se desfășurase conform prescripțiilor profesorului Onea. Rămînea să cerceteze produsul final.

Silvia aruncă întîmplător o privire către ceasul de la mînă și tresări. Era aproape 12. Nu știa nici ea exact ce o făcuse azi-dimineață să pornească spre Institut. Ieri seara încă nici măcar nu se gîndise la asta. Pesemne că undeva, dincolo de asociațiile obișnuite ale centrilor din scoarța creierului, cîteva celule se simțeau vinovate. „Ai lăsat reacția în părăsire, s-a întîmplat o explozie — spuneau ele. Poate că tocmai această variantă a experienței este rezolvarea așteptată de profesor.“

Fata își scutură părul și începu să deconecteze diferitele legături ale vasului de reacție. Instalată la masa de comandă, îndărătul ecranului transparent, Silvia telecomandă, de la cîteva metri distanță, deșurubarea diferitelor piese metalice. Degetele ei agile păreau că aleargă deasupra unui tablou cu zeci de butoane. Dincolo de ecran, delicat, o mînă metalică înșfăcă un vas de sticlă de forma unui cristalizator, pe care-l extrase din lăcașul său situat în interiorul vasului de reacție. Era vasul al cărui frate geamăn zburase în țandări, acum trei zile, din cauze cu totul misterioase. Jur împrejurul lui, zeci de piese metalice, electrozi, și — esențial — sursele de radiații. Radiațiile încă fără nume, pe care le utiliza pentru

prima dată profesorul, radiațiile în care credea Onea. Silvia apăsă pe ultimul buton, și ultimul releu funcționează fără greș. Întreaga activitate fusese curmată.

Se afla în laboratorul cel mare, cum fusese denumită această încăpere, printr-un acord tacit al tuturor cercetătorilor. Mare, nu atât prin lungime, lățime și înălțime, care în definitiv nu depășeau limitele unei camere de cercetări moderne. Termenul fusese adoptat, după câte se vedea, mai cu seamă datorită aparaturii impunătoare care părea să căptușească pereții.

Silvia își plimbă privirea de jur împrejur. Aparatură și instrumente de măsură complicate, de la regulatoarele fine de presiune și temperatură și pînă la dozatoare, instalații de emisie pentru unde de cele mai diferite dimensiuni și frecvențe, alături de automate pentru măsurarea concentrației unui mare număr de gaze, toate acestea acționînd într-un spațiu restrîns asupra amestecului din cristalizatorul de sticlă, recent înlocuit în urma accidentului de joi după-masă.

Peste cîteva minute, substanța putea fi scoasă din cristalizator și cercetată. Fata așteptă trecerea timpului, cu gîndul la Dragu Caraman. Dacă i-ar fi mărturisit prietenului ei că avea de gînd să se ducă azi-dimineață la laborator, ar fi rîs în hohote și ar fi încercat s-o abată. Silvia se încruntă, simțindu-se dintr-o dată neliniștită. Dragu era omul la care ținea cel mai mult. Adeseori, în toiul expunerilor sale avîntate despre literatură și artă culinară, muzică și umor sau teatru și viață, își simțea atenția alune-cînd, ușor, departe de cuvintele lui și-și spunea cu disperare că niciodată nu va putea ține pasul cu el. Ea știa fizică, cunoștea chimie — atîta cît poți cuprinde după ce ai terminat facultatea și ai mai citit apoi încă patru ani din literatura de specialitate. Își dădea seama că, pe tărîmul acesta chiar, nu avea încă cine știe ce cunoștințe. Cît despre lucrurile unelor neînsemnate, alteleori mărețe, pe care el știa să le prezinte în cuvinte strălucitoare... Desigur, Silvia

citea și ea cărți, îi plăcea să asculte muzică, și clasică și modernă, să se ducă la cinematograful și la teatru — mai ales cînd el se găsea printre interpreți, de obicei plasat pe la mijlocul distribuției (era tînăr !). Dar despre toate astea și despre multe altele, n-ar fi putut niciodată — simțea ea — să vorbească atît de elegant și pasionant.

Așa o cucerise : cu eleganța și cu meșteșugul de a împerechea cuvintele. Pasiune reală ? Cîteodată se întreba dacă în această încurcată treabă nu cumva numai ea era cea care iubea și el cel care se lăsa iubit.

— Silvia, nu-ți mărturisesc că ești minunată, pentru că așa îi declară fiecare Romeo Julietei sale, îi șoptise el, cu veacuri în urmă, zîmbind ca de obicei și mîngîindu-i neglijent părul.

Din cuvintele lui, Silvia înțelesese că Dragu ar vrea să poată întrupa, alături de ea, rolul veșnicului îndrăgostit.

— Îmi place cum vorbești, îi spusese Silvia, peste cîteva zile.

— Îmi place cum mă asculți, zîmbise Dragu Caraman și o luase în brațe.

Mai tîrziu, în viața neașteptat de plină cu surprize din acele zile, Silvia avea să cunoască o lume nouă. La după-amiezile sau serile bogate în discuții aprinse, participau adeseori colegi și prieteni ai lui Dragu, bărbați care îl ascultau cu atenție unii, cu răbdare alții, cu ironie cîțiva, femei care — descoperi Silvia cu surprindere — o dată coborîte de pe scenă, semănau cu oricare altele și nu erau nici mai inteligente, nici mai frumoase. Fata care pînă atunci cunoscuse doar lumea liniștită a familiei și cea studioasă a facultății, pătrunsese astfel în universul actorilor, al teatrului. Nu-și dădea seama dacă ușa prin care intrase în acest perpetuum mobile era cea principală, sau cumva intrarea de serviciu.

— Viața este frumoasă, dar tu ești mai mult decît atîta, îi spuse Dragu, odată. Tu ești poarta vieții.

Și trebuise să se mulțumească cu atât.

Silvia dădu din cap, puțin încurcată și se hotărî să înceteze această scurtă retrospectivă. Se așeză din nou la masa de comandă. Din cîteva mișcări, conținutul cristalizatorului — un material cenușiu, vîscos — ajunse pe un talger anume. Acum, putea să se apropie liniștită de aparatura inertă și să înceapă obișnuitele investigații analitice.

Era absorbită în aceste cercetări cînd simți zvîcnindu-i tîmplele. Hotărît, trebuia să se odihnească mai mult. Citea prea tîrziu noaptea, atunci cînd nu pierdea ceasurile în tovărășia lui Dragu și a prietenilor săi.

Își întrerupse lectura la fotometru și se îndreptă spre fereastra deschisă. Se sprijini cu coatele de pervaz, privi în stradă. Ciudat ! Lucra de aproape patru ani în Institut și abia acum își pune întrebarea pentru ce se numea așa : strada Săgeții. Ce absurde sînt unele nume de străzi ! Sau, poate, dacă le-ai cunoaște povestea... Pe trotuarul opus clădirii Institutului umblau doi băieți. Unul arăta cu degetul într-un loc, pe caldarîm. Apoi, cei doi copii priviră spre fereastra unde se afla ea. Unul din băieți ridică mîna — era bandajată, și Silvia se întrebă ce-o fi pățit. În aceeași clipă, băiatul începu să se clatine, iar alături prietenul părea că se învîrte și el. Apoi, casele dimprejur se porniră să participe la ciudata horă, ramurile copacilor se clătinară ca agitate de furtună, gardul de fier se răsturnă cu țepii în pămînt, Cosmosul își cutremură adîncurile, totul deveni dintr-o dată întuneric și Silvia se prăbuși pe cimentul podelei din laborator.

III

În această dimineată de duminică, Andrei nu avea motive să se simtă fericit. E adevărat, luase ieri un zece la matematică, pentru că rezolvase mintal — mîinile sale nu puteau ține creta — o problemă la care altul se împotmolise cu cretă cu tot. Pentru

moment fusese foarte mulțumit, și ajuns acasă povestise vesel bunicului despre succesul său răsunător. Dar după-amiaza, cînd trecu pe la tovarășa doctor Magdalena Botea, toată voioșia sa se spulberă.

— Merge destul de bine, declară ea, privind cu un ochi critic evoluția leziunilor. Cred că marți nu va mai fi nevoie de pansament !

— Marți ! strigă îngrijorat Andrei. Vai de mine ! Și ce mă fac eu mîine ?

Duminica era de obicei sortită realizărilor planurilor făurite în cursul întregii săptămîni. Iar astăzi era o zi chiar mai specială ca în alte dăți. Ionică — poetul — fusese solemn invitat să asiste și eventual să servească drept ajutor al maestrului Andrei, la o serie de experiențe și analize chimice asupra misteriosului bloc cenușiu. Dar cum poți face experiențe, cînd degetele îți sînt înțepenite de feșile pansamentului ?

Doctorița nu se lăsă înduplecată. Făcu totuși o concesie. În după-amiaza de duminică, Andrei urma să treacă, devreme, pe la ea pe acasă — locuia prin apropiere — și dacă — of, acest „dacă“ — evoluția va fi bună, atunci poate — încă o dată, of, acest „poate“...

După ce o părăsi pe Magdalena Botea, Andrei deveni cel mai iscusit infirmier al propriilor sale mîini. Nu le permise să se atingă de nimic. Nu le lăsă să se miște. Preferă să se culce murdar, decît să-și ude pansamentele. Iar azi, duminică dimineața, hotărî ca, îndată ce Ionică va veni la el, s-o pornească amîndoi în plimbare, pentru că aerul curat — vezi tu — vindecă rănila.

Ionică era un băiețel de aceeași vîrstă, dar cu un cap mai mic decît Andrei. Nu intră bine în casă și își și scoase din buzunar un caiet cam mototolit și soios.

— Ascultă, Andrei, ieri seară, după ce ai plecat, am avut o inspirație grozavă :

*«Pe sub fereastra-aprinsă de chimica lumină,
În atmosfera caldă, ca un cazan încins,
Tu cauți, zi și noapte, în mintea ta cea fină,
Aici caut acuma o rimă la „încins“.»*

— Versul ăsta de la sfîrșit nu-mi place. Cum vine asta „caut o rimă“ ?

— Păi ăsta nu e un vers. Ți-am spus că-mi trebuie o rimă la „încins“ !

— Aha ! Nins. Prins. Stins.

— Banale. Vreau ceva mai deosebit. Știi, eu nu sînt dintre cei care cred că rima răsare singură la sfîrșitul versului.

— Ionică, dar cum vine asta : cauți în mintea ta cea fină... Și ce e cu lumina aia chimică ?

Ionică închise caietul, supărat.

— Văd că nu m-ai înțeles. Versurile astea sînt despre tine.

Andrei căscă ochii mari.

— Cum ?

— Da, da. Vreau să spun că ești un chimist excepțional, și că, la flacăra lămpii cu gaz, care dă lumină, tu cercetezi și așa mai departe. Totul trans... pus în imagini poetice.

— Aha. Un fel de amalgam între chimie și poezie ?

— Exact.

Andrei făcu o mutră dubioasă.

— Nu-ți place ? întrebă Ionică.

— Nu ! răspunse sincer Andrei.

— Și mai zici că-mi ești prieten !

— Cînd mi-a plăcut, ți-am spus. Cred că pe-astea trebuie să le mai lucrezi...

Ionică deschise din nou caietul și-și reciti versurile.

— Și zici că n-ai priceput ?

— Nu prea.

— Bine. Un poet trebuie să fie înțeles de marile mase — făcu Ionică, liniștit. Deci, o să le mai... cum să zic... cizelez.

În acea clipă, în odaie intră bunicul.

— Copii, afară e o vreme minunată și voi stați aici închiși în cameră. Ia ieșiți la aer !

— Bine, bunicule, plecăm acum.

În parc, Ionică îi citi lui Andrei cîteva din producțiile sale poetice, iar Andrei îi povesti lui Ionică despre ultimele sale experiențe senzaționale de chimie. La întoarcere, Ionică îl rugă să-i arate locul unde găsisese blocul misterios.

— Pe strada Săgeții. E aici, aproape de casă.

Ajunseră pe strada, pustie la acea oră și în acea zi și, cu o admirabilă precizie, Andrei îi indică locul de unde culesese bolovanul. Apoi, începură să facă presupuneri asupra direcției de cădere și, în traiectoria privirii lui, ochii lui Andrei întîlniră la fereastra Institutului o strălucire aurie — părul revărsat al Silviei.

— Ce frumoasă e! zise cu glas tare Andrei.

— Cine?

Cu mîna împodobită de bandajul imaculat, băiatul arătă spre fereastră. În aceeași clipă, fata se mișcă ciudat, clătînîndu-se în dreapta și în stînga, apoi se aplecă lateral și băieții auziră clar o bufnitură.

— A căzut! zise Andrei.

— S-a aplecat să ia ceva de jos! își dădu Ionică cu părerea.

— Nu, nu, a căzut! îl contrazise Andrei.

— De ce să cadă?

— Uf! Poetule, știu eu de ce? Hai să vedem ce s-a întîmplat!

Și Andrei alergă la poarta Institutului. Era închisă. Ionică stătea liniștit la spatele prietenului său.

— Ce-i de făcut? întrebă Andrei.

— Sună! răspunse prietenul său, dînd dovadă de un deosebit simț practic.

Nimeni nu deschise ușa. Întîmplarea făcuse ca tovarășa Stancu să controleze tocmăi atunci dacă încăperile de la parter erau închise. Auzise parcă soneria. Cînd sosi și deschise ușa, cei doi copii pleaseră, descurajați.

— Știu ce fac ! zise dintr-o dată Andrei. Dă-mi 25 de bani !

— De ce ?

— Ai să vezi !

Cu multă părere de rău, Ionică scoase o monedă din buzunar și i-o încredință lui Andrei. Acesta se apropie de un telefon public, ridică receptorul, introduse moneda și, privind-și cu respect pansamentele, îi spuse lui Ionică :

— Ia fă numărul ăsta...

Virgil se afla în camera de baie, încercînd să realizeze o mărire artistică dintr-un film mai vechi, cînd auzi soneria în vestibul. Înjură în gînd, și fugi la telefon.

— La aparat Andrei, auzi el o voce subțirică în receptor.

— Cine ? făcu Virgil, nedumerit.

— Andrei Popescu. Băiatul cu care v-ați întîlnit alaltăieri. Iată ce s-a întîmplat...

Peste un minut, Virgil trîntea ușa de la intrare și pornea alergînd pe stradă. Peste trei minute, după ce ajunse în apropierea străzii Săgeții, dînd dovadă de un suflu remarcabil și de reale posibilități în curs de 800 de metri plat, își aminti că lăsase în baia de dezvoltare două măriri reușite care, la ora asta, căpătaseră desigur culoarea scrumului. În sfîrșit, dădu cu ochii de Andrei.

Băiatul îi arată fereastra, îi repetă în cîteva cuvinte ceea ce văzuse. Virgil sună la intrare și peste oîteva clipe, spre surprinderea lui Andrei, ușa se deschise și în pragul ei se ivi, formidabilă, tovarășa Stancu.

— Sus la etaj s-a petrecut probabil un accident, îi spuse Virgil.

Tovarășa Stancu îl privi calmă. De astă dată nu avea aparatul fotografic la el, dar îl recunoscuse : era înalt, avea vocea groasă, venise însoțit de băia-

tul cu mâinile bandajate și umbla cu pretexte ne-
verosimile.

— Uite ce e, tovarășe, zise ea. Cine ești dumne-
neata ?

— Eu sînt... dar ce importanță are ? S-ar putea
ca acolo, la etaj, să fie cineva grav bolnav.

— S-ar putea, zise sarcastică tovarășa Stancu,
ca mîine să plouă.

— Insist — zise aspru Virgil — să ne lăsați să
vedem dacă este cineva accidentat, acolo sus.

— Dacă nu plecați imediat, spuse portăreasa, în-
tepată mai ales pentru că umorul ei nu fusese apre-
ciat, chem miliția.

Încercă să trîntească ușa, dar Virgil avea pi-
ciorul așezat pe prag și manevra nu izbuti.

— Chemați miliția, dacă vreți, spuse Virgil, dar
cît mai repede. Acolo sus este cineva accidentat.
Iată legitimația mea.

Febril, căută în portofel, scoase un carnet și-l
întinse portăresei.

— Înainte de orice, vă rog să sunați la telefon
laboratorul și să controlați dacă tovarășa Silvia
este sănătoasă.

Tovarășa Stancu șovăi, impresionată de siguranța
cu care vorbea și formă un număr la telefon. Aș-
teptă multă vreme, apoi lăsă receptorul în furcă.

— Nu răspunde nimeni, zise portăreasa. Să mer-
gem la laborator.

Închise ușa de la intrare.

— Tu, băiatule, stai aici și nu deschide la nimeni.
Andrei, puțin dezamăgit că nu era lăsat să meargă
și el sus, rămase cuminte pe loc.

Tovarășa Stancu și Virgil urcară în grabă scările,
(duminica, după cum fu informat Roșianu în fugă,
liftul nu funcționa), apoi se îndreptară către una din
ușile mari, albe, care se deschideau spre un lung
culoar luminos.

Portăreasa bătu în uşă fără a obţine nici un răspuns, apoi o deschise. În camera cu vedere spre strada Săgeţii, căzută pe podeaua de ciment, cu faţa albă, zăcea Silvia.

C A P I T O L U L Ş A S E

... în care Silvia îşi revine, iar Andrei trece prin mari emoţii

Minunată făptură e omul! Cu ce s-ar putea măsura oare întreaga gamă a neaşteptatelor sale schimbări?

(A. TOLSTOI : „Hiperboloidul inginerului Garin“.)

I

Chiar când nu urmezi medicina, ci te pregăteşti să devii inginer, poţi să-ţi dai seama dacă un om care şi-a pierdut cunoştinţa se găseşte într-o stare gravă sau nu. Fata respira normal, iar la încheietura mîinii i se simţea bătînd, iute, dar slab, pulsul, martor al zvîcnirilor inimii.

Virgil o luă în braţe şi o transportă cu grijă pînă în cabinetul profesorului, unde se afla un fotoliu larg. I se părea că poartă un bibelou fragil şi foarte preţios.

În timp ce o așeza cu mare băgare de seamă în fotoliu, Silvia se mișcă și deschise ochii. Murmură ceva, dar nimeni nu înțelese nimic. Tovarășa Stancu veni cu un pahar cu apă, din care Virgil stropi obrajii fetei. În sfîrșit, privirea ei căpătă mai multă

precizie, o recunosc pe portăreasă, se opri asupra figurii îngrijorate a lui Virgil și șopti :

— Ce s-a întâmplat ?

Asta ar fi vrut să știe și el, dar se mulțumi să-i răspundă doar „stați liniștită“ și încercă, stîngaci, să-i încălzească mîinile reci ca gheața. Își dădea seama că Silvia suferise un șoc, dar avea impresia că faza cea mai gravă fusese depășită, o dată ce fata își revenise. Într-adevăr, peste cîteva minute mîinile îi erau calde și Silvia putea să vorbească mai clar.

— V-ați pierdut cunoștința, explică Virgil, vorbindu-i ca unui copil. Dar acum vă simțiți mai bine, nu-i așa ?

— Da, mai bine, încuviință fata.

— Să vă ducem la spital.

— Nu e nevoie, murmură Silvia.

Se ridică, simți că o cuprinde din nou amețeaua. Rezistă ispitei de a se așeza la loc, în fotoliu, se sprijină de o masă și apoi, cu pași șovăitori, se apropie de fereastră.

— În orice caz, să luăm o mașină, zise hotărît Virgil și chemă la telefon un taxi.

Peste cîteva minute, șoferul privea curios alaiul care se urca în automobil : o tînră palidă, susținută de un bărbat voinic și, alături, un băiețandru.

După ce o lăsară acasă, mult mai întremată, Virgil și Andrei se întoarseră pe jos.

— Dragă Andrei, îți mulțumesc, îi spuse Virgil la despărțire. Cînd ai timp, vino la mine. Dacă vrei, o să te învăț să lucrezi fotografii.

În colțul străzii unde locuia, Andrei se întîlni nas în nas cu Ionică și tresări. Uitase cu totul de „poet“.

— A, bună, Andrei, zise Ionică și trecu mai departe, cu o mutră nepăsătoare.

Chimistul amator căscă ochii mari și strigă după prietenul său :

— Ei, Ionică ! Nu ești curios să afli ce s-a întâmplat ?

Poetul se opri în loc și înălță din sprâncene a mirare.

— Ce s-a întâmplat? făcu el mirat. Cum adică, s-a întâmplat ceva?

— Hai, mă, te-ai supărat? Te-am lăsat să aștepti, e adevărat, dar n-aveam cum să te anunț...

Ionică privea absorbit o vrabie care se instalase pe gardul de vizavi.

— Când am trecut cu mașina, am vrut să te iau și pe tine — continuă Andrei — dar șoferul n-a înțeles ce i-am spus, știi, mergea prea repede. Zău! Pe cuvântul meu!

Poetul renunță la vrabie și-l privi drept în ochi:

— Pe cuvântul tău?

— De chimist amator!

Ionică oftă și-și călcă pe inimă.

— Bine! Atunci, spune-mi mai repede ce s-a întâmplat, că mor de nerăbdare!

Andrei îi povesti totul și încheie:

— Așa că, după cum vezi, am avut dreptate. Nu s-a aplecat să ia ceva de jos, cum ziceai tu, ci a leșinat, cum am zis eu. Și acum, iar te las.

— Cum? izbucni Ionică.

— Trebuie să trec pe la tovarășa doctor. Neapărat. Poate că...

— Va să zică iar dispari ca un iepure în pălăria unui scamator!

— Îți dau cuvântul meu că trec pe la tine, cum termin! promise solemn Andrei...

...În laboratorul improvizat în baie, Virgil aruncă la coș fotografiile abandonate cu un ceas înainte. Dar, ciudat, nu părea foarte necăjit.

— Măi băiatule, exclamă Virgil 2, entuziasmat, fata asta este... este...

— Când nu găsești cuvintele, e semn rău. Dar să știi că și mie îmi place — încuviință Virgil 1, dînd din cap aprobator.

...Zburdînd de fericire, Andrei sună lung la ușa casei în care locuia Ionică. Bunul său prieten îi

deschise și fu peste poate de mirat cînd îl auzi pe chimistul amator recitînd :

— „Cînd norii sus în zare se adună zdrențe-zdrențe
Eu stau cu Ionică și fac experiențe“.

Poftim ! Acum se apucase și Andrei să facă versuri !

— Ce însemnează asta, Andrei ?

— Însemnează că îți pui pe tine o haină — fiindcă s-ar putea să plouă — și vii imediat la mine. Lucrăm în laborator !

Și Andrei îi vîrî sub ochi, întorcîndu-le pe o parte și pe alta, mîinile sale eliberate din închi-soarea albă a tifonului.

Peste cîteva clipe, alergau amîndoi pe stradă, Andrei înainte, Ionică abia ținîndu-se după el, ținînd veseli sub privirile dezaprobatoare ale unui cățel melancolic, care îi privea din poarta casei vecine.

Nea Costică le deschise ușa, și uitîndu-se cu reproș spre herghelia de plumb care se aduna în goană din ce în ce mai spasmodică pe cerul dinspre miazănoapte, repetă resemnat diagnosticul său meteorologico-medical :

— Umărul și genunchiul meu au prevăzut furtuna asta !

Se așeză în fotoliul său preferat, ținînd în mînă revista cu jocuri de cuvinte încrucișate, își potrive ochelarii și porni la o nouă și cumplită bătălie cu definițiile.

În acest timp, Andrei și Ionică erau cufundați într-o problemă tot atît de dificilă, dar de altă natură. Pentru că misteriosul material a cărui experimentare era așteptată cu atîta nerăbdare — dispăruse !

— Bine, Andrei, făcu Ionică exasperat, cînd descoperiră că lîngă lada de gunoi din curtea interioară a blocului nu se mai găsea nici urmă din bolovanul cenușiu, tocmai aici ți-ai găsit să-l ascunzi ?

Andrei era mai necăjit decît dacă i s-ar fi înecat toate corăbiile.

— Nu l-am pus așa, la vedere, se apără el. L-am ascuns în colț, sub niște frunze.

Lui Ionică îi veni o idee.

— Poate că te-a văzut cineva...

— Cine ?

— De unde să știu eu cine ? Cineva care a aflat despre materialul acesta grozav și l-a luat să-l cerceteze. Poate chiar — făcu Ionică înfierbîntîndu-se — l-a văzut cînd a căzut din Cosmos și te-a urmărit...

Ipoteza lui Ionică era plauzibilă, dar asta nu-l făcu pe Andrei să devină mai optimist. Pînă una-alta, cîteva picături de ploaie răzlețe însemnară cu puncte negre asfaltul. Țup, care pînă atunci stătuse liniștit, tresări nervos și începu să se plimbe jur împrejurul său, ca și cum ar fi urmărit o idee.

Andrei avea ochii în lacrimi. Visul pe care-l purta cu el de trei zile avea un deznodămînt de coșmar.

Ionică, dezolat, se plimba prin curte, dintr-o parte în alta, izbind cu pantoful în gard sau în zid. Țup începu să se țină după el, lătrînd din cînd în cînd scurt.

— Ai să vezi, Andrei, că-l găsim pe individ ! Știi ce ? îi veni o idee. Ia să ne interesăm printre vecini dacă au mai văzut pe cineva ars la mîini.

— Măi copii, zise Țup, scuturîndu-și blana, ascultați-mă pe mine, hai să intrăm în casă ! Acolo nu plouă !

— Ars la mîini ? întrebă Andrei, fără să dea atenție părerii lătrate de Țup.

— Sigur. Nu spuneai tu că arsurile astea pe care le-ai avut sînt datorite materialului ?

— Da, s-ar putea, spuse Andrei încet. Așa am crezut. Cînd l-am adus acasă, era rece. Nu m-am fript, nu m-am opărit. Deci niște radiații care erau emise de el — asta a fost cauza.

Posibilitatea de a găsi pe cineva ars pe mîini se dovedi curînd asemănătoare popularei zicale despre un car cu fîn și un ac.

— Lasă, Andrei, făcu Ionică, văzînd disperarea din privirea prietenului său. Poate mai cade zilele astea din cer un pietroi și atunci îl punem mai bine.

Consolarea stîngace îl scoase din sărite.

— Asta e o întîmplare cu care un om poate să se întîlnească doar o dată în viață, înțelegi? Ia gîndește-te, dacă a fost un mesaj misterios al unor cosmonauți din alte lumi?

În curte, ploaia începuse să răpăie, udînd frunțile înfierbîntate ale celor doi copii.

Țup lătră de vreo două ori, cu capul întors spre ușa care dădea în casă, apoi tăcu, observînd trist că nu are nici un succes.

— Eu zic să ne mai uităm o dată, zise Ionică.

— Păi nu ne-am uitat? Uite, aici era și acum nu mai e.

— Poate că l-a aruncat cineva în lada cu gunoi. Dar lada era goală.

— Sau — vorbi din nou Ionică — poate că l-o fi pitit cineva prin alt colț al curții.

Între timp, ploaia se scurgea ca dintr-un duș uriaș lăsat deschis de un incorigibil distrat. Andrei simțea cum îi pătrunde pe după guler cîte un firicel de apă rece și i se prelinge pe spinare. Stăteau la adăpost sub un balconăș, dar din cînd în cînd cîte o rafală neprevăzută de vînt schimba direcția ploii și apa pătrundea în precarul adăpost pe care nu se îndurau să-l părăsească pentru acela mai confortabil al casei.

Deodată, Andrei scoase o exclamație de surpriză și arătă cu degetul.

De-a lungul unuia din zidurile curții interioare, erau îngrămădite obiecte pe care locatarii socotiseră că nu merită să le mai păstreze, dar nici nu se îndurau să le arunce. Se aflau acolo vreo două cărucioare de copii cu roțile lipsă și coviltirul peticit, o sobă de fier ruginit, fără portițe, o noptieră de

metal cu sertarele ciuruite și multe alte asemenea obiecte ajunse într-o stare jalnică, printre care și un deșteptător vechi, tip C.F.R., fără ace și fără clopoțel, culcat într-o rînă deasupra noptierei.

Acest peisagiu le era cunoscut celor doi băieți, care exploraseră de multă vreme, cu curiozitatea unui Robinson Crusoe, toate posibilitățile insulei din centrul mării de apartamente. Ploaia batjocorea fără îndurare aceste hîrburi, accelerînd opera de distrugere. Dar, deasupra sobiței de fier, se întîmpla un fenomen ciudat : un halo de aburi. Ai fi zis că acoperișul sobei este fierbinte și că transformă apa de ploaie în vapor.

Andrei țîșni din adăpost. Speranța îi fu îndeplinită : sub capacul de fier al sobiței se găsea mult căutatul bolovan cenușiu.

— Ionică ! E aici !

Fără să-i mai pese de ploaie, „poetul“ veni și el în goană, să admire cu proprii săi ochi obiectul căutat de atîta vreme. Era cît pe-aci să-l scoată din sobă, dar Andrei îi dădu la timp peste mîna :

— Nu se poate ! Vrei să pățești ca mine ? Ia te uită !

Într-adevăr, merita să vezi acest fenomen ciudat. Picăturile de apă cădeau într-un ropot tot atît de strîns ca și pînă acum. Dar, ajunse pe suprafața strălucitoare a pietroiului, păreau cuprinse de un neastîmpăr ciudat, ca și cum ar fi nimerit pe o tablă înroșită în foc. Alte și alte mii de stropi șiroiau, dar materialul misterios își păstra neștirbită aureola de vapor.

Ionică îl privea cu gura căscată.

— Vezi ? făcu Andrei, mîndru de „bolovanul său“.

— E grozav !

Andrei avu figura fericită a unei mame, cînd își aude copilul recitînd prima poezie.

— Scrie ceva pe el ? Se vede vreun semn ? întrebă Ionică, gîndindu-se la vizitatorii extraterestri.

— Nu scrie nimic. M-am uitat eu bine, cînd l-am adus. Abia aștept să aflu din ce e făcut !

— Stai ! Mai este un mister de rezolvat ! Cum a ajuns în sobă ?

Andrei rămase puțin pe gânduri.

— Misterul ăsta are o singură explicație, declarase el.

— Și anume ?

— A făcut portăreasa ordine în curte !

— Hm !

Ionică nu părea de loc convins.

— Și acum — întreabă el — cum îl aducem în casă ? Trebuie să fim foarte prudenți, să nu ne ardem mîinile.

— Eu am o idee. Îl lăsăm tot aici, că de fapt este foarte bine ferit. Nimeni nu bănuiește nimic, zise Andrei.

— Atunci, cum o să facem experiențe ?

— Spargem o bucată cu dalta și ciocanul. O apucăm cu un clește, o aducem în laborator și începem experiențele. Ce zici ?

Ionică îl privi pe Andrei admirativ.

— Ești un geniu. De unde-ți vin toate ideile astea ?

— De aici. Și Andrei arătă, modest, spre frunte. Hai să luăm cleștele și dalta. La treabă, poetule !

III

După-amiază, Silvia era perfect restabilită. Se simțea, chiar, atît de bine, încît avu intenția de a coborî din pat și de a se plimba. Răpăitul picăturilor de ploaie în fereastră o făcu să renunțe. Începu să recapituleze, în gînd, întîmplările din ultimul timp.

Mai întîi, încercă să dea o explicație slăbiciunii și leșinului, dar nu ajunse la nici un rezultat. Dormea prea puțin ? Se obosise prea mult ? Înlătură repede aceste întrebări fără răspuns și hotărî să nu mărturisească nici unuia dintre cunoscuți aceste nefericite incidente.

O clipă, văzu în fața ochilor chipul inteligent al lui Andrei și cel blînd și atent al lui Virgil și se întrebă cine puteau fi acești oameni. Despărțirea fusese scurtă și atunci nici nu se simțea încă în apele ei, așa încît, chiar dacă își spusese numele, nu-și mai amintea de ele.

Chipul lui Virgil îi mai reveni o dată în memorie. „Unde l-am mai văzut?” Apoi, gîndurile ei trecură la experiența pe care apucase s-o ducă la bun sfîrșit. Rezultatul era similar cu al variantelor din trecut. Materialul obținut nu prezenta nici o modificare importantă a proprietăților pe care profesorul le cerea investigate.

Atunci, care putea fi cauza exploziei — sau în orice caz a reacției violente de joi? Silvia încercă să reconstituie, mintal, întîmplările din acea după-amiază.

Închise ochii și se revăzu în laborator... Experiența este aproape terminată. Mă îndrept spre aparat, apăs unul, apoi două din butoane. După aceea...

«... — Silvia!

Vocea lui Dragu. Din stradă. Fug la fereastra din camera de alături.

— Ce s-a întîmplat?

„Cînd n-o să fim nevoiți să strigăm ca să ne auzim? Trebuie să-i reamintesc că nu vreau să vină în Institut.”

— Peste o jumătate de oră începe concertul! îmi strigă el.

„Concertul? Am uitat cu desăvîrșire !...”

— Mai am zece minute pînă să închei experiența! îi spun eu.

— Cum?

Nu mă aude bine. Mă aplec mai mult peste fereastră și silabisesc.

— Pes-te ze-ce mi-nu-te, co-bor. Așteaptă-mă în parc!

— Bine! strigă el, de jos. Grăbește-te!

Peste cîteva clipe, o detunătură puternică și un zgomot de sticlă spartă. În laboratorul meu! Fug

acolo. Partea de sticlă a aparatului, țândări. Vaporii mai plutesc în atmosferă. Întrerup repede toate contactele și controlez... nu, nu este vorba nici de temperatura amestecului și nici de robinetul de presiune — era deja închis, presiunea interioară în balon scăzuse...»

Silvia sări din pat surescitată. Ploaia bătea din nou tare în fereastră. O deschise larg și o lăsă să-i spele fața, răcorindu-i fruntea fierbinte de gânduri și presupuneri.

Asta era !

Așadar, reacția fusese declanșată de acțiunea prelungită a radiațiilor provenind din robinetele ce rămăseseră deschise — acțiunea prelungită a unor radiații venind din anumite direcții, și anume...

Dar materialul obținut ? În acest caz, explozia o dovedea, materialul căpătase însușiri deosebite, poate ceea ce — de multă vreme — aștepta profesorul Onea. Așa a fost, deci !

...Sunase telefonul. Vocea lui nea Gogu Vasile.

« — Tovarășa Silvia ?

— Da... Eu sînt. (S-o fi auzit explozia ? S-o fi alarmat lumea ?)

— Vă așteaptă un...

— Cine ?

— Vă așteaptă cineva la poartă.

Închid aparatul necăjită. Tocmai acum, cînd am atîtea de făcut ! Dragu nu vrea să înțeleagă că eu am de lucru aici. Că nu pot să-i răspund oricînd...

Cobor cu liftul. De astă dată, o să-i zic în față :

— Ți-am spus de atîtea ori să nu vii aici !

Dar nu-i el. Este un tînăr care...

E același ! Același om pe care l-am văzut ca prin vis astăzi, cînd mi-a fost rău !»

Cele două timpuri, prezentul și trecutul, se amestecau fără noimă în gândurile Silviei. Își trecu mîna peste față și parcă doar atunci își dădu seama că-i era umedă de apa rece a ploii.

Se așeză în fotoliu, lîngă fereastră. Ce-a dorit atunci tînărul ? I-a vorbit despre ceva care căzuse pe trotuar... Ea a negat cu încăpățîinare. Nu voia

să admită eșecul, neatenția ei și nici nu era treaba lui. Dar problema devenea acum interesantă, căpăta cu totul alte proporții.

«Ce spusese el? „Era fierbinte, a topit asfaltul“. Cum asta? Normal, ar fi fost imposibil! Temperatura în vasul de reacție era redusă. Așadar, când a ajuns pe trotuar, materialul de experiență nu putea, practic, să fie atît de cald încît să topească asfaltul.

Dacă ar putea regăsi acest material!

Dar nu-i nimic. Mîine chiar o să-i spună totul profesorului, vor reface experiența în condițiile noi și poate...»

Șirul gîndurilor îi fu întrerupt de soneria de la intrare. Își puse repede o rochie și deschise ușa. În fața ei se afla tînărul pe care-l văzuse astăzi de mai multe ori, aievea și în minte.

— Iertați-mă că vă deranjez, începu Virgil să pipăie terenul, blestemînd în gînd banalitatea cuvintelor, dar voiam să știu cum vă simțiți.

Și zîmbi, puțin jenat. Virgil nu era ceea ce se numește un bărbat frumos, dar zîmbetul său, care nu rămînea fixat pe buze, ci trecea repede în privire, deschidea parcă o poartă către un univers demn a fi explorat.

— Poftiți în casă.

Virgil își scutură haina de ploaie, își șterse cu grijă pantofii și intră, notînd involuntar din mers tablourile cu linii moderne și îndrăznețe, care împodobeau pereții vopsiți în nuanțe pastel.

Silvia se așeză pe un scaun, Virgil pe un altul, de cealaltă parte a mesei și înghiți un nod.

— Văd că vă simțiți mai bine, zise el și în clipa următoare dori fierbinte să fie mistuit într-un cataclism creat anume pentru el.

Silvia zîmbi, Virgil rîse și el ușurat.

— Nu știu ce să vă spun, mărturisi. Adevărul este că mă aflu în situația cuiva care a vizitat-o săptămîni întregi pe frumoasa adormită în pădurea fermecată și, după ce ea se trezește, vine și-o în-

treabă „ce mai faci ?“ De fapt, v-am văzut pentru prima dată acum trei zile.

— Da, îmi amintesc ! recunosc eu puțin stînjinită. Îmi spuneai ceva despre un bolovan.

— Să nu mai vorbim despre el ! se grăbi Virgil.

— Ba da, să vorbim ! Unde se află acum ?

— Nu știu, înălță din umeri a neputință Virgil. A dispărut.

Și-i povesti despre toate întîmplările din după-amiaza aceea de pomină.

— Foarte ciudat.

— Într-adevăr. Nici nu pare plauzibil, dar așa s-a întîmplat...

Din nou soneria de la intrare. Silvia ieși din cameră și deschise ușa de la antreu. Era Dragu, care o îmbrățișă. Fata se desfăcu ușor din brațele sale și-i făcu semn cu degetul la buze. Caraman ridică sprîncenele în semn de surprindere și păși liniștit și solemn în salonul unde Virgil își schimba de cîteva ori pe minut poziția pe scaun.

— Dragule, un bun prieten al meu, zise ea, făcînd un semn către Virgil.

Acesta își dădu seama că fata nu voia să-l prezinte ca pe-un necunoscut și-și rosti clar numele, așa ca să-l audă și Silvia.

Se așternu apoi o tăcere cumplită, în trei. Dragu, care ar fi putut ușor să preia conducerea unei discuții, era doar specialitatea lui, aștepta cu un zîmbet ironic pe buze. Silvia nu se hotăra să spună ceva. Iar Virgil era atît de surprins, încît nu găsea nici un pretext pentru a deschide vorba.

Afară, ploaia începuse să se mai domolească.

Britanicii, își aminti brusc Virgil, sînt în stare să ducă timp de cîteva ceasuri o conversație susținută în legătură cu condițiile meteorologice. Parcă vedea pagina din cartea de limba engleză care purta ca titlu : „O conversație despre vreme“.

— Ce vreme neplăcută ! zise el, reproducînd mecanic prima frază din manual.

Aceste cuvinte, sosite după o pauză lungă, avură un efect miraculos. Dragu tresări și se pregăti să

răspundă în maniera sa ironică, dar Silvia i-o luă înainte.

— Găsești ? Mie, dimpotrivă, îmi place. Să umbli prin ploaia călduță de primăvară...

— Unde pui — vorbi senin Caraman — că-i este favorabilă și recoltei.

Virgil îl privi amuzat. Era exact ca în carte.

— Eu propun să trecem la pagina următoare — zise el — „Bill la croitor“. Costumul dumnevoastră este foarte frumos lucrat.

Silvia izbucni în râs.

— Din nefericire, spuse Virgil, privindu-și ceasul de la mână, la ora asta sînt așteptat de niște prieteni. Vă rog să mă scuzați...

Se ridică iute, și, însoțit de Silvia, trecu în anticameră.

— Nu uitați — șopti zîmbind tînărul. Mă numesc Virgil Roșianu, vechiul dumnevoastră prieten.

Cînd Silvia se înapoie în cameră, Dragu Caraman era la fereastră și privea trotuarul umed pe care se reflectau siluetele trecătorilor. Se întoarse către fată :

— Unde l-ai cunoscut pe acest domn ?

— E un bun prieten al meu.

Dragu o privi în ochi, vru să mai întrebe ceva, apoi dădu din umeri, ca și cum nu ar fi avut importanță.

IV

Profesorul Marius Onea deschise ochii și măsură ceasul de pe noptieră. Ploaia se mai cernea încă, la fel ca și acum o oră și jumătate, cînd fusese furat de somn. Efectul milenar al cîntecului monoton pe care-l îngîină apa...

Se ridică greoi din fotoliul larg, deschise fereastra. O adiere de aer proaspăt îi izbi obrazii și se simți dintr-o dată înviorat. Din sertarul mesei sale de lucru își scoase pipa credincioasă, o curăță cu grijă, o îndesă cu tutun aromitor, aprinse un

chibrit, apoi îl plimbă peste tabac, pîrjolindu-l și, în sfîrșit, aspiră cu voluptate. Era una din plăcerile la care nu putea să renunțe, în ciuda tuturor avizelor medicale. Pipa aceasta făcea parte din însăși figura profesorului Onea. Un om înalt, zvelt, căruia doar părul argintiu și ridurile îi arătau anii.

Profesorul deschise larg sertarul din mijlocul biroului. Aici arunca el, de fiecare dată, hîrtii, notițe, legitimații. În viața fiecăruia există un scrin cu lucruri pe care nu se îndură să le distrugă. În sertarul declarat „tabu“, dezordinea crește înfiorător, săptămîină cu săptămîină, fără ca nimeni să îndrăznească a se atinge de amintirile azvîrlite la întîmplare.

Onea scotoci distrat printre hîrtii. „De discutat cu Vasilescu. Problema diferențelor.“ Cine era Vasilescu ? Ce erau aceste diferențe ? Pentru ce socotise că este o problemă atît de importantă încît trebuia notată și păstrată ? Mototoli hîrtia în mînă și o azvîrli la coș. Însemnătatea unor lucruri depinde de clipa care trece. Dacă nu le-ai folosit atunci cînd trebuia, mai tîrziu se aruncă la gunoi. Altora — dar acestea sînt atît de puține ! — trecerea timpului nu le dă riduri. O clipă, rămase gînditor : cercetările pe care le face, descoperirea pe care o așteaptă, oricît de îndrăznețe ar părea acum, mai tîrziu vor fi și ele depășite.

Scotoci mai departe în scrin. Deodată, mîna lui se închise asupra unui obiect mic, cu laturi drepte. O oglindă de buzunar. De cînd zaci tu aici ? Au trecut poate trei decenii de atunci... Cînd am purtat-o, aveam douăzeci de ani. Profesorul Onea se privi. Reflexia de argint îi răspunse cu o față străină. Ultima dată cînd am întrebat oglinda asta, mi-au răspuns ochii unui tînăr viori, dezghețat, cu o frunte promițătoare, scăpărînd de viață. Acum, mă întîmpină o privire obosită, ochi încercănați, zbîrcituri. Nu mai este același. Omul de acum 30 de ani a murit de mult. Celulele din care îi era pe atunci format corpul au dispărut și s-au primenit de nenumărate ori. Îmi amintesc cu drag

de băiatul acela — bun băiat. Ce s-o fi întâmplat cu el?

Onea suspină imperceptibil și puse oglinjoara la loc în sertar.

Lucrarea lui cea mare, la care se gîndea de un sfert de veac, trebuia predată unor brațe mai tinere, unei minți mai vioaie, mai puțin ancorată în trecut. Dar el însuși, profesorul Onea, era oare într-adevăr ancorat în trecut?

Avea la îndemînă tot ceea ce-și dorise: laboratoare bine înzestrate, oameni pricepuți, care lucrau împreună cu dînsul și sub îndrumările sale. Era înconjurat de solitudine, părerile sale erau ascultate întotdeauna cu cea mai mare atenție.

Scutură capul îndîrjit. Începuse bine, cu două zile în urmă. Îi explicase Silviei cîte ceva din ideile sale. Experiențele trebuiau să capete acum în ochii ei un contur mai precis. Nu-i spusese încă esențialul, scopul ultim. Pe acesta nu-l mărturisise încă nimănui. Cum poți oare să expui o ipoteză pe care cei mai mulți dintre specialiști ar asculta-o cu zîmbetul pe buze?

Își închipui reacția unora dintre ei:

— Moșul s-a apucat la bătrînețe de povestiri științifico-fantastice.

— Dar e absurd! Toate legile științei dovedesc că așa ceva nu e posibil.

— Ce vrei! S-a cam ramolit Onea ăsta!

Da, fără îndoială, sarcina trebuie trecută unor mîini mai tinere, unor oameni în stare să lupte pentru idei neverosimile, dar care, realizate, vor împinge știința cu un veac înainte.

Tinerețea poate fi prelungită în oamenii care-ți urmează. Trebuie să te dăruiești lor, cu tot ce ai. Era hotărît: o să vorbească mîine, deschis, cu Silvia, despre toate așteptările sale. O să-și expună ipotezele și în scris.

Pufăi mulțumit din pipă. Simți pe umăr o mînă ușoară.

— Cina este pregătită, Marius, zise vocea caldă a celei care, de un sfert de veac, era alături de el.

— Bine, Ana. Să mergem.

Și profesorul Onea se ridică de pe scaun, aruncă o privire pe fereastră — ploaia încetase, ici și colo pe cer se vedea licărind cîte o stea — își depuse pipa pe suportul ei și ieși din cameră.

O adiere mătură de pe birou colbul împrăștiat de hîrțile frunzărite prin sertarul cu vechituri.

C A P I T O L U L Ș A P T E

**... în care sînt descrise, printre altele,
cîteva experiențe ciudate de chimie**

*Pretind că am deschis un nou tărîm
științei. Contestafi acest lucru? Bine,
atunci vă provoc !*

(A. CONAN DOYLE : „Lumca pierdută“.)

I

Ionică deschise caietul și însemnă tăcut cîteva rînduri. În acest timp, Andrei depozită cu mișcări precaute și pline de respectul pe care-l porți unui venerabil, impunător și mai mare ca tine personagiu, o bucățică cît o alună din materialul cenușiu. Se chinuise destul de multă vreme ca să spargă, cu dalta și ciocanul, această frîntură din blocul dur. Ciocăniturile reușiseră să trezească, chiar, cîțiva dintre locatarii blocului care-și aveau dormitorul spre curtea interioară și care, ațipiți în cîntecul de leagăn al ploii, ar mai fi rămas încă multă vreme sub aripile lui Morfeu.

Pînă la urmă, Andrei strînsese între brațele cleștelui această neprețuită comoară. Acum, ea se afla depozitată într-o farfurioară de sticlă, pe măsuta care alcătua frontul de bătălie al chimistului amator. În două rafturi, așezate pe aceeași măsută, se aflau bogățiile adunate cu migală de Andrei: zeci de substanțe sub formă de pulberi și lichide, în plutoane de sticlute și de borcănase, aliniat în rînduri strînse, fiecare cu o etichetă scrisă cu tuș, alcătuiind toate împreună o companie ordonată de chimie. Pe ușile micului dulăpior, ce conținea această armată de prim șoc, era lipită o hîrtie pe care chimistul amator desenase clasicul craniu plutind deasupra a două oase încrucișate. Oasele îl cam încurcau, de fapt. Fuseseră desenate atît de corect, încît, de fiecare dată cînd dădea cu ochii de ele, Țup lătra vesel și se gudura în jurul mesei, nevenindu-i să creadă pesemne că este vorba doar de o demonstrație zdrobitoare a superiorității realismului în artă.

Emblema nu era de altfel respingătoare, pentru că mîna care desenase craniul îi acordase un evident aer de voioșie. Doar bunica se oprea din mers de fiecare dată cînd trecea prin dreptul ei și emitea, cu un aer de mare grijă, clătînînd din cap în dreapta și în stînga, cîteva ț-ț-ț-uri dojenitoare.

Măsuta de lucru era acoperită cu o foaie mare, albă de azbest. Deasupra ei, alături de capsula în care se găsea ciobul de material cenușiu, Andrei aduse eprubete, un balon cu fundul plat, o lampă de spirt.

— Cercetările încep ! anunță el solemn.

Instalat pe un scaun, cu veșnicul său caiet în mînă, Ionică luă poziția pe care o socotea demnă de cronicarul unor evenimente epocale. Lîngă el, așezat pe covor, Țup dădu de două ori din coadă și apoi privi atent, cu capul aplecat puțin pe o parte, către stăpînul său.

— Acest material, zise Andrei, explicînd ca de la catedră, ar putea fi orice. Ar putea fi format în întregime dintr-un singur corp simplu — un metal

sau un metaloid. Acest lucru este posibil. Dar este foarte puțin probabil, înțelegi, tu, Ionică ?

Ionică dădu din cap, în semn că pricepe, iar Andrei continuă :

— Mai mult ca sigur că este un corp compus, sau mai curînd — un amestec de corpuri compuse și simple. De unde știu ? Păi ascultă și tu. Este o piatră din Cosmos ? Este ! Pietrele de pe pămînt, rocile, sînt formate din diferite substanțe amestecate între ele ? Sînt ! Deci, cred că acest material e asemănător ! Ce părere ai despre asta ?

La această întrebare, Țup lătră o dată, scurt, în semn că aprobă fără nici un fel de amendament toată expunerea de pînă acum, iar Ionică declamă :

— *De vrei să faci analiza completă,
Materia s-o iei în eprubetă,
Și-ndat-amestec de-i, ori element,
Ori corp compus, va fi clar, evident.*

— Ideea este redată just, făcu Andrei, strîm-bînd din nas, dar să știi că evident și clar n-o să fie îndat', cum zici tu. Analizele astea durează des-tul de mult. Și, pe urmă, mi se pare că numărul de silabe...

— Lasă numărul de silabe, zise Ionică roșind, pentru că-și dăduse seama foarte bine că sponta-neitatea creației sale se răzbunase printr-o anume imperfecție. Fă mai bine experiența. Cum se face o analiză de-asta ?

— Iată cum. Mai întîi, materialul se privește atent. Culoarea și aspectul său spun multe. Cîte-odată poți să-ți dai de la început seama dacă el conține anumite substanțe. De exemplu, fierul poate da o culoare roșiatică, calcarul e albicios și așa mai departe.

Ionică se apropie și privi materialul de la stînga la dreapta și apoi de la dreapta la stînga. Țup dădu o dată din coadă de jos în sus, în semn că pe el problema îl lasă recă. Andrei scoase din sertar o lupă și se uită cu luare-aminte. Toți trei văzură

același lucru : o frîntură dintr-un bloc cenușiu, de mărimea unei alune, cu colțuri ascuțite. Andrei trase concluzia :

— Dat fiind că, după aspect, nimeni dintre noi nu poate spune din ce substanțe e format materialul, vom trece mai departe. Materialul de analizat trebuie transformat în praf, prin pisarea sa într-un mojar...

Ionică se instalează pe un scaun, interesat.

— Nu întrebi de ce ? făcu Andrei.

— Ba întreb. De ce ?

— Ca să-l putem dizolva mai ușor.

— Aha ! Și de ce să-l putem dizolva mai ușor ?

— După aceea, în soluție, vom încerca diferite reacții care să ne arate din ce elemente este compus.

Ionică își trecu mîna peste frunte, cu o privire admirativă spre prietenul său, care știa atît de multe, încît simțea că pe el, Ionică, îl apucă durerea de cap. Andrei căută un mojar ascuns în sertarul mesei. Apucă ciobul de material cu un clește, îl aruncă în piuliță și începu să-l îndese cu pistilul. La început nu avu mare succes, dar apoi, spre surprinderea sa, simți că pistilul pătrunde destul de ușor în piatră. Surpriza fu însă incomparabil mai mare cînd văzu că materialul rămăsese întreg.

Privi atunci bănuitor spre pistil și nu-i veni să-și creadă ochilor : măciulia de porțelan se transformase într-un fel de piftie.

— Tu... tu ve.. vezi ce s-a întîmplat ? își întrebă el prietenul, tremurînd tot de surescitare.

Ionică stătea calm pe scaun și nu-și dădea seama de importanța fenomenului.

— Ce să se întîmple ? zise el liniștit. Materialul ăsta căzut din cer este mai tare decît porțelanul. Se poate și așa ceva, nu ?

Andrei se înfurie.

— Sigur că e posibil, dar chiar o minte de poet ar trebui să știe că porțelanul nu se poate transforma în pastă de dinți.

Și Andrei îi agită în fața ochilor pistilul, al cărei capăt avea consistența gelatinei. Ionică începu să priceapă.

— Din cauza atingerii de... murmură el și tăcu, pentru că în mintea sa începeau să se formeze o seamă de asociații. Știi ce, zise el apoi, pe mine o să mă doară capul.

Andrei puse pistilul de o parte și luă în mână o baghetă de sticlă. O sprijini de spărtura de material din farfurioară și, cu stupefacție, văzu cum în câteva clipe capătul sticlei se topi în vas. Restul baghetei, pierzându-și echilibrul, căzu pe podea și se sparse. Țup sări într-o parte și mîrîi bănuitor.

— E formidabil! zise Andrei. Materialul acesta topește... vreau să spun, transformă în lichid tot ceea ce atinge. Și asta, observă bine, poetule, fără să ridice de loc temperatura obiectului.

Ionică uitase de mult să mai fabrice versuri. Proza din fața lui era pentru moment mult mai interesantă.

— Ce nu mă lămuresc eu... zise el și se întrepruse, pentru că-i era teamă să nu spună vreo prostie.

— Spune, spune, Ionică, îl încurajă Andrei, cu o figură îngăduitoare.

— Pentru ce nu s-a topit... asta, vreau să spun transformat în lichid, farfurioara de sticlă în care ai așezat la început materialul, și nici mojarul de porțelan în care se află acum?

Încurajat de faptul că pe figura lui Andrei apăruse acum un imens semn de întrebare, prietenul său continuă:

— Și dacă-i așa, să-ți mai pun o problemă: pentru ce nu s-a transformat în lichid sobița de fier în care am descoperit materialul?

Andrei dădu din umeri.

— Trebuie să fie o acțiune... începu el, și continuă lamentabil: Nu știu.

Scoase din buzunar un creion obișnuit și-l apăsă în mojar. Pe loc, lemnul începu să curgă, grafitul

și el, formînd împreună un lichid negricios, care se așternu peste stratul de sticlă obținut cu cîteva minute înainte.

— Vezi și tu! exclamă Andrei. S-a topit lemnul! A mai auzit vreodată cineva de așa ceva? Lemn lichid! E formidabil! Auzi, tu, Ionică? Formidabil! Am făcut o descoperire senzațională! Senza-ți-o-na-lă!

Și Andrei începu să ȋopăie prin casă vesel, în timp ce Țup, fericit că în sfîrșit stăpînul său are chef de joacă, zburda printre picioarele sale, mai, mai să-l răstoarne. În acest timp, Ionică aplauda de-l dureau palmele. Ce triumf! Și el, singurul martor al acestui eveniment, pe care-l va putea transmite posterității!

Ușa camerei se deschise și în prag apăru bunicul — nea Costică. Auzise rîsetele copiilor, lătrăturile voioase ale lui Țup și zgomotele făcute de Andrei care sărea prin cameră, și nu se dumirea ce se petrecea acolo. De obicei, cînd băiatul făcea experiențe de chimie, păstra o liniște plină de solemnitate.

— Ce s-a întîmplat, copii? întrebă el, după ce larma se mai potoli.

— O experiență de chimie și de fizică, bunicule, îl lămuri Andrei, misterios.

Bunicul clătină din cap.

— Fii atent, să nu pățești iar ceva. Nu cumva vă e foame? Poate că vreți cîte o prăjitură.

Țup, evident, nu voia prăjituri. Poate că dacă i s-ar fi oferit cîteva oase, n-ar fi spus nu. Dat fiind însă că în hărmălaia generală glasul său nu se mai auzea, părerea lui nu fu luată în seamă. În schimb, cei doi băieți simțiră brusc, la auzul acestei propuneri, o foame de lup. Peste cîteva minute, discutau aprinși, în timp ce lingeau lingurițele.

Pe măsuta dintr-un colț al camerei un mic aparat de radio cînta în surdină. Din difuzorul său, o clipă tăcut, se auzi deodată un ritm lent, pe care o melodie puțin tristă își broda arabescurile, întorcîndu-se mereu la aceleași note melancolice expuse

de un saxofon. Cîteva clipe, cei doi băieți tăcură, ascultînd *bluesul*. Andrei, ca și Ionică, la fel ca toți ceilalți prieteni de vîrsta lor, preferau în general melodiile cu ritm săltăreț. Dar acest *blues* era atît de impresionant, în simplitatea sa, încît amîndoi simțeau nevoia să-i respecte plînsul. Peste fondul preocupărilor lor științifice muzica nu venea să le destrame, ci, parcă, mai curînd, să le concentreze puterile.

— Cred că acum trebuie să continui analiza. Cum o să faci ? întrebă Ionică.

— Încercăm în ce lichide se dizolvă. De exemplu, începem cu apa distilată, apoi cu acid azotic, cu acid clorhidric și cu altele... Numai că, vezi tu, poetule, ca să se dizolve repede și ușor trebuie ca materialul pe care-l analizezi să fie mărunțit cît mai fin...

— Aha. Și vrei să spui că ăsta nu prea poate fi pisat ?

— După cum ai văzut și tu !

— Ce-i de făcut, atunci ?

— O să-l încercăm așa cum e, în întregime. Să vedem ce se întîmplă.

În chimie, o experiență făcută doar așa, ca „să vedem ce se întîmplă“, poate fi însoțită de mari pericole. Dar cei doi băieți nu se gîndeau acum la primejdii, ci doar la jocul acesta nou, foarte palpitant și interesant, de-a „substanța misterioasă“.

Și totuși, Andrei devenise foarte prudent. Își dădea seama cum se produsese arsurile de care suferise în ultimele trei zile. De aceea, se feri cu grijă să atingă materialul și, pentru a-l pune într-un alt vas, îl apucă din nou cu cleștele. Împreună cu bucata mică de material se ridică însă și mojarul de porțelan. Ce se întîmplase oare ? Cum de se lipise materialul misterios de fundul mojarului, în loc să-l lichefieze ?

Andrei cercetă totul cu luare-aminte și remarcă un fapt straniu : porțelanul topit, sticla topită, lemnul și grafitul topit, se resolidificaseră pe fun-

dul vasului prinzînd ca în menghina unui clei tenace bucata de material.

— Cum facem ca să-l desprindem ? întrebă Andrei.

— Eu țin de mojar, propuse Ionică, și tu, cu cleștele, tragi de materialul X.

„Materialul X !” Iată o denumire potrivită — se gîndiră în aceeași clipă cei doi prieteni. Iar metoda nu era rea : după un mic efort, Ionică se afla trîntit pe spate în mijlocul camerei, Andrei ținea victorios în clește materialul X, în timp ce Țup lătra indignat, pentru că în căderea sa Ionică îl călcase pe coadă.

— Vezi, poetule, zise Andrei, cleștele nu se lichefiază.

— Pentru că e de fier, zise Ionică, frecîndu-și spatele cu o mîină.

— Nu putem încă afirma nimic. Să facem experiența.

Puse cu grijă bucata într-un pahar și apoi — cu oarecare teamă — turnă apa peste ea. În primele secunde nu se întîmplă nimic. Cei doi copii priveau prin pereții paharului și așteptau. Deodată, apa începu să bolborosească încetișor, dar numai într-o singură parte, cam în dreptul unuia din colțurile materialului X. Apoi, încet-încet, nivelul lichidului din pahar scăzu, de parcă omul invizibil al lui Wells ar fi sorbit-o pe îndelete. Substanța misterioasă, atît cît se putea vedea, rămăsese cu toate acestea neschimbată.

— Ei, ce părere ai ? zise Andrei, care se uita cu gura căscată.

— Este foarte interesant, spuse Ionică, dar nu pricep o iotă.

Andrei introduse în vas o hîrtie indicatoare. Culoarea ei îi spuse îndată că lichidul era neutru — nici acid, nici bazic. După aceea vărsă apa, care scăzuse cam pînă la jumătate. Întîmplarea din mojarul de porțelan se repetă aidoma : pe fund, un strat de apă se solidificase.

— A înghețat apa ! făcu Andrei.

Apoi pipăi cu mîna fundul paharului — era cald, mai bine spus avea temperatura camerei. Gheață caldă !

— Nu, nu, pentru mine toate astea sînt prea complicate, făcu Ionică, așezîndu-se în fotoliu. Ia închipuiește-ți lecția de chimie. Te întreabă profesorul despre apă și tu îi răspunzi : apa este un corp lichid, care se evaporă la temperatura de 20 de grade și îngheață tot la 20 de grade. Îți dă un trei cît tine de mare !

— Dar cînd o să se afle despre existența materialului X ? Atunci capeți un zece cît tine de mare ! Lasă filozofia, poetule, și ajută-mă mai bine să scoatem bucata de material X din pahar.

Din nou cleștele, din nou tracțiune — dar de astă dată avînd grijă să nu se mai producă incidente neplăcute.

— Ce experiență nouă mai facem ? întreabă Ionică, pe care toate astea îl pasionau din ce în ce mai mult.

— Uite cum o să procedăm. Punem bucata asta într-o eprubetă.

— Bine, dar pe urmă n-o s-o mai putem scoate de acolo !

— Nu-i nimic. O să spargem eprubeta. Nu contează. Pot face un sacrificiu pentru știință.

Așeză bucata în eprubetă.

— Acum vom turna deasupra niște acid azotic.

Lichidul gălbui fu adăugat cu grijă. O clipă, nu se întîmplă — ca și data trecută — nimic. După aceea, în eprubetă apăru o bolboroseală și în atmosferă se răspîndiră vapori neplăcuți, înecăcioși. Ionică nu știa despre ce era vorba, dar Andrei își dădu seama pe loc de pericol. Vărsă imediat lichidul în chiuvetă, lăsînd robinetul deschis, așa ca apa să curgă și să spele totul. Deodată, cu un zgomot sec, materialul se rostogoli pe podea, trecînd prin fundul eprubetei. Credincios, ca la aport, că-

țelul sări și-l ridică în bot, apoi se prezintă în fața lui Andrei, dînd din coadă.

— Țup ! Lasă imediat jos !

Cu un clește, i-l smulse din bot și-l aruncă într-un vas. Țup se întoarce la locul lui și, peste puțină vreme, începu să geamă și să plîngă pe limba lui, în timp ce băieții îl priveau tăcuți.

II

Ritmul lent al *blues*-ului pătrundea ca o lumină difuză în camera lui Virgil. Întins pe canapea, visa în același timp la o mie de lucruri, toate în jurul fetei de la Institutul de Cercetări Fizice. O infuzie de melancolie se strecura, încet, dinspre membrana difuzorului înspre cele mai ascunse celule din scoarța cerebrală. Asemenea unei injecții lente de ser, melodia aparent monotonă se înșuruba în trupul său, dîndu-i senzația iminenței unui eveniment dramatic.

— Dragul meu, te-ai pierdut cu desăvîrșire, constată cu tristețe Virgil (cel sever).

— Și unde pui că nu poți spera nimic. Locul este ocupat, biletele vîndute mai înainte, casa închisă.

— Nu mai ai nici un haz.

Virgil se întoarce pe o parte, blestemînd natura ce nu-l înzestrează pe om cu un robinet care să poată închide sau deschide, după dorință, cursul gîndurilor.

Dragu Caraman ! Evident, cel mai cuminte lucru ar fi acum s-o uite și să se apuce în sfîrșit de fotografiile neglijate în ultimele ceasuri. Dar pentru ca să faci orice, trebuie să ai, dacă nu pasiune, măcar puțină tragere de inimă. Și de aceea Virgil stătea mai departe întins pe canapea, ascultînd muzica aceea care răspundea atît de bine stării sale sufletești.

Aerul îmbogățit cu mirosul proaspăt al pămîntului binecuvîntat de picăturile de apă pătrundea în valuri prin fereastra deschisă. Virgil închise ochii

și i se păru că trece o eternitate. Când îi deschise și-și privi ceasul, constată că se scurseseră doar câteva minute. Din hol se auzi soneria telefonului. Fără grabă, se îndreptă spre aparat. Pesemne era prietenul său Mihai Săbău de la turnătorie, căruia îi promisese că va trece pe la el și despre care uitase cu desăvîrșire.

Dar în receptor nu auzi vocea răsunătoare și jovială a lui Mihai, ci un glas mic, speriat, aproape plîngător.

— Cine e acolo ?

— Eu, Andrei, răspunse băiatul. Vă mai amintiți de mine ?

— Da, da, desigur, dragul meu, spuse repede Virgil, dîndu-și seama că în vocea noului său prieten plutea un dezastru. Spune-mi, ce s-a întîmplat ?

— O mare nenorocire.

O clipă, Virgil se gîndi cu o tresărire de spaimă la Silvia. Dar nu, o lăsase bine, sănătoasă.

— Țup, cățelul meu. S-a îmbolnăvit acum, dintr-o dată — și nu știu ce să mă fac !

III

Trotuarele începuseră să se zvînte. La brațul lui Caraman, Silvia pășea, călcînd ca pe vată. Se simțea mai ușoară ca oricînd. Avea impresia că dacă acum ar fi suflat o adiere, ar fi ridicat-o în văzduh ca pe un firicel de praf și ar fi dus-o plutind prin aer, departe, peste acoperișurile caselor, peste rîuri, ape și munți, pînă la casa din vis. ...În seara zilei cînd împlinise doisprezece ani nu putuse să adoarmă repede : emoțiile aniversării, musafirii, urările prietenilor... Unii numără în asemenea împrejurări oițe, una cîte una, albe, pînă cînd la un anume număr mașina de calculat din creier obosește și decide că a sosit vremea să se odihnească. Silvia nu știa despre aceste oițe și începuse să se gîndească... Atunci, pentru întia oară, văzuse casa albă.

O casă mică, așezată pe un colț de deal verde, cu soare în ferestre. Se apropia, deschidea ușa. Înăuntrul o așteptau mii de surprize — la început, prăjituri de șocolată, rochițe albe, mai târziu un Făt-Frumos și o rochie de mireasă, și de fiecare dată aici, în casa albă, găsea cartea căutată, prietenii care o ajutau, gândul cel mai bun. Nu știa nimeni despre casa ei albă. Nu-i spusese nici lui Dragu Caraman. Se temea că o să i-o răpească. O s-o cuprindă în focul ironiilor care-i veneau întotdeauna pe buze și o să i-o dărîme...

Ajunseră la Caraman. În cele două încăperi care-i alcătuiau garsoniera, domnea, la prima vedere, un haos boem. Sub aparenta neorînduială, însă — o pernă aruncată ici, un tablou sprijinit pe podea dincolo, o vază plasată sub o fereastră sau o sticlă cu lichior pe o masă — se ascundea de fapt o grijă deosebită pentru obținerea unui efect estetic de ansamblu. Dragu ținea mult la această foarte ordonată neorînduială.

Dintr-un raft al bibliotecii se auzi suspinînd un saxofon.

— Îți place? făcu Dragu, întorcîndu-se de la combina muzicală.

Era muzica domolită și în același timp vibrînd de ascunse dureri a unui *blues*. Un saxofon, o trompetă, un pian sufereau împreună pe ritmul lent, abia șoptit de măturica metalică frecată pe membrana întinsă a tobei. Și, deodată, murmurul surd căpătă voce: un glas puțin răgușit, care în cuvintele simple cuprindea o întreagă lume.

Silvia închise ochi, ascultînd vrăjită. Nu răspunse întrebării lui Caraman. Era inutil.

— Astăzi o să-ți arăt ceva foarte nou, zise el, cînd ultimele acorduri se pierdură și fură înlocuite de un ritm mai vioi.

— O nouă pictură?

— Mii și mii de noi picturi! zise Caraman, zîmbind.

— Un album ?

— Nu. Ghicește !

— Nu știu.. O colecție de reproduceri ?

— Nu și nu. De fapt, nu poți să știi. Privește acolo.

Pe peretele din față, într-o ramă subțire de plastic negru, se afla o pânză. Atîta tot.

— O pânză albă ? întrebă Silvia.

— Deocamdată. Acum voi stinge lumina.

Întuneric. Deodată, pe dreptunghiul alb, apărură forme geometrice colorate. Cercuri roșii și galbene, trapeze albastre și cărămizii, triunghiuri verzi, lungindu-și și scurtîndu-și dimensiunile, rotunjindu-și sau netezindu-și contururile. Imagini care se iveau pentru o clipă, se lăteau, ocupau dintr-o dată întreaga suprafață a pânzei, apoi păleau, făcînd loc altora. Linii curbe și frînte, portocalii, violete, roze, care străbăteau meteoric spațiul, uneori ondulînd, alteori săgetînd.

— Pictură electronică ! murmură Dragu, așezat lîngă fată.

Printre formele geometrice de o frumusețe rece se nasc pe neașteptate attribute umane, degetele unei mîini care vrea să înșface forma eluzivă a unui triunghi isoscel, apoi o gură rujată exprimînd durerea nemăsurată a unei vizitatoare extraterestre, o unghie enormă gata să se înfigă în carnea unui pentagon fosforescent.

— Oprește ! Ce-i nebunia asta ?

Nu mai putea suporta. Această beție de culori trebuia să se isprăvească. Dragu întoarse un buton, aprinse lumina. Pînza deveni din nou albă, rece.

— Ai văzut ? Mii de picturi ! Toate sînt aici, în această mică cutie de proiecție. Nu-i așa că-i minunat ? Cinepictură !

— Halucinant. (Silvia gîfîia puțin.)

— Recunoaște că ți-a plăcut.

— Nici o clipă. Sau... poate una sau două din combinațiile de forme și culori care se succedau. Aveau uneori un efect decorativ interesant.

— Vezi că începi să le apreciezi ?

— Bine, zise Silvia. Atunci, dă-mi-le pe cele care m-au încântat.

Dragu (cu regret) :

— Nu pot. Toate aceste picturi au pierit în clipa când s-au născut. Asta e tragedia. Opere de valoare care nu pot trăi.

— Experiența ta nu mi-a plăcut.

— Dar, draga mea, nu a fost o experiență, protestă sincer Caraman. A fost artă. Artă nouă. În această cutie se petrec diferite combinații electronice pe care nu mă pricep să ți le explic, și care dau naștere la imagini geometrice și culori în veșnică schimbare. Pictura noului secol.

— Arta ta este foarte veche. E arta caleidoscopului. Când eram mică, tata mi-a cumpărat, odată, de la Moși, un tub în care vedeai imagini geometrice colorate. Cioburi de sticlă în mii de fațete. Vezi dar că arta asta pe care mi-ai prezentat-o are strămoși venerabili. Caleidoscop automat. Sau poate că tu îi zici „abstracționism automatizat“ ?

Silvia își trecu mîna pe față. Fusese amețitor și frazele pe care le rostise o obosiseră de parcă ar fi ridicat mii de trepte.

— Silvia, Silvia, făcu Dragu, împăciuitor. Ai văzut prea puțin, judeci prea aspru și prea repede.

— Nu, nu, nu mai vreau, zise Silvia.

— Bine, altă dată.

Caraman era surprins. Nu mai era „Micuța Silvia“, fata care îl asculta de obicei atît de tăcută și de atentă. Simțea că nu ar fi fost nimerit să întrebuințeze acum obișnuitele sale fraze ironice. Era descumpănit.

Silvia se ridică din fotoliu.

— Dragule, nu mă simt prea bine. Sînt puțin amețită.

Caraman își luă rămas bun de la Silvia, după ce aceasta deschise ușa de la intrarea propriei ei locuințe, apoi se întoarse cu pași iuți acasă.

Dacă ar mai fi zăbovit doar cîteva minute, ar fi putut vedea silueta ei fragilă apărînd din nou în uşă, închizînd-o fără zgomot şi plecînd apoi, fără grabă, pe stradă, undeva, poate către un deal înso-rit dintr-un loc îndepărtat şi necunoscut de nimeni.

C A P I T O L U L O P T

... în care profesorul Marius Onea îşi regăseşte tinereţea

*Pe atunci se credea că atmosfera
pămîntului se compune din oxigen,
hidrogen, azot şi gaze inerte.*

Doamne, ce ignoranţă!

(KAREL CAPEK : În volumul „Ştiinţa” :
„Fabule din anii ce vor veni“.)

I

În săptămîna aceasta, Virgil lucra în schimbul de după-amiază, aşă încît azi-dimineaţă — luni — era liber. Liber, dar extrem de ocupat.

Telefonul de ieri seară îl făcuse să pătrundă din nou în mijlocul unor evenimente extrem de complicate, printre care nu ştia deocamdată cum să se descurce.

Plecuse imediat la locuinţa lui Andrei, cugetînd în sinea sa că duminica aceea era ziua chemărilor urgente. Ţup fu îndată transportat cu tot alaiul la un medic — evident, la Magdalena Botea.

Cînd deschise uşa, doctoriţa apăru îmbrăcată ca pentru vizită. De fapt, se pregătea să plece la un concert. Dar Magdalena Botea nu iubea numai oamenii, nu adora numai muzica. În acelaşi timp

avea și amintiri. De pildă, despre un alt cățel — un nedespărțit prieten al fetiței de acum douăzeci de ani. Doctorița își îmbracă repede un halat peste rochia elegantă și se adresează bolnavului :

— Ia spune, tu... („Cum îl cheamă ? Țup ?“) ...Ia spune tu, Țup, ce ți s-a întâmplat ?

Țup scînci încet, cu limba fluturînd — așa stătea din clipa nefericitului aport.

— Eu cred că are în gură niște arsuri, așa cum am avut și eu pe mîină, spuse Andrei, apoi adăugă : Sînt chiar sigur !

Magdalena Botea îl privi, curioasă.

— S-a ars și el în gură cu lampa de gaz ? Sau poate că o fi înghițit un chibrit aprins ?

Andrei tuși încurcat.

— Știți... asta e o arsură chimică...

— Aha ! Cu un acid sau o bază ?

— De fapt nu e nici acid, nici bază.

Doctorița îi spuse lui Țup să deschidă gura, Andrei îl ajută și amîndoi priviră bășicile formate pe mucoasa bucală.

— Țup al tău o să sufere vreo două zile, apoi, dacă este să mă iau după arsurile tale, o să-i treacă. O să-l badijonez acum. N-are voie să înghită decît apă și lapte. Nici un os de ros. Ai înțeles, Țup ?

Cățelului dădu o dată, necăjit, din coadă, în semn că soarta lui era tare, tare tristă și se supuse tratamentului.

— Ce substanță a produs leziunile astea, Andrei ?

— Nu știu...

Magdalena se uită la el neîncrezătoare. Andrei sesiză sensul privirii și se înroși.

— Pe cuvîntul meu că nu știu despre ce substanță este vorba. Cînd o s-o cunosc, o să vă spun !

Asta fusese ieri. Și tot ieri, Virgil aflase un lucru neașteptat : că bolovanul cenușiu a cărui cădere însemnase pentru el prima treaptă a scării, deocamdată șubredă, care-l apropia de Silvia, fusese luat din stradă chiar de Andrei. Acest material, după spusele băiatului, avea proprietăți atît de ciudate, încît lui Virgil nici nu-i venea să creadă. Ceva care

preface în lichid obiectele solide ? Asta-i o poveste pe care nu ar crede-o nici măcar un cititor de romane științifico-fantastice !

Dar, după ce asistă la cîteva experiențe simple, fu silit să recunoască evidența. Era uimitor. Apăsase cu neîncredere șurubelnița, pe care o purta de obicei în buzunar, pe ciobul de material și iată... în cîteva clipe, pe fundul capsulei de porțelan se adunase oțel lichid, care se solidificase apoi aproape imediat.

— Acest metal — spusese Virgil — se topește de obicei cam la o mie cinci sute de grade Celsius. Și iată că acum, la numai douăzeci de grade...

— Dar cum se explică faptul că sticla sau porțelanul pe care stă materialul X nu se topesc și ele ? întrebuse Andrei.

Erau și alte semne de întrebare. O foaie de hîrtie nu pășise nimic — parcă se udase, numai, fără a se lichefia.

— Vedeți, acest material cosmic... începuse Andrei.

— Cosmic ? făcuse nedumerit Virgil.

Și atunci, Andrei începu să-i expună lui Virgil teoria sa asupra originii bolovanului cenușiu pînă cînd, apărînd în pragul ușii, bunicul se interesă cu o figură severă dacă Andrei n-avea de gînd să meargă mîine la școală. Se făcuse tîrziu, băiatul trebuia să facă baie, să mănînce și să se culce. Virgil își luă în fugă rămas bun — Ionică plecase de mult — și ieși din casă fără să-i mărturisească lui Andrei adevărata origină a materialului misterios. De altfel, nici nu fusese hotărît să-i spună adevărul. În definitiv, era vorba de o substanță cu proprietăți excepționale, obținută într-un laborator, despre care poate că era necesar să se păstreze încă secretul. Nimic nu-l împiedica însă să anunțe Silviei descoperirea materialului dispărut acum trei zile în mod atît de ciudat. La telefon nu-i răspunsese însă nimeni, așa încît amîna comunicarea pentru azi-dimineață.

Și iată că acum, în timp ce lăsa dezamăgit receptorul pe furcă, câteva probleme noi îi răsăriră în minte, de parcă acelea care se aciuaseră acolo foarte de curînd n-ar fi fost suficiente.

— Mai întîi, băiatule, făcu Virgil 1, unde este Silvia ?

Acasă, nu era. Bun, s-ar putea presupune că este la Institut. Dar la Institut, o voce neutră — a lui Sebastian Barnea — îi spusese că tovarășa Badea nu a venit astăzi. La întrebarea sa, aceeași voce adăugase „credem că este bolnavă“. Și atît. Dar Virgil știa că ieri seara Silvia fusese sănătoasă. Atunci ?

— În al doilea rînd, ce fac cu misterioasele fenomene pe care le-am văzut ieri ? Cui să le comunic, dacă nu Silviei ?

După o noapte de somn, acum, în lumina puternică a dimineții, cele întîmplate ieri i se păreau chiar mai neverosimile.

— Dacă te-apuci să povestești totul cuiva, o să bănuiască că ai halucinații. Dacă nu povestești, în-tîrzi — poate — nașterea unei descoperiri epocale. Ei, Virgil 1, ce-i de făcut ?

Și oare nu trebuia, pe de altă parte, să anunțe la laborator locul unde se găsea acum bolovanul misterios ? Da, perfect, dar dacă în acest fel îi făcea un rău Silviei ?

— Frămîntările astea nu-ți fac bine, scumpul meu prieten; constată Virgil 2, care-și simțea capul vîîind.

Și, pe loc, hotărî să se ducă personal la Institutul de Cercetări Fizice.

II

La ora 6, în aceeași dimineață de luni, Andrei — contrar obiceiului său — era treaz și cotrobăia printre cărți. Deschidea cîte una, citea ici și colo, o închidea la loc, clătina trist din cap și nota cîteva

cuvinte într-un caiet. Peste vreo jumătate de ceas puse deoparte ultimul volum, privi vag înaintea sa, își frecă ochii cu putere pentru ca să alunge somnul și apoi fluieră a pagubă. Țup veni vesel spre el, dar constată cu regret că nu fusese chemat la vreun ospăț. Fluieratul reprezenta doar una din fazele procesului de acumulare a cunoștințelor științifice. Iar peste câteva minute, același Țup avu surpriza de a-l vedea intrînd în casă pe Ionică, tot atît de somnoros ca și stăpînul său.

— La ora asta, zise poetul bombănind, eu mă întorc de obicei pe partea cealaltă și visez că mi s-a tipărit un volum de versuri.

— Atunci, de ce ai venit ?

Ionică ridică o mîină în sus.

— Nu vreau să mă izolez în turnul meu de fildeş tocmai cînd se întîmplă lucruri atît de... cum să zic ?

— Misterioase.

— „Cu pana mea în mîină, cînd voi răsturnați brazde,
Eu vin în urma voastră să semăn și să cînt.”

— Cum rămîne cu rima ?

— Versuri albe, îl lămuri mîndru Ionică.

— Bine, dar cum faci tu ca să cînți din pană ?

— Asta-i o figură de stil, pe care credeam că o s-o-nțelegi fără explicație. Dar să trecem la experiențele de ieri seară. Ia spune, ce-ai aflat ?

— Să trecem, zise Andrei fără nici un fel de entuziasm. Vezi, tu, am citit cărțile astea : fizică, chimie, chimie-fizică...

— Și ?

— Și toate spun un singur lucru important : că tot ce-am văzut noi ieri nu se poate întîmpla în realitate.

— Atunci, am visat ?

— Numai poeții visează, răspunse înciudat Andrei.

— Ba, pardon, eram amîndoi foarte treji, protestă Ionică.

— Uite ce e. Să-ți explic. Toate corpurile sînt formate din molecule, care la rîndul lor sînt alcătuite din unul sau mai mulți atomi.

— Mulțumesc. Asta știam și eu. Am învățat chiar și cum se împrietenesc atomii ca să formeze molecule.

— Va să zică, zici că știi? Atunci, spune-mi cum se unesc între ele moleculele? Pentru ce, la aceeași temperatură, de exemplu în camera asta, apa e lichidă, oxigenul gazos, iar fierul solid? Cu alte cuvinte (pricepi tu, poetule, întrebarea mea?) moleculele apei alunecă ușor una pe lîngă cealaltă și se desprind lesne formînd picături. Cele ale gazelor zburdă, încercînd să se îndepărteze cît mai mult una de alta. Iar moleculele fierului se țin strîns unite și nu vor să se despartă nici în ruptul capului. Pentru ce?

— Pentru că așa sînt ele.

— Complet neștiințific! Să-ți citesc ce-am notat azi-dimineață! „Natura forțelor de atracție dintre molecule are un caracter complex.“

— Complex, zise cu satisfacție Ionică. Asta e, vezi?

— Stai, că abia am început. Există molecule polare.

— Adică?

— Molecule la care într-o parte predomină o sarcină pozitivă, iar în alta cea negativă.

— Ei, și?

— Și astea se atrag între ele, apropiindu-se cu părțile de sens opus.

— Bine, bine, dar atunci de ce cînd crește temperatura substanțele se topesc?

— La temperaturi ridicate moleculele devin — cum să zic? — mai agitate, și atunci ele nu se mai orientează așa de bine.

— Da' sensibile mai sînt moleculele astea ale tale!

— Alte molecule, chiar dacă nu sînt polare, sînt influențate de cele din apropiere. Astea se atrag mai slab între ele. Alteori, se întîmplă ca unele molecule să se și respingă.

— Stai nițel ! strigă Ionică. Deci, atunci cînd moleculele se atrag între ele mai puternic corpurile sînt solide ; mai slab, lichide și, dacă se atrag și mai puțin, sînt gazoase.

— Foarte bine ! Nota nouă.

Ionică își încreți nasul, gînditor.

— De ce numai nouă ? întrebă el, mirat.

— Pentru că, în ce privește stările de agregare, lucrurile nu sînt chiar atît de simple. Moleculele care alcătuiesc substanțele se mișcă, înțelegi tu ?

— Clar.

— Mișcarea moleculelor este și ea un factor cu rol important.

— Hm !

Poetul făcu cîțiva pași prin cameră.

— Orice s-ar spune — constată el — orele de dimineață îmi priesc. Uite, ieri seară n-aș fi priceput nimic. Va să zică, dacă un corp, la o anumită temperatură, e solid, lichid sau gazos, asta depinde de atracția dintre molecule și de felul în care se mișcă ele ?

— Ionică ! Te privesc cu admirație. Ai putea deveni un mare fizician, dacă...

— Dacă ?

— Dacă ai descoperi, ținînd seama de toate aceste date, cum se face că fierul se topește și că apa se evaporă la atingerea de „materialul X“, fără să li se schimbe de loc temperatura ?

— Răspuns : se schimbă ceva în forțele de atracție sau de respingere dintre molecule.

— Forțele lui Van der Waals.

— Cine ?

— Cel care le-a cercetat prima dată. Se schimbă, se schimbă, dar de ce ?

— Așa vor marțienii, declară serios Ionică.

— Care marțieni ?

— Care ne-au aruncat materialul X. Îți dai tu seama ce s-ar fi întâmplat dacă bolovanul ar fi căzut în mare?

— Ce?

— Ar fi evaporat toată apa. S-ar fi uscat toate oceanele. Ar fi...

— Stai, nu fii prăpăstios. Nu vezi că într-o parte a materialului X se produc evaporări, iar într-alta solidificări? Dragul meu poet, moleculele se atrag între ele, se și resping între ele, dar deocamdată trebuie să le lăsăm să-și facă de cap și să ne apropiem de școală.

— Andrei, ce-ar fi...

— Ce?

— Să luăm cu noi fărîmița asta de material X? Poate că...

III

În laboratorul său, coana Aurica amesteca, într-o oală dolofană, numeroasele ingrediente care edificaseră celebritatea ciorbelor sale. Scoase cu limba o fracțiune din lichid, suflă peste el, apoi îl gustă și tuși satisfăcută. Rețeta reușise, ca de obicei. Începu să cînte cu o voce neașteptat de subțire și de gingașă o romanță pe care, pentru o amatoare, o interpretă magistral. Ajunsese tocmai la „frunzele cad în-cetișoo-or“ cînd nota la de sus îi îngheță pe buze. În curtea interioară a blocului umbla cineva.

Un tînăr îmbrăcat într-un costum cafeniu cam ponosit, cu obrajii nerași și pătați, ici și colo, de punctele vinete ale unei acnei rebele, intrase pe ușa de acceș și pășea cu siguranță, îndreptîndu-se către maldărul de vechituri depozitat de-a lungul unuia din pereți.

— Cine-o fi ăsta? O fi nepotul lui Vasilescu, de la etajul patru — își dădu cu părerea coana Aurica, în sinea sa. Am auzit că a venit pe la unchiu-su, să

stea cîteva zile în Bucureşti. Ce-o fi cotrobăind prin hîrburile alea ?

Tînărul se ridică, vîrî într-o plasă ceva şi ieşi repede pe uşă.

— Nu e nepotul lui Vasilescu, hotărî coana Aurica. Ăla trebuie să fie mai bine îmbrăcat. O fi fost de la salubritate ? Ce i-o fi trebuit pietroiul ?

Dar coana Aurica părăsi repede această chestiune : avea acum de rezolvat problema mult mai importantă a compunerii unor sărmăluţe în foi de viţă.

IV

În aceeaşi dimineată de luni, în clasa în care învăţau Andrei şi Ionică se petrecură cîteva lucruri surprinzătoare. Un cronicar conştiincios va scrie cîndva letopiseţul amănunţit al evenimentelor care au aruncat pe cei treizeci şi şase de colegi într-o consternare fără margini. Pînă atunci, însă, datele disperate din caietul de însemnări al lui Ionică sînt suficiente pentru a ne face o idee de ansamblu.

«Ora 8,05. Profesorul de istorie a intrat în clasă. M-a întrebat şi am ştiut. Lîngă mine, Andrei umblă în servietă, scoate o cutie de chibrituri şi o pune pe bancă.

„O flacără ce arzi în noapte

Cînd frunzele vorbesc în şoapte

Cu adieri ce le mîngîie...” (De căutat o rimă.)

Ora 8,55. A sunat de recreaţie. Vasilică Alexandrescu rămîne în clasă, cică a uitat să scrie problema la matematică.

Ora 8,57. Vasilică Alexandrescu nu poate scrie problema, pentru că — pretinde el — i s-ar fi topit peniţa de la toc. Cere o altă peniţă.

Ora 8,59. Noua peniţă se topeşte iar — sau aşa pretinde Vasilică. Dar cine-l crede ?

Ora 9,05. Vasilică este scos la lecție. Tovarășe profesor, n-am putut să scriu problema. „De ce?” Mi s-au topit penițele cînd am încercat să scriu. „Iată un fenomen curios. Să încerc și eu... Uite, mie nu mi s-a topit și-am putut să scriu în catalog un trei foarte caligrafic.” Este evident că profesorul n-a crezut nici un cuvînt. Păcat. Tocmai azi, cînd Vasilică spunea adevărul!

Ora 9,55. De serviciu la tablă și curățenie este astăzi Gabriela Stoica, dar nu s-a prea grăbit cu buretele. „Vai, fetelor, îmi murdăresc mîinile.” Totuși, tabla trebuie ștersă. Dar ce se întîmplă? Buretele ud zgîrie tabla de parcă ar fi sîrmă de parchet. Colegii sînt consternați. „Cum de-a înghețat buretele?”

Ora 10,05. Profesoara de desen spune că tabla e murdară. Gabriela scoate o batistă, și, scîrbită, șterge tabla.

Ora 11,30. Profesorul de chimie m-a pus să scriu formula acidului clorhidric. Imposibil. Creta se topește și curge sub forma unui lapte alb. Trec la loc. Profesorul ia un pahar cu apă, dar nu poate să bea pentru că apa a înghețat. Colegii încep să murmure. Se demonstrează experimental proprietățile corpurilor. Andrei — care-i cunoscut ca un chimist amator de nădejde — este pus să lucreze în fața noastră, sub îndrumarea profesorului.

„Despre stările de agregare ale corpurilor.” Corpurile pot fi solide, lichide și gazoase. Cele mai multe corpuri pot trece prin toate cele trei stări, dacă sînt supuse la temperaturi diferite. De exemplu, apa îngheață la temperatura de zero grade. Întré 0° și 100° este lichidă, la presiunea normală a aerului. Peste 100°, ia starea gazoasă, formînd vaporii. Andrei Popescu, demonstrează aceste proprietăți.

Andrei al nostru ia un pahar Berzelius cu apă, îl încălzește la flacără. Apa începe să fiarbă, să se

evapore, cînd deodată tot lichidul acesta în agitație se întărește brusc, formînd un bloc de gheață sub flacăra! Profesorul îl cercetează pe toate părțile, se uită la Andrei, Andrei se uită și el la profesor și amîndoi dau din umeri, mirați.

Metalele sînt în general solide. Singurul metal lichid la temperatura obișnuită este mercurul, care îngheață doar la minus 38,8 grade. Iată în această capsulă mercur. Se mișcă foarte ușor, de aceea a fost numit și „argint viu“. Priviți cum se mișcă... dar ce se petrece aici? E tare ca fierul! Vai de mine, se întîmplă lucruri cu adevărat ciudate!

Profesorul și-a scos batista și își șterge transpirația de pe frunte.

Starea gazoasă... Unele corpuri se găsesc la temperatura obișnuită în stare gazoasă, ca de exemplu gazele din aer — oxigenul, azotul, bioxidul de carbon, hidrogenul, gazele rare. Alte corpuri, pentru a ajunge în stare gazoasă trebuie încălzite la temperaturi uneori foarte ridicate. De exemplu, pentru a obține vapori de apă, după cum ați văzut, apa trebuie să ajungă la 100 de grade... Dar ce-i asta? Cum de a dispărut o bucată de sticlă din pahar? Andrei: S-a transformat în vapori. — Treci la loc!

Cerneala din călimară s-a transformat într-un bloc solid. Profesorul închide catalogul și pleacă zdruncinat.

A sunat de prînz. Putem să ne ducem acasă.»

V

Profesorul Onea îl primise la început pe Virgil Roșianu cu destulă răceală. Sînt destui oameni care, cînd văd curcubeul, cred că descoperă aurora boreală.

Pe măsură ce tînrul vorbea, Onea trecu prin fazele de curiozitate, interes și entuziasm.

— E chiar așa cum spuneți? Ați văzut cu ochii dumneavoastră?

Virgil îl încredință că era chiar așa.

— Și mi-am dat seama că este ceva extraordinar. Știți, m-am gândit la cîte aplicații practice ar putea avea aceste fenomene, dacă ar fi strunite, stăpînite de om. De exemplu la noi, în metalurgie. Topirea metalelor la rece. Se schimbă totul. Se lucrează mai curat, mai repede. Productivitatea înzecită. Nu e nevoie de temperaturi ridicate, deci nici de cupatoare fierbinți, utilaj complicat cu cheltuieli mari...

Profesorul îl asculta, sorbindu-i cuvintele.

— Da, da, aveți dreptate. Perspectivile sînt în general foarte vaste. Dar mă tem că poate fenomenele nu sînt chiar atît de clare...

Virgil zîmbi.

— Scepticismul este, după cîte am auzit, a doua natură a cercetătorului. Evident, nu vă puteți bizui numai pe vorbele mele sau pe experiențele de chimie ale unui copil.

— Cum s-ar putea să ne procurăm materialul despre care mi-ai vorbit — și care, trebuie să-ți mărturisesc, nu știam că ar fi căzut din laboratorul nostru?

— Voi vorbi cu chimistul meu amator, Andrei Popescu. La ora aceasta e la școală, dar pe la ora două, dacă vreți...

— Bine-bine, aștept aici, la Institut!

Virgil își luă rămas bun, iar Onea rămase în laborator, cu ochii scînteietori. Îi bătea inima tare-tare, de parcă ar fi avut întîlnire cu fata pe care o iubea pe vremuri.

Așadar, izbutise! Dar cum oare? Mai întîi, cum se explica faptul că nu-i spusese nimeni — și în primul rînd Silvia — nimic despre această explozie și despre fenomenele pe care Virgil le descrisese atît de plastic? Și pe urmă, pentru ce la încerca-

rea făcută vineri dimineața, rezultatul fusese același material inert? Ba chiar, după cum reieșea din caietul de laborator lăsat de Silvia Badea pe masă, aceasta repetase duminică dimineața experiența, cu rezultat negativ.

De altfel, relatările lui Virgil în legătură cu însușirile materialului i se păreau destul de confuze. Aceste evaporări, solidificări, lichefierii multiple despre care auzise de la Virgil i se păreau profesorului prea frumoase ca să fie adevărate.

Dacă Silvia ar fi fost aici! Dar, ciudat, nu dăduse nici un semn de viață. Telefoanele repetate nu primiseră nici un răspuns. Portăreasa Institutului raportase despre întâmplările de duminică dimineața și aceasta îl făcea pe profesor să creadă că fata se afla undeva sub îngrijire, poate chiar internată la un spital. Dar în orice spital există un telefon.

Pradă unei așteptări febrile, profesorul Onea număra fiecare clipă care-l despărțea de întâlnire.

În sfârșit, ora 14. Pe strada Săgeții, un băiat cu o servietă, și tânărul de adineaori, Virgil Roșianu.

— Eu sînt nevoit să plec, schimbul meu începe la ora trei. Vi-l prezint pe Andrei Popescu, tânărul meu prieten, chimist amator.

VI

Erau singuri în cabinet, ei doi, stăteau față în față și se priveau tăcuți: unul care deschidea ochii mari și lacomi spre tot ce este viață, altul care credea că știe să privească numai ceea ce merită să fie trăit. Între ei, o jumătate de secol.

Andrei nu se simțea cîtuși de puțin intimidat, deși întâlnise de cîteva ori în ziare numele profesorului Marius Onea, menționat ca o somitate în domeniul cercetărilor fizice. Îl examinează cu atenție

pe acest om în vîrstă, înalt, care stătea în picioare în fața sa, drept, ținînd în mînă o pipă fumegîndă.

Profesorul rupse tăcerea, intrînd abrupt în materie.

— Ei, tinere, unde este materialul ?

Andrei își mută greutatea corpului de pe un picior pe altul.

— Acasă.

— De ce nu l-ai adus cu tine ?

Sînt prea direct, își spuse profesorul. Constat că nu știu să vorbesc cu copiii. Poate pentru că nu am avut...

— Din două motive, spuse Andrei. Mai întîi, pentru ca să-l aduc ar fi trebuit să iau o roabă sau un cărucior. L-am transportat o dată cu mîinile și am pățit-o... În al doilea rînd, pentru că voiam să vă spun ce-am constatat.

— Și dacă l-ai fi adus nu mi-ai fi putut spune ?

— Probabil că nu m-ați fi ascultat.

Profesorul se încruntă și-și duse pipa la gură, pentru a constata că tutunul se stinsese între timp. Profită de manevra reaprinderii pentru ca să prelungească tăcerea și să poată relua altfel discuția.

— Ei, ia spune-mi, ce-ai descoperit, cum arată materialul, ce proprietăți are, cum... zise el și constată că era o gazdă nepoliticoasă. Ia loc. Nu acolo, așază-te aici pe fotoliu...

— Materialul X... — începu Andrei.

— X ?

— Așa l-am numit, Ionică și cu mine. Materialul X are proprietatea de a schimba starea de agregare a materiei.

Deși înțelesese ceva asemănător și de la Virgil, profesorul deveni din nou surescitat.

— Starea de agregare ? Ești sigur ?

— Absolut sigur. A văzut și Ionică. Lichidele sînt transformate în solide. Solidele în lichide sau gaze. Depinde de distanța la care le punem. Știți,

materialul acționează numai dacă substanțele sînt foarte apropiate de el. Dacă le atinge, atunci acțiunea este mai puternică.

Profesorul tuși.

— De unde știi toate astea?

— Am făcut experiențe ieri seară. După ce l-am salvat pe Țup, am continuat să lucrez în laborator, pînă seara tîrziu.

În mintea profesorului se formau acum mii de vîrtejuri.

— Stai puțin. Cine-i Țup? Ce i s-a întîmplat?

— Țup e cățelul meu. A luat în gură un ciob din „materialul X” și a pățit-o. Dar cum vă spuneam. Am mai remarcat ceva. Că acțiunea materialului depinde de... — cum să vă spun? — de locul unde se atinge. De exemplu, dacă îl pun într-o anumită poziție pe masă, se poate întîmpla ca sus să lichefiezze materialele, jos să le facă solide și în anumite unghiuri să le transforme în vapori.

— Există deci o polarizare a efectelor?

Profesorul se ridicase de pe fotoliu, emoționat. Apoi, se așează iar.

— Dragul meu, zise el brusc, nu-mi rămîne decît să te numesc colaboratorul meu și să te rog să însoțești un om pe care o să-l trimit să transporte blocul de material.

Andrei rămase pe loc.

— Dacă se poate, spuneți-mi și mie, din cînd în cînd, ce-ați mai făcut cu materialul acesta. Știți...

— îi mărturisii Andrei — eu credeam că a căzut din Cosmos.

Profesorul Onea trase din pipă și aruncă în aer cîteva inele de fum.

— Bine, o să-ți spun, declară el — dacă-mi promiți că ai să ți secretul.

Andrei se ridică în picioare, vesel.

— Pe cuvîntul meu.

— Bine, Andrei. Și profesorul îi întinse mîna.

Pe fereastră, îl văzu îndepărtându-se, alături de cel ce urma să ridice „materialul X“ ! Nu, nu trebuia să se teamă pentru tinerețea sa apusă. Ea trăia și azi în sute, mii, zeci de mii de Andrei.

C A P I T O L U L N O U Ă

... în care cei mai mulți dintre prietenii noștri devin mai supărăcioși decît le este firea

...Știu din experiență că persoanele cele mai sublime au făcut greșelile cele mai grosolane, și dat fiind că ele cad mai de sus, se lovesc mai rău.

(CYRANO DE BERGERAC : „Lettre contre les sorciers“.)

I

Sub robinetul defect, apa prelinsă se transforma în stalactite. Curgea încet, picătură cu picătură, și pe măsură ce ieșea din țeavă, îngheța. Tînărul cu haine ponosite, de culoarea tutunului, intră în camera de baie și se opri, înmărmurit. În chiuveta în care așezase bolovanul furat din curtea interioară, se găsea acum un bloc de gheață.

Întinse șovăind mîna pe care de cîteva ore apăruse o iritație ciudată și atinse blocul. Nu era rece. Gheață caldă !

Astea sînt lucruri care nu se întîmplă. Nimeni nu a văzut așa ceva pînă astăzi. Și acum, pentru ce tocmai mie ?

Piatra asta cenușie este fermecată. Zilele trecute a adus ninsoarea, tunetul și trăsnetul. Astăzi, în-

gheață apa. Nu cred că am făcut bine că am luat-o. Iată, cum a găurit peretele chiuvetei. A străpuns tabla.

Cînd eram mic, îmi spunea mama o poveste despre iarba fiarelor, cu care poți deschide orice lacăt și orice încuietore, oricît de mare.

Și dacă aș lua o bucată din piatra asta ? Să spargi orice lacăt, chiar și unul Yale, nu-i chiar atît de rău !

De fapt, nu știu cum aș putea să-l întrebuițez mai cu folos. Dar poate că cei de vizavi... Trebuie să mă interesez. În mod discret...

Andrei intră în curtea interioară a blocului, urmat de omul care trebuia să transporte pietroiul. Ceea ce văzu făcu să-i stea inima în loc : capacul sobiței de fier era deschis, dat în lături.

Așadar, cineva umblase acolo !

Dacă luase materialul X ?

Îi era teamă să se uite. Se apropie cu pași rari și privi cu teamă în sobiță. Cele mai rele presupuneri se adevereau. Bolovanul nu se mai afla acolo !

Se întoarce la Institut încet, abia tîrîndu-și picioarele, intră în clădire, urcă scările de parcă de fiecare pantof i-ar fi fost atîrnată cîte o piatră asemănătoare cu cea dispărută.

— Nu-l mai am ! zise el, cînd ajunse în fața profesorului Onea.

Acesta nu spuse nimic. Privea fix prin fereastră, încercînd să pună frîu enervării care-l cuprinsese.

— Nu înțeleg cum s-a întîmplat ! continuă Andrei, după o scurtă tăcere. L-am pus într-un loc unde de luni de zile n-a mai umblat nimeni, afară de mine. Cineva mi l-a furat !

Profesorul Onea pufăi din pipa sa bătrînă, trimițînd spirale de fum către tavan.

— Dar de ce mi l-ar fi furat ? se întrebă singur Andrei. De fapt, de unde putea să-i cunoască pro-

prietățile ? Poate că l-a aruncat, pur și simplu. A văzut un pietroi, și l-a aruncat.

— În concluzie, nu mai poți să-mi arăți nimic. Trebuie să cred, doar, că așa ceva a existat ! zise profesorul cu o voce ștearsă.

Andrei tăcu, înțelegînd fără alte cuvinte durerea ascunsă îndărătul cuvintelor lui Onea. Apoi, se înșenină brusc la față.

— Nu e totul pierdut ! strigă el deodată. Am în servietă o mică bucată de material X !

Febril, scotoci printre cărți și caiete și scoase cutiuța.

— Iată-l, e aici. Noroc că am avut ideea să-l iau cu mine la școală ! Poftim ! O să vedeți că este ca fermecat !

Fața profesorului Onea se luminează. Cercetă cu luare-aminte fragmentul.

— Și spui că această bucată... ?

— Da. Face minuni ! Minuni științifice — preciză el.

Își luă rămas bun, deși avea un chef nebun să rămînă acolo și să facă experiențe cot la cot cu un profesor universitar. Dar pe profesori nu-i așteaptă bunicuța cu supa turnată în farfurie și cu dojana rezervată întîrzierilor.

Rămas singur, profesorul Onea efectuează mai întîi cîteva încercări simple, asemănătoare celor făcute ieri de cei doi băieți. Dacă ar fi fost acolo, Andrei i-ar fi spus, fără îndoială, că fenomenele începeau să nu se mai petreacă tot atît de repede ca ieri, că ele nu erau tot atît de impresionante. Dar, pentru cineva care le vedea pentru prima dată, chiar așa cum erau astăzi, atenuate, apăreau de-a dreptul miraculoase.

Proprietățile materialului depășeau așteptările teoretice ale lui Onea. Cu mulți ani în urmă, cînd elabora teoria cea mai îndrăzneată din acest secol în domeniul chimiei fizice, ca și mai tîrziu, cînd începea încercările practice, profesorul Onea credea că modificările stării de agregare vor fi minime, decelabile doar prin aparate sensibile.

Nu se aștepta la această dezlănțuire atît de brutală de fenomene. Era aproape de neînțeles! În vasul de reacție se aflase un amestec lichid. Că fusese solidificat era suficient pentru a reprezenta un eveniment senzațional. Și iată că, nu numai atît, dar materialul solid obținut avea el însuși proprietatea de a modifica starea de agregare!

Onea rămase ore întregi în laboratorul său. Repeta mereu experiențele și parcă nu-i venea să-și creadă ochilor. Era agitat, păsea în dreapta și în stînga, vorbea cu sine însuși, avea impulsuri copilărești. La un moment dat, se surprinse cîntînd. Toată oboseala, greutatea, inerția anilor îl părăsiseră. Poate că, dacă ar fi văzut acum o fată frumoasă, ar fi îmbrățișat-o. Dacă i s-ar fi adus un prînz, l-ar fi devorat ca un copil flămînd. Dacă și-ar fi întîlnit medicul cel grijuliu cu recomandările veșnic pe vîrfurile buzelor, i-ar fi dat cu tifla. Dar în laboratorul său nu pătrunseră nici o fată, nici un medic, nici o farfurie cu mîncare, și profesorul Onea adună note peste note, experiențe peste experiențe, determinări peste determinări. Cînd sună telefonul, la început nici nu-l auzi. Într-un tîrziu ridică receptorul, și la glasul soției sale se trezi, ca dintr-un vis.

— De ce nu ai venit? întreba Ana Onea, și în vocea ei se simțea îngrijorarea. Nu te simți bine?

— Ba da. Excelent! strigă în receptor profesorul.

Cînd se uită la ceas își dădu seama că trecuseră patru ore de cînd ar fi trebuit să ajungă acasă.

III

— Draga mea Paula, în sfîrșit am aflat! zise Barnea, înfigînd furculița în supă și încercînd fără succes să soarbă.

Soția lui, o femeie tot atît de voinică pe cît era Sebastian de pîrpiriu, îi puse, calmă, în mîna lingura.

— Cum? Ce spui? zise el aprins, apoi zîmbi fericit. Cu asta, da, constată el, se poate mânca!

Continuară liniștiți să ia masa.

— Nu mă întrebi ce-am aflat? făcu deodată Barnea, lăsînd lingura jos. Secretul profesorului! Află, draga mea, că este ceva formidabil. Ai auzit de forțele lui Van der Waals? Închipuiește-ți...

Inevitabilul se produsese. Paula oftă în sinea ei și ascultă mai departe. Acum, felul al doilea — care aștepta cuminte în farfurie — o să-l mănînce rece. A avea experiență. Cînd Sebastian se apuca să povestească, uita despre tot ce-l înconjoară.

— Știi că între atomi există forțe de atracție, care-i fac să se unească mai mulți la un loc și să formeze molecule.

Barnea adună în fața sa cîteva miezuri de pîine frămîntată, care întruchipau atomii. Le grupă și continuă :

— Se știe însă că există și alte forțe. Ele intervin între molecule, de exemplu cînd un gaz se condensează, sau un lichid devine solid. Acestea se numesc în general forțe de coeziune sau forțele lui Van der Waals. Și în plus, starea de agregare depinde de caracterul mișcării moleculelor ce alcătuiesc substanțele.

Mai multe grămezi de cocoloașe de pîine fură apropiate unele de altele.

— Să zicem că încălzim un lichid, format ca orice lichid din molecule. Energia calorică face ca moleculele să se despartă între ele și s-o pornească hai-hui — ele se transformă în gaz.

Cu un bobîrnac, Barnea trimise la plimbare miezurile. Apoi le adună din nou, grijuliu.

— Și acum, vine profesorul Onea. El nu aduce cu sine nici un cuptor cu gaze naturale, nici un reșou electric, nici o lampă cu spirt. Vine — fii atentă, dragă Paula! — vine cu niște radiații. „Niște“, însemnează că, de fapt, nu știu cum să le denumesc. Și nu știu cum să le denumesc, pentru că sînt radiațiile descoperite de profesorul Onea. Radiațiile astea împrumută moleculelor energie,

fără să le încălzească. Produc modificări în orinduirea moleculară. Și iată că solidele se transformă în lichide, iar lichidele în gaze!

Din nou, miezurile de pîine fură împrăștiate.

— Sau, dacă dorește, profesorul Onea face altceva: fără să scadă temperatura, în același aparat și cu ajutorul acelorași radiații transformă gazele în lichide, lichidele în solide.

De data aceasta, Paula îl asculta cu un interes crescînd.

— Glumești? îl întrebă ea.

— Pare o glumă, nu-i așa? Pare ceva neverosimil! Și, totuși, așa se întîmplă. Am văzut cu ochii mei — dar nu-mi venea să cred!

— Bine, dar ceea ce-mi povestești tu este o realizare care răstoarnă toate cunoștințele actuale! constată Paula.

— Da! Și îți dai seama ce ar însemna asta pentru viața noastră de toate zilele?

— Deocamdată, zise Paula, revenind la lucruri imediate, însemnează că s-a răcit mîncarea. Dar să știi că este prima dată cînd nu regret!

IV

În această după-amiază de luni, Virgil fu destul de arțăgos și plin de nemulțumiri. Nelu Cocos veni cu o piesă rebutată și fu prelucrat timp de cinci minute în termeni pe care de mult nu mai avusese prilejul să-i asculte.

— Tovarășe maistru, se auzi Cocos spunînd, cu multă surprindere, o să încerc să repar... o să... — și ieși din biroul lui Virgil purtînd expresia care a fost denumită de un înțelept din popor „cu coada între picioare“.

Peste o jumătate de oră, Virgil se oprea în fața lui Mihai Sabău, care tocmai curăța cu dalta pneumatică o piesă de metal și spuse ceva.

— Poftim ? zise Sabău, lucrînd mai departe.

„Bum-bum-bum“ — făcu dalta pneumatică.

— Dezordine, se auzi din gura lui Virgil.

„Bum-bum-bum“ — îl aprobă în continuare unealta din mîna lui Mihai.

— Ce spui, frate ? întrebă Sabău, oprind în fine aerul.

— Cam multă dezordine printre piesele astea. Spune macaragiului să le așeze cum trebuie. Ai uitat normele de tehnica securității, tovarășe Sabău ?

Mihai îl privi uimit și nu găsi nici un răspuns. Făcu doar semn spre podul rulant, care porni spre dînsul.

Virgil trecu cu pași apăsați prin hala de turnătorie, ieși în curte și intră în atelierul de sablaj.

— Ei, Vasile, Vasile, ce faci acolo ? strigă el. Manșeta aia crezi că a fost făcută pentru ca s-o pui seara la teatru ?

Vasile Mustață opri sablarea, își trecu mîna în mod corect prin manșeta izolatoare de praf și apoi se întoarse spre Virgil :

— N-am fost atent. Dar ce-i cu tine azi ?

— Ce să fie cu mine azi ? întrebă, la rîndu-i, repezit, Virgil.

— Pari cătrănit.

— Ei, cătrănit. N-am nimic.

Făcînd cu mîna a lehamite, Virgil ieși din cabina de sablaj și merse spre biroul său, unde se opri pentru o scurtă autoanaliză.

Desigur, avusese dreptate — toate observațiile sale fuseseră juste. Dar de ce era astăzi atît de prost dispus ? Furat de munca încordată, nu avusese timp să se gîndească la altceva, însă întreaga sa activitate se așternea azi după-amiază pe un fond de enervare și neliniște. Acum, avea cinci minute libere și putea să se concentreze asupra tuturor motîvelor sale de nemulțumire. Nu se pregătise pentru expoziția fotografiilor amatori și mai erau doar cinci zile pînă la expirarea datei de prezentare a lucrărilor. Trebuia să dea peste vreo două

luni examenul de stat la facultatea fără frecvență și era deci necesar să se pună mai temeinic cu burta pe carte. Dar astea nu justificau starea sa de tensiune. Evident, știa de la început despre ce este vorba, dar nu avea curajul să-și mărturisească.

— Te mănîncă absența Silviei, dragul meu, zise Virgil 2. Ți-e rușine s-o spui, dar așa e. Unde e Silvia? asta te întrebi. Știi bine că bolnavă nu este... Poate că acum o fi la Brașov, cu Caraman și așteaptă trenul care o s-o aducă înapoi la București.

— E o fată conștiincioasă, răspunse Virgil 1. Nu o să lipsească de la Institut nemotivat sau măcar fără să-și anunțe lipsa.

— A apărut pesemne o ocazie formidabilă. Tot venise într-o după-amiază și duminica... O fi vreo compensare pentru orele lucrate în plus...

Puse mîna pe telefon și formă numărul de acasă al Silviei. Așteptă ca soneria să sune de șapte, de opt, de nouă ori, apoi închise încet.

Ajunse acasă ca de obicei, seara tîrziu, la zece și jumătate, încercă din nou numărul de telefon al fetei și, iarăși, nu răspunse nimeni. De data aceasta, Virgil era de-a dreptul îngrijorat. Ieși și se îndreptă spre locuința Silviei. La fereastra camerei ei era întuneric. Se făcuse ora unsprezece seara. Sună la intrare, lung. Nimeni nu răspunse. Virgil oftă. Așadar, ipoteza telefonului deranjat sau scos din priză nu rămînea în picioare.

Dădu să plece și se ciocni de cineva — era Caraman. Se salutară tăcuți. Caraman sună la rîndu-i, fără succes, în timp ce, din stradă, Virgil îi urmărea mișcările, cu o surprindere în care se amesteca și puțină voioșie. Prin urmare, Silvia nu era cu Dragu Caraman, așa cum presupusese. Caraman nu știa nici el unde este Silvia, o dată ce o căuta acasă, cînd ea lipsea.

Vru să fie sigur și așteptă ca Dragu să renunțe la rîndul său.

— Scuzați-mă, făcu el, nu știți cumva unde o pot găsi pe... (ezită o clipă, apoi își aduse aminte că era un vechi prieten al fetei) pe Silvia?

Caraman îl privi fără să scoată nici un cuvînt.

— Nu știu nici eu, zise el în cele din urmă, salută tăcut și plecă.

Virgil păși îngîndurat spre casă. Lucrurile păreau să fie mai serioase și mai grave decît le bănuise la început. Mîine dimineață o să încerce din nou... apoi o să vorbească cu Institutul.

Disparația misterioasă a unei fete blonde...

Virgil adormi tîrziu în noaptea aceea.

A doua zi, profesorul Onea veni dis-de-dimineață la Institut și constată cu nemulțumire că intrase primul pe ușa laboratorului. După cinci minute sosi Sebastian Barnea, care rămase cu ochii holbați de uimire cînd dădu de profesor. Imediat după aceea, începură să intre și ceilalți colaboratori. Silvia nu veni însă, și, după alte zece minute, Sebastian Barnea își potrivi cravata, își aranjă părul și intră cu pași hotărîți în cabinetul lui Onea.

— A venit Silvia Badea ? îl întrebă repede profesorul.

— Tocmai despre asta voiam să vă vorbesc. Sînt foarte neliniștit. Am căutat-o adineaori la telefon, nimeni nu răspunde.

— Bine. Trimite pe cineva pînă acasă la ea, poate aflăm ceva. Și, între timp, pregătește te rog pentru experimentare laboratorul mare. Trebuie să refacem experiențele. Înțelegi ? Conform caietului de protocoale ! Experiențele de joi după-amiază ! Peste o jumătate de ceas, începem. Barnea, Barnea, astăzi vom reuși !

Barnea ieși din cabinet, clătinînd din cap. Nu-i a bună, profesorul este astăzi în efervescență, ca un pahar cu șampanie.

Onea așteptă să se închidă ușa, apoi luă materialul X din recipientul în care-l așezase și căută din nou cîteva din proprietățile constatate. Fenomenele se petreceau mult mai lent, fără a avea aceeași intensitate. Poate că numai nerăbdarea sa era de vină ? Făcu cîteva măsurători și compară rezultatele obținute cu cele înscrise ieri în caietul

său personal de lucru. Nu încăpea îndoială : însușirile materialului scăzuseră apreciabil ! Era de așteptat. Acum cinci zile, la „nașterea“ sa, fenomenele provocate fuseseră puternice. Apoi, ele scăzuseră treptat. De fapt, problema aceasta nu avea mare importanță. Esențialul era să poată reproduce, într-un spațiu închis, transagregările dorate. Așa va ajunge la studierea lor științifică, și pe de altă parte la aplicarea lor în practică. „Materialul X“, ce provoca în apropierea sa modificări ale stării de agregare, nu era decît o curiozitate. De altfel, ar fi fost de dorit ca asemenea fenomene să nu se repete pentru toate substanțele supuse transagregării. Altminteri, folosirea lor în viața de toate zilele ar fi devenit destul de complicată.

Tulburat, profesorul Onea intră în laboratorul mare, unde, la alarma dată de Barnea, se adunase tot personalul. Profesorul îl opri numai pe asistentul său și, urmărind pas cu pas caietul de protocoale al Silviei, refăcu experiența. După aproape patru ore, cu cronometrul în mînă, Onea telecomandă întreruperea. Mîinile mecanice, care deschideau vasul de reacție, i se păreau propriile sale mîini. Inima îi bătea atît de tare, încît o clipă se rușină, gîndindu-se că ajutorul său o să-i audă tic-tacurile.

Teama îi fusese întemeiată. În recipient se afla un material inactiv. Profesorul părăsi laboratorul fără nici un cuvînt, fără nici o privire în urmă. Intră în cabinetul său și se prăbuși pe un scaun. Nu mai înțelegea, dar acum nici nu încerca să-și explice. Îl obseda un singur lucru : că în scurtă vreme — zile, poate chiar ore — proprietățile aparent miraculoase ale materialului adus de Andrei aveau să dispară, iar el nu era în stare să-l refacă. Nimeni nu-l va crede, dacă va descrie aceste proprietăți neverosimile ale unui material nereproducibil !

Singură Silvia știa cum a ajuns la acest material. Silvia ar fi putut să-i spună.

Dar Silvia nu putea fi găsită.

Spre prînz, Virgil veni pe la Institut. Acum, nea Gogu îi zîmbea ca unui vechi prieten. Puţin mai tîrziu trecu pe la Andrei, care nu ştia nici el nimic despre Silvia, dar promise că va cerceta personal cazul.

V

Sosind punctuală, ca întotdeauna, la ora trei precis, tovarăşa Stancu îl înlocui pe nea Gogu la poartă, după ce află de la acesta ultimele „noutăţi” din Institut. Se aşeză la biroul ei, asistă la obişnuita defilare a salariaţilor şi primi cu gravitate cheile de la diferitele laboratoare, pe care le aşeză în cuiele anume destinate din tablou. Urma acum o perioadă de linişte, de vreo două ceasuri. Dacă cineva voia să revină după-amiaza să lucreze, aceasta se petrecea de obicei abia după ora cinci.

Scoţînd un oftat de mulţumire, tovarăşa Stancu îşi potrivi cu grijă pernuţa la spate, se lăşi cît putu în scaun şi, scoţînd din poşetă o carte, începu să citească.

La un moment dat, uşa dinspre stradă se deschise încet. Tovarăşa Stancu tresări şi ridică ochii. În prag se afla un tînăr, îmbrăcat într-un costum cam ponosit, de culoarea tabacului.

— Pe cine căutaţi dumneavoastră ? întrebă ea cu severitate în glas.

Tînărul cercetă întîi holul, se convinse că nu mai era altcineva de faţă şi apoi vorbi cu o voce spartă :

— Am fost trimis de tovarăşa Badea.

Vorbele lui o făcură pe portăreasă să arunce cartea pe masă şi să se ridice, agitată, în picioare.

— Tovarăşa Badea ? Unde se află ? E bolnavă ?

Tînărul tresări, tuşi nervos şi răspunse, în timp ce se apropia de biroul ei :

— Este cam bolnavă... Stă la noi...

— La dumneavoastră ?

— Da, tata este unchiul ei, știți... dacă s-a îmbolnăvit...

— Aha, da, da, ați luat-o la dumneavoastră, ca să nu stea singură. Dar de ce n-a anunțat pînă acum ?...

— Tocmai de aceea am venit, ca să vă anunț.

— Dați-mi vă rog adresa unde o găsim. Tova-rășul profesor o caută încă de luni.

Tînărul scoase o batistă, își suflă nasul, apoi răspunse, în timp ce o împăturea :

— Strada Libertății 23. Vreau să vă rog ceva : puteți să-mi aduceți un pahar cu apă ? Vedeți — scoase o cutiuță din buzunar — sînt gripat, trebuie să iau un medicament...

— Așteptați puțin, zise amabilă portăreasa, bucu-roasă că va putea da profesorului știrea așteptată cu atîta nerăbdare.

Intră în vestiar, umplu un pahar cu apă și ieși repede. Holul era gol. Tînărul de adineaori dispăruse.

„N-a avut răbdare să aștepte“, își zise ea cu în-doială și se așeză la loc, pe scaun, apoi își luă cartea și continuă lectura. Nu era însă liniștită. Se uită la ceas. Era ora cinci. Trebuia să spună cuiva despre toate astea.

Își spuse că nu-l putea deranja pe profesor și formă numărul lui Sebastian Barnea.

În acest timp, sus, în laboratorul cel mare, tî-nărul de adineaori cerceta cu o privire avidă instala-țiile complicate. Zeci de robinete, de butoane, ca-drane, înregistratoare, termometre, manometre, alte instrumente de măsură și aparate pe care nu le cunoștea, păreau să-l mustre din toate colțurile ca-merei. O clipă, rămase nemișcat, un om mic încon-jurat de prea multă știință. Apoi, își reveni. Nu avea vreme de pierdut. Se apropie de un birou, aruncă o privire pe fereastră — bătrîna stradă a Săgeții, văzută dintr-un unghi neobișnuit — și în-cepu să scotocească.

... unde o căutam pe Silvia

Principală armă a detectivului este deducția.

(Dintr-un roman de aventuri vechi.)

I

Tînărul cu haine de culoarea tutunului se uită în dreapta și în stînga. Un trecător mergea încet, scufundat în lectura ziarului. Pe trotuarul celălalt, o gospodină cu coșnița. Nimeni nu-i dădea nici o atenție. Strîngînd caietele subțioară, păși calm, fără să accelereze mersul, intră în casă.

Abia acolo porni în fugă, urcă treptele două cîte două și năvăli în camera sa. Închise ușa cu cheia, își scoase haina — îi era foarte cald, deși temperatura aerului nu-i justifica senzațiile — și trînti caietele pe pat.

Luă la întîmplare unul dintre ele. „Consumul de substanțe pe perioada...” Îl aruncă deoparte. „Caiet de documentare. Problema coeziunii.” Și pe acesta îl azvîrli repede pe jos. Următorul caiet era însă mult mai interesant. „Protocoale. Experiențe efectuate începînd de la...” Data era destul de recentă și, răsfoindu-l, observă cu plăcere că ultima experiență avea data de acum trei zile.

— Perfect! zise tînărul, și, scoțînd din buzunar o țigară, o aprinse și se scufundă în lectura paginilor.

Peste două minute se ridică din pat și se așeză la masă, cu caietul în față. Fruntea sa încrețită era martora unor eforturi neobișnuite.

Pentru prima dată în viață, tînărul nostru regretă că nu frecventa mai cu atenție cursurile facultății. În fața lui se perindau formule, reacții, descrieri

cuprinzînd termeni de care nu auzise niciodată. La început, crezuse că o să fie ceva simplu, ca într-o carte de experiențe amuzante: ia cinci centimetri cubi din cutare substanță, toarnă într-o eprubetă, adaugă un bob de mazăre din cutare substanță și... gata! Obții materialul misterios!

Cînd colo, aici interveneau presiuni, temperaturi, radiații, calcule complicate cu integrale...

Izbi încordat cu pumnul în masă.

Bolovanul din baie devenise acum o piatră aproape ca toate pietrele. Efectele pe care le producea încă erau atît de discrete, încît trebuia să ai un ochi atent pentru ca să le observi.

Devenea evident că, în scurtă vreme, toate „minunile“ aveau să înceteze. Nu putuse să se folosească de ele, iar caietele astea nu-l ajutau la nimic.

Dar nu! Lucrurile nu puteau să se termine așa.

II

Dragu Caraman își turnă un pahar de whisky și-l dădu pe gît cu o strîmbătură. Alcoolul tare îi lăsă un gust neplăcut în gură. Se așeză pe marginea unui fotoliu și frunzări textul unei piese în care i se atribuisese rolul funcționarului de la ghișeu, din actul doi. Era plictisit, ar fi vrut să tune și să fulgere împotriva birocrațiilor care-i plasează asemenea sarcini minime. Nu avea chef de muzică, de cinepictură, de nimic. Dacă ar fi venit Silvia, i-ar fi spus... Dar Silvia nu a mai venit de două zile...

În aceeași după-amiază de marți, la aceeași oră, Virgil străbătea sala mare a turnătoriei. Metalul lichid era condus spre formele pe care le umplea cu strălucirea sa roșiatică și fierbinte. Peste cîteva ceasuri, din nisipul în care se încolăcise aveau să răsară carcase de motoare, roți, pistoane... Dacă metalul rece ar putea fi turnat în aceste forme, așa cum torni apa, iar apoi l-ai întări pe loc! În cîteva minute, întregul proces tehnologic terminat! O adevărată revoluție a tehnicii. Și care, oricît ar părea

de necrezut, va fi curînd realizată... Pentru a nu știu cîta oară, azi, mașinal, Virgil intră în biroul său și formă numărul de telefon al Silviei. Inutil.

III

Sebastian Barnea era ceea ce se numește în-deobște „un om așezat“. Îi plăcea să mănînce întotdeauna la aceeași oră, să meargă joi și sîmbătă la cinematograful, să citească de la 6 la 8 după-amiază, să se ducă duminica la prînz la părinții soției la masă și să se uite seara la televizor. Îi plăcea, în general, tot ceea ce era prevăzut dinainte și chiar de alții. De aceea, telefonul primit de la tovarășa Stancu îl aruncase într-o stare de nervi neobișnuită la el.

— Ei, uite, zise el, plimbîndu-se prin odaie și clămpănind la fiecare pas din papuci, eu ce fac acum? Ce fac, Paula?

Soția lui hotărî, ca de obicei, pentru el:

— Te duci la adresa pe care ți-a dat-o portăreasa și vorbești cu Silvia.

— Crezi că e bine?

— Da, Sebastian.

Soțul ei răsuflă ușurat. Bău tacticos o cafea, se jucă o jumătate de ceas cu copilul, apoi își puse hainele de stradă.

— Nu uita să iei niște flori, îi zise Paula.

— Flori? Trebuie flori?

— Cînd vizitezi un bolnav nu te duci cu mîna goală, îi explică ea răbdătoare.

— A, flori! se lămuri Sebastian. Un buchet de flori!

Plecă agale, se opri la o florărie și, încărcat cu un buchet voluminos, luă autobuzul.

La numărul 23 în bulevardul Libertății întîlni o animație neobișnuită. Zeci de oameni în salopete se foiau în dreapta și în stînga, circulația pe trotuar era blocată. Sebastian Barnea opri pe cineva și-l întrebă:

— Nu știți unde o pot găsi pe tovarășa Silvia Badea ?

Omul dădu din umeri, uitându-se cu curiozitate la buchetul de flori învelit în foiță albă.

— Nu o cunosc. Întrebați aici, la birou.

Sebastian intră într-o încăpere la parter, unde forfota era tot atît de cumplită și i se adresă femeii de la un birou căptușit cu dosare și hîrtii.

— Nu vă supărați... o caut pe tovarășa Silvia Badea.

Femeia se încruntă, într-un efort de memorie.

— Nu-mi amintesc de numele ei. Lucrează aici ?

— Nu, nu. Locuiește aici, temporar.

Femeia făcu ochii mari.

— Locuiește aici ? De cînd ?

— De vreo două zile.

— Imposibil.

— De ce ?

— N-o să poată locui, eventual, decît peste vreo lună.

Sebastian o privi cu gura căscată.

— Dumneata n-ai văzut ce e aici ?

— Bulevardul Libertății 23, murmură Barnea.

— Exact. La adresa aceasta este un bloc în construcție !...

Urmărit de zîmbete, Sebastian ieși aiurit și pentru prima dată se uită în sus. Blocul ajunsese la etajul trei și probabil că mai avea să crească încă cu atîta !...

Se întoarse acasă, depuse buchetul cu flori într-un vas și începu să mediteze. Întîmplarea asta cu adresa falsă era foarte suspectă. Trebuia să anunțe pe cineva.

— Paula, știi ce mi s-a întîmplat ?

Soția sa îl ascultă tăcută.

— Trebuie să anunți miliția, zise ea hotărîtă.

— Cum ? Fără să-i spun profesorului ?

Paula se gîndi o clipă.

— Ba da. Îi spui mîine dimineață și insiști — auzi, Sebastianе? — să fie anunțată miliția.

Și, în acest fel, găsirea Silviei fu amînată cu încă douăsprezece ore.

IV

— Înțelegi tu, Țup? Trebuie s-o căutăm pe Silvia!

Țup aprobă tăcut, mișcînd din coadă de parcă ar fi fost bagheta unui dirijor, și apoi se uită într-o parte puțin rușinat. Bine-bine, vrem s-o găsim pe Silvia, dar eu nu am văzut-o în viața mea de cățel, nici n-am mirosit-o, nici nu i-am lins nasul. Și atunci cum s-o caut și cum s-o găsesc? Nu, nu, dragul meu stăpîn, te iubesc foarte mult, dacă vrei îți duc și ghiozdanul la școală, dar pe Silvia asta nu mă pricep de loc s-o descopăr! Uite așa, ham-ham!

Considerînd că din partea aceasta va avea tot sprijinul, Andrei i se adresează lui Ionică:

— Vezi tu, poetule, dacă o să ne dăm silința, eu cred că o s-o putem găsi. Am și eu o teorie.

— Stai puțin, că eu am o inspirație! zise Ionică și amîndoi tăcură cîteva secunde. Ce zici de asta?

*„Alunecînd pe undele misterului,
Amicul meu sumese ale sale mîneci,
Dădu ghes fanteziei creierului
Și fata o găsi pe loc.”*

— Cum adică, „mîneci” rimează cu „pe loc”?

— Nu rimează, dar caută tu o rimă la „mîneci”, și-ai să vezi că e mai greu de găsit decît Silvia asta a ta!

Tot ciondănindu-se, cei doi băieți ajunseră pînă în fața casei unde locuia Silvia.

— Uite, vezi? făcu Andrei. De aici a fost răpită.

— Răpită?

— Da, da. Ți-am spus că am teoria mea. Silvia cunoștea secretul materialului X. Este?

— Este! recunoscui Ionică.

— Deci, cineva a vrut să-i afle taina. Înțelegi? Și... a răpit-o. Țup! Ia-i urma!

Țup îl privi mirat pe Andrei și făcu un ocol în jurul copacului de pe marginea trotuarului.

— Cum vrei să-i ia urma, dacă nu știe despre cine-i vorba? Dă-i să miroasă un obiect care i-a aparținut persoanei, așa se face! îl sfătui Ionică, plin de înțelepciune.

— Ai dreptate! Dar de unde luăm obiectul?

Andrei privi în dreapta și în stînga. Strada era pustie. Se apropie de gardul scund de cărămidă, peste care se aflau cîteva bare ornamentale de fier, și-l escaladă cu ușurință. Țup îl urmă voios, cu o săritură peste partea zidită, strecurîndu-se printre împletitura rară a barelor. Ionică, ceva mai rotofei, se cățără cu greu. Ajuns peste gard, își agăță, așa cum era de așteptat, pantalonii într-un virf de metal și se opri acolo, nemișcat, de teamă să nu și-i sfișie.

— Ce faci acolo? întrebă Andrei, enervat.

— Mă gîndesc.

— Lasă gluma și vino aici.

— Nu pot. Mi se rup pantalonii! Să-ți spun și la ce mă gîndeam... De ce n-ai intrat pe poartă?

Andrei se opri, ca și cum ar fi auzit o idee formidabilă.

— Pe poartă? Uite, la asta nu m-am gîndit. O fi deschisă? Îi desprinsese pantalonii lui Ionică și-l ajută să coboare din înaltul gardului. Apoi pășiră împreună pe scurta alee asfaltată, care ducea către ușa casei. De o parte și de alta se afla cîte o mică grădiniță cu iarbă și flori, pe care Țup o exploră în culmea fericirii, fără a fi primit vreo sarcină anume în legătură cu aceasta.

Sunară la ușă — nimeni nu le răspunse. Din casă nu se auzea nici o mișcare. La ferestre, obloa-

nele erau ridicate. Deodată, Ionică scoase o exclamație.

— Ia te uită ce am găsit! Un ac de păr!

— În sfârșit, avem un obiect al Silviei. Țup!

Țup veni zburdînd, adulmecă delicat obiectul din mîna lui Andrei, hotărî că nu era bun de ros și porni mai departe în cercetare.

Andrei umblă acum cu ochii în jos și făcu curînd o altă descoperire.

— Ia te uită! Pe aici a trecut și un bărbat fumător!

— De unde știi că nu sînt țigările fetei?

Andrei se încruntă.

— Dragă poetule, n-ai nici un talent de detectiv. Tu n-ai citit despre metodele lui Sherlock Holmes? Deducția, asta-i arma principală. Ia te uită la mucusul ăsta de țigară. Are vreo urmă de ruj? N-are. Deci, nu-i al Silviei. Este un „Snagov“. Trebuie să găsim deci un fumător de „Snagov“.

— Crezi că ăsta e răpitorul?

— Nu se știe. Țup! Ia miroase aici!

Țup alergă credincios, adulmecă și strănută indignat. Poftim ce-i dă unui cățel să miroasă! Ce gusturi au și oamenii ăștia!

— Uite încă un mucus de țigară! zise Ionică, ridicîndu-l de jos. Tot fără ruj. Țu-i de la un „Mă-rășești“.

— Curios! exclamă prietenul său. Pe aici au trecut deci doi oameni.

— Dragă Andrei, făcu Ionică puțin plictisit, mie mi se pare că metoda asta a mucusurilor de țigară nu este prea sigură. Poate că lăptarul fumează „Mă-rășești“, și funcționarul care citește contorul de lumină electrică „Snagov“.

— Este totuși o pistă de urmat, declară Andrei, fără să se descurajeze. Dar să ne continuăm investigațiile. Ce se află oare în dosul casei?

Cei doi copii înconjurară căsuța. În spatele ei, într-o curte foarte mică, se afla depozitată o ladă

de gunoi. Într-un colț era așezată o magazie de dimensiuni reduse. Ionică strîmbă din nas.

— Nimic interesant, pe aici...

Dar lucrul cel mai surprinzător avea să apară abia acum. La un moment dat, Țup întoarse capul, mirosi în vînt și apoi începu să latre zgomotos. De după un colț al casei, cei doi copii auziră pașii cuiva care o rupea la fugă.

Toți trei alergară pe urmele necunoscutului, care luase însă un avans impresionant. Era un bărbat înalt, îmbrăcat în niște haine de culoare maro, cam mototolite. Din spate, asta-i tot ce se putea vedea. Fugea repede : străbătu aleea într-o clipită, ieși în stradă și în scurtă vreme copiii îl pierdură.

— Bravo, Țup, ai fost vigilent ! Dar... de ce n-ai alergat mai iute, să-l prinzi ?

— Ham ! răspunse scurt Țup.

De fapt, cățelul voia să spună că totul fusese o neînțelegere. Bucuros că participă la o expediție atît de interesantă, cînd îl descoperise pe noul venit, Țup lătrase prietenos. Intenția lui fusese să-l invite și pe necunoscut la joacă. Omul însă nu pricepuse și o luase la goană, crezînd că este amenințat. Uite așa se întîmplă, dacă nu știi să vorbești o limbă străină.

— Ce părere ai despre asta ? întrebă Ionică.

— Ne spiona.

— E clar. Ne-a urmărit. De ce ?

— Sau poate că nu ne-a urmărit pe noi, se contrazise singur Andrei.

— Atunci ?

— Poate că a vrut să vină la Silvia, să ia ceva din casa ei, sau cine știe... Poate că ăsta o ține prizonieră pe Silvia, înțelegi, Ionică ? Și acum a venit să-i cotovăiască prin casă, să pună mîna pe secretele ei.

— Aha ! Și noi l-am împiedicat ?

— Exact. Aha ! De i-am putea lua urma !

Cei trei prieteni — Andrei, Ionică și Țup — se întorceau încet spre casa Silviei, cînd Ionică se opri în loc și arătă cu degetul pe trotuar.

— Ia te uită ! Acolo... vezi ? Un lanț... cu niște chei.

Se repezi și le ridică. Era un lanț ieftin și un inel cu trei chei.

— Au căzut din buzunarul necunoscutului ! zise Ionică.

— Ia dă-le încoa' ! Cu aceste chei o să-l putem să-l demascăm !

— Cum ?

—Nu știu încă, mărturisi Andrei. Dar lasă, o să mă gândesc bine și o să găsesc eu ceva !

V

A doua zi, miercuri dimineța, întreaga atmosferă respira consternarea. Profesorul Onea ceru să fie anunțată pe dată miliția despre dispariția Silviei. Virgil află și el despre întâmplările de ieri după-amiază și despre adresa falsă. După aceea, porni să hoinărească cu gândurile aiurea, amintindu-și mereu de ochii ei, atunci când îi vorbise ultima dată — nu uitați, vechiul dumneavoastră prieten...

Profesorul Onea încercă între timp o nouă variantă a experienței, dar nu putu scoate în evidență nici urmă din proprietățile extraordinare ale materialului X. Ciobul adus de Andrei își pierduse aproape în întregime însușirile.

Nu departe, un tânăr cu ochii obosiți de nesomn hotărî să se bărbierească. În timp ce transforma 'pasta din tub într-o spumă deasă, căuta să-și facă un plan de acțiune, dar nu izbuti să se decidă. După ce-și șterse fața cu prosopul, cu pielea încă iritată, se aplecă și scotoci prin buzunarele hainei puse pe un spătar de scaun. Nu găsi ceea ce căuta. „Am pierdut cheile“, își spuse el, și apoi dădu din mîna a lehamite. Acum, nu-i mai trebuiau.

Aceste chei fură aduse la ora două de Andrei,

care le întinse lui nea Gogu, portarul, fără să răs-
tească nici un cuvânt. Nea Gogu le cercetă, întoarse
capul spre tablou și exclamă :

— Păi astea-s de la laboratorul mare !

— Vezi ? zise Andrei, întorcându-se către Ionică.
Am ghicit bine !

CAPITOLUL UNSPREZECE

... unde pătrundem în căsuța albă

*Fata zace-n pat bolnavă,
Gingașă și somnoroasă,
Ca pe-o tavă
De argint, o chiparoasă.*

(TUDOR ARGHEZI : „Lingoare“.)

I

Ce s-a întâmplat cu Silvia ? Unde se află ? Cum se explică dispariția ei misterioasă ? Se întreba profesorul Onea, care aștepta soluția chinuitoarei probleme a materialului X. Se frământa Virgil, care — și asta se întâmpla destul de des — o vedea chiar fără să-și închidă ochii, cu părul blond îmbrățișînd ovalul perfect al feței, cu ochii ba rîzători, ba gravi, dar mereu purtînd în ei un semn de mirare. Voia să afle Andrei, care împreună cu Ionică elaborase o teorie îndrăzneată cu spioni, răpiri senzaționale și o salvare miraculoasă în ultimul moment. În sfîrșit, se întreba și Dragu Caraman, căruia îi lipsea auditoriul său obișnuit și adeseori admirativ.

Silvia pătrunsese, din nou, în casa ei albă de pe colțul dealului verde și hotărîse să nu mai plece. Din cînd în cînd privea, de la fereastră, spre peisajul policrom și spre cerul mereu senin. Aici, necazurile nu căpătau viză de intrare. Nimeni nu o tulbura cu noi și necunoscute ritmuri de lumini, cu experiențe de modificare a proprietăților materiei sau cu probleme de conștiință. Silvia rămînea, surîzătoare, în casa de nimeni știută și primea daruri.

II

În ziua cînd milițianul îl vizită pe profesorul Onea, acesta era foarte abătut. Era din nou joi, trecuseră trei zile de cînd încerca fără succes să obțină „materialul X”.

Milițianul îl salută cu respect:

— Tovarășe profesor, am venit să vă aduc la cunoștință că am găsit o persoană ale cărei semnalmente sînt asemănătoare cu...

Profesorul nu-l lăasă să termine fraza și se ridică tulburat de pe scaun.

— Cum? Ați găsit-o pe Silvia Badea?

— Voiam să vă rugăm să ne ajutați la identificarea ei.

— Bine, desigur, desigur, dar cum... și Onea se opri.

Profesorului îi era teamă să întrebe. Cînd ți se cere să identifici o persoană, însemnează că este atît de grav bolnavă, încît nu mai poate vorbi sau chiar că...

— Nu vă temeți, zise milițianul, ghicindu-i gîndurile, trăiește, se găsește într-un sanatoriu.

Profesorul fu întîmpinat de medicul care, în cîteva cuvinte, îi explică starea tinerei persoane internate cu cîteva zile în urmă.

— A fost adusă la noi de un trecător binevoitor, explică el. A găsit-o pe stradă, aproape de centrul oraşului. Stătea aşezată pe marginea trotuarului şi desena cu mâna, în praf, nişte imagini bizare. A întrebat-o dacă se simte rău. Nu i-a răspuns, a continuat să se joace. Omul a încercat să-i atragă atenţia. Ea l-a privit, dar nu a dat nici un semn că ar fi înţeles ceea ce i se spune. Atunci trecătorul şi-a dat seama că este bolnavă, a ridicat-o de pe marginea trotuarului şi ea l-a urmat docil. Omul nostru a chebat Salvarea, Salvarea a adus-o la noi şi... asta e tot.

Profesorului nu-i venea să creadă.

— Dumneavoastră vreţi să spuneţi deci că bolnava...

— O amnezie totală, explică medicul. Fenomenele de acest fel sînt destul de rare, dar se întîmplă totuşi. Mai ales în timpul războaielor, datorită şocurilor, s-au cunoscut cazuri asemănătoare. Oameni care şi-au uitat numele, adresa, într-un cuvînt şi-au pierdut identitatea.

— Dar... vorbeşte?

— A început să vorbească — deocamdată mai mult monosilabic, însă cu timpul va putea să ducă convorbiri mai îndelungate.

Intrară într-o încăpere luminoasă. Pe pat stătea întinsă o fată blondă, care privea drept în tavan, cu un zîmbet ciudat îngheţat pe buze.

— Silvia Badea, murmură profesorul.

Fata nu mişcă.

— Silvia, zise cu voce tare medicul.

Fata întoarse capul spre cei doi vizitatori, îi zîmbi uşor medicului, dar nu dădu nici un semn că l-ar fi recunoscut pe profesorul Onea.

— Numele tău este Silvia, spuse medicul.

— Bine, zise ea indiferentă, ca şi cum ar fi acceptat capriciul unui copil.

— Îl cunoști ? — o întrebă medicul, arătându-i-l pe profesorul Onea.

Acesta se apropie de patul fetei, care-l cercetă din ochi, fără să vădească prea mult interes. Ce legături destrămate din scoarța creierului au tresărit oare în acea clipă ? În centrul nervos, care prelucreează senzațiile primite de la ochi și le transformă în imagini, se recepționa figura neliniștită a profesorului brăzdată de semnele vremii. Undeva, în altă zonă, se găsea gata înregistrată aceeași imagine, lângă care parcă era scris un nume : profesorul Onea. Dar între aceste două zone, nu se mai stabilea nici o relație. Lui Onea i se păru o clipă că Silvia are în ochi o sclipire. Dar fata clătină din cap, senină, și răspunse liniștită :

— Nu.

Apoi cu un zîmbet rugător, ca și cum s-ar fi scuzat că nu mai poate lua parte la discuție, pentru că are multă treabă, Silvia își întoarse capul și privi din nou în tavanul alb. Acolo regăsi iute casa ei, sus pe deal, și se scufundă în contemplarea interiorului curat. Din odaia mică a spitalului cu iz de dezinfectante, Silvia evadase pînă la peisajul calm al unor munți înalți profilați sus, deasupra orizontului.

În aceeași zi, Dragu Caraman află și el despre Silvia. Nu fusese necesar să depună un efort deosebit pentru aceasta. La telefon îi răspunsese Sebastian Barnea, care-l informase că Silvia era internată.

• După-amiaza — respectînd orele de vizită — Dragu veni la spital, ținînd în mînă o floare — un singur trandafir. Culoarea petalelor descreștea, de la caliciu spre margini, ca și cum nu s-ar fi hotărît încă la care din nuanțe să se oprească, asemenea unei fete capricioase într-un magazin de mătăsuri, probînd mai multe materiale și privindu-se în oglindă să vadă care-i stă mai bine. Dragu știa să aleagă flori.

- Cine e? zise fata, întorcînd capul spre uşă.
— Eu, Dragu, răspunse omul zîmbind.
Numele îi suna străin.
— Cum te simţi, Silvia?
Fata clipi, făcu un gest de indiferenţă. Ale cui erau toate aceste figuri care îi treceau azi prin faţă?
Dragu o privi şi simţi că-l cuprinde mila. „Biata Silvia... O boală mintală. Nu-i de loc plăcut. Dar el nu poate s-o ajute.
Ce să-i faci? Aşa e viaţa — sînt evenimente imprevizibile, de care nu poţi să te fereşti.”
— La revedere, Silvia. Multă sănătate.
Un trandafir într-o cameră albă de spital.

III

În zilele următoare, Silvia primi şi alte vizite. Veni s-o vadă Virgil, cu un buchet impresionant de flori, care, ciudat, apropie şi mai mult de realitate căsuţa ei de pe vîrfurile dealului din vis. De altfel, Virgil avea să revină de multe ori în odaia luminoasă în care era internată fata cu părul blond. Peste puţin timp, ea căpătă îngăduinţa să se plimbe în grădina vastă a spitalului. Adeseori, alături de ea se afla şi Virgil. Silvia nu-l recunoscuse, dar acum, cînd intra în camera de spital sau o întâlnea pe alei, figura ei preocupată se destindea într-un zîmbet cald.

Nici pe un alt tînăr care într-una din zile veni la căpătîiul ei Silvia nu-l recunoscuse, dar acestuia nici dacă ar fi fost sănătoasă nu i-ar fi putut da un nume, deşi se prezentase personalului spitalicesc drept „vărul bolnavei”. Tînărul încercă să o antreneze pe Silvia într-o discuţie despre probleme ştiinţifice, dar fata era atît de departe de toate acestea, încît omul renunţă în scurtă vreme şi plecă zorit, fără să mai revină vreodată.

Timpul se scurgea fără grabă, ca și cum ar fi avut chef de hoinărit prin meleagurile însozite ale Silviei. Zilele se înșiruiău, mereu asemănătoare, acolo sus, în căsuța albă.

CAPITOLUL DOISPREEZE

... în care o parte din lucruri se limpezesc, dar altele rămân încă nelămurite

Anii aceștia ! Cum îți alunecă printru degete !

(H. G. WELLS : „Insula doctorului Moreau“)

I

În săptămîna începută în memorabila zi cînd profesorul a aflat că descoperirea exista aievea, în „laboratorul mare“ al Institutului se lucră de zor, repetîndu-se, cu variații care l-ar fi încîntat chiar și pe Bach, experiența Silviei din după-amiaza norocoasă. „După-amiaza norocoasă“ fusese numită astfel nu numai de Virgil, care o însemnase cu roșu în calendar, dar și de mulți alții : Andrei — pentru care însemna punctul de plecare într-o aventură minunată — profesorul Onea și chiar și tînărul în haine ponosite de culoarea tutunului.

Sîmbătă la prînz, după ce întilni eșecul pentru a șasea oară în cursul acestei săptămîni, profesorul Onea îl chemă pe Sebastian Barnea în biroul său și declară, hotărît :

— Astăzi încheiem prima etapă a experiențelor. Dacă pînă acum nu am obținut transagregări sau materialul X, nici de acum înainte nu le vom obține,

decît cînd vom schimba ceva esențial în metodele noastre.

Sebastian se agită în scaunul pe care se așezase.

— Știți... eu cred că ar trebui să cercetăm din nou caietul de protocoale al Silviei Badea. Poate că acolo vom găsi cheia...

Profesorul Onea îl privi, mirat.

— Bine, dar de fiecare dată am urmărit procesul pas cu pas, întocmai ca în caiet.

— Da, e adevărat, zise Sebastian, făcîndu-se mic. Dar poate că pe undeva, prin paginile caietului, s-o fi strecurat... știți... vreo însemnare care ne-a scăpat.

— Bine, încuviință Onea. Adu-mi, te rog, caietul.

Barnea se repezi afară din cameră și profesorul prinse a se gîndi la ciudătenia întîmplărilor din ultimele zile. Dacă Silvia nu ar fi suferit de această amnezie cumplită, ea ar fi putut să lămurească toate misterele.

Dar... oare să fie chiar așa ? Profesorul nu era chiar atît de sigur. În definitiv, Silvia venise în mod special duminica, repetase experiența și nu obținuse, totuși, decît același material inert pe care-l căpătă și el, de o săptămînă.

Barnea întîrzia. După cîteva minute, apăru, în sfîrșit, cu o figură înfricoșată, cu părul dezordonat și strigă din ușă :

— Nu mai găsesc caietul !

Profesorul se ridică brusc de la birou.

— Nu se poate ! Să-l căutăm mai bine !

Participă el însuși la această căutare. Toate caietele de lucru ale Silviei erau păstrate în sertarul din mijloc al biroului. Și iată că, deschizînd acest sertar, nu putură găsi înăuntru decît cîteva cărți de la bibliotecă, un teanc de hîrtii albe, un creion.

— Cine a avut ultima dată acest caiet ? întrebă profesorul.

Toți se priviră întrebători, unul pe celălalt și nimeni nu răspunse.

— Acum cîteva zile, zise profesorul, gînditor, după ce am recitit însemnările din caietul tovarășei Badea, ți l-am dat dumitale.

Și Ōnea se întoarŃe spre Sebastian.

Acesta făcu ochii mari :

— Mie ?

Apoi, recunoscu precipitat :

— Într-adevăr, mie.

Cinci perechi de ochi îl fixau.

— Ce-ai făcut apoi cu el ?

Sebastian Barnea își trecu mîna prin păr, disperat.

— Nu știu exact. Cred că l-am pus la loc. Parcă așa îmi amintesc.

Pe buzele celor prezenți înfloreau, discret, zîmbete. Unii își aminteau despre cele unsprezece stîlouri rătăcite pînă acum de Barnea. Alții, despre un carnet de teren care-i lipsi mult, la un moment dat, prietenului nostru și fu regăsit, după vreo două săptămîni, nu se știe prin ce stranie întîmplare, în pachetul cu halate primite de la spălătorie.

De fapt, se gîndi profesorul, pierderea nu era foarte mare, pentru că tot ce scria în acele caiete era acum cunoscut colaboratorilor săi.

Asta nu făcea, totuși, să înainteze cercetarea.

Profesorul se hotărî : a doua zi de dimineață, duminică, va convoca la el acasă un mic consiliu, cu totul neobișnuit.

II

Treisprezece ani de viață. O eternitate.

— La mulți ani, Andrei !

Încă un prieten. Zîmbete. Cutii cu bomboane de ciocolată. Și cărți. Și iar zîmbete. Și tortul cel mare, în care bunica a înfipt lumînările învelite în poaleală.

„Cu anii care-au fost, să-ți faci un reazăm tare.

Să cucerești ređuta zilelor viitoare !”

Improvizatia lui Ionică stîrni un ropot de aplauze.

— Bravo, poetule ! spuse Gabi Stoica, lingînd cu satisfacție crema de pe linguriță. Andrei, îți urez numai note mari !

— Călătorii vesele în necunoscut ! zise Dan Vasilescu.

— Bolovani misterioși în fiecare zi ! adăugă Ionică.

Toți îl priviră nedumeriți.

— Ce bolovani ? întrebă Gabriela.

— Ce mister ? făcu bunicul, bănuitor.

„Poetul“ se făcu roșu la față ca racul.

— E o vorbă a noastră, murmură el neîndemînat, în timp ce Andrei îl țintea, gata-gata să-l incinereze cu privirea.

Greșise. Îl luase gura pe dinainte. Un secret ca ăsta nu trebuie destăinuit. Peste cîteva minute, Gabriela se apropie de Andrei și-i șopti :

— Despre ce bolovani misterioși vorbea adineaori Ionică ?

— A, nimic ! răspunse sărbătoritul, încercînd să ia o mutră cît mai nepăsătoare. Fleacuri !.

Dar Gabi nu se dădea ușor bătută. Îl cercetă din cap pînă în picioare și se convinse că îi ascundea ceva.

— Dragă Andrei, hai spune-mi, te rog, trebuie să fie un lucru foarte interesant.

— Dar nu e nimic...

— Te roog ! făcu Gabi, punînd în cuvinte, fără să-și dea seama, acele irezistibile accente cunoscute de fetele de pe întregul cuprins al globului.

Peste zece minute, colega sa aflate cîte ceva despre întîmplările ultimelor zile, destul de puțin ca să nu trădeze toate secretele, dar destul de mult pentru ca să se inițieze în unele din taine.

În aceeași clipă se deschise ușa și apărură în prag vecinii, conul Petrache și soția lui, care duceau pe un platou o prăjitură uriașă. Entuziasmul general fu de nedescris.

— Îmi placi, băiatule, îi declară conul Petrache sărbătoritului, puțin mai tîrziu. Ai să fii un chimist mare ! Dar să știi că te-am pomenit zilele trecute. Ziceam : asta trebuie să fie vreo năzbîtie a băiatului !

Andrei îl asculta, nerăbdător să se întoarcă la copii.

— Când am văzut că se ridică în aer ditamai focul, de parcă l-ar fi înghețat careva, drept să spun m-a apucat groaza !

— Când s-a întâmplat asta ? întrebă Andrei, deodată atent.

— Păi, nu-ți spusei, băiatule ? Acum cîteva zile. Stai, stai, era vorba să-mi pregătească Aurica niște clătite, și pe urmă n-am mai avut parte de ele. Le-am lăsat pe vineri. Deci, joi seara s-au întâmplat lucrurile.

Andrei scoase un chiot, apoi strînse solemn mîna lui conu' Petrache.

— Mulțumesc foarte mult, declară el grav, în numele progresului științei.

Și, în gînd :

„Tii, ce-o să se mai bucure profesorul Onea cînd o să audă !“

III

Profesorul Onea stătea nemișcat, tăcut, la biroul său și privea pe cei cîțiva vizitatori care se prezentaseră, cu o lăudabilă punctualitate, la întîlnirea fixată. În fotoliul de lîngă fereastră se afla Virgil Roșculeț, care sorbea acum din ceașca de cafea fierbinte. Pe un scaun, lîngă el, stătea Andrei, care în cinstea acestei nevisate întîlniri își pusese o cămașă nouă-nouță și cravata sa de pionier. Pe un alt fotoliu, în fundul camerei, ședea, puțin cam jenat și intimidat, nea Gogu, portarul. Iar lîngă profesor, Sebastian Barnea se întreba ce idee îi venise bătrînului său magister să alcătuiască o asemenea heteroclită adunare.

Profesorul Marius Onea își dresе vocea.

— Dragii mei prieteni și colaboratori, începu el, și Andrei roși de plăcere, pentru că oricare din categoriile menționate reprezentau pentru el o culme. În primul rînd, vreau să vă mulțumesc că ați răs-

puns cu atîta promptitudine chemării mele. Scopul meu este ca, împreună cu dumneavoastră, să elucidăm întîmplările care au dus la apariția celui material numit de unul dintre noi materialul X. (La aceasta, Andrei își făcu, în sine, cu ochiul.) Să reconstituim cele petrecute în după-amiaza de joi, în așa fel, încît să ne dăm seama cum a decurs experiența. Dau cuvîntul tovarășului Virgil Roșculeț.

Virgil începu, mai întîi șovăielnic, apoi din ce în ce mai curgător, să povestească întîmplările din acea zi. Nu era nevoie să depună nici un efort pentru ca să și le readucă în minte : i se păreau scrise cu litere adînc săpate undeva în memorie și nu făcea altceva decît să citească acolo, așa cum ar fi urmărit rîndurile unei cărți.

Profesorul lua note și, la un moment dat, îl întrerupse :

— După părerea dumneavoastră, cît credeți că a durat discuția dintre Silvia Badea și tînarul de pe trotuar ?

— Trei sau patru minute...

— Și după aceea, cînd ați chemat-o jos, la poartă, cît timp a rămas ?

— Foarte puțin. Părea grăbită...

Veni rîndul portarului, care nu putu însă să adauge mare lucru. Andrei arată cum, trecînd în drum de la școală, văzuse acest material cu un aspect neobișnuit și-l luase acasă, fără nici o precauție.

— Dar a doua zi, dimineața ? Ce a spus Silvia ? Barnea încercă să se concentreze.

— Mi-a spus... mi-a spus ceva, într-adevăr, dar nu o ascultam cu atenție...

Toată lumea ațintise ochii asupra lui.

— Stați puțin... Spunea că reacția poate deveni violentă...

— Explozia ! zise Virgil.

— Știți, eu eram preocupat cu reacțiile mele, zise Sebastian în chip de scuză, iar Silvia vorbea

așa cum vorbești cu tine însuși, ca să-ți precizezi gândurile... Spunea ceva despre închiderea simultană a tuturor surselor de radiații... Altceva nu am reținut.

Profesorul rămase pe gânduri.

— Nu ați aflat prea mult de la noi, zise Virgil, cu regret.

— Ba da. Am aflat destul ca să pornesc mâine o serie nouă de încercări. Vom vorbi de dimineață, Barnea. Întrezăresc noi posibilități... În sfârșit, practica o să ne arate dacă am dreptate...

Cînd ieșiră în stradă, Virgil și cu Andrei meraseră împreună cîteva sute de metri.

— Ce părere aveți, o să reușească? întrebă Andrei.

— Fără îndoială.

— Așa zic și eu. Și ce-o să fie atunci! băiatul fluieră cu admirație. O să vedeți... Dar un lucru nu l-am lămurit încă. Cine era omul care pîndea casa tovarășului Badea, ce căutau la el cheile laboratorului, de ce a fugit? Dar lasă, rezolv eu și asta...

Rămas singur, profesorul Onea desena pe foaia de hîrtie din fața sa arabescuri, cu un zîmbet abia schițat pe față. Da, acum avea înaintea sa o ipoteză de lucru. În primele faze ale preparării, totul se desfășurase conform programului. Modificarea apăruse abia la sfîrșit, cînd fata stătuse de vorbă cu prietenul ei și cînd probabil se prelungise timpul de activitate al unora dintre sursele de radiații. Rămînea acum ca, în cursul zilelor următoare, să ia pe rînd aceste surse, să le analizeze din punct de vedere teoretic și să le experimenteze practic. Avea în fața lui o săptămînă, sau o lună, sau poate mai mult de grele încercări și de muncă neîntre-ruptă, dar asta îl făcea să se simtă vesel. Cînd poți spera...

Se înlănțuie ceasuri, zile, săptămîni. Fiecare minut din această scurgere de neîntors a timpului aduce necazuri, bucurii, satisfacții, tristeți. Ele sînt repartizate, de obicei într-un mod inegal, diferiților locuitori ai pămîntului, de multe ori fără să se țină seama de nevoile lor reale. Pas cu pas, uneori chiar minut cu minut, am urmărit cîteva din momentele esențiale care au însemnat viața prietenilor noștri.

Un mic salt în timp ajută la obținerea unei perspective de ansamblu. Cîteva luni doar.

În acest timp, Țup a învățat să fie mai prudent și să facă distincția între ce este bun de luat în gură și ce nu. Andrei a terminat clasa printre primii și a petrecut, împreună cu Ionică și cu alți prieteni, lunile de aur ale vacanței.

Un tînăr care, în loc să învețe la facultate, s-a ocupat cu o seamă de prostii, a căzut cu multă strălucire la examene și s-a pus pe gîndit. Ce rezultate au avut aceste meditații, vom afla poate mai tîrziu, dar deocamdată și el este în vacanță — o odihnă puțin meritată.

Silvia a părăsit spitalul, dar amnezia ei persistă încă.

— În astfel de cazuri, se pot întîlni cele mai neprevăzute situații. Astfel, nu este de loc exclus ca, peste cîteva ore chiar, memoria să-i revină brusc. Un șoc, o asociație — și mecanismele complicate din creier își reiau mersul lor normal.

— Peste cîteva ore ? l-a întrebă Virgil pe medic.

— Ore. Sau zile. Sau ani...

— Sau... niciodată ?

Medicul a tăcut — iar Virgil a condus-o pînă acasă încet, cu grijă, de parcă ar fi transportat un cristal fragil.

Curînd după aceea, de fapt, chiar a doua zi după ieșirea din spital, a întîlnit-o Dragu Caraman. Mergea împreună cu o proaspătă absolventă a Institutului de Teatru și-i povestea despre tendințele pic-

turii contemporane cînd, pe neașteptate, a tăcut. Fata l-a privit mirată — Dragu rămăsese cu ochii pironiți către o pereche care se plimba pe trotuarul opus.

— Mă scuzi o clipă, i-a spus Caraman și s-a îndreptat iute spre Silvia.

— Ce bine îmi pare! a exclamat Dragu, întinzîndu-i mîna. Nu știam că ai părăsit sanatoriul!

Silvia l-a fixat cu ochi străini.

— Îmi pare rău, dar nu vă recunosc... a zis ea, cu oarecare regret, pentru că trecuse de multe ori prin asemenea situații neplăcute.

Altă dată ar fi tăcut, dar acum, cu Virgil lîngă ea, simțea că poate să înceapă o mică discuție.

— Cum, nu ți-ai... — zise stîngaci Caraman și se întrerupse.

— După cum vedeți, amnezia persistă încă, zise Virgil. Dar să vă prezint: Dragu Caraman, o veche cunoștință a ta, Silvia.

Dragu se înclină stîngaci.

— Sînt așteptat, își aminti el brusc.

Își luă un rămas bun fugitiv, și trecu din nou strada, urmărit de privirea nedumerită a Silviei și cea disprețuitoare a lui Virgil.

În aceste luni, nea Gogu Vasile a ieșit în sfîrșit la pensie — era și timpul, după cum spuse el în ziua cînd își încasă ultimul salariu. I-au adus flori și cadouri. Tovarășa Stancu, emoționată, a vrut să țină un mic discurs, dar din fericire tocmai atunci a apărut cineva la poartă și a trebuit să-i facă un bon de intrare.

Profesorul Marius Onea nu și-a luat concediu în vara aceea. Paradoxal ar putea să pară pentru unii, dar bătrînul lup de mare al chimiei era mult mai bine dispus și mai sănătos decît după o lună de odihnă. Lucrurile mergeau bine, și...

...În aceste luni ale verii, s-au mai petrecut cîteva evenimente cu adevărat stranii, pe care le-au văzut puțini oameni și cărora și mai puțini știau să le dea adevărata explicație.

Intr-o seară un pilot, maestru la o școală de aviație, a aterizat, a sărit din aparat și a alergat, agitat, spre colegii săi.

— Fraților, este de necrezut ! Știți voi ce mi s-a întâmplat acum cinci minute ?

— Ai văzut un înger zburînd pe lângă elice ?

— Ai arat un cumulus ?

— Fiți serioși, vă rog ! M-a nins ! M-a nins cu zăpadă !

— Fii tu serios !

— Du-te de te odihnește, ești surmenat !

— Mitică are halucinații !

Nimeni nu l-a crezut. Unii credeau că vrea să facă o glumă, alții că toarnă la brașoave.

Și cu toate acestea, era perfect adevărat. Ninsese..

În acest an, în plină lună iulie, luna cea mai caldă a anului prin aceste meleaguri, pe unul din terenurile de cultură din apropierea orașului începu să ningă. După scurt timp, această ninsoare se prefăcu în ploaie, care dură cam o oră. Deosebit de curios era faptul că apa udase un petec de pământ cu formă unui patrat perfect, cu laturi strict delimitate și cu unghiuri drepte de parcă ar fi fost desenate cu echerul.

Mai târziu, aceste fenomene se repetară în diferite regiuni ale țării, dar pe suprafețe destul de restrânse, așa încît ele nu fură cunoscute de populație. În schimb, meteorologii își frecau mâinile, entuziasmați.

— Ceea ce pînă acum era o știință mai curînd a constatărilor și a creării de ipoteze, a devenit azi o disciplină experimentală ! îi declară într-o zi lui Onea profesorul Dinescu, de la Institutul Meteorologic. Pînă azi, pe baza cunoașterii stării timpului dintr-un moment dat și a evoluției sale în trecut se trăgeau concluzii asupra modului cum va arăta vremea în viitorul apropiat. Dar azi, toate acestea s-au răsturnat. Datorită descoperirii epocale pe care ai făcut-o, comandăm vremea după dorință.

— Să nu exagerăm...

— Ei, e adevărat, deocamdată sîntem în faza experimentală. Dar peste puțină vreme vom putea dispune de schimbarea vremii, așa cum poruncim apei din chiuvete să curgă. Învîrți un robinet, și ploaia apare, din cerul fără nori. Răsucești un altul — ninge. Închizi robinetul: senin, ploaia s-a oprit. Cîndva, oamenii de știință calculaseră că în aerul fierbinte al Saharei există suficientă apă sub formă de vaporii pentru a uda solul și a-l transforma într-o cîmpie mănoasă. Întrebarea era: cum facem pentru a condensa această apă? Cum o decidem să se transforme în picături de ploaie? Dumneavoastră ați găsit rezolvarea acestei probleme!

Într-adevăr, transagregarea reprezenta și pentru meteorologie o eră nouă. Întotdeauna în aer se găsește apă. Aceasta se află însă sub forma impalpabilă a vaporilor care, abia atunci cînd înțînesc în atmosferă condițiile refrigeratorului din laborator, se condensează formînd norii. Norii, la rîndul lor, trebuie să găsească condiții speciale pentru a fi convinși să-și trimită comoara lichidă spre pămînt. Ploaia depinde de mulți, prea mulți „dacă”, pe care omul nu-i putea pînă acum decide să intervină în favoarea sa.

Deocamdată, transagregarea era destul de limitată în spațiu și timp: acționa doar pe o suprafață redusă și într-o perioadă de timp scurtă. Dar aceasta nu-i speria pe cercetători. Era doar începutul..:

Și astfel, ceasurile, zilele, săptămînile verii se scurg încet, ducînd spre toamna care culege roadele arii.

P A R T E A A D O U A
R E Z O L V A R E A

CAPITOLUL TREISPREZECE

**... în care ne regăsim cunoscuții, mai
bătrâni cu cîteva luni**

*Oare știința să fi progresat mai
mult decît sufletul omului ? Nu.*

(AUREL VLAICU)

I

Ca orice oraș, Bucureștiul are o periferie. De mulți ani, această zonă a încetat să mai fie sinonimă cu sărăcia. Locuințele mărunte, cocioabele au fost demolate și în locul lor se înalță, suprapuse în vesele combinații de culori, apartamentele moderne ale noilor blocuri.

Instalat în microbuzul Institutului de Fizică, Virgil privea prin fereastra deschisă sutele de oameni ce-și părăseau casele, cu serviete, cu plase, cu ghiozdane. Dis-de-dimineață... Soarele încă nu apucase să lumineze, așa cum știe el, începutul unei noi zile de lucru.

În scurtă vreme, mașina părăsi zona locuită și, peste numai cinci minute, ajunse în curtea uzinei-pilot. Cu o lună înainte, toată această suprafață întinsă de pămînt avusese aspectul unui șantier în efervescență. Zeci de macarale, buldozere, stive de materiale, cărămizi, bîrne, prefabricate. Ziua, la felinarul soarelui. Noaptea, inundate de lumina aștrilor electrici. Zumzăitul pe care-l puteai auzi din depărtare aducea cu acela al albinelor dintr-o sută de mii de stupi adunați laolaltă. Uzina-pilot de metalurgie la rece se ridica, ceas de ceas, de parcă

pămîntul sterp ar fi fost atins de bagheta unui vrăjitor.

Astăzi, pe aceste locuri se găsea o clădire modernă, nu prea înaltă — trei etaje — cu pereți din sticlă și material plastic, înconjurată de verdele ierbii și nenumăratele nuanțe ale florilor. Șantie-rul se mutase mai departe — acolo se puneau, deocamdată, temeliile clădirii uzinei mari. Ea aștepta ca uzina-pilot să-i arate care sînt cele mai bune procedee, cele mai fericite lanțuri tehnologice, cel mai favorabil drum de urmat.

— Bună dimineața, tovarășe inginer! îl salută portarul.

Virgil răspunse salutului și pătrunse în secția de turnare. Trecuseră numai trei luni de cînd, după ce-și luase examenul de stat, Virgil fusese numit inginer și, la cererea expresă a academicianului Onea, transferat imediat la baza de cercetări experimentale a Institutului de Fizică. Cînd i se adresa cineva conform noului său titlu, nu-și putea stăpîni un sentiment de plăcere și de satisfacție.

Pătrunse în sala de turnare. De-a lungul unui perete erau aliniate patru mari tablouri de comandă. Deocamdată, dintre acestea erau în stare de funcțiune numai două, care trăiau ca niște ființe vii. Cîte un bec se aprindea și se stinge deasupra unei manete albe, asemenea unui ochi care clipește. Alături, pe cadrane, acele indicatoare ieșeau din cînd în cînd din repaus și începeau să zvîcnească scurt, ca un deget arătător care ar chema pe cineva. La intervale neregulate, un buzzer își făcea auzită vocea lui de bondar, atrăgînd atenția tînărului în salopetă vernil, care nota într-un registru cu foi uriașe parametrii indicați de diferitele înregistratoare.

De altfel, acest tînăr înalt, cu fața chinuită încă de o acnee inestetică, era singurul ocupant al sălii largi. Virgil parcurse cu privirea instalațiile, care nu semănau cu nimic din ceea ce erau obișnuiți să vadă metalurgiștii și îl întrebă :

— N-a mai venit nimeni ?

— Nimeni, tovarășe inginer.

Vasile Miteanu se achita conștiincios de serviciile sale de operator și Virgil îi zîmbi prietenos.

— Astăzi vom face o nouă încercare, îi spuse el. Vine și academicianul Onea.

— Șarja este preparată, răspunse Miteanu.

Într-un recipient înalt se afla metalul care urma să fie topit și turnat. Dedesubt, așteptau formele gata pregătite, înșiruite de-a lungul unei benzi transportoare. Deocamdată, ele erau alcătuite tot după vechea metodă din metalurgia metalului topit prin căldură. Se amestecau anumite feluri de pământ și nisip, se umezeau, apoi mâinile pricepute ale formatorilor îl presau în jurul modelului. După scoaterea sa, pământul îi păstra tiparul. Virgil preconiza schimbarea totală a acestei metode, care necesită timp și brațe numeroase. Pînă atunci, însă, problema esențială era experimentarea metodei de turnare a metalului topit la rece. Încercările făcute de aproape două luni — de cînd începuse rodajul acestei uzine-pilot — dădeau rezultate bune, dar nu constante.

După ce controlă toate instalațiile și se asigură că erau în poziție de start, Virgil ieși afară din uzină și se opri în fața porții. Razele blînde ale soarelui acestor ultime zile de septembrie îi mîngîiară obraji. Era cald — o căldură plăcută, care te învăluia fără să se ia la trîntă cu tine. O albină, venită cine știe de unde, cerceta cu minuțiozitatea unui om de știință floare cu floare, de parcă ar fi căutat niscaiva anomalii de structură.

În sfîrșit, un automobil intră pe poartă și se opri chiar în fața lui Virgil.

— Bună dimineța, tovarășe academician.

În urma lui Onea coborîră doi bărbați, pe care Virgil îi cunoștea foarte bine. Unul din ei era Sebastian Barnea care, după ce se împiedică de ușa mașinii și se agăță disperat de clanță, își recăpătă echilibrul și strînse cu căldură mîna întinsă.

Următorul era Nelu Cocos, de la formare, vechiul său prieten.

— Noroc, Nelule ! Îți mulțumesc că ai venit.

— Păi se putea să nu vin ? Cînd e vorba despre o treabă atît de importantă !

Trecură mai întîi prin vestiar, unde îmbrăcară halatele de protecție, apoi intrară în sala cea mare a turnătoriei. Vasile Miteanu, lîngă care acum se mai afla un alt operator, îi urmări cu privirea. De fiecare dată cînd îl vedea pe profesorul Onea nu izbutea decît anevoie să-și dezlipească ochii de la el. Profesorul se apropie de extremitatea inferioară a recipientului de forma unui con cu vîrf în jos, ce cuprindea șarja, deocamdată sub formă solidă.

Sebastian Barnea îl urmă, ținînd cu grijă în mînă o lădiță. Deschise capacul, scoase din interior o piesă rotundă pe care o înșurubă în vîrfurile conului. Apoi, lateral față de această piesă, fixă într-un loc anume prevăzut o piesă lunguiață, ca un mîner metalic.

Aruncară o ultimă privire asupra acestui dispozitiv aparent foarte simplu și apoi se îndreptară spre tablourile de comandă.

— Ce indicații dă tensiometrul ?

Vasile Miteanu privi cadranul. Acul, care pînă acum se odihnise, începu să pulseze ca și cum cineva l-ar fi trezit din somn.

— Trei diviziuni, răspunse Miteanu.

— Da, zise profesorul Onea. Atîta este normal. Să începem.

Virgil împinse o manetă, delicat, încet, aproape cu gingășie. Îndată, acul tresări pe cadranul său și ajunse la douăsprezece diviziuni. Transagregarea începea să se exercite. Din vîrfurile conului începu să picure un lichid cenușiu, care umplu repede o formă. Automat, forma plină fu deplasată de banda transportoare și locul ei fu luat de o alta, goală. La rîndul ei, aceasta începu să se umple cu metalul topit. Dar umplerea ei nu se termină. La un moment dat, scurgerea se opri.

— Cît arată tensiometrul? întrebă profesorul, care supraveghea din apropierea formelor desfășurarea procesului.

Vasile Miteanu privi cadranul. Acul se imobilizase.

— A rămas la douăsprezece, strigă el.

Virgil se uită întrebător la Barnea.

— Aceasta însemnează că în interiorul recipientului s-a format un gol, explică Sebastian. Efectul radiant a ajuns pînă la limita de distanță la care acționează.

— Așa s-a întîmplat și acum două zile?

La ultima experiență, procesul fusese întrerupt din același motiv.

— Da, însă astăzi sper să putem înlătura această deficiență.

Sebastian Barnea se apropie din nou de recipient. Deasupra conului, în vasul cilindric, se aflau o sumedenie de mici întrînduri. Acolo, în trei din ele, Sebastian introduse piese laterale lunguiețe, asemănătoare aceleia pe care o fixase și în vîrfurile conului.

— Vezi, explică el după ce reveni lîngă tabloul de comandă, de acolo, din piesele astea laterale, vor acționa radiațiile care produc transagregarea. La fel ca într-un reactor atomic, unde barele de uraniu sînt împinse mai mult sau mai puțin adînc, noi comandăm pătrunderea pieselor laterale în interiorul vasului, provocînd topirea mai violentă sau mai lentă a metalului.

Alte manete împinse, alte ace scoase din reverie și puse să lucreze. Scurgerea metalului din vîrfurile conului reîncepu, mult mai rapid. Rînd pe rînd, formele defilau sub recipient, erau umplute, apoi plecau mai departe.

Profesorul ridică mîna.

— Opriți!

Virgil apăsă pe un buton roșu, mare, care se afla în mijlocul tabloului de comandă. Toate piesele laterale din recipient săriră în lături. Cîteva pică-

turi de metal lichid se mai prelinseră, încă, apoi scurgerea acestuia încetă.

— Totul merge foarte bine, zise profesorul, îndreptîndu-se cu pași mari spre ceilalți. Comenzile sînt ascultate aproape instantaneu. Reacția este sub control.

— Dar dispozitive de siguranță există? întrebă Nelu Cocoș.

Profesorul Onea înălță din umeri.

— Deocamdată nu văd la ce ar fi necesare. Cînd acțiunea factorilor se exercită la distanța necesară, metalul se topește. Cînd sînt îndepărtați și jur împrejur se creează un spațiu gol, reacția încetează.

— Să vedem formele! zise Sebastian.

Se adunară cu toții în jurul benzii transportoare. În formele de pămînt, un lichid cenușiu umplea spațiul. Era fluid ca apa. Profesorul își făcu mîna căuș, o înmuie într-unul din spațiile umplute cu metal lichid. O aduse apoi pînă la înălțimea ochilor.

— Fier topit! exclamă el. Cunosc bine acest fenomen, și cu toate acestea mă minunez de fiecare dată. Fierul se topește la...

— La 1530 de grade Celsius, zise Virgil.

— Și iată-l la mine în palmă, lichid, și nu are acum mai mult de 20 de grade. Dacă-l voi mai ține așa multă vreme, îl voi încălzi, cu căldura propriului meu corp, pînă la vreo 30 de grade.

Și profesorul îl vărsă pe jos.

— Vă dați seama ce însemnează asta? Cîte aliaje, socotite altădată imposibile, se vor putea alcătui cu aceeași ușurință cu care azi dizolvăm sarea în apă? Ce materiale minunate pentru mașini, pentru construcții vom putea obține? Și cîte cercetări ne așteaptă!

Profesorul Onea își curmă repede entuziasmul și ceru continuarea probelor.

— Să asistăm acum la faza de solidificare a metalului.

Virgil făcu un semn celor doi operatori de la tablourile de comandă.

Banda transportoare porni mai departe. Formele, urmîndu-se una pe alta ca vagoanele unui tren, pătrunseră într-un scurt tunel.

Pe măsură ce cîte una din ele, plină cu metal lichid, ajungea exact în centrul dispozitivului, banda transportoare își înceta automat mersul. Tunelul în care pătrunsesese forma era, de fapt, zona în care se producea solidificarea. „Radiațiile Onea” acționau de data aceasta cu alte intensități, cu alte frecvențe și din alte unghiuri, decît adineaori. Datorită razei relativ reduse de acțiune sursele emițătoare fixe erau așezate cît mai aproape față de forme.

Virgil se trezi numărînd, în gînd. Un-doi-trei : o formă s-a oprit înaintea dispozitivului-tunel. Un-doi-trei : banda transportoare a pornit din nou și tiparul a fost înghițit în interior, în timp ce o altă formă i-a luat locul celei dintîi. Un-doi-trei : prima formă a ieșit din tunel, metalul adineaori lichid este acum perfect solidificat.

— Știți, zise Sebastian Barnea, mai trebuie să vină și comisia mixtă...

Profesorul făcu un semn cu mîna.

— O să vină, răspunse el. Îi vom invita peste trei zile. Și în a patra... sînt sigur că totul va începe să meargă. Ei, ce părere ai ? i se adresă lui Virgil.

— Este întocmai așa cum mi-am imaginat. Neverosimil, dar totuși real !

Părăsiră sala mare și se adunară în birou, pentru a pune mai departe la punct diferitele detalii. În turnătorie rămaseră cei doi operatori de la tablouri.

Vasile Miteanu cercetă din ochi cadranele. Indicatoarele activității de transagregare se potoliseră și rămăseseră din nou într-o nemișcare totală. Ra, cîte un beculeț roșu sau verde se aprindea, semnalînd activitatea diferitelor motoare, utilaje, aparate risipite în hală.

Miteanu se desprinsese de lângă tablou și, la rîndu-i, se apropie de recipientul central. Clătinînd din cap cerceta orificiile unde fuseseră fixate piesele laterale cuprinzînd materialul X. Apoi, privi îndelung formele acum nemișcate pe banda transportoare. Luă în palmă puțin metal lichid, îl clătină încetîșor, apoi îl vărsă la loc. Se uită în spatele său. Colegul citea datele indicatoarelor și le trecea în registru.

Miteanu scoase din buzunar o sticlură și o umplu cu metal. Îi puse dop, apoi o așeză repede la loc, simțind cum atîrnă, grea, de parcă ar fi vrut să-i sfîșie căptușeala.

Se întoarse lângă tabloul de comandă și oftă, involuntar. Acum avea de lucru...

II

Virgil Roșculeț privi cu satisfacție, la lumina slabă a becului gălbui, mărirea obținută adineaori. O fată blondă, sprijinită de o coloană grațioasă. Fragilă, ca un bibelou prețios, lângă piatra dură cu aparența eternității.

Înmuie hîrtia în fixator și se întoarse spre aparatul de mărit. Pe rama albă defilară din nou imagini din scurtul concediu de odihnă al acestui an. Doar o săptămînă. Restul, la iarnă. Se lucra febril și Virgil nu voia să stea departe de minunata desfășurare a puterilor minții și tehnicii.

Iată aceeași fată blondă, iar lângă ea, într-o atitudine — cum să-i zică? — aproape respectuoasă, Virgil. Prima lor fotografie împreună. O poză oarecare, fără nici o pretenție artistică, luată de automatul aparatului. În spatele lor, marea, care, pentru a atrage atenția asupra-i, adusesese un val înspumat foarte fotogenic. Pe rama de mărit, ochii erau albi, încercuiți cu negru, părul fetei închis la culoare și al lui Virgil bălai, cerul de catran. Dar amatorul nostru fotograf învățase să recunoască o imagine bună chiar în stadiul de negativ. Nu, cu

această poză nu va face senzație — însă ținea la ea mai mult ca la douăzeci de capodopere în bromură de argint.

Anul acesta participase la expoziția fotografiilor amatori doar ca simplu spectator. În inima sa, un anume colțișor rezervat instantaneelor artistice tresărise dureros la vederea unora din exponate, care hotărât erau mai slabe decît lucrările pe care nu apucase să le pregătească. Dar nu-i nimic. La anul o să expună neapărat. Acum, se întîmplaseră prea multe lucruri dintr-o dată : materialul X, examenele, Silvia...

Silvia ! O schimbare de climat, de orizonturi, spusese medicii. Plecase mai întîi singură, la munte, pentru două sau trei săptămîni. Apoi, la mare — iar Virgil făcuse în așa fel, încît să ajungă și el acolo, în același timp și în aceeași localitate. Fetei îi făcuse plăcere să-l întîlnească.

— Știu ce vrei să-mi spui, îi vorbea ea, cu vreo două luni în urmă, seara, în timp ce ascultau, plimbîndu-se pe aleile luminate de neon, freamătul mării. M-ai convins : eu sînt Silvia Badea, lucrez în laboratorul Institutului de Fizică, sînt colaboratoarea profesorului Onea. Dar toate astea le știu de la tine. Nu-mi amintesc nici o clipă de legătura mea reală cu ele. Și nici nu pot să-mi rememorez toate noțiunile complicate de chimie. Sînt ca un copil care abia a terminat primele patru clase...

Un val se sparse pe țărm, în apropierea lor, subliniind cu un murmur surd ultimele ei cuvinte.

...Astăzi, Virgil cerceta melancolic amintirile fixate pe banda de celuloid.

— Hotărît, dragul meu, începui Virgil 2, ești un sentimental. Te emoționezi cînd revezi scările pe care ați coborît împreună faleza, cerul pe care l-ați privit amîndoi într-una din dimineți, nisipul în care pașii voștri au lăsat urme, îndată risipite de apă și vînt.

— Ei, e adevărat, dar ce vrei ? A fost o vară scurtă.

Virgil oftă, atinse becul de la aparatul de mărit și strînse lucrurile. Era ora la care obișnuia să se îndrepte spre casa Silviei. Va suna scurt la ușă, fata îi va deschide, cu un zîmbet, și apoi vor sta de vorbă despre ultimele întâmplări ale zilei ei — și zilei lui.

III

Primele ceasuri de școală, Andrei își dedica tot timpul liber răsfoirii noilor cărți de învățătură.

— Vezi, Țup, cîtă istorie trebuie să învâț?

Țup vedea, admira și, clipind din ochi, își spunea: „Ce stăpîn deștept o să am!“ Nea Costică îi arătase băiatului cîteva vechi trucuri pentru a înveli caietele cu hîrtie albastră, care în această epocă a materiilor plastice nu fusese încă detronată. Iar astăzi, fiindcă apăruse noul număr al revistei de cuvinte încrucișate, bunicul se scufundă în studierea lui.

Pe la oraș șase după-amiază cineva sună la poartă.

Țup începu pe dată să latre plin de voieșie.

— Un prieten, Țup?

Fără discuție! Ce întrebare stupidă! Parcă ce, există oameni care sună la uși și nu ne sînt prieteni?

În prag, se aflau trei colegi de clasă: unul din ei, Ionică, pe care-l cunoaște de mult, purta un carnetel care depășea cu două degete marginea buzunarului. Gabriela Stoica și cu Dan Vasilescu completau acest trio surizător.

— Intrați, intrați! zise Andrei, în timp ce Țup se gudura încîntat de vizita neașteptată. Ce vînt vă aduce?

— Vînt prielnic drumurilor noastre, căpitane! raportă Dan, mare cititor de cărți de călătorii. După cum zicea Pigafetta cînd l-a întîlnit pe Magellan, hai să ridicăm pînzele că altădată... nu mai pupăm noi așa o briză.

— Ce tot spui tu acolo ? întrebă Andrei nedumerit.

— *Cînd toți te cheamă veseli, să-ți iei cu ei avîntul, Din drum să nu te-ntoarcă nici ploaia și nici vîntul.*

Versurile lui Ionică îi înzeciră lui Andrei curiozitatea.

— Ce se întîmplă cu voi ? izbucni el.

— Avem o misiune delicată pe lîngă tine, zise fata.

— Andrei ! se auzi vocea lui nea Costache, din camera alăturată.

— Da, bunicule ?

— Ardea în vechile fotografii, strigă profesorul pensionar, pe ton întrebător.

— Magneziul, bunicule, răcni Andrei. Și apoi, continuînd pe același ton ridicat : Dar spuneți odată !

— Dacă țiți la noi, nu-ți mai povestim nimic ! zise Gabriela.

— Și-o să-ți pară rău ! adăugă Ionică.

— În anul 1492, începu Dan, Columb a descoperit America. Acest eveniment important va fi egalat abia în anul în care ne aflăm, și cînd avea să ia ființă...

— Sau ce-ar fi să nu-i mai spunem ? îl întrerupse Gabriela.

Andrei se supără de-a binelea.

— Uite ce e, îmi spuneți sau nu, faceți cum vreți, dar nu vă mai bateți joc de mine.

— Pe scurt, zise Ionică, am hotărît să înființăm un club.

— Cine „am hotărît“ ?

— Noi trei, aici de față.

— Ei și, ce-i așa de grozav în ideea asta ?

— Numele clubului ! făcu Gabriela.

— Ia zi, nu ești curios ? îl întrebă Dan.

Andrei fierbea, dar nu voia să pară.

— Ei, spune-mi-l.

— „Clubul detectivilor amatori.“ Și să nu testezi. Știi, am aflat despre începuturile tale timide în această direcție din primăvara acestui an și am hotărît să-ți acordăm tot sprijinul.

— Zău, vorbești serios! Ce sînt toate poveștile astea?

— Hai să-i spunem, zise Ionică, și continuă. Am descoperit, azi după-amiază, niște urme care ne vor conduce acolo unde ai vrut tu să ajungi în primăvară.

— În primăvară? întrebă Andrei, simțind că-i vijîie capul.

— Îți amintești: omul care ne pîndea la casa Silviei... cheile pierdute...

— Ați prins o urmă?

— Așa credem. Ascultă-mă.

Și Ionică începu să-i povestească despre descoperirile făcute de ei. Se adunaseră la Ionică, pentru ca să-și pregătească niște hărți de geografie. Apoi, plecaseră împreună. Drumul lor ducea aici, în apropiere, pe strada Săgeții — știi, acolo unde e și Institutul de Fizică! La un moment dat, pe trotuarul din cealaltă parte a străzii, au văzut o sticlură spartă.

— Și jur împrejur, o mică baltă de mercur, încheie Ionică.

— Mercur?

Gabriela îi prezentă în fața ochilor o eprubetă, pe fundul căreia se vedea un metal lucitor.

— Am alergat pînă la școală, am rugat pe profesorul de chimie să-mi împrumute o eprubetă, și am venit să strîng mercurul, zise fata.

— În timpul ăsta, adăugă Ionică, noi stăteam de strajă.

— Dar, după părerea noastră, nu este vorba de mercur, adăugă Dan.

— Dar despre ce?

— Metal topit! exclamă Ionică.

Andrei tresări.

— Uită-te și tu. Nu este strălucirea mercurului. Nici nu formează meniscul convex, așa cum am

învăţat. Aderă de pereţi. Nu pare chiar atât de greu ca mercurul.

— Bravo, Ionică ! Te-ai apucat de chimie şi te-ai lăsat de poezie ?

Ionică se făcu roşu la faţă.

— Nu văd nici o incompatibilitate. Şi un chimist poate fi poet, şi un poet poate fi chimist.

— Adevărat vorbit-ai. Dar acum trebuie să ne convingem totuşi dacă e vorba de mercur sau nu. Vom face o reacţie de recunoaştere.

— Cum ? întrebă fata.

— O hîrtiuţă înmuiată în azotat de argint amoniacal este înnegrită imediat de vaporii de mercur.

— Pentru ce ? se interesă Dan.

— Pentru că mercurul, fiind mai activ, înlocuieşte argintul din combinaţia sa. Argintul e pus în libertate şi înnegreşte hîrtia, la fel după cum înnegreşte şi fotografiile.

După cîteva minute, puteau vedea cu toţii rezultatul : metalul topit nu era mercur. Şi după alte cîteva minute, cei patru prieteni ajungeau, cu respiraţia tăiată, la „faţa locului”. Cercetară cu atenţie împrejurimile, dar nu găsiră nimic suspect.

— Problema este : de unde provine acest metal topit, zise Andrei. Cum a ajuns cineva în posesia lui şi cine este acest cineva ?

— Şi mai este o problemă : de ce l-a aruncat ?

— Simplu : i-a scăpat din mîină, îşi dădu Dan cu părerea.

— Uite ce facem. Eu îi spun profesorului Onea despre asta. Poate că el ştie ceva. Între timp, organizăm o pîndă. S-ar putea ca vinovatul să se găsească prin apropiere.

IV

Vasile Miteanu ajunse acasă tîrziu, pe la ora cinci după-amiază, după ce mai întîi se ospătase la cantina-restaurant. În fiecare clipă i se părea că acolo, pe picior, unde simţea apăsarea sticluţei,

Îl frige ceva, deși știa că recipientul era rece și că nu poate să-i facă nici un rău. Dacă ar fi ascultat de glasul fricii, ar fi aruncat cât colo vasul plin cu metalul topit. Strângînd dinții, așteptă răbdător să ia masa, se urcă în autobuz și, cînd descinse, merse cu pași măsurați pînă acasă.

Scoase din buzunar sticluța mică, dar grea, o așeză cu grijă pe masă și o privi îndelung. Metalul ăsta topit semăna destul de mult cu mercurul: același aspect cenușiu, aceleași tresăriri și neastîmpăr atunci cînd vărsa o picătură pe podea.

Ar putea încerca să-l vîndă drept mercur. Mercurul este un metal căutat și bine apreciat... Să-l vîndă? Dar cui? Cine i-l cumpără?

Vasile înghesui o înjurătură printre dinți. Să ai în mîini o asemenea bogăție și să nu știi ce să faci cu ea! Se așeză pe un scaun și privi cu necaz spre sticla nevinovată, care-l ațîța. Dar dacă ar încerca să amestece metalul topit cu altceva... poate chiar să dizolve anumite substanțe în acest lichid neobișnuit? Ce materiale s-ar preta mai bine pentru așa ceva? Mîna lui se întinse spre un teanc de cărți, care stătea pe colțul mesei și extrase la întîmplare un caiet, învelit în coperti de vinilin. Era caietul de protocoale al Silviei. Miteanu îl răsfoi cu un rictus ironic pe buze. Ehei! Unde mai sînt bîjbîielile consemnate în aceste hîrtoage? Materialul X ajunsese acum departe!

Și, în clipa următoare, tînărului cu coșuri pe față îi veni o idee. Ideea cea mare. Acum știa ce are de făcut. Ce simplu — și cum de nu-i venise pînă acum în minte!

Fiecare om de pe acest pămînt are în fața sa insula cu comoara. Cînd comoara pe care ar vrea s-o găsească este de mare preț, latitudinea și longitudinea insulei se descoperă tare greu. Adeseori, bîjbîi în neștire. E prea departe pentru puterile tale.

De fapt, comoara asta este foarte greu de adaptat la măsura fiecăruia. Sînt unii care caută biete pușculițe, pe care le poți găsi în primul loc de popas.

Iar alții nici măcar nu-și caută insula. Vasul lor este lăsat în derivă, în voia valurilor, aruncat în față, la dreapta, la stînga, după capriciile legilor probabilității, cărora cineva le-a dat odată numele de soartă, denumire care după aceea a făcut o carieră strălucită.

Sînt mulți, fericiții găsitori ai propriei lor insule și comori. Cîțiva au fost solitari; cei mai numeroși au pornit în călătorie împreună cu tovarăși buni, de nădejde. Și, de ce să nu mărturisim, ici și colo se petrec și naufragii.

Dar insula lui Vasile Miteanu? În ce ocean se află, pierdută, izolată, inaccesibilă?

Pentru Miteanu, insula nu există. Existență reală are doar comoara. Și comoara aceasta trebuie să fie cît mai apropiată și cît mai mare. Nici o proporție între dimensiunea ei și eforturile necesare pentru a o atinge.

Iar acum, comoara este în fața sa: fără să fi fost necesar să navigheze îndelungat, o viață întreagă, așa cum cred unii. Cîteva luni de manevre... și...

Va fabrica diamante. Diamante adevărate. Știa, în principiu, cum să le realizeze și nimeni nu ar fi putut vreodată să ghicească pe ce cale a ajuns la aceste pietre prețioase. Diamantele sînt cu totul altceva decît mercurul sau decît acest pseudo-mercur din sticlură, pe care nu-l poți folosi decît în scopuri tehnice sau științifice. Un diamant poți să-l vinzi. E adevărat, azi oamenii nu se mai uită hipnotizați la pietrele prețioase, ca în trecut. Totuși, trebuie să mai fie cîteva cărora le-ar face mare plăcere să cumpere așa ceva. Cu cîteva diamante, poți să te îmbogățești.

Vasile luă un manual gros de chimie de pe masă și-l răsfoi frenetic, pînă cînd ajunse la capitolul căutat. Cărbunele... diamantul. Mda, aici sînt expuse toate cunoștințele, la zi, despre această problemă. Diamantul nu este altceva decît cărbune — carbon pur. Doar așezarea atomilor deosebește un diamant de o bucată neagră de antracit. Ca într-un joc foarte complicat de cuburi: dacă izbutești să

le combini așa cum trebuie, obții imaginea căutată — sau diamantul. Iată și o informație recentă : la temperatura de 4950 °grade Celsius și la presiunea de 211 000 kg/cm² grafitul a fost transformat direct, fără catalizator metalic, în diamant.

Miteanu rîse, fără zgomot. În acest fel, diamantul obținut era de zeci de ori mai scump decît cel natural.

Pe cînd el...

Pe el nu-l va costa decît atît cît costă cărbunele — o sumă derizorie.

Mintea lui Miteanu duduia ca un motor încins. Cum obții cărbune lichid ? Simplu, din cărbune solid prin transagregare. Apoi, îl purifici — poate că va fi posibil de realizat acest lucru numai prin diferența de greutate specifică. Și apoi, îl solidifici la loc, rugînd din nou transagregarea să te ajute. Stai, stai, nu-i așa de simplu. Trebuie să se solidifice sub formă de cristale. Un moment ! Ce fel de cristale sînt cele ale diamantului ?

Miteanu citi în manualul de chimie despre alcătuirea în spațiu a diamantului. Prin urmare, cristalizează întotdeauna sub formă de octaedri regu-lați, fie în cristale cu douăzeci și patru sau patru-zeci și opt de fețe, derivate din octaedru...

Da, așa o să procedez. Întîi, carbon lichid, apoi solidificarea sa. Sînt toate șansele să obțin diamant.

Și apoi, îi mai veniră în minte și alte idei. Diamantul nu este singura piatră prețioasă cunoscută. Un teren nelimitat de acțiune ! Acesta era doar începutul !

Miteanu vedea, acumulîndu-se în fața sa, mormane din ce în ce mai înalte de pietricele scînteietoare. Îi venea să țopăie ca un clown, să arunce în aer cu cărțile și cu caietele, să facă tumbe. Găsise, în sfîrșit, rezolvarea : acum știa pe ce drum s-o apuce. Va vinde azi o piatră, peste o lună alta... Treptat, cu răbdare. Nu trebuie să se grăbească. Bani ! Bani mulți, cu muncă puțină. Bani mulți : da, visul i se apropia de realitate.

Luă de pe masă sticluța cu metal topit, o privi cu dispreț.

Fier topit și atîta tot.

Nu era bun de nimic.

Fără să se gîndească, cu un gest mașinal, absorbit de tabloul pe care și-l pictase, o aruncă pe fereastră, cu o mișcare grăbită. Cu un zgomot surd, sticluța se sparse și pe trotuar se formă o pată strălucitoare.

În clipa următoare, își dădu seama de stupiditatea gestului și coborî pe scări, ca să înlăture urmele trădătoare. Ajuns la poarta cu geam de sticlă se opri și aruncă o privire înainte de a o deschide.

Era prea tîrziu.

CAPITOLUL PAISPREZECE

... în care cercul începe să se strîngă și visele despre diamantele artificiale prind aripi

„Cărbuni! neliniștite păduri întoar-se-n piatră...”

(MIRON RADU PARASCHIVESCU : „Cărbuni“.)

I

— În toată această problemă a transformării stării de agregare a substanțelor există încă aspecte pe care nu le pot explica. Vezi, tu, izbutim ceea ce nu am visat niciodată: să transformăm fierul în lichid și să-l menținem așa la temperatura obișnuită. Putem să înghețăm apa și să o facem să rămînă solidă

la temperatura de 30 sau 40 de grade, sau chiar 80 de grade, după dorință. Dar care este explicația intimă a acestor transagregări? Pentru ce unele materiale obținute în acest fel provoacă, la rîndul lor, în imediata lor apropiere, fenomene asemănătoare?

Barnea vorbea înflăcărat, pășind pe stradă, braț la braț cu Paula. În mînă ținea o umbrelă deschisă.

— Nu cred că pot să-ți răspund la întrebări, zise Paula, dar pot în tot cazul să-ți dau un sfat: închide umbrela.

— Cum? Ce umbrelă?

— Pe care o ții în mînă. Nu mai plouă. De vreo zece minute a încetat.

Pe trotuar, apa începuse să se zvînte, fusese o ploaie scurtă, care făcuse mai curînd de rușine toamna asta îndeobște călduță și cuminte ca o mi-reasă.

Sebastian închise contrariat cortelul și protestă.

— De ce nu mi-ai spus pînă acum?

— Nu voiam să-ți întrerup șirul frazelor. Erai atît de înflăcărat, încît s-ar fi putut întîmpla să găsești singur răspuns la ceea ce te frămîntă.

— Hm, sigur, nu înțelegi, zise Barnea. Cum o să găsesc eu rezolvarea, cînd nici profesorul Onea nu cunoaște răspunsul la toate astea?

Paula clătină din cap, a îndoială.

— Crezi?

Sebastian înălță din umeri.

— Să-ți explic ce se întîmplă. „Radiațiile Onea“, cum am început să le spunem noi, modifică starea de agregare a corpurilor. Unele din substanțele tratate capătă și ele proprietatea de a emite radiații.

— Numai unele?

— Numai unele și încă foarte puține, din fericire.

— De ce din fericire? întrebă Paula.

— Pentru că altfel, dacă radiațiile s-ar propaga din aproape în aproape, de la un corp la altul, ele ar deveni foarte periculoase pentru întreaga populație.

Paula aprobă.

— Înțeleg.

— De altfel, intensitatea „radiațiilor Onea“, provocate în alte materiale, scade repede, cu trecerea timpului.

— Aș vrea să te întreb ceva, zise Paula. Lucrările astea pe care le faceți voi, acolo, nu sînt oare periculoase ?

— Periculoase ?! făcu Sebastian, purtînd în voce un mare semn de mirare. Dar lucrăm de la distanță, cu mijloace de protecție...

— M-am întrebat de multe ori dacă boala asta a Silviei...

— Ei ?

— N-ar fi putut să fie provocată — sau în tot cazul favorizată — de experiențele pe care le făcea. Sebastian se opri locului.

— Extraordinar ! Paula, tu ai niște idei... Dar, ia stai. Nu, nu e posibil. Noi de ce nu ne-am îmbolnăvit ? Noi, ceilalți ?

— Nu uita că voi, ceilalți, nu ați fost prezenți la experiența care s-a terminat cu o explozie !

— Teoria ta este foarte interesantă, Paula. O să-i spun profesorului. Dar... uite că am ajuns.

Se aflau în fața casei în care locuia Silvia. Hotărîseră să o viziteze. Îi aștepta, însă, o surpriză. Ușa casei se deschise tocmai cînd ei ajungeau la poartă și ieși Virgil, cu o figură îngrijorată.

— Ce s-a întîmplat ? întrebă direct Paula.

— Nu se simte de loc bine. Are amețeli, dureri de cap... Trebuie să chemăm repede un medic !

II

Profesorul Onea era atît de absorbit și de preocupat de probele făcute la uzina-pilot, unde zi de zi se obțineau progrese vădite, încît primi vizita lui Andrei cu oarecare iritare.

— Ce-ai găsit ? Metal topit ?

Măsură lung din ochi eprubeta.

— Și spui că nu e mercur ? Crezi că e un metal lichefiat ? A, ai făcut o analiză calitativă. Bun, bravo,

e în regulă. Probabil că Barnea al meu e de vină. E un om bine pregătit, dar e foarte distrat. O fi scăpat pe jos o probă, când venea spre institut. În tot cazul, îți mulțumesc. Dar să nu fim prea bănuitori. Devenim prăpăstioși. Nu-ți amintești și de povestea aceea cu adresa falsă a Silviei ?

Andrei își amintea foarte bine.

— Nimeni nu a mai zis sau făcut nimic după aceea. Totul s-a liniștit. Cine știe ce farsă stupidă...

Andrei era de altă părere și ținu să-și precizeze punctul de vedere.

— Eu cred că omul acela nu a renunțat la scopurile sale.

— Care scopuri ?

Andrei dădu din umeri. De unde să știe ?

— Uite ce este, spuse aspru profesorul Onea, trebuie să ne lăsăm de amatorismele astea detectiv. Timpul meu este prețios. Tu trebuie să înveți și să mergi la școală.

Își dădu seama că a fost prea sever. Fața lui Andrei căpătase culoarea metalului topit prin temperaturi ridicate.

— Peste câteva zile, o să te invit la uzina-pilot. Ai să vezi acolo aplicarea practică a proprietăților misterioase ale „materialului X“, cum îi spuneai, adăugă profesorul, făcând această ofertă ca să îndulcească observația de mai înainte.

Andrei îi mulțumi și plecă, de loc convins. Ajuns acasă, se închise în laborator și începu să pășească în lung și în lat, explicându-i lui Țup toată situația.

— Vezi tu, Țup, problema se pune așa. Necunoscutul din primăvară, pe care l-ai depistat tu, dar pe care nu am reușit să-l prindem, a aflat secretul preparării și și-a fabricat și el metal topit la temperatură obișnuită. Sau a reușit să pătrundă în uzina-pilot — probabil că nici nu o fi păzită așa de grozav, dacă e să ne luăm după profesorul Onea — și o fi furat de acolo metal topit. Ei, ce zici ?

Țup zise pe limba lui că la ora asta e păcat să stai închis în cameră și că mai bine ar fi dacă ar

ieși amîndoi să se plimbe puțin. Andrei se făcu că nu pricepe și continuă :

— Din nefericire, de acum în colo nu o să-i mai pot povesti profesorului despre planurile noastre, că mă repede. O să trebuiască să lucrăm în secret. Nici măcar lui Virgil nu o să-i destăinuim acțiunile noastre. Întrebi de ce ? Păi tu nu știi, Țup, că acum Virgil lucrează sub conducerea profesorului ? Deci, o să-i spună, și atunci iar mă ia în târbacă.

Țup dădu trist din cap. În aceeași clipă, ușa laboratorului se deschise și apăru Gabriela.

— Andrei ! strigă ea, năvălind în cameră, cu ochii scînteietori. Am prins o urmă ! Vino repede !

Andrei ieși ca o vijelie. În pragul ușii, își aminti și strigă :

— Țup ! .

Cățelul lătră scurt de două ori și întreaga companie — Gabriela, Țup și Andrei — porniră în pas alert. La primul colț, Andrei se opri și o trase de mînă pe Gabi.

— De fapt, unde mergem ?

Gabriela își trase răsufierea și răspunse :

— La Institutul de Fizică.

— Ce s-a întîmplat acolo ?

— Zice portăreasa...

— Tovarășa Stancu ?

— Da.

— De unde o cunoști ?

— Ce importanță are ? Mi-a povestit Ionică despre ea și am intrat în vorbă, știi... am descusut-o. Adineaori am trecut pe acolo și ea mi-a spus că i se pare că l-a văzut pe tînărul din primăvară... ăla care i-a dat adresa falsă a Silviei.

Andrei chiui de entuziasm și strigă :

— Să fugim într-acolo !

Cei trei porniră mai departe, în timp ce Andrei o întreba pe Gabriela :

— Dar unde l-a văzut ?

— Ei, asta-i partea cea mai curioasă. Tovarășa Stancu venea tocmai să-și ia serviciul în primire. L-a zărit pe partea cealaltă a străzii, la vreo cinci-

zeci de metri depărtare. Atunci, s-a grăbit să se apropie de el.

— Aha ! Și el... ce-a făcut ?

— Probabil că a observat-o. A intrat într-una din casele de acolo, știi că sînt case cu unul sau două etaje.

Andrei ardea de nerăbdare.

— În ce casă ?

— Uite că asta nu poate să precizeze. Mi-a arătat trei clădiri în care crede ea că putea să fi intrat. De la depărtarea aceea, nu și-a dat seama.

— Și pe urmă, ce a mai făcut ?

— A tot așteptat să iasă, dar tînărul suspect n-a ieșit. Tovarășa Stancu nu putea să întîrzie de la serviciu, de aceea l-a rugat pe portarul de schimb să supravegheze puțin strada, dar nu s-a mai întîmplat nimic.

Andrei dădu din cap.

— E foarte ciudat. Poate că l-o fi confundat ?

— Așa am zis și eu, răspunse Gabi. Ea mi-a răspuns că are o memorie grozavă a figurilor și că pune mîna în foc că ăsta e ticălosul.

— Da, să admitem, dar atunci cum de-a putut rămîne atîta vreme ascuns într-o casă străină ? întrebă Andrei.

— Cine știe ce poveste o fi zis. Sau...

Andrei se opri din mers, o trase din nou de mînă.

— Te gîndești și tu la asta ? o întrebă el.

— La ce ?

— Că s-ar putea să locuiască chiar acolo, pe strada Săgeții ?

Gabi zîmbi încurcată.

— Ar fi ceva ca în romane.

— Această pistă trebuie urmărită cu multă atenție, zise Andrei, copiind fără să vrea o frază dintr-unul din romanele lui Conan Doyle, tatăl lui Sherlock Holmes.

— Am ajuns !

Se aflau pe strada Săgeții. Fata îl luă pe Andrei de mînă, emoționată. Se găseau pe urmele răufăcătorului !

— Uite — zise ea — aici s-ar putea să se fi ascuns. Într-una din aceste trei case.

Clădirile se înălțau în dreptul Institutului, pe celălalt trotuar — niște locuințe vechi de treizeci sau patruzeci de ani, cu unul și două etaje. Intrarea în case se făcea prin intermediul a câțiva metri de curte intercalată între ziduri și gard.

— Mda, e cam greu de spus, zise Andrei cu îndoială. Par niște locuințe cumsecade.

Țup, care inspectase cu luare-aminte cei câțiva arbori plantați pe marginea trotuarului, se apropie mirosind neliniștit. Aici se simțea ceva care-i amintea bine de o aventură rușinoasă, petrecută cu câțiva luni în urmă. Da, da ! Acum era sigur ! Pe aici, trecuse omul care fugise, atunci când, cu un lătrat prietenos, Țup încercase să-l invite la joacă. Hai, veniți cu mine, le zise Țup copiilor, privindu-i cu ochii umezi. Memoria mea de câine nu mă înșală ! Uite, pe aici a trecut și... stai, stai ! Chiar pe poarta asta a intrat !

— Ia te uită la Țup ! zise Andrei. S-a oprit în fața casei de acolo și nu vrea să se miște din loc.

— O fi mirosind ceva ? Dar... ce zici de asta ? Tu știi ce-i aici ?

— Nu !

— Pe trotuar, cam prin locul ăsta, am găsit sticlă cu metal lichid !

Se priviră unul pe altul, dintr-o dată tăcuți. Parcă Gabi nu mai avea atîta chef de joacă de-a detectivii și parcă Andrei nu se mai fălea atîta cu flerul său. Ipoteza năstrușnică, în care nici ei nu credeau foarte mult în adîncul inimii, se confirma pe neașteptate. Ceea ce luaseră la început drept o joacă nouă și atractivă, se dovedea a fi ceva serios. Pe aici, pe undeva, trecuse el, tînărul a cărui existență era reală, tînărul care se ascunsese de copii la casa Silviei, căruia îi scăpase din mînă sticlă cu metal topit. Un om cu intenții încă necunoscute, dar probabil nu tocmai curate.

Și cum adică, locuia chiar aici, în casa asta, așa cum bănuiau amîndoi și cum Țup părea să fie sigur ?

— Poate că acum este chiar acasă și ne privește pe fereastră ! murmură fata.

— Sau se pregătește să ne urmărească... — răspunse în șoaptă Andrei.

— Sau, făcu Gabi, amintindu-și de nu știu care basm cu căpcăuni, se gîndește cum să ne facă de petrecanie ?

Andrei se scutură.

— N-are rost să ne speriem degeaba. De fapt, el nici nu știe cine sîntem noi și ce vrem. O fată, un băiat și un cățel. Ce poate să fie suspect în asta ? Deocamdată, hai să ne îndepărtăm și să discutăm ce este de făcut.

— Trebuie să aflăm cine locuiește în casă.

— Ușor de făcut !

— Sau să anunțăm miliția ! propuse Gabi, cu jumătate de gură.

Andrei se scărpină după ceafă.

— Nu ți-am povestit ce mi s-a întîmplat cu profesorul Onea ?

Gabi dădu din cap cu înțelepciune, în timp ce Andrei îi istorisea despre scurta și neplăcuta sa întrevvedere.

— Oamenii mari nu au încredere în noi, asta e, zise el în concluzie. Să căutăm dovezi mai sigure și pe urmă, da, anunțăm pe cine trebuie... Uite cum vom organiza acțiunea... Chiar acum îi anunțăm pe Ionică și pe Dan. Cu cît sîntem mai mulți, cu atît va fi mai bine. Peste o jumătate de ceas, ne întîlnim la mine !

III

Vasile Miteanu își scoase haina, își desfăcu cravata de la gît și intră în camera de baie. În timp ce potrivea temperatura apei de la duș, fluieră prin-

tre dinți o melodie pe care autorul ei ar fi recunoscut-o numai cu mare greutate.

De ieri, de cînd îi venise ideea, se simțea un alt om. Se udă, începuse să se săpunească și-și zîmbi încîntat în oglindă. Lucrurile mergeau splendid. Azi-dimineață, profitînd de lipsa colegului său, dus să ia o gustare la bufet, introdusese în cuva de lichefiere cîteva bucăți de cărbune fin — grafit. Grafitul fusese transformat, în cîteva clipe, într-un lichid care, în mod surprinzător, nu mai era negru ! Lichidul era transparent, gălbui — probabil că această culoare se datora impurităților.

În clipa cînd voia să deschidă mai mult robinetul de la baie, auzi soneria de la intrare. Vasile era acoperit cu clăbuci de săpun și încă nu apucase să-i dea jos. Se gîndi ce să facă. Soneria răsună încă o dată, stăruitor. Omul înjură zdravăn, își puse în jurul corpului un prosop, coborî în papucii de la marginea băii, lipăi îngrozitor prin cameră stropind jur împrejur și ajunsese în sfîrșit la ușa.

— Cine-i acolo ? întrebă el.

Nu răspunse nimeni.

— Hei, cine sună ? strigă Vasile.

Nici un răspuns.

Vasile întredeschise ușa. Pe palier nu se afla nimeni.

— Ce naiba, am auzit bine ! murmură tînărul printre dinți. Închise ușa din nou, se îndreptă bogodăgănind spre baie, își termină toaleta și se întoarse în camera sa. Abia acum simți că-l trece un fior. În seara asta, asupra Bucureștiului se abătuse un val de aer rece. Vasile se aplecă peste pervazul ferestrei. Se aprinseseră luminile pe stradă. Doi bărbați mergeau discutînd aprins, cu pardesiuri pe umeri. Pe trotuarul vecin, se îndepărtau trei copii, printre care o fetiță, lîngă care zburda un cățel.

Dacă ar fi putut auzi convorbirea lor, ar fi rămas înmărmurit.

— N-a fost prea greu, zicea Ionică.

— V-am spus eu! răspundea Andrei. Noroc că mi-am amintit! Acum o să putem să dăm ochii cu el fără grijă. Avem un pretext serios.

— Etajul doi, apartamentul 6. Nu-i așa, Țup? Acolo pretinzi tu că stă? întrebă Gabi.

Dar Vasile Miteanu nu dădu atenție grupului de copii și închise fereastra. Era prea frig. Se lungi pe pat și, mașinal, luă o carte de pe lada studioului. „Omul cu mantaua neagră“, era scris cu cerneală, pe o pagină albă lipită în locul copertei originale de mult decedate. Deschise prima pagină și, ca atrași de un magnet, ochii săi începură să urmărească rînd de rînd.

Căutase destul de mult prin pod, pînă să găsească una din vechile cărți polițiste care tratau, în mod foarte serios, problema plasării pietrelor prețioase furate din safeul unei bănci.

Vasile Miteanu se ridică din pat, parcurse de cîteva ori, agitat, camera în lung și în lat. Diamantele lui se găseau deocamdată sub formă lichidă, într-un flacon păstrat bine, chiar la uzina-pilot, în dulapul său personal de haine. Pe flacon era lipită o etichetă de farmacie, cu indicația: „Uz intern. O lingură la două ore, după fiecare masă“. Vasta experiență căpătată din lecturile sale de specialitate îi indicase lui Miteanu cea mai bună cale pentru a dejuca orice bănuială. Nici măcar o minte din cale-afară de curioasă nu-și pune probleme în legătură cu o sticlă de medicamente.

Iar mîine, dacă va putea să scape de prezența pisălogului său coleg de tură, va încerca resolidificarea cărbunelui și obținerea diamantului!... Apoi...

În clipa aceea, privirea sa îi fu atrasă de o hîrtie care zăcea pe podea, cam în dreptul ușii.

Era o hîrtie liniată, ruptă dintr-un caiet și îndoită în patru. Pe fața ce se afla în sus, era scris numele său.

Cum ajunsese acest bilet în cameră ?

Tînărul își aminti de soneria din timpul dușului. Probabil că atunci îl băgase cineva sub ușa.

Îl ridică, îl deschise.

Scrise de o mîină încă neformată, cîteva rînduri :

Vă rugăm să adunați orice maculatură (ziare, caiete, dosare vechi etc.) ce nu vă mai sînt necesare. Vă vom vizita mîine după-amiază.

Vă mulțumește colectivul de școlari, care colec-tează maculatura.

Vasile citi de cîteva ori textul. Caiete, dosare vechi. Nu era nimic nefiresc, dar se simțea neliniștit. Ce colectiv mai e și ăsta ? Probabil elevii de la școala din apropiere.

Se trînti din nou pe pat, dar lectura cărții nu mai mergea cu spor.

IV

Profesorul Onea era angajat într-o discuție aprinsă.

— Și acum, după ce au în față dovada practică a existenței acestui fenomen, mai sînt încă unii care contestă posibilitatea de a obține modificarea stării de agregare fără ajutorul căldurii ! zise el cu necaz. Aceștia sînt Toma Necredincioșii din poveștile biblice ! Nu vor crede niciodată că albul este alb, pînă cînd alți o mie de oameni nu vor veni să le repete că au văzut și ei aceeași culoare !... Uite, de pildă, profesorul Barbu...

— A împlinit zilele astea 70 de ani ! aminti omul cu care vorbea.

— Nu numărul anilor are importanță, zise profesorul Onea. Important este ce ai făcut cu ei.

Omul înalt, voinic, între două vîrste, zîmbi.

— Ei, și ce spune profesorul Barbu ?

— Că, din punct de vedere fizico-chimic, toate acestea sînt imposibile. Că trebuie să fie vorba des-

pre fenomene necontrolate, că e necesară instituirea unei alte comisii, că uzina-pilot a fost prematură, că se pot aştepta adevărate catastrofe şi alte multe asemenea bazaconii.

Omul de la birou îşi scoase ochelarii, se ridică în picioare.

— Noi vă acordăm în continuare încrederea noastră şi tot sprijinul. Când credeţi că puteţi începe producţia ?

— Peste cel mult o lună.

— Bine. Şi atunci o să-l invităm şi pe profesorul Barbu, nu-i aşa ? La revedere, tovarăşe profesor, şi vă rog să ne ţineţi la curent şi de acum înainte cu mersul lucrărilor. Personal, vă urez mult succes !

Profesorul Onea ieşi din clădirea înaltă şi decorativă, ca după o cură de două săptămîni la munte.

Cînd ajunse acasă, soţia sa îl întâmpină cu o veste alarmantă.

— Au luat-o pe tovarăşa Badea din nou la spital ! zise ea, în loc de bine ai venit.

— Dar ce i s-a întîmplat ? Tot în legătură cu amnezia ?

— Nu ştiu exact despre ce este vorba. A dat telefon Barnea, să te anunţe.

Profesorul Onea se informă despre spitalul unde fusese internată fata, apoi vorbi la telefon cu şeful clinicii.

— Silvia Badea ? Da, îmi amintesc, a fost internată la noi azi-dimineaţă. O hemogramă proastă. Este o anemie foarte avansată, numai vreo două milioane de globule roşii.

— Se ştie care este cauza ?

Interlocutorul său de la celălalt capăt al firului tăcu cîteva secunde.

— Printre elementele figurate întîlnite în sînge se găsesc şi unele forme neobişnuite. Nu pot spune încă nimic precis, dar totul se aseamănă cu o intoxicaţie provocată de o substanţă ce acţionează la nivelul măduvei osoase.

— Ce pronostic ai ?

— Sper că vom izbuti să o scoatem din impas.

Profesorul închise telefonul, rămase pe gânduri. Mîine dimineață va trebui să-și pună colaboratorii să-și facă un examen hematologic. Cine știe...

Iar acum, trebuia să se pregătească. La noapte va susține un examen greu.

CAPITOLUL CINCISPREZECE

**... în care sînt descrise cîteva experiențe
și probe ciudate.**

*„Fusesem mort, viteazule, și-am în-
viat“*

(TUDOR ARGHEZI : „Viteazule“.)

I

Cînd deasupra unui sat pierdut în marele șes al Bărăganului s-a aprins, la miezul nopții, soarele, puțini au fost cei ce l-au văzut. Oamenii dormeau liniștiți prin case. Cîțiva cocoși au prins glas și s-au pornit să cutcurigească somnoroși, mirați de scurtul răstimp petrecut de la celălalt răsărit. Cei mai uimiți au fost dulăii, care au salutat apariția globului de foc cu un concert de lătrături indignate.

În pragul căsuței, ridicate încă în astă primăvară la marginea satului, profesorul Onea privi printr-o sticlă colorată către astrul artificial.

Globul de foc se afla numai la vreo cincizeci de metri deasupra capului său. Ai fi zis că soarele a coborît aproape de pămînt, pentru că deocamdată diametrul său aparent era egal cu al astrului zilei.

În realitate, raza sferei încinse era de numai cinci-sprezece sau douăzeci de centimetri.

— Încetul cu încetul, se îndepărtează, murmură Onea.

— Atmosfera este foarte liniștită, și de aceea se deplasează aproape vertical, zise Barnea, ai cărui ochi nu puteau părăsi nici o clipă strălucirea orbitoare. Știți, mă simt ca hipnotizat.

— Felicitările mele, tovarășe profesor, zise unul dintre cei ce asistaseră la experiență. Reușita este totală.

— Nici o reușită nu este vreodată totală, murmură Onea.

— Doar eșecurile ! completă Barnea.

— Va trebui să experimentăm flăcări globulare de dimensiuni mai mari, continuă Onea.

— Teoretic, nu există limită.

— Teoria este ceea ce încurajează practica. Restul, deșertăciune.

Profesorul Onea tăcu. Soarele ajunsese acum cât o stea. Așadar, a izbutit și această încercare.

Își aminti cum, cu câteva luni în urmă, îl vizitase Andrei, amatorul chimist, cel cu multe idei. Dacă ar fi avut vreodată un copil, ar fi fost fericit să-i semene. Onea îl privise lung și apoi îi spusese, plin de bunăvoință (era într-una din zilele în care se simțea voios, pentru că toate experiențele reușeau, ca la comandă) :

— Iată-l pe prietenul meu Andrei ! Ce vînt te-a mînat spre noi ?

— Vîntul unei noi descoperiri ! răspunsese băiatul, prinzînd „din zbor“ același ton vesel. Tovarășe profesor, dumneavoastră ați auzit despre clătitele zburătoare ?

Profesorul făcuse ochii mari.

— Cu ani în urmă, răspunse el, se vorbea despre farfuriile zburătoare, dar pînă la urmă s-a dovedit că nu era nimic serios. Acum a început să zboare și conținutul lor ?

Andrei rîsese.

— Nu este o poveste. Să vă spun ce s-a întîmplat !

Și băiatul îi povestise despre aventura trăită de conu' Petrache și de buna sa soție, Aurica.

Plecînd de la această scurtă relatare, profesorul Onea avusese ideea de a realiza, prin mijloace relativ simple „soarele artificial“.

Mai întîi, era necesar să se obțină o flăcără cu temperatura ridicată. Flacăra oxiacetilenică atinge cam 2700 de grade : aceasta putea fi, deci, folosită cu oarecare succes, la început. Transformarea zonei de ardere a flăcării oxiacetilenice într-un bloc solid se dovedi peste puterile radiației descoperite de Onea. Dar stările de agregare nu sînt doar cele trei : solidă, lichidă și gazoasă, așa cum se învață la școală. Între ele și dincolo de ele există numeroase stări de trecere, iar delimitarea nu este foarte clară.

Primele „flăcări stabilizate“, căpătate prin transagregare, aveau o consistență gelatinoasă și în cîteva minute își pierdeau proprietățile : temperatura scădea rapid, iar substanța se risipea în atmosferă. Ulterior, în laboratoarele conduse de Onea, se obținură rezultate din ce în ce mai bune. Iar în această noapte, în sfîrșit realizase experiența decisivă. Micul „soare“ avea temperatura de aproape 5000 de grade — în timp ce la suprafața adevăratului soare temperatura este de aproximativ 6000 de grade Celsius. Soarele creat în această noapte era mic, se îndepărta prea repede, putea să trăiască doar cîteva zile, dar reprezenta totuși mai mult decît o promisiune.

Curînd, deasupra pămîntului vor răsări zeci de asemenea sori, aprinși de mîna omului. Aștri locali. Este necesară căldură și lumină mai multă pentru vegetație ? Iată-le. La dispoziție. O întreagă regiune transformată în seră. Așa va arăta și soarele Bucureștiului, care va lumina în noapte străzile marelui oraș.

În definitiv, în natură asemenea globuri de foc erau cunoscute dintotdeauna. Fulgerele globulare.

Am devenit modest, constată profesorul Onea.

Cînd va afla presa, cînd oamenii vor ști despre aceste experiențe, tot pămîntul o să vuiască. Titluri mari pe prima pagină. Interviuri. Reportaje. Dar nu aceea va fi viața reală. Astăzi trăiesc cu adevărat. Astăzi, cînd cei ce mă cunosc se numără pe degete. Ceea ce fac, este pentru milioanele de oameni care nu au auzit niciodată numele meu.

Și acum, acasă. Mîine vor fi încă multe ceasuri dificile. Dar ce plină este o astfel de zi grea !

II

Vasile Miteanu ieși din casă și porni cu pas agale spre stația de autobuze. Era ora șase și jumătate dimineața și lucrul începea abia peste o oră, așa încît nu trebuia să se grăbească. Se opri, cumpără un ziar de la chioșc și îi parcurse distrat paginile, oprindu-se ceva mai mult la rubrica „Sport“. O femeie mai în vîrstă, cu o coșniță plină, sosi în stație tot uitîndu-se după autobuz. Mai veniră încă doi studenți, ușor de recunoscut după coafurile lor ultimul tip, după siluetele lor de sportivi și mai cu seamă după un aer de savanți în devenire, greu de trecut cu vederea. Un elev în uniformă, cu geanta plină de cărți, se uita preocupat la copertile revistelor expuse la chioșcul de difuzare a presei.

În sfîrșit, un autobuz opri în stație și toată această lume urcă repede. La a cincea stație, Vasile Miteanu coborî, împreună cu alții, și se îndreptă spre un microbuz care staționa într-un loc de parcare.

— Bună dimineața ! zise el către șofer, urcîndu-se în mașină.

— Mneața. Ești primul azi, răspunse șoferul.

— Abia aștept să încep lucrul, zise cu sinceritate Miteanu.

Șoferul mormăi ceva și coborî pentru a controla cauciucurile. De el se apropie un elev, care-l întrebă :

— Nene, mă iei și pe mine ?

— Țsta nu-i autobuz, puștiule. E mașina instituției.

— Ce instituție ? se miră băiatul.

— Uzina-pilot a Institutului de Fizică. Dar unde vrei să mergi ?

— La Băneasa.

— Păi nu mergem într-acolo !

— Păcat. Mulțumesc, în tot cazul.

Și puștiul se îndepărtă, se așează cuminte în stația autobuzului și-l luă în sens invers. La coborîre, era așteptat.

— Ei, ce-ai făcut ?

— Cheltuit un leu pe bilete de autobuz.

— Ionele, lasă glumele.

— Omul nostru lucrează la uzina-pilot a Institutului de Fizică. Ce zici de asta ?

Andrei bătu de cîteva ori cu vîrfurile pantofului în stîlpul care susținea tăblița autobuzului.

— Am prevăzut eu așa ceva, zise el.

— De fapt, ar putea să fie un om foarte cinstit, interveni Dan. Muncitor acolo. O fi luat ca să se distreze niște metal topit, pe urmă s-a plictisit și l-a aruncat. Altceva ce ai să-i reproșezi ?

— Țup l-a depistat. E același om care dădea tîrcoale casei unde locuiește Silvia.

— Mare lucru ! Poate că Țup a greșit, sau poate că i-a plăcut pur și simplu să se plimbe prin casa aia. Prea pui multă bază pe mirosul lui Țup ! zise Gabi.

— Uite ce e, nu-l jigni pe Țup, protestă Andrei. E un cățel grozav de inteligent. El l-a simțit pe omul nostru prima dată și tot el o să-l descopere definitiv.

Cei patru copii porniră încet spre școală. Era încă foarte devreme, mai aveau trei sferturi de oră pînă la opt.

— Nu s-a mirat nimeni cînd te-a văzut așa de dimineată cu cărțile spre școală ? întrebă Dan.

— Nimeni. Ce, toată lumea are aptitudinile noastre de detectiv ?

— Știți ce ? făcu Andrei. Astăzi după-masă o să ne lămurim.

— Azi după-masă ?

— Da, cînd o să venim să colectăm hîrtia veche. Ce, ați uitat ?

III

Astăzi era o zi foarte activă la uzina-pilot. În fața panourilor se aflau adunați vreo patru cercetători de la Institut, inclusiv nelipsitul Sebastian Barnea, împreună cu conducătorul lor, profesorul Onea. Se aflau de față și vreo doi sau trei reprezentanți ai Ministerului Metalurgiei și cineva de la Chimie. Vasile Miteanu blestema de zor. Nu aflase despre această adunare distinsă, care-i strica toate planurile pentru ziua de astăzi. Cu o figură posomorîță se apropie de panoul de comandă și anunță :

— Doisprezece ! Gata !

Și banda transportoare începuse să se miște. Era uimitor să vezi cum, fără nici o creștere de temperatură, metalul rece începea să se transforme într-un lichid care curgea, cu fluiditatea apei, în formele dinainte pregătite. Și tot atît de uimitoare era apoi solidificarea sa bruscă, la ieșirea din tunel, fără a mai păstra nici unul din inconvenientele răcirii lente a metalului fierbinte.

— Problema formelor... murmură cineva de la Minister.

— Da, am rezolvat-o, vorbi din spatele său Virgil. Cele actuale nu mai corespund, sînt prea complicate. Formele de materie plastică, termoplastică, ar fi mult mai convenabile. Am un proiect pe care l-am și depus la oficiul ministerului.

Dimineața aceea se soldă cu cîteva mici incidente. Astfel, la un moment dat, peste grupul de specialiști adunați înaintea tabloului de comandă începu să plouă. Ploaia dură numai cîteva minute și încetă subit, dar străbătu ușor halatele, și hainele ude ale oamenilor deveniră grele ca plumbul.

— Ce s-a întîmplat? murmură unul din specialiști.

— Un fenomen de condensare a vaporilor de metal produși secundar, datorită unor efecte încă necontrolabile, explică profesorul Onea.

— Cum adică? În interiorul acestei hale ne-a plouat...

— După cum ați văzut...

O voce mai isteață continuă întrebarea colegului său, cu vădită alarmă în glas:

— Ne-a plouat cu fier?

— Exact.

Oamenii se uitară unul la altul, și apoi la haine.

— Ni s-a mai întîmplat odată în laborator, altădată aici, zise profesorul. Nu vă speriați...

— Nu ne speriem, replică un al treilea specialist. Dar... hainele?

— Nu se strică, zise Barnea. Noi am experimentat și am găsit că lichidul se poate elimina prin stoarcere simplă și apoi clătire cu anumiți reactivi care diferă, după cum hainele sînt de tergal sau de lînă.

Cineva spuse admirativ:

— Ați găsit soluție la toate...

— Nu chiar la toate... mormăi profesorul.

Încercările se desfășurau într-un mod neașteptat de corect. Ai fi zis că fabrica funcționa de ani de zile și că toate mergeau strună, nu că era de fapt prima încercare de lungă durată.

La vreo oră după incidentul cu ploaia de fier, întreaga sală fu luminată de un fulger strălucitor, care orbi pentru cîteva minute pe toți privitorii. Simultan, se auzi o detunătură care îngheță sîngele în venele întregii comisii.

Între piesa principală, care făcea transformarea metalului în lichid, și piesa a doua, care efectua schimbarea inversă, din lichid în solid, se născuse o flacără imensă. Durase doar o clipă, dar semănase groaza în suflete.

Nimeni nu fu vătămat și, după ce urechile specialiștilor începură să funcționeze normal și inimile să revină la ritmul de 70 de bătăi pe minut în medie, unul din ei prinse glas.

— Ce-a fost asta ?

Profesorul Onea respiră adânc. Așa se întâmplă întotdeauna, își zise el. Toate merg de obicei perfect, dar când vine comisia de verificare se întâmplă cele mai neașteptate năzbîtii.

— Un fenomen de încărcare electrică statică, declară el calm, deși fusese la fel de surprins, ca și restul oamenilor.

Sebastian Barnea reluă, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat, cu toate că adineaori se întrebese dacă o să mai apuce să-i vadă pe Paula și pe copil :

— Știți, în timpul funcționării, apar uneori forțe electrice considerabile. Este una din formele de transformare ale energiei. Posibilitățile de scurgere la pământ sînt depășite probabil.

Profesorul îl privi cu coada ochiului. Posibilitățile de scurgere a electricității erau depășite, desigur. Barnea nu mințise.

O asemenea descărcare electrică nu se petrecuse însă pînă acum. Explicația era simplă : fusese prima dată când experiența se prelungea ore întregi fără nici o întrerupere. Profesorul își jură în gînd că ziua de mâine și următoarele, cîte vor fi necesare, să le consacre unei revizii atente, de principiu și în practică, a tuturor instalațiilor, pentru a evita pe viitor surprize similare.

— Eu cred că putem considera această fază încheiată, zise unul din membrii comisiei. Procesul de fabricație se desfășoară foarte bine. Trebuie acordată atenție celor cîteva mici detalii (și specialistul își scutură cu un gest înuțit haina udă), pe

care le-am constatat, dar în general totul funcționează corect.

Tonul fusese dat, și ceilalți specialiști își expuseră punctele de vedere, care urmăreau aceeași linie.

Se făcuse ora plecării, când în sfârșit toate instalațiile fură inspectate, controlate, cercetate. Vasile Miteanu era întunecat la față, dar se consola spunându-și că zilele nu au intrat în sac și că mâine o să fie desigur mai multă liniște și o să-și poată efectua experiența mult visată. Își scoase salopeta de lucru, își schimbă hainele și ieși pe poartă. Abia atunci își dădu seama că avea o altă posibilitate, tot atât de bună: să lucreze mâine după-amiază, când oricum va fi de serviciu.

IV

În aceeași zi, Dragu Caraman se trezi, ca de obicei, pe la ora 10 și se întinse de-i pîrîiau oasele. Era mulțumit. Ieri, în sfârșit, se prezentase premiera pentru public, și în noul său rol, dintr-o piesă modernă, repurtase un succes evident. Nu reprezenta eroul principal, dar era unul din acele personaje secundare pe care autorul piesei le realizează tot atât de bine — uneori chiar mai bine. Da, era mulțumit și totuși îi lipsea ceva... Atunci, dintr-o dată, cu o claritate tulburătoare, își aminti de Silvia, Silvia care-l însoțea la toate premierele și spectacolele mai importante, care, în cîteva cuvinte, putea după aceea să-l măgulească sau să sublinieze lipsurile. Își dădea seama că, departe de a rămîne pasivă, așa cum i se păruse pînă acum, Silvia era o fată care, cu judecata ei sănătoasă, puneă virgulele, punctele, semnele de întrebare și de exclamație în lungile fraze ale prieteniei lor. Fără să dezvolte o conferință pentru fiecare părere pe care o avea, Silvia îi dăruia încredere, putea să sugereze, în puține propozițiuni, exact ceea ce era necesar.

Prietenia lor ?

Dragu simți rozîndu-l remușcarea — și asta i se întîmpla destul de rar. Nu m-am purtat cum trebuie. Am constatat că e bolnavă și am lăsat-o să zacă la spital. E adevărat că mi-e teamă de boală — numai la gîndul acesta Caraman se cutremură — nu-mi place să văd bolnavi, mă îngrozesc cînd știu că cineva este bolnav. Și Silvia îmi cunoștea această slăbiciune.

„— Ce se va întîmpla dacă o să te îmbolnăvești tu însuși, odată ?

— O să-mi fie scîrbă de mine însumi !“

Da, dar iată că el se menținea sănătos, în timp ce ea fusese internată la spital. Pe urmă, pe stradă... nici nu-l recunoscuse... așadar boala mintală nu era vindecată.

E adevărat, dar cu toate astea nu m-am purtat cum trebuie. Uită-te la prietenul ei, Roșianu. Deși nu se vedeau decît foarte rar — eu nu l-am întîlnit niciodată, de cînd o cunosc — pare-se că a făcut mai mult pentru ea decît mine.

Plin de intenții bune, Dragu se îndreptă spre casa Silviei, unde găsi însă ușa închisă. Se informă la telefonul Institutului și află că era din nou internată în spital.

Intră cu oarecare sfială în salon. Era o încăpere relativ mică, unde se aflau trei paturi, ocupate toate. Trei capete se întoarseră spre el, și toate trei femeile reflectară îndată pe chipul lor dezamăgirea. Silvia sperase că vine Virgil, deși știa că la ora aceasta este la uzina-pilot. Își amintea vag de acest tînăr înalt și bine făcut, pe care-l întîlnise odată pe stradă. Fusese un vechi prieten — trebuia deci să fie amabilă cu el.

Dragu se apropie de pat, și se îngrozi văzînd chipul palid, încercănat, al fetei. Îi luă mîna și i-o ținu într-ale sale. Silvia se simți tulburată de această familiaritate și și-o retrase, încet.

— Cum te simți, Silvia ? întrebă el, puțin jignit de această neîncredere, deși înțelegea că nici acum nu-l recunoscuse.

— Nu prea bine. Doctorii spun că sînt foarte anemică.

— Anemică ? Știi, Silvia, îmi pare rău.

— Îți pare rău ?

— Pentru tot.

— Nu înțeleg.

— Da, nu înțelegi.

— Iartă-mă. Poate că ți se pare jignitor. Dar nu-mi amintesc de nimic.

— De nimic.

Dragu tăcu. Privi pe fereastră. Pe cer se adunau nori.

— Ești bine îngrijită aici ?

— Da.

Silvia își privi mîna.

— Mîine mi-au spus că o să-mi facă transfuzie.

— Ți-e teamă ?

— Nu, nu mi-e teamă.

Fata închise ochii, obosită. Peste cîteva clipe, Silvia ridică pleoapele. Avea acum o figură crispată, nefirească. Îi strînse brațul cu putere, de parcă ar fi adunat ultimele forțe din corpul ei slăbit și-i strigă :

— Dragule ! Este foarte periculos ! Spune-i profesorului că trebuie să fie atent la înclinația de 15 grade ! Vezi, dacă m-ai fi lăsat să-i explic atunci, la început...

Caraman o privi speriat. Îl recunoscuse ! Era evident. Ca o neașteptată licărire. Acum știa cine este. Dar această revenire bruscă, cuvintele straniei, figura ei răvășită îl îngrozeau. Silvia se liniști repede, îi lăasă brațul. Ochii ei erau umezi. Încetul cu încetul, drumul ei tainic o conduse din nou la căsuța singuratică de pe culmea pictată cu iarbă verde. Cînd îl privi iar pe Dragu, acesta întîlni aceeași căutătură străină, absentă.

— Nu vă supărați, murmură fata, sînt obosită...

Stîngaci, Caraman își luă rămas bun și ieși din salon în vîrfurile picioarelor.

„Înclinație de 15 grade, periculoasă.“

Ar fi trebuit poate să comunice acest lucru cuiva de la Institut. Profesorului cu care lucra ea, sau asistentului său. Se uită la ceas și hotărăște că era prea târziu. Mîine dimineață avea să vorbească cu cineva despre asta.

V

— Mi s-a întîmplat, cîndva, într-un loc cu totul neașteptat — sus, pe un platou muntos presărat ici și colo cu smocuri de iarbă — să mă întîlnesc cu cel mai vechi prieten al meu. Ajunsesem singur, acolo sus — lăsasem mult în urmă pe tovarășii mei de drum. Și cum am ajuns, l-am și văzut, era întocmai așa cum mi-l aminteam, cu douăzeci de ani în urmă.

Onea zîmbi și privi în gol. Prietenul său, doctorul, sorbi liniștit din ceașca cu cafea amară și așteptă, răbdător.

— L-am privit îndelung și am tăcut, urmă profesorul. Îmbătrînise. Puțin gîrbovit — nu la trup, nu, acolo se ținea încă bine — gîrbovit la inimă. Mai închis în sine, mai întunecat.

— Și i-ai vorbit ?

— Nu era nevoie. Îl înțelegeam, nu erau necesare cuvintele.

— Pe urmă ?

— Apoi, au sosit cei rămași în urmă și vechiul meu prieten a dispărut. Nu l-am mai întîlnit din nou decît ieri.

Doctorul se lungi pe fotoliu, își întinse mîinile de-a lungul brațelor de piele.

— Și cum arăta vechiul tău prieten, după atîția ani ?

— Întinerise. Era entuziasmant de sănătos. De o voioșie exuberantă. Înțelegi ? Abia l-am recunoscut.

— Înțeleg. Reușita. Încununarea rodnică a muncii unei vieți întregi. Succesul.

— Mi-ai recunoscut prietenul ?

Doctorul zîmbi.

— Nu e greu. Întîlnirea asta cu tine însuși este un joc pe care îl practică multă lume. Unii evită totuși asemenea randevuuri, le este rușine...

— Rușine mi-a fost și mie astăzi. Ți-am povestit despre o asistentă, Silvia, la care țin foarte mult, și care s-a îmbolnăvit astă-primăvară...

— Da, mi-ai spus, dar nu văd ce legătură... S-a făcut bine ?

— Nu, amnezia persistă. În plus, zilele astea a fost internată, de astă dată la o clinică de interne, cu simptomele unei boli sanguine, anemie, prezența formelor atipice de elemente figurate...

Doctorul îl privea atent. Înțelegea unde vrea să ajungă prietenul său.

— Te gîndești la o acțiune exercitată de experiențe ?

— Da. Ar trebui să fie o acțiune cu efect întîrziat.

— Dar voi lucrați la adăpostul paravanelor de protecție.

— Este adevărat.

— Și știu — mi-ai spus-o chiar tu — despre cercetările efectuate de specialiștii biologi. Au arătat că, dincolo de o anumită distanță, „radiațiile Onea“ nu au nici o acțiune nocivă.

Onea făcu semn cu mîna.

— „Radiațiile Onea.“ Nu-mi place. E ca și cum aș fi murit. Nu le mai numi așa.

Bătu o clipă în masă.

— Da. Cred că am trecut totuși prea ușor peste problema acțiunii biologice. În perioada din ultimele luni... Nu m-am gîndit la un lucru : acțiunea întîrziată, în timp...

— Nu te frămînta atît. E greu de tras o concluzie. Există pe pămînt atîtea forme de anemii și boli sanguine ciudate ! Poate că asistenta ta s-a îmbolnăvit din întîmplare. Tocmai asistenta ta. Asta nu dovedește nimic. Dar s-ar mai putea ceva...

Doctorul se opri din vorbă. Profesorul îl privi întrebător.

— Silvia a fost iradiată la un moment dat mult mai intens decît oricine.

— În momentul exploziei... șopti Onea. Explozia care a arătat calea transagregării...

Dădu din cap. Nici unul nu mai adăugă nimic.

CAPITOLUL ȘAISPREZECE

... unde Vasile Miteanu este încolțit

— *Pe aici, tînărul meu prieten :
vestigia nulla retrorsum. Nu privi
în urmă, ci înainte, spre țelul glo-
rios.*

(A. CONAN DOYLE : „Lumea dispărută“.)

I

— Cînd aștepți, timpul se scurge foarte greu, zise Ionică.

— Ești genial, răspunse Andrei. Sigur că atunci cînd aștepți timpul se scurge greu. Dar pentru asta oamenii au inventat tot felul de remedii.

— De exemplu ?

— De exemplu, cinematograful, jocul de șah, dulceața de vișine...

Ionică înălță din umeri.

— Nimic din astea nu mă atrage deocamdată. Ceea ce aș vrea să știu eu, este de ce nu mergem chiar acum ?

Andrei se supără de-a binelea.

— Ți-am mai spus o dată că totul trebuie făcut în mod organizat. Ca să colectezi hîrtie veche, tre-

buie să mergi în echipă. Am stabilit întâlnirea pentru ora cinci și jumătate? Am stabilit. Este acum numai cinci? Este!

— În concluzie, mai avem o jumătate de ceas de așteptare. Ce facem între timp?

— Planuri. Și lecțiile, dacă nu cumva le-ai și făcut.

— Le-am și făcut. Pentru mâine nu avem cine știe ce.

— Bun. Atunci, să-ți spun la ce m-am gândit eu. În primul rînd, trebuie ținut seama de faptul că eu nu vin cu voi.

Ionică tresări și se uită speriat la prietenul său.

— Cum, ne lași singuri? De ce nu vii?

— Pentru că s-ar putea ca Vasile ăsta să-și amintească de figura mea. Dacă el a fost cel care a furat materialul X, însemnează că m-a urmărit și mă cunoaște.

Ionică fu nevoit să-i dea dreptate.

— Atunci... cum o să procedăm?

— Uite cum. Intrați la omul nostru, îi spuneți de ce ați venit.

— Și pe urmă?

— Să ne închipuim că tu ești Vasile Miteanu, și eu sînt... tu. „Am venit să colectăm hîrtii vechi“, făcu Andrei, salutînd în același timp un personaj imaginar.

— N-am nimic, răspunse Ionică scurt cu o voce aspră, pe care o presupunea asemănătoare cu a omului din strada Săgeții.

— Poate că aveți ceva hîrtii scrise, caiete vechi de la școală, cu care nu mai aveți ce face?

— V-am spus că n-am.

— Sau niște ziare vechi? făcu Andrei, insistînd nevinovat.

— Măi copii, nu vreți să mă lăsați liniștit?

Andrei amuți.

— Ei, zise Ionică, la asta ce te faci? Îți iei pur și simplu tălpășița. Și atunci... se cheamă că totul nu a folosit la nimic.

— De fapt, omul nostru nu o să răspundă așa, zise Andrei. Uite cum o să se petreacă lucrurile. Intri și-i spui...

Ionică intră acum în rolul celui care a venit să colecteze.

— Tovarășe, am venit să colectăm hîrtii vechi.

— Da, da, am primit biletul vostru ieri. Iată, v-am pregătit acolo cîteva cărți și caiete de care nu mai am nevoie, zise Andrei, cu multă amabilitate.

— Vă mulțumim foarte mult, zise Ionică, cuprins de respect față de această eventualitate.

Andrei tăcu. Ionică așteptă puțin, și apoi îl întrebă curios :

— Ei, și pe urmă ?

— Pe urmă, nimic. Luați hîrtoagele și plecați.

— Și la ce ne folosește totul ?

— În timpul acesta, priviți cu atenție în jurul vostru. Fiind vorba despre copii, el nu o să se ferească, nu o să ascundă nimic. Cu mirosul vostru fin de copoi o să descoperiți indicii prețioase, care o să dovedească limpede că el este vinovat. Și poate chiar printre caietele pe care vi le va da...

— Aha ! Crezi că o să ne dea plocon tocmai caietele sustrase din laboratorul Silviei ?

În sinea sa, Andrei spera într-o asemenea eventualitate, însă acum protestă indignat. Îndată după aceasta, sosi și Gabi, împreună cu Dan.

— Gata ?

— Gata !

Andrei le expuse pe scurt planul său de bătaie și le ură succes. Apoi, începu să aștepte cu înfrigurare întoarcerea lor, care cam întîrzia. După socotelile lui Andrei, dat fiind că locuințele se aflau în același cartier, toată această acțiune trebuia să se termine repede și în cel mult o jumătate de oră prietenii săi să fie înapoi. Și iată că trecu aproape un ceas și ei nu mai apăreau.

— Ce s-o fi întîmplat, Țup ? întrebă el.

Țup închise ochii, în semn că habar n-are, și ciuli apoi urechile, ca să se știe că și el ar da mult să afle de la stăpînul său cum stau de fapt lucrurile.

— Poate că i-a prins și-i ține închiși în camera lui, încercînd să afle de la ei totul ! își dădu cu presupusul Andrei.

Era de fapt foarte neliniștit și nu știa ce să facă : să alerge pînă acolo — dar poate că ar fi stricat totul dacă lucrurile mergeau strună — să se ducă să pîndească, sau să ceară cuiva ajutor — dar cui ? Poate lui Virgil.

— Ce ne facem, Țup ?

Cățelul se apropie de Andrei și-i linse mîna. Văzuse el că băiatul este trist și încerca să-l învelească. Dar nu mai era nevoie : de după colț apărură cei trei prieteni. Erau de nerecunoscut. Acoperiți de praf, cu gulerele și manșetele cămășilor cenușii de pulberi, cu părul și pantofii albiți de colb, transportau, cu greutate, niște hîrtoage, pachete de ziare, hîrtii de ambalaj pe care le trîntiră fără nici un fel de respect la picioarele șefului lor.

După aceea, Ionică își dresе glasul, își scoase veșnicul său carnețel din buzunar și, consultîndu-l din cînd în cînd, începu să vorbească grav :

— Nu toate proverbele reprezintă adevăruri eterne. Dimpotrivă, multe zicători populare au la bază greșeli grosolane de judecată. Astfel, „socoteala de acasă nu se potrivește cu cea din tîrg“ este de cele mai multe ori o afirmație total eronată. În realitate, de obicei, planurile făcute acasă te ajută foarte mult pentru ca să te orientezi la tîrg, adică în activitatea ta ulterioară.

Andrei ascultă cu gura căscată această scurtă conferință și apoi izbucni :

— Bine, măi Ionică, credeam că ești om serios. Eu aștept să-mi spuneți ce-ați făcut și tu mă iei cu discursuri de-astea filozofice.

Ionică nu luă în seamă întreruperea plină de indignare și continuă liniștit :

— Cu toate astea, există uneori și cîte o excepție care întărește regula, ca să adăugăm încă un proverb. Și află, dragă Andrei, că de data asta, nici nouă socoteala de acasă nu ni s-a potrivit cu aia din

tîrg! Dar, dacă nu ne lași să intrăm în casă și să ne spălăm puțin, nu-ți mai spunem nimic!

Peste cîteva minute, se aflau cu toții adunați în camera lui Andrei, după ce mai întîi lăsaseră hîrtoagele în curtea interioară a blocului și se spă-laseră, pe cît se putea, pe față și pe mîini.

Cele întîmplute în după-amiaza aceea nu fuseseră prevăzute în nici una din variantele încercate de Ionică și Andrei.

Plecaseră cu toții foarte încrezători în puterile lor.

— Țup! strigă Dan.

— Pe Țup eu zic să-l lăsăm acasă, zise Gabi. O să ne încurce.

— Are dreptate Gabi, adăugă Ionică. Unde s-a mai văzut vreo echipă de colectare a hîrtiei compusă din patru elevi și un cățel?

Iar Țup, dacă ar fi putut comenta, le-ar fi dat fără îndoială dreptate. A, dacă ar fi fost vorba de o campanie pentru colectarea oaselor, atunci ar fi alcătuit el o echipă de patru căței demnă de toată încrederea. Așa, însă... E adevărat că protestă atunci cînd ușa i se închise în bot, dar era vorba de un protest formal, din principiu.

La ora cinci și trei sferturi, degetul lui Ionică apăsă cu hotărîre butonul ușii pe care scria: Vasile Miteanu. Cu sufletul la gură, cei patru membri ai echipei așteptau.

Din cameră nu se auzea nici o mișcare. Ionică apăsă din nou pe butonul soneriei.

Ușa se deschise brusc și în pragul ei apăru Vasile Miteanu; îmbrăcat cu niște haine uzate, de casă.

— Voi sînteți cei cu colectarea hîrtiei vechi? îi luă el în primire, îmbrățișîndu-i dintr-o dată cu privirea.

— Noi, confirmă cu autoritate Ionică.

— Veniți cu mine în pod, zise Miteanu și închise ușa în spatele său.

Copiii se priviră descumpăniți. Era logic, hîrtii de aruncat se găsesc în poduri, dar asta nu le convenea de loc și nici nu știau cum să procedeze pentru ca să poată pătrunde în odaia lui. Fără nici un

pic de entuziasm, urcară pe o scăriță îngustă, pătrunseră într-o încăpere în care, pesemne, de luni de zile nu mai călcase picior de om și se umplură de praf cît ai zice pește, în timp ce Vasile Miteanu, din prag, dirija operațiile.

Cantitatea de maculatură adunată era impresionantă, dar cu totul neinteresantă, fiind alcătuită în special din colecții vechi de ziare și hîrtii de ambalaj.

— Ei, vă ajunge ? întrebă Miteanu.

— Da, ne-ajunge, răspunse Gabi, privindu-și cu scîrbă mîinile înnegrite de praf.

— Și vă mulțumim pentru sprijinul acordat acțiunii noastre, adaugă Ionică, cu prezență de spirit.

Ieșiră din pod, aplecați sub greutatea maculaturii. Vasile Miteanu încuie ușa.

— Îți dai seama cum ne simțeam, zise Ionică. Ca Napoleon la Watterloo.

— Sau ca Baiazid la Rovine, făcu Dan.

— În sfîrșit, eram foarte abătuți, continuă să povestească Ionică, în timp ce Andrei îl asculta cu inima palpitîndă. De acum nu ne mai rămînea decît să-i spunem foarte politicoși la revedere și să ne cărăbănim, cu tona asta de hîrtoage în spinare. Am coborît foarte încet scara strîmtă și am ajuns pînă la etajul doi, unde locuiește Miteanu. Și acolo, deodată, Gabi a căzut. A căzut pe podea și a strigat de durere.

„Ce-i cu tine ?“ am întrebat-o eu.

„Mi-am scrîntit piciorul !“ a răspuns ea, schimono-sindu-și fața.

„Cum ai făcut așa ceva ?“

„Am călcat strîmb !“ a răspuns ea.

Am încercat s-o ridicăm, dar nu putea pune piciorul jos și am lăsat-o iar pe podea. Vasile Miteanu stătea și el și se uita și nu știa ce să facă.

„Dacă aș sta întinsă cîteva minute, a zis ea gemînd ușor, mi-aș mai reveni și aș putea să mă tîrăsc pînă acasă.“

M-am aplecat să-i sprijin capul pe niște ziare vechi, și atunci am văzut-o făcîndu-mi foarte dis-

cret cu ochiul. La început nu-mi venea să cred, dar pînă la urmă am înțeles. M-am îndreptat spre omul nostru și i-am spus :

„Tovarășe Miteanu, vă rugăm să ne ajutați. S-o lăsăm pe colega noastră întinsă pe un fotoliu, pe un pat, pe un divan, pînă îi mai trece durerea și pe urmă plecăm.“

Miteanu s-a uitat strîmb la noi, dar ne-a deschis ușa camerei unde locuia. Am intrat. Pe Gabi am așezat-o pe o sofa și apoi l-am rugat pe Miteanu să ne dea voie să ne spălăm mîinile.

Andrei sări în sus de bucurie.

— Bravo, prieteni ! Ați reușit să intrați în bîrlagul lupului. Formidabil !

— Mulțumește-i lui Gabi. Ea a avut ideea salvatoare ! făcu Dan. Și-a jucat atît de bine rolul, că ne-a dus și pe noi !

Gabi primi cu plăcere felicitările.

— Și ce-ați văzut acolo ? În camera lui Miteanu ?

— Am văzut... începu Dan.

Ionică îl întrerupse repede.

— S-o luăm metodic. În primul rînd, am văzut o dezordine cumplită. Pe pat se găseau niște cărți risipite... nu de citit, cărți de joc, alături de o farfurie cu niște cozonac. Firimiturile de cozonac formau pe pătură peisagii apetisante.

— Ionică, știu că ești poet, dar amîna te rog literatura și spune-mi ce-ați văzut.

— Păi asta-ți spun și eu, ce-am văzut și ai răbdare, că doar așa ai să înveți să apreciezi imaginile literare. Sub masă, se afla un maldăr de cărți și caiete...

— Caietele Silviei ! sări Andrei.

— Regret, dar n-am putut să le vedem.

— Păi de ce nu v-ați uitat mai bine ?

— Dar ce-ți închipui tu, că puteam să-i spunem lui Vasile al tău : „Nene, dă-ne voie să căutăm printre caietele astea, poate dăm peste ceva interesant“ ?

— Ei, și altceva?

— Altceva? O mulțime de cărți roase, vechi, printre care am zărit titluri ca: „Revolverul încărcat“, „Castelul fantomelor“, „Crima din mașina albastră“ și altele asemănătoare.

— Hm, și ce ați mai făcut?

— Ne-am tot uitat prin cameră, dar n-am văzut nimic interesant. Pe urmă, eu m-am dus în camera de baie, să mă spăl pe mâini. Și acolo, într-un colț, neacoperit, în văzul tuturor, se afla... ghici ce?

Andrei trase o răsuflare adâncă și spuse repede:

— Bolovanul! Materialul X!

— Exact. Ai ghicit din prima dată. Era așezat acolo și nici măcar nu luase precauția să-l ascundă. De altfel, de ce era să se ferească? Oricine ar fi intrat, ar fi crezut că-i o piatră obișnuită.

— Dar tu... tu ești sigur că este materialul X?

— Vai de mine! M-am uitat cu atenție la el. Am recunoscut și locul unde l-ai cioplit tu și ai scos din el fragmentul.

— Va să zică, el este hoțul! Am bănuir eu bine! făcu Andrei, frecîndu-și mâinile bucuros.

— Da, el e, dar acum materialul X nu-i mai servește la nimic. Și-a pierdut orice înșușire.

— E adevărat, însă așa a dat Vasile ăsta de firul întregii probleme.

— Dar ce urmărește oare? întrebă Gabi.

— Nu știu. Acum însă sîntem siguri că el este vinovatul. Ce-i de făcut? întrebă Ionică.

— Să mergem la profesor să-i spunem, propuse Andrei.

— Să anunțăm miliția, zise Dan.

Andrei se gîndi cîteva clipe.

— Uite ce e, vorbi el. Să-i spunem profesorului. El o să facă pe urmă ce crede că e mai bine. Este adevărat că, atunci cînd am fost la el cu bănuielile mele, m-a cam repezit. Dar acum nu mai e vorba de bănuieli. Acum... sîntem siguri! Și pe urmă, dacă o să venim toți patru, o să ne asculte mai atent.

— Mergem chiar acum ? întrebă Ionică, plin de entuziasm.

— Mergem ! hotărî Andrei.

Dar profesorul nu era acasă şi nu se ştia la ce oră se va întoarce seara. Cei patru copii se adunaseră în colţul străzii.

— Ce facem ? întrebă Ionică.

— Amînăm pentru mîine după-masă, hotărî Andrei. Dar eu... eu ce fac cu hîrţoagele alea ?

— Ce vrei. Nu uita că în ele se află strădaniile noastre, zise Gabi.

— Nu credeţi că am putea găsi vreun indiciu ?

— Nu, zise hotărît Ionică. Dar dacă vrei, umblă prin ele. Nu-ţi strică şi ție puţin praf. Şi nu uita :

*Cînd îndoielile te-or asalta
Priveşte-n eprubeta ta.*

— Adică ?

— Adică, ce-i în mînă nu-i minciună — sau nimic nu-i mai sigur decît ce vezi cu ochii tăi. Şi noi am văzut materialul X în camera de baie a lui Vasile Miteanu, ţine minte. Asta-i important.

II

Profesorul Onea cedase rugăminţii soţiei sale de a merge la teatru. Este adevărat că de multe ori gîndurile sale îi lunecau la ameliorările pe care urma să le facă a doua zi la fabrică, dar piesa interesantă îl fură totuşi şi, pînă la urmă, îi fu recunoscător Anei.

Dragu Caraman juca în piesa pe care o vedea Onea. Coincidenţă fără urmări. În pauze, Dragu Caraman glumi cu partenera sa şi o trată cu nişte bomboane de ciocolată.

Andrei se gîndi multă vreme, după ce se culcă, la ceea ce urma să facă în ziua următoare. Prin mintea sa se încrucişau tot felul de gînduri, care de care mai bizare. Pînă la urmă adormi şi visă despre o urmărire prin poduri de case şi pe aco-perişuri, la sfîrşitul căreia Miteanu, încolţit din

toate părțile, se preda aruncînd în jurul său caietele Silviei, din care ieșea un nor de praf.

Vasile Miteanu stătea nemulțumit pe marginea patului și se gîndea la vizita copiilor. Ceva i se părea destul de ciudat : cum se face că acest grup de elevi venise direct la el, pentru hîrtia veche, și nu trecuse pe la fiecare din cei nouă locuitori ai casei ? Ca vechi cititor al romanelor pline de aventuri și detectivi, găsea că în toate întîmplările de astăzi după-amiază era ceva suspect. Dar pînă la urmă își aminti de apropiata bogăție care-l pîndea și uită bănuielile sale. Grămezile de pietre prețioase i se păreau astă-seară mai înalte și mai strălucitoare ca oricînd.

Cu această imagine în minte se culcă devreme, pregătindu-se pentru ziua de mîine, în care își programase marea încercare.

Virgil era mai mulțumit ca de obicei. Fusesse seara la spital, stătuse de vorbă cu doctorul venit la contravizită. Datorită transfuziei și tratamentului făcut, starea Silviei se ameliorase simțitor. Părea încă obosită și nu putea fi tulburată, dar medicii erau foarte optimiști : examenele sanguine arătau că formarea elementelor tinere se producea din nou normal. Și Virgil, în timp ce se întorcea de la prietenul său Nelu Cocos, — nu-l răbdase inima să nu-i comunice o știre atît de importantă, — fluiera vesel.

De multă vreme cele două personaje cuprinse în sinea sa nu avuseseră prilejul să schimbe o vorbă. Fusesse prea ocupat ca să le asculte. Dar astă-seară, Virgil 1 deschise vorba :

— Dragul meu, te bucuri, văd eu, îți pare bine că fata se va însănătoși. Dar după ce o să iasă din spital ce ai să faci ?

— Am s-o văd în fiecare zi, am să mă plimb cu ea, am să...

— Știu, știu. Dar pentru ce toate astea ?

— Pentru că o iubesc, răspunse roșind Virgil 2.

— Și îți folosește la ceva ? întrebă disprețuitor Virgil 1.

— Cum poți să pui întrebări atît de ridicole ?

— Nu este atît de ridicol cum ți se pare. Bine, admit, o iubești. Dar fără nici o speranță. Fata s-a atașat de tine, pentru că ai stat lîngă ea cînd a fost bolnavă, la sanatoriu, pentru că te-ai purtat frumos cu ea în tot acest timp.

— S-a atașat de mine ? întrebă Virgil 2. Atunci e perfect !

— Ce te vei face însă cînd — așa cum speri și tu, și eu — își va recăpăta memoria ?

— Cum ce voi face ?

— Ei bine, ai să redevii cunoștința ei veche, iar Dragu Caraman, ticălosul ăsta căruia nu i-a mai păsat de îndată ce-a văzut că e bolnavă, o să revină pe planul întîii !

Virgil 2 se împotrivi.

— Dar o să afle despre purtarea sa și o să renunțe la o astfel de prietenie, chiar dacă el ar vrea să o recîștige.

— Admițînd asta, zise Virgil 1, este mai greu de presupus că o să se îndrăgostească de tine. Sau poate că numai așa, din recunoștință ?

Virgil 2 izbucni, revoltat.

— Uite ce e, cu tine nu mai discut. Parcă nu mi-ai fi prieten, ci dușman !

Și intră în casă, înfuriat.

În aceeași seară, Sebastian Barnea își puse pucii, oftînd ușurat, își îmbracă o haină de casă și, luîndu-și tradiționala dulceață — nu se culca niciodată înainte de a înghiți cîteva boabe și un pahar cu apă — comentă :

— Dragă Paula, nu înțeleg pentru ce cireșele astea sînt așa de tari ?

— Pentru că mănînci din dulceața de nuci verzi.

— Aha ! făcu Sebastian, lămurit. Dădu peste gît apa și continuă : De cînd lucrez în uzina asta pilot am devenit cam distrat, nu-i așa ?

Paula zîmbi și-i trecu mîna peste păr.

— N-am observat nici o schimbare la tine, dragul meu. Dar astăzi pari într-adevăr obosit.

— Mă simt, chiar. obosit. Am lucrat mult și a fost o zi grea.

— Îmi spui și mie?

Asta era marea lui plăcere — să-i spună și ei.

Între timp, seara se transformă în noapte. Când cei mai mulți, și buni, și răi, dorm. Somn ușor! Pe mâine.

CAPITOLUL ȘAPTESPREZECE

... în care treburile se încurcă

„Solitudinea e un lucru imposibil pentru un om normal. Sufletul meu are nevoie de sufletul celuilalt și toți trăim în Lume.“

(G. CALINESCU : „Gânduri autumnale“.)

I

— Am dat telefon la spital. Silvia este în afară de orice pericol! îi aduse la cunoștință Barnea profesorului Onea, în timp ce se urcau în automobil.

— Îmi pare foarte bine! zise Marius Onea. Îți mărturisesc că mi-era teamă... În orice caz, am vorbit la Ministerul Sănătății. Chiar începînd de astăzi, se vor reîncepe cercetările pentru a stabili acțiunea biologică a acestui tip de radiații încă necunoscute.

— Acțiunea biologică? O cunoaștem foarte bine! Dacă cineva ar pătrunde în zona directă de radiații... făcu Sebastian Barnea și se întrerupse.

— Evident: acțiunea letală. Moartea. Dar să ajungă cineva în zona de care vorbești este impo-

sibil. Radiațiile acționează pe un spațiu foarte restrîns, numai în interiorul recipientului.

— Dacă e vorba doar de acțiuni superficiale, rezultatele sînt leziuni de tipul arsurilor — așa cum a avut băiatul acela, Andrei, și pe urmă și eu, în cursul experiențelor...

Profesorul Onea zîmbi.

— Ce vrei să spui? Că astfel de cercetări nu sînt necesare?

Sebastian Barnea dădu din umeri.

— Și totuși sînt. Pentru că noi nu cunoaștem decît acțiunea imediată și evidentă. Ce se petrece însă într-un organism supus radiațiilor cîte puțin, dar pe o perioadă îndelungată? Dar dacă în mod accidental numai o anumită fază din ciclul experimental intervine asupra omului?

Barnea îl privi atent.

— Iertați-mă că vă întreb, dar... cum ați avut ideea acestor cercetări biologice?

Onea își controlă atent pipa, constată că nu mai arde cum trebuie. Își făcu de lucru cu o pungă de tutun, goli și umplu luleaua, presă tabacul. Într-un târziu, răspunse:

— În ultimul timp, m-am gîndit mult la cei ce lucrează în jurul aparatelor noastre și am constatat că am fost egoist, Barnea.

Barnea se foi neliniștit pe scaun. Niciodată profesorul nu-i fusese atît de aproape, niciodată nu vorbise atît de deschis.

— M-am preocupat foarte mult de mersul cercetărilor, dar la voi, la cei ce lucrați alături de mine, nu mi-am îndreptat gîndul. Și iată, Silvia Badea este încă bolnavă. M-am întrebat dacă tulburările ei, poate și pierderea memoriei, dar în orice caz această anemie survenită pe neașteptate, nu sînt cumva datorite activității sub influența factorilor din laborator... De aceea, am și aranjat ca toți salariații noștri să fie supuși unor examinări medicale. Ar trebui să căutăm și un mijloc simplu pentru depistarea radiațiilor...

— Cred că mijlocul a fost descoperit, spuse Barnea. L-a găsit Virgil Roșianu.

Profesorul se uită întrebător spre Barnea.

— Mi-a povestit că un film, pe care-l purta la el în aparatul fotografic, s-a voalat complet. Așadar, aceste radiații au străbătut foarte ușor pereții aparatului și au putut influența stratul de gelatină sensibilă.

— Soluția aceasta este într-adevăr simplă și practică, zise profesorul, gînditor. Vom experimenta chiar astăzi. De altfel, am și ajuns.

Mașina Institutului coti și intră în curtea uzinei-pilot. Cei doi oameni coborîră.

Portarul îl opri pe profesor.

— Este aici cineva care ar vrea să vorbească cu dumneavoastră.

De pe scaunul pe care stătuse pînă acum, Dragu Caraman se ridică, se apropie apoi de Onea și se prezintă. După aceea, îi relatează cele cîteva cuvinte pe care le pronunțase Silvia.

Profesorul aprobă, dînd din cap.

— Da, da, făcu el. Dacă am fi aflat acest lucru de la început, ne-ar fi scutit cîteva săptămîni de muncă, în primăvară, cînd s-a îmbolnăvit.

— Mă întreb, zise Barnea, care auzise tot ceea ce îi povestea Dragu, pentru ce a insistat asupra înclinației ?

Profesorul îl privi curios, așteptînd să continue.

— Eu cred că tocmai acesta este factorul care a provocat reacția violentă. Acea explozie care a aruncat la cîteva metri depărtare materialul.

— Violența descoperirii ? întrebă Dragu.

Profesorul îl privi pe Caraman.

— Nu. Descoperirea asta a durat zeci de ani. A crescut însă, lună de lună, zi de zi. S-a adunat.

— Cunoașteți ce facem noi aici ? întrebă Barnea.

— Destul de puțin. De fapt, știu că este vorba de ceva foarte nou, dar detalii nu mi s-au dat.

— Trebuie să ne iertați că nu vă inițiem. Pentru moment, este secret. Probabil că în scurtă vreme însă taina va fi dezvăluită.

Dragu Caraman salută.

— Vă mulțumim pentru că ați venit să ne înștiințați, spuse profesorul, în loc de rămas bun.

Dragu plecă, în timp ce cercetătorii intrară în sala cea mare a întreprinderii.

Instalat pe un scaun înalt, Virgil examina tabloul de comandă, schimbînd din cînd în cînd cîte o vorbă cu cei doi operatori.

— Bună dimineața, îi spuse Onea.

Virgil nu-l văzuse și tresări.

— Ce s-a întîmplat? întrebă profesorul, citind pe fața lui că apăruse ceva nou.

— Un lucru ciudat. Îl văd pentru prima dată deși lucrăm aici de atîta timp. Astăzi, cu toate că experiențele nu au început încă, în cuva principală de topire a metalului se constată existența unor forțe de modificare a stării de agregare.

— Extraordinar ! zise Barnea.

— Sînt foarte slabe, dar totuși decelabile, adăugă Virgil.

Profesorul se apropie de tabloul de comandă.

— Într-adevăr, Barnea, cum explici fenomenul ?

Sebastian, întrebă ca un student la tablă, roși dintr-o dată și se împiedică de un prag de metal. Brațul lui Virgil îl salvă de la cunoștința prea apropiată cu podeaua.

— A rămas în interior o cantitate mică de material X, murmură Barnea, asta trebuie să fie explicația.

— Corect. Origina sa trebuie să se găsească în impuritățile amestecate cu metalul adus la topit.

„Materialul X“ ! Din nou, denumirea, dată, cu multe luni de zile în urmă, de către un copil poznaș.

Acum, știau mai multe lucruri despre acest material.

Sub acțiunea „radiațiilor Onea“, cum le denumeau unii, în mod neoficial, materia își modifica

starea de agregare. Dar unele elemente, foarte puține și dintre cele mai rare, posedau proprietatea de a deveni, sub acțiunea acestor radiații, la rîndu-le radiante. Activitatea transagregatoare transmisă astfel varia în funcție de mulți factori, ca de pildă de intensitatea și durata radiațiilor.

— Presupun că fenomenul acesta nu poate să împiedice buna desfășurare a procesului de fabricație, zise Onea. În orice caz, aș vrea să văd buletinele de analiză ale materialului.

Profesorul era din nou argint viu. Se îndreptă spre Barnea, frecîndu-și mîinile :

— Astăzi vom avea mult de lucru.

La auzul acestor cuvinte, Vasile Miteanu făcu o figură îngîndurată. Va trebui deci să lucreze după-amiaza. Dimineața va fi imposibil. Cărbunele topit îl aștepta.

II

Profesorul Constantin Popescu lăsase în mintea foștilor săi elevi amintirea unui om drept, în general cumsecade, dar niciodată moale. Știa să se impună, era îndeobște autoritar.

Acum, după ce ieșise la pensie și prinsese o pasiune subită pentru cuvintele încrucișate, suferea din cînd în cînd datorită lipsei de activitate didactică.

— Aproape patruzeci de ani să fii belfer, spunea el adesea cîte unui prieten, asta nu se uită. Mi-e dor să mai intru într-o clasă, să mai ascult pe cîte un copil și să-mi crească inima cînd știe lecția sau — de ce să n-o mărturisesc — chiar să prind pe cîte unul copiind și să-l dezvăț.

Dar dorințele acestea rămîneau neîndeplinite. Avea la îndemîină un singur elev — pe nepotul său — și cu acesta, nu știa de ce, dar nu putea să se poarte așa cum s-ar fi comportat cu orice alt școlar. Totuși, astăzi cînd Andrei se întoarse de la școală și mîncă în mare grabă, bunicul său îl certă aspru :

— Andrei, fii te rog cuviincios. Nu te ridica de la masă înaintea celorlalți.

Ca orice bunică, și cea a lui Andrei sări în apărarea băiatului :

— Lasă-l, Costică, o fi avînd și el treabă.

— Ce treabă poate să aibă ? Să învețe, să știe lecțiile la școală, asta-i treaba lui.

Și după ce în sfîrșit părăsiră masa, nea Costică Popescu îl luă la rost :

— Ei, ia să vedem cum stai cu notele. Ce-ai făcut azi la școală ?

— M-a ascultat la matematică și la chimie. La matematică am luat zece.

— Bravo, mormăi bunicul. La chimie nu te mai întreb.

Andrei lăsă ochii în jos.

Bunicul său îl privi la început senin, apoi pe figura sa începu să se deseneze o umbră de neîncredere.

— Cum ? zise el. Nu cumva...

— La chimie am luat opt, suspină Andrei, vorbind în șoaptă.

Bunicul își pocni palmele și le ridică în sus, ca și cum ar fi invocat ajutorul unor forțe supranaturale.

— N-aș fi crezut niciodată că o să pățești așa ceva, zise el. Tu, care ai un laborator, care faci experiențe...

— Da, bunicule, nici eu n-aș fi crezut. Dar s-a întîmplat că m-a întrebat profesorul despre caracterele generale ale metalelor și nu știu cum m-a luat gura pe dinainte și am spus că...

Andrei tăcu. Bunicul se uită la el întrebător.

— Ce-ai spus ?

— Că toate metalele pot să se afle la temperatura obișnuită în stare solidă, lichidă sau gazoasă.

— Eu ți-aș fi dat un trei, făcu bunicul mîniat. Cum poți să spui o astfel de gogomănie ?

Andrei înghiți în sec. Ah, secretul ! Dacă ar fi putut să-i explice că la ora aceasta nu era nici o

greșeală și că în scurtă vreme, probabil, toată lumea avea să afle despre posibilitatea obținerii stării de agregare după dorință ! Dar nu, taina trebuia încă păstrată.

— Am dres-o pe urmă, zise Andrei. Am zis că, dacă ridici suficient temperatura, poți să aduci orice metal în formă lichidă sau chiar gazoasă.

Bunicul tuși.

— Ești cam neatent în ultimul timp, Andrei. Umbli cam mult haimăna. Să faci bine să mai stai pe acasă. În ultimele zile ai tot plecat după-amiezele.

— M-am întâlnit cu colegii, zise Andrei.

— Ei, colegii, colegii, nu-mi pasă. Azi după-amiază ai să stai frumos în casă și ai să repeți la chimie și la fizică.

Andrei tresări și pe figura lui se așternu disperarea.

— Dar, bunicule...

— Nimic ! Am zis.

— Dar, bunicule, am promis că...

— Ce-ai promis ? Cui ai promis ?

— Știi, bunicule, începu Andrei, văzînd imediat portița de scăpare, cuvîntul dat nu se mai poate lua înapoi. Am promis că ne adunăm cu toții la Ionică acasă. Trebuie să ne punem la punct niște...

Și Andrei șovăi, pentru că nu voia să mintă, dar nici tocmai ce voiau să pună ei la punct nu putea să-i mărturisească. În tot cazul, strategia sa avu succes.

— Ei, dacă ai promis, atunci te duci. La ce oră ?

— Peste o oră.

— Atunci apucă-te imediat și fă-ți lecțiile. Și de rămas, nu rămîi mai mult de un ceas. Ai înțeles ?

— Am înțeles și mulțumesc.

Andrei se instalează la masă și desenează harta la geografie, răsfoiește cartea de engleză și își scrie tema. Din cînd în cînd, arunca o privire pe fereastră. Deși nu era decît ora trei și jumătate, lumina scăzu mult și se așternu un semiîntuneric lugubru. Pe

cer se adunaseră nori plumburii, plăpumi sufocante care atîrnau amenințătoare.

În sfîrșit, veni și momentul mult așteptat. Andrei își strînse lucrurile de pe masă, contemplă din nou cerul și se uită la ceas. Trebuia să plece.

Deschise ușa și șovăi. Să-i mai spună ceva bunicii? Astăzi era de fapt ziua cea mare. Dar mai bine, după aceea. Cînd vor izbuti să-l demaște. Atunci, va avea cu ce să se laude.

Un zgomot surd îl făcu să-și întoarcă din nou capul spre stradă.

Începuse să plouă. O ploaie rece, urită, ploaia care de fapt deschidea adevăratul sezon de toamnă.

Țup stătea în pragul ușii și privea melancolic această scurgere neîntreruptă a picăturilor, în timp ce Andrei își puse pardesiul și o beretă impermeabilă.

— Hai, Țup!

Țup îl privi pe prietenul său, omul, fără nici un pic de entuziasm. Plimbări pe ploaie? Ce plăcere mai poate fi și asta! Astăzi este bine de stat în casă și de jucat de-a dormitul. Sau în cazul cel mai bun, de privit pe fereastră. Uf, oamenii ăștia nu se pricep de loc cum să-și petreacă timpul. Și unde mai pui, continuă el revoltat, că tu ai pardesiu de ploaie, pe cînd mie mi se udă blana. Ei, ce zici de asta?

— Țup! Vino aici!

Îl striga din stradă. Țup oftă și porni necăjit pe urmele lui Andrei. Dar temerile sale nu se adeveriră. Meraseră puțin, doar pînă la colț, cotiră la dreapta și curînd ajunseră la Ionică acasă. Peste un minut, numai, sosi și Gabi, urmată îndată de Dan. Țup răsufală fericit. Va să zică, or să se joace cu toții aici, ceea ce nu era o idee proastă.

— Ne-am adunat, vorbi Andrei, pentru ca să ne hotărîm ce avem de făcut.

Ionică își dresе vocea, așa încît capetele tuturor se întoarseră spre el, și vorbi:

— Căci nimeni nu era ca el, nici înțelept și nici viteaz. În luptă brav, la joc vioi, la gânduri veșnic treaz.

— La gânduri nu prea era el veșnic treaz, căci azi a spus o prostie mare cât el la chimie, zise autocritic Andrei.

— Noiăștia știm că nu era prostie, zise grav Dan. Pe corabia căpitanului Hatteras, tu ai avut dreptate !

— Ei, dar să trecem la chestiune, cum zicea Caragiale, făcu Gabi. Ce facem acum ?

— Mergem la profesorul Onea și-i spunem. Parcă așa am hotărât, zise Ionică.

— Poetule, azi n-ai nici un pic de fantezie, vorbe aspru Andrei. Păi atunci totul se termină și noi nu mai avem nimic de întreprins.

Gabi interveni, înțeleaptă.

— Totuși, eu cred că asta trebuie făcut. Pe urmă, el o să anunțe miliția, dacă crede că este necesar.

— Va să zică, toți vreți să faceți asta ? zise Andrei, necăjit. Nu credeți că ar fi bine să-l urmărim și azi, măcar acum, câteva minute, să vedem ce face, și apoi să venim cu informații mai complete ?

— Păi tu nu vezi că afară plouă ? întrebă Dan.

— Ptiu ! Să-ți fie rușine, exploratorul ! exclamă Ionică. Te sperii de câteva picături de apă ? Dar dacă ar trebui să străbați cataractele învolburate ale unui fluviu sălbatic ?

— Ei, și atunci, ce propui ? întrebă Gabi.

Andrei se așeză pe masă și începu să explice, bălângănindu-și picioarele.

— De astă dată, mă duc eu — voi ați fost data trecută. Mă apropii de casa unde locuiește, îmi dau seama — văd eu cum — dacă e acasă sau nu, și pe urmă mă întorc și mergem la profesor.

— Simplu ! exclamă Ionică. Du-te. Te așteptăm aici.

— Tup ! strigă Andrei.

Tup privi disperat cerul din care curgea fără oprire apa rece și dădu din coadă, ca să-l facă să

înțeleagă că pe el chestia asta nu-l amuză de loc, dar de loc. În ajutorul lui sări Gabi :

— Lasă-l pe Țup aici. Ce-ți trebuie? Își udă săracul blana și poate răcește.

— Bine. Aveți grijă de el. Pînă în zece minute sînt înapoi.

Dar trecu o jumătate de ceas, apoi o oră întreagă, și Andrei nu se întoarse.

III

La aceeași oră, profesorul Onea privi pe fereastră și căută să deslușească, dincolo de perdeaua deasă a ploii, dacă venise mașina să-l ia la Institut.

— Poate că ar trebui să te odihnești puțin, îi spuse cu voce domoală soția.

— Ana, draga mea, am constatat un lucru care la prima vedere, dar numai la prima, poate să pară straniu. Atîta vreme cît stau acasă, lungit în pat, cu ceaiuri la căpătîi, cu un medic care periodic îmi ia tensiune, puls, temperatură și în schimb îmi dă sfaturi... deci, atîta vreme cît, în concepțiunea comună „mă odihnesc“, eu, personal, mă simt foarte obosit. Îți amintești la începutul anului cît de enervat, abătut, istovit eram? Ei bine, acum, cînd de cîteva luni lucrez dimineața la uzina-pilot de metalurgie la rece, după-amiaza sau noaptea în diferitele centre de experimentare, cînd nu mai apuc să pun capul pe pernă decît seara tîrziu, mă simt totuși odihnit și — de ce să nu-ți mărturisesc — înținerit cu vreo douăzeci de ani.

Ana zîmbi și îi aranjă reverul cămășii.

— Tînărul meu Marius ! spuse ea.

— Buna mea Ana !

O strînse lîngă el, apoi, luîndu-și rămas bun, se urcă în mașină.

Coborî lîngă o clădire veche, masivă, trecu grăbit pe lîngă portar, deschise ușa camerei directoru-

lui, unde se aflau adunați vreo șase oameni care-l așteptau.

— Să intrăm direct în subiect, zise el. Aș vrea să aflu care sînt ultimele rezultate ale experimentărilor.

— S-au obținut rezultate remarcabile, începu unul dintre cei prezenți, și continuă să vorbească în termeni foarte tehnici.

Era vorba despre obținerea unor materii plastice cu proprietăți noi, cu ajutorul procedului de „trans-agregare“.

În primele săptămîni, perspectivele nenumărate, pe care le oferea descoperirea profesorului Onea, pusese în mîinile experimentatorilor o adevărată „jucărie“ nemaivăzută încă. Se încercau sute și mii de combinații, se descopereau cu acest prilej proprietăți nebănuite, se puneau bazele unor cercetări care mai trebuiau apoi să dureze poate zeci de ani și care aveau să ducă la alte descoperiri. Așa se întîmplă în știință, o idee duce la alta, de parcă aceste idei ar reprezenta familii, ce se nasc și se dezvoltă din tată în fiu, chiar dacă ele au fost purtate de oameni de la meridiane și paralele cu numere foarte îndepărtate.

Omul care vorbea acum arăta că prin lichefierea lemnului și apoi turnarea sa în forme se obține un material plastic extraordinar de interesant. În starea sa topită, lemnul putea fi amestecat cu substanțe care-l făceau ignifug, cu altele care-i creșteau rezistența, elasticitatea, duritatea — după dorință. Din lemn se puteau fabrica în acest fel, după părerea tînărului cu papion care citea datele dintr-un caiet gros, cele mai variate și nebănuite obiecte. Angrenaje pentru mașini și foi impermeabile, fuzelaje pentru avioane și fire textile, motoare, carcase pentru vasele cosmice și vase de băcătărie...

Luă apoi cuvîntul un alt cercetător. Și acesta întrebuință numeroase formule și termeni tehnici,

din care se desprindeau însă, ca niște semne de exclamație, posibilitățile aproape miraculoase născute peste noapte. Metalele lichide reacționau cu diferite săruri, acizi, baze, pentru a forma substanțe nicio-dată cunoscute pînă acum. O ușă larg deschisă în fața chimiei anorganice.

Nelimitat părea și orizontul oferit combinațiilor organice, și așa nenumărate. În clipa cînd cel de-al treilea vorbitor începuse tocmai să expună cîteva din rezultatele obținute, se deschise ușa, intră secretara și strecură cîteva cuvinte la urechea profesorului Onea. Acesta se scuză și ridică receptorul aparatului telefonic.

— Da, eu sînt. Ce s-a întîmplat?

La capătul celălalt al firului, Ana vorbi repede, fără oprire.

— Ce spui? Nu se poate. Vin acum, imediat.

Fața lui Onea se făcuse albă ca varul. Dar vocea din aparat continua să vorbească.

— A dispărut? Da, desigur, neapărat. Închise telefonul, rămase cu ochii la ebonita neagră.

— Ce s-a întîmplat, tovarășe profesor?

Glasul celui care-l întreba părea că vine de foarte departe, din altă lume.

Cu un efort, își întoarse privirea de la aparat și vorbi, cu o voce șovăitoare.

— Trebuie să întrerupem convorbirea. Am fost anunțat despre un accident grav la uzina-pilot. Se pare că... anumite fenomene...

Tăcu, încercînd să se concentreze.

— Ce spuneam?

— Spuneți că anumite fenomene... încercă să-i reamintească unul dintre cei de față.

— Da, anumite fenomene... au ieșit de sub control. Și încă ceva. Andrei a dispărut.

Cei șase oameni se uitară unul la altul.

— Andrei? întrebă cineva.

— A încercat să mă avertizeze, dar nu i-am dat atenția cuvenită. A încercat. Da, trebuie să plec numaidecît.

Ceilalți nu înțelegeau nimic, dar profesorul era prea agitat ca să-și dea seama de asta. Secretara intră din nou în cameră.

— Mașina vă așteaptă.

— Cobor îndată.

Sub privirile consternate ale oamenilor, profesorul ieși din cameră, cu pași iuți.

IV

Andrei plecase spre locuința lui Vasile Miteanu foarte liniștit. În definitiv, nu avea mare lucru de făcut: în câteva minute, așa după cum promisese prietenilor săi, toată treaba sa de „recunoaștere a locurilor“ trebuia să se termine.

Ploua strașnic, cu picături dese și reci. Băiatul binecuvîntă în gînd pardesiul impermeabil pe care-l purta și dădu colțul spre strada Săgeții.

Trotuarul, stropit de dușul tomnatic, strălucea ca o oglindă de catran. Andrei privi spre fereastra de la etajul doi. Era închisă, ca de obicei. Se apropie de casa unde locuia cel căutat, gîndindu-se că de fapt lucrurile nu erau atît de simple cum i se păruseră la început. În clipa cînd coborî ochii de la fereastra pe care o pîndea, gîndindu-se cum să facă pentru a fi sigur că Miteanu era acasă, întîlni privirea celui pe care-l căuta. Vasile Miteanu stătea în poarta curții, nemișcat, fixîndu-l pe băiat. Era îmbrăcat într-un impermeabil de vinilin transparent, și avea în mîină o servietă mare, plină.

Andrei se uită cu atenție spre trotuarul opus, ca și cum ar fi căutat un număr de casă. Se pregăti să treacă strada, întoarse capul spre dreapta și stînga. Avea planul făcut în minte: va merge încet în aceeași direcție, pînă cînd va vedea încotro o ia Miteanu. Apoi, după el!

— Hei, băiatule!

Miteanu îl strigase. Andrei rămase descumpănit. Ce trebuia să facă?

— Andrei !

Tresări violent. Știa cum îl cheamă ! Nu putea să se prefacă că nu a auzit. Se întoarse spre Miteanu, cu o privire întrebătoare.

— Dumneata ești tînărul chimist amator, despre care mi s-a povestit ! zise Vasile Miteanu, îndreptîndu-se spre Andrei cu mîna întinsă. Îmi pare bine că te-am cunoscut personal. Eu lucrez la uzina-pilot, despre care probabil că ai aflat.

Andrei rămase stupefiat. Pentru ce îi făcea toate mărturisirile astea ? Poate că au greșit, poate că era vorba de un om cinstit și toate bănuielile lor nu erau întemeiate ! Dar nu, își aminti despre blocul de material X din camera de baie. Sau poate că Ionică îl confundase cu cine știe ce bolovan obișnuit ?

— Știi că te interesează foarte mult chimia, nu-î așa ?

— Da, mă interesează.

— Sînt lucruri pasionante.

— Pasionante.

— Pe vremuri aveam și eu un laborator de chimie. Era chiar foarte bine înzestrat.

Andrei îl privi întrebător.

— Dar dacă vrei, hai la mine, mai am timp cîteva minute. Pe ploaia asta... nu este plăcut să faci conversație în stradă.

— Sînt grăbit...

— Și eu. Dar o să-ți arăt vechiul meu instrumentar de laborator și, dacă găsești ceva care-ți trebuie, îți dăruiesc cu plăcere.

Vasile Miteanu deschise ușa. Andrei intră, în culmea nedumeririi și urcă treptele.

— Cine v-a vorbit despre mine ? întrebă el.

— Virgil, răspunse el prompt. Sîntem vechi prieteni, știi. El m-a și angajat aici... la uzina-pilot.

Ajunseseră la etajul doi și Andrei, automat, se îndreptă spre ușa apartamentului lui Miteanu. Acesta zîmbi.

— Încă un etaj, zise el. Mergem în pod. Acolo sînt depozitate resturile laboratorului.

Andrei intră primul. Miteanu închise ușa în spatele lui.

După cîteva minute, Vasile Miteanu plecă. Fluierînd ceva fără nici o melodie, coborî treptele și porni spre cea mai apropiată stație de taxiuri. Ploaia se oprise, și cerul devenise dintr-o dată senin, presărat doar ici-colo de oițe albe.

Taxiul ajunsese în fața uzinei. Vasile Miteanu plăti, coborî și trecu prin fața porții cu un aer preocupat.

Intră în sala cea mare, ținînd în mînă sticlucă prețioasă cu cărbune lichid, pe care o scosese din dulapul său personal pentru haine. Conectă diferitele instalații. La început, nu se prea descurca în toate aceste numeroase butoane, manete, cadrane și indicatoare, pe care le mînuiau cercetătorii. Cu timpul, învățase însă pe dinafară diferitele mișcări și acum le repetă cu încîntare.

Privi cu atenție sticlucă. Lichidul se limpezise foarte bine, după atîtea ore de sedimentare. Pe fundul sticlei se adunaseră o seamă de impurități. Deasupra, lichidul era clar. Cu grijă, Miteanu turnă într-un alt recipient cărbunele lichid. Apoi, îl introduse în vasul de reacție și-l puse pe banda de transport, la intrarea scurtului tunel în care se petrecea transformarea în starea de agregare solidă. Cu inima bătînd, apăsă pe diferitele butoane care puneau în mers instalația și așteptă ca vasul să iasă în partea opusă. Se repezi spre el, dar se opri dezamăgit. În vasul de reacție se afla o masă solidă, e drept, dar amorfă.

Dacă ar fi stat să cugete, s-ar fi gîndit că în general diamantele nu apar de la început sub formă strălucitoare, și că doar mîna celui care le șlefuieste izbutește să scoată din' ele frumosul. Vasile Miteanu introduse totul în vasul de lichefiere și re-topi cărbunele. Apoi, hotărî că această solidificare ar trebui să aibă loc mai brusc.

Se îndreptă spre tabloul de comandă și întoarse toate butoanele la maximum. Niciodată pînă acum uzina nu funcționase la această intensitate. Așteptă cîteva minute, pentru ca aparatele să ia regimul de funcționare „în plin” și, în acest timp, scoase din portofel o tăietură din ziar pe care o reciti cu plăcere.

Era vorba acolo despre celebrul „mare diamant albastru”, apreciat de specialiști la valoarea de șase sute de mii de dolari. Avea 35 de carate și jumătate. Miteanu se documentase : un carat este egal, pentru pietrele prețioase, cu a cincea parte dintr-un gram. Un diamant atît de scump nu cîntărea decît vreo șapte grame. Atîta tot. Da, dar era unul dintre cele mai frumoase diamante. Ei bine, el, Vasile Miteanu, va obține acum un diamant de cincizeci, de o sută de grame ! Poate că va fi nevoit să-l spargă în bucăți, altminteri nimeni nu o să creadă că e vorba de o piatră prețioasă !

Miteanu așază cărbunele lichid pe banda transportoare în fața tunelului de transformare a lichidelor în solide. Unii spun, că, înaintea marelui eveniment, oamenii au anumite presimțiri. Miteanu nu avu totuși nici un presentiment. El apăsă cu seninătate butonul care punea în funcție aparatura și așteptă liniștit să devină omul cel mai bogat din lume.

Din dreptul aparaturii care deservea tunelul se auzi un sfîrîit ușor, ca dintr-o tigaie cu untură pusă pe foc. Era un zgomot neobișnuit. Banda se poticni și mișcarea ei încetă. Miteanu controlează tabloul de comandă, dar motoarele care o puneau în funcțiune mergeau.

Încruntîndu-se, se îndreptă spre tunel. În aceeași clipă, o lumină orbitoare i se înfipse în ochi, străpungîndu-l pînă în adîncul creierului. Era ultima li-cărare pe care avea s-o vadă. Întreaga ființă i se cutremură, un zgomot care nu putea să aibă nici un

echivalent îi sparse timpanele. Înainte de a se transforma într-o materie lichidă, Miteanu mai apucă să se gîndească, într-o fracțiune de secundă, la piatra mare, strălucitoare, care trebuia să devină opera sa, numai și numai a sa. Apoi, Vasile Miteanu încetă să mai existe.

Împrejur, încetul cu încetul, se răspîndea un cerc lichid.

CAPITOLUL OPTSPREZECE

... unde toată lumea este descurajată

Focul este puternic, apa e mai tare decît focul, pămîntul este mai puternic decît apa, dar omul este mai puternic decît toate !

(I. GAGARIN : „Drumul spre Cosmos“.)

I

— Nu vă apropiați, tovarășe profesor, este foarte periculos !

Fără să țină seama de avertisment, profesorul Onea păși către ruinele îngrămădite pe locul unde, pînă acum o oră, se găsea mîndria sa, uzina-pilot, leagănul noii metalurgii.

O parte din ziduri mai stăteau încă în picioare. Primejdia era ca și acestea să se prăbușească, dintr-un moment într-altul, fără nici o știre. În mijloc, acolo unde se întinsese hala cea mare, se afla acum o adîncitură, o groapă nu prea profundă, înconjurată de grămezi de metal, bucăți de materie plastică, geamuri sparte, cabluri, țevi, sute de mici piese,

care cîndva avuseseră un rost și o treabă bună de făcut.

Profesorul Onea privi tăcut acest tragic tablou, încercînd să înțeleagă pentru ce, cum se petrecuse accidentul.

Își aminti de avertismentul trimis de Silvia, prin intermediul lui Caraman. Dar ce legătură putea să aibă această „înclinație periculoasă de 15 grade” cu fenomenele catastrofale de azi după-amiază?

În fața porții opri o altă mașină, din care coborî, precipitîndu-se, Virgil, urmat de Sebastian Barnea. Unul dintre ei fusese anunțat și trecuse probabil să-l ia și pe celălalt. În fața spectacolului funebru se opriră amîndoi, ca bătuiți în cuie.

Profesorul se întoarse spre ei, vorbi încet :

— Cine era de serviciu azi după-amiază ?

— Operatorul chimist Vasile Miteanu, răspunse Virgil.

Virgil se îndreptă spre ghereta de la poartă, unde erau trecute, într-un caiet, toate intrările și plecările din uzină. Geamurile gheretei fuseseră sparte, dar înăuntru nu se produsese pagube.

În caietul de prezențe se afla înscrisă, clar, venirea lui Miteanu și ora : 17. Precis, punctual, ca de obicei.

— Da. A fost aici.

Profesorul privi către mormanul de dărîmături. A fost aici. Aici a stat, înainte cu o oră, un om. Acum, se mai văd doar fragmente de materie inutilizabilă.

— A murit la datorie, zise el, cu vocea înăbușită. Un erou...

— Al științei, zise Barnea.

Profesorul își întoarse capul.

— Nu, Barnea. O victimă a neprevederii mele. A lipsei mele de răspundere. A suficienței mele. Am pornit la drum cu prea multă ușurință. Am crezut că pot să mă joc cu descătușarea acestor

forțe, așa cum se joacă un copil cu trenulețul electric. M-am înșelat, aceasta nu ar fi nimic, dar am înșelat pe cei din jurul meu, un om nevinovat și-a pierdut viața pentru a-mi dovedi că am greșit.

Barnea făcu ceea ce n-ar fi crezut niciodată că va avea curajul. Își puse mîna peste cea a profesorului, îl trase doi pași mai departe de locul prăpădului.

— Nu, nu, nu trebuie să vorbiți astfel. Fenomenul acesta nu putea fi prevăzut. Nu știți încă ce s-a întîmplat. Poate că de fapt Miteanu a făcut vreo manevră greșită. Poate că s-a defectat vreun circuit. Sînt multe ipoteze...

— Nu le vom putea verifica niciodată. Și faptul rămîne : printre aceste ruine, printre aceste dărîmături, se găsesc parcele din inima care a bătut acum o oră. Înțelegeți, Barnea? Aici a bătut inima unui om...

Fără să țină seama de avertismentele omului de pază, care încerca să-l împiedice, profesorul înaintă, călcînd peste mormanele de cioburi.

— Barnea ! Roșianu ! strigă el, cu vocea tăiată de emoție, arătînd cu degetul în jos.

Cei chemați se repezîră să ajungă lîngă el. În centru, pe o suprafață cu o rază de aproximativ trei metri, se întindea o baltă. Un lichid cenușiu, pămîntiu, tulbure. Și raza bălții creștea neconținut. Nu repede, ci doar cu doi-trei centimetri în fiecare zece sau douăzeci de secunde. Ca și cum acolo, în mijloc, ar fi fost scos la iveală un izvor subteran care, picătură cu picătură, își sporea apele pentru a îneca urmele catastrofei.

Dar nu era un izvor subteran, nu era apă. De aceasta își dădură pe dată seama cei trei oameni. Căci lichidul nu venea de undeva, din fundul gropii săpată de explozie. Fiecare ciob, fiecare bucată de materie solidă, fiecare grăunte de pămînt, pe măsură ce era atins, se transforma la rîndu-i în lichid. Procesul se întindea, încet, liniștit, fără grabă.

Viteza de extindere nu varia. Iar raza devenea mereu mai mare.

— Procesul de transagregare... șopti Barnea, hipnotizat de înaintarea bălții.

— Aici s-a întâmplat un fenomen de proporții uriașe, răspunse profesorul, tot în șoaptă. Vezi? De obicei, în toate experiențele noastre, modificarea stării de agregare se producea numai în zona în care acționau factorii. Pe când acum, lichefierea se propagă rapid din aproape în aproape.

— Explicația... murmură Barnea.

— În sol, aici este explicația, spuse profesorul Onea.

— Explozia a fost însoțită probabil de o doză enormă de radiații.

— Și solul acesta conține, fără îndoială, urme din substanțe de tipul materialului X. Substanțe care devin la rîndul lor radiante.

— Astfel de urme de substanțe se găsesc aproape pretutindeni, și totuși o lichefiere continuă de acest fel nu am observat niciodată, protestă Barnea.

— Intensitatea foarte mare a radiațiilor trebuie să fi provocat fenomenul.

— Dar din ce cauză a apărut această explozie și aceste radiații atît de intense?

Urmăreau cu aviditate fenomenul. În căutarea explicațiilor, uitaseră esențialul. Li-l reaminti Virgil.

— Dar pînă cînd această transformare? Pînă cînd va continua lichefierea?

Profesorul tresări. Lichidul ajunsese la cîțiva centimetri de pantofii săi.

— Barnea, trebuie să oprim imediat procesul. Barnea îl privi pe profesorul Onea, speriat.

— Tovarășe profesor, întreaga instalație este distrusă.

Profesorul Marius Onea se întoarse spre el, întrebător.

— Aparatura pentru solidificarea lichidelor... Nu mai există. Era aici, în mijlocul halei.

Virgil urmări mișcarea înceată, dar continuă a lichidului turbure care înghițea, sistematic, metodic, într-un cerc perfect, materia solidă din jur.

Încet, dar ineluctabil.

Mîine, poimîine, peste o săptămînă.

Un calcul simplu poate spune în cîtă vreme noua stare de agregare va cuprinde casele de la periferia orașului, cîte zile vor fi necesare pentru a distruge blocurile de locuințe, uzinele, cartierele.

Și materia lichidă va continua să se lățească.

Pînă cînd? Așa mereu, pînă ce totul va fi una?

Virgil își șterse nădușeala de pe frunte. Nu era de loc cald. Nu știa de ce, dar în clipa aceea își aminti de Silvia. Nu o găsisese la spital, plecase. Nici la telefon, acasă, nu răspundea. Atunci, unde era?

II

Transfuzia readusese viață în obrajii Silviei. Stătea la fereastră și privea culorile schimbătoare ale soarelui la linia orizontului. În clipa aceea, intră în salon medicul pentru contra-vizită.

— Cînd o să pot pleca, tovarășe doctor? întrebă ea.

— Te-ai plictisit atît de repede la noi? întrebă la rîndu-i medicul, zîmbindu-i prietenos.

— Am stat atîta vreme în spital, în ultimele luni... zise Silvia.

— E adevărat. De fapt, acum ești refăcută. Globulele roșii au ajuns la valoarea normală. Ai putea pleca oricînd, cu condiția să ne vizitezi la fiecare două-trei săptămîni pentru ca să urmărim evoluția formulei sanguine. Te învoiești?

Silvia bătui din palme, ca un copil în fața unei jucării noi.

— Sigur că da!

— Bun. Atunci... poți să-ți pregătești lucrurile.

De fapt, ieșirea din spital fusese discutată încă de dimineață, dar medicii voiau să mai afle cîteva

rezultate înainte de a se hotărî să-i dea drumul. Rezultatele sosiseră la prînz și erau favorabile.

Silvia ieși pe stradă, pășind cu grijă, de parcă n-ar fi avut încredere în propriile ei picioare. Apoi, începu să calce din ce în ce mai repede și mai sigur.

Era bine să simți că ai iar putere, că poți să umbli fără grijă și să respiri cu voluptate aerul curat de după ploaie. Fata voia să cînte, să danseze, să rîdă. Parcă ar fi fost eliberată de o greutate. Se gîndi că acum, prin venele și arterele ei, curgea un sînge străin, fluviul roșu al unui necunoscut care-i cedase o părticică din el însuși.

Curînd, pe bulevarde se aprinseră luminile, în timp ce soarele se pierdea dincolo de zare. Silvia merse mult, mult, fericită, beată de aer și de o lăuntrică împlinire. Acum se opri o clipă, descumpanită. Se uită în jurul ei. Se afla undeva, pe un bulevard plantat, pe ambele trotuare, cu arbori înalți, foșnitori. Frunzele lor începuseră să capete roșeața, paloarea, verdele, rubiniul, cafeniul, sutele de nuanțe ale toamnei. Cîte o adiere le făcea să foșnească și atunci, smulsă de trunchi, o frunză plutea prin aer și cobora, ca o pasăre rănită, pe trotuar.

Fata recunoscuse locul. Pînă acasă mai avea de mers cale de vreo jumătate de oră pe jos, dar nu se hotărî să apeleze la un autobuz sau la un taxi. Nu se simțea de loc obosită. Porni mai departe. Lămpile cu neon din vîrfurile stîlpilor înalți aruncau pe stradă lumina lor fosforescentă, întretăiată de umbrele negre ale ramurilor.

Vîntul domol unduia din cînd în cînd cîte o cracă. Pe trotuar, proiecția mobilă semăna cu desenul mereu în schimbare al unei umbre chinezești.

Silvia se opri din nou și fixă, cu spaimă, umbrele neastîmpărate.

— O nouă pictură ?

— Mii și mii de picturi !

De unde veneau aceste cuvinte ? Cine le rostise ?

— Halucinant.

— Artă nouă.

— Artă ta este foarte veche.

— Pictură electronică.

— Atunci... dă-mi-le pe cele care mi-au plăcut.

— Oprește ! Ce este nebunia aceasta ?

Silvia își trecu mîna peste frunte, se apropie de gardul cel mai apropiat, se sprijini de piatră, își apăsă mîinile pe barele reci de fier.

Se uită din nou împrejurul ei. Dintr-o dată, totul i se păru nou. Cum ajunsese pe strada asta ? Îi era frig și ar fi vrut să vorbească cu cineva, era prea singură. Unde era Dragu ? Pentru ce Dragu Caraman nu se afla lîngă dînsa ?

Privi cadranul fosforescent al ceasului. Era numai opt seara. Oare azi juca la teatru ? Nu-și amintea. Ieri seară — ieri cînd îi arătase cinepicturile — ieri numai s-a despărțit de el. Și astăzi nu-și mai reamintește. Sau azi e poate ziua de repaus ? Își dădu brusc seama că, de fapt, nici nu știe ce zi este astăzi. Ce zăpăcită poate să fie ! Și cît de rece este primăvara aceasta. Rece, umedă — de parcă ar fi toamnă.

Cu pași hotărîți, se îndreptă spre locuința lui Caraman. Deschise poarta, apăsă pe clanța ușii. Nu era încuiată, ca de obicei cînd se afla acasă.

Intră tiptil, în vîrful degetelor, pătrunse în odaie.

Era goală. Se așeză pe un scaun și privi în jurul ei. Ceva i se părea neobișnuit. Aparatul de radio nu se afla la locul său. O lampă mare, cu picior, fusese așezată în mijlocul camerei. Pe un perete, stătea atîrnat un tablou nou.

De ieri pînă azi, atîtea schimbări ? Silvia simți dintr-o dată, tulbure, că un tam-tam începuse să-i

bată în creier. Se ridică în picioare, privi pe fereastră. Frunzele ruginii ale unui copac foşneau sub bătaia vântului. Nu semăna de loc cu primăvara.

Se întoarse agitată, privi foaia calendarului. Apoi se așază la loc, încet, pe scaun, în timp ce în creier auzi tic-tac-ul unui ceasornic amplificat de o sută de ori. Imagini răzlețe începură să i se perinde în minte. Chipul lui Virgil. Profesorul Onea. Barnea. Apoi iar Virgil. Virgil, mereu. Dar Dragu? Unde era Dragu, în toată defilarea asta de proaspete amintiri?

Privi către măsuta din colț, acolo unde stătea rama cu fotografia ei, aplecată pe fereastră, cu părul fluturînd în vîntul stîrnit de mersul trenului. Rama era tot acolo, dar fata... fata era alta și se uita la ea din poză, cu ochi întrebători.

Încet, fără grabă, Silvia ieși din odaie, închise ușa. Cu pași înceți, se îndreptă spre locuința ei. Iar acolo, în poartă, o aștepta Virgil, cu o figură pe care putea citi în același timp bucurie și îngrijorare.

III

Pe terenul experimental din Bărăgan, indicatoarele electronice arătau că gradul de umiditate al solului ajunsese la punctul optim: de acum înainte, ploaia nu mai era necesară.

Trei perechi de ochi urmăreau cu curiozitate aparatura. Cei trei oameni stăteau pe scaun, în cămăruța mică, făcută de fapt pentru un singur ocupant. Norul de fum gros din odaie putea fi tăiat cu cuțitul.

Un ac tresări vesel, de parcă l-ar fi împins un spiriduș. Unul din oameni se ridică, deschise ușa, ieși afară, în bătaia ploii. Ceilalți îl urmară.

Încetul cu încetul, văzînd cu ochii, picăturile se răriră, apoi încetară să cadă, cu desăvîrșire.

— Merge, zise agronomul.

— Funcționează perfect! spuse fizicianul, scuturându-și pălăria de apă.

— Este exact ca un robinet: nu mai vrei apă, îl închizi — constată ziaristul, frecându-și mâinile, satisfăcut.

— Menționați, vă rog: un robinet automat. Știe singur cînd nu îți mai trebuie apă! adăugă fizicianul.

Ziaristul vedea în minte pagina. Titlul mare: „O DESCOPERIRE EXTRAORDINARĂ“. Dedesubt:

„**Agricultura transformată din temelii**“. Subtitluri: „Ploaie artificială. Secetă artificială. Un savant român a pus la dispoziția omenirii o armă nemaiîntîlnită împotriva foametei. Mîine, deșerturile vor înflori“.

Un fragment din textul însuși: „Am văzut ieri ceea ce pe vremuri se numea o minune. Astăzi, se numește, pur și simplu, știință. Cînd un aparat de măsurat, ascuns în pămînt, transmite unui ansamblu electronic — nu mai mare nici mai complicat decît un aparat de radio — că pămîntul este prea uscat, apare ploaia. Ploaia aceasta are o particularitate: vine... din senin. Ea nu are nevoie de nori, nici de descărcări electrice. Printr-un procedeu, pe care deocamdată nu-l putem dezvălui, umiditatea din aer este condensată și curge pe pămînt. Ploaia a început. Ea va cădea pînă cînd instrumentul de măsurare a îmbibării pămîntului cu apă, acel aparat despre care am amintit la început, semnalează: umiditate suficientă! În acel moment, pămîntul cuprinde exact atîta lichid cît doresc agronomii. Atîta apă cîtă este necesară pentru cultura care va crește sau care se găsește încolțită pe acest sol. Unele plante au nevoie de mai multă, altora le priește ceva mai puțină. Aparatul nostru, reglat dinainte de om, va semnala automat momentul atingerii optimului de umiditate. În acel

moment, ploaia se întrerupe. Ansamblul electronic a închis robinetul ploii“.

Un articol pe trei coloane, care va dezvolta ideile astea. Păcat, cugetă gazetarul, că cercetătorul de la Institutul de Fizică este atît de zgîrcit cu cuvintele. I le smulgi cu cleştele din gură. Şi cînd îl întrebi care este baza acestor fenomene, baza ştiinţifică, devine mut de-a binelea.

— Aţi da mult să aflaţi explicaţia, nu-i aşa ? îl întreabă pe neaşteptate fizicianul.

Ziaristul fu surprins, dar pară repede.

— Aţi ghicit exact ceea ce gîndeam acum.

— Dacă veţi mai avea răbdare, poate că în curînd vom putea vorbi şi despre asta. Cred că nu mai este decît o chestiune de zile. Dar atunci, vă rog să vă pregătiţi multe coli de hîrtie albă şi cîteva ceasuri bune. Este o poveste cam lungă...

În aceeaşi dimineaţă, un alt ziarist fusese invitat la o mină de cărbuni. Îmbrăcase salopeta obligatorie, îşi pusese în cap casca de protecţie, în picioare cizmele de cauciuc, şi cu o lampă electrică în mîină pornise prin lungile galerii, pînă ajunsese într-un abataj.

Aici, i se arătase cum se lucrează la obţinerea preţiosului material îngropat în pămînt. Iar la ora la care uzina-pilot sărea în aer, reporterul nostru, instalat în faţa mesei sale de la hotel, umplea pagină după pagină dintr-un reportaj entuziast, din care de altfel redactorul avea să taie, a doua zi, aproximativ trei sferturi (ce expresii bombastice ! Te repeţi aici ! Şi paragraful ăsta este complet inutil ! Ce crezi, cititorii nu ştiu că din mină cărbunele se scoate de sub pămînt ? Pe cine-l interesează că ţie ţi-era frică atunci cînd te uitai în tavanul abatajului ?).

Dar redactorul nu fusese acolo, să vadă ceea ce văzuse el, cu ochii săi : cum, în cîteva minute, se umpluseră douăzeci de vagonete-cisternă cu cărbune, care curgea ca un pîrîiaş din peretele minei !

Vagonetele nu vor fi necesare, îi explicase un fizician, care avea nasul mînjit cu negru și pe care la lumina zilei și îmbrăcat în civil nu-l mai recunoscuse, peste un ceas.

— Cum se va transporta cărbunele, dacă nu cu ajutorul vagoanelor ?

— Întregul gen de exploatare a cărbunelui va fi schimbat radical. Cele două metode ale viitorului vor fi gazeificarea și transformarea cărbunilor în lichid. Cărbunele — după părerea mea, dar poate că o să se găsească alta și mai bună — va fi scos la suprafață exact așa cum se extrage astăzi petrolul. Înțelegeți ?

— Cum vedeți asta ? întrebă reporterul, buimăcit; împiedicîndu-se de o șină și agățîndu-se de inginerul-șef să nu cadă.

— Ce, șina ? întrebă inginerul.

— Nu... exploatarea ! răspunse el, căutîndu-l din ochi pe fizician, dar acesta dispăruse, probabil pentru ca să supravegheze mersul operațiilor.

Așa încît reporterul fu silit să improvizeze. O sondă, ca aceea de la prospecțiunile petrolifere, scurmă pămîntul, pătrunde tot mai adînc și — iată — a întîlnit cărbunele. Acum, în locul acela pătrunde, o dată cu tubul sondei, aparatul care va transforma cărbunele solid în cărbune lichid. Cum ? Printr-o serie de procedee fizice complicate (așa, o să dau impresia cititorilor că eu știu despre ce este vorba). După aceea, cărbunele lichid astfel obținut este aspirat la suprafață cu ajutorul unor dispozitive simple, încărcat în vagoane cisterne și trimis ori unde este nevoie. Avantajul : productivitate sporită de zeci de ori, preț de cost micșorat de tot atîtea ori.

Alte avantaje ? Cărbunele lichid astfel obținut poate servi nu numai la ardere, ci și direct în procesele complicate ale chimiei organice. Carbonul este elementul comun al... (reporterul șterse „elementul“ și îl schimbă cu „factorul“) al tuturor combinațiilor organice. Dar se știe că substanțele reacționează

mult mai lesne sub forma de soluție, decît sub forma solidă (mi se pare că am scris o prostie, își zise reporterul. De controlat acasă). Așa încît, în felul acesta, se pune la dispoziția industriei chimice un material care reacționează ușor și care are o valoare neprețuită pentru economia noastră (aici precis că nu am greșit, își zise din nou reporterul).

...Și astfel, în fiecare domeniu de activitate, noua descoperire își făcu loc, cu multă ușurință, răsturnînd tot ceea ce era piedică în drumul ei. În domeniul extracției bogățiilor subpămîntene, radiațiile transagregante dădeau un ajutor nesperat. Fierul, carbonatul de calciu, argintul, aurul puteau fi acum scoase la suprafață ușor, repede, ieftin...

Dar aceste victorii, pe care profesorul Onea le cunoștea cu multe zile și săptămîni înainte, nu mai aveau astăzi importanță pentru creatorul lor.

Catastrofa le înecase și pe ele.

De multe ori, o bucurie mare acoperă douăzeci de mici necazuri. Dar, cîteodată, o nefericire uriașă poate să întunece o sută de bucurii mari.

IV

— Cine se duce să-i spună tovarășului Popescu ? întrebă nefericit Ionică.

— Tu te duci, că-l cunoști mai bine ! zise Gabi.

— Mi-e frică ! făcu Ionică.

După ce fuseseră acasă la profesorul Onea și o anunțaseră, în lipsa acestuia, pe soția lui despre dispariția lui Andrei, cei trei copii se adunară din nou la Ionică pentru ca să hotărască ce este de făcut.

— Nu se poate, strigă exploratorul. Pe Cristofor Columb ! Pe Vasco de Gama ! Bunicul lui Andrei trebuie să afle ce s-a întîmplat cu nepotul său.

— Aha ! dacă știi, spune-i tu, zise Ionică.

— Eu nu știu. Nimeni nu știe.

— Păi asta e. Atunci ce-i spun ? „Să vedeți, Andrei s-a dus puțin pînă la un bandit și acolo a dispărut. Dar n-aveți grijă, o să vină el !“

— Uite ce e. Dacă nu vrei să te duci singur, mergem toți trei și-l anunțăm despre dispariție. Așa te învoiești ?

— Bine, mergem.

Afară era întuneric. Cei trei copii porniră, însoțiți de Țup. La primul colț, însă, se iviră divergențele. Ei mergeau către casa lui Andrei, la dreapta, în timp ce Țup o lua spre stînga.

— Ce-i cu Țup ? întrebă Ionică.

— E mai deștept decît noi toți, zise Gabi. În loc să meargă la bunicul lui Andrei, el se duce la Andrei.

— Crezi ?

— Păi așa trebuia să facem și noi. Ce ? Ne-am mulțumit să tragem o raită în fața casei lui Miteanu și gata. Trebuie să fim curajoși. Ne urcăm sus la el și-l căutăm pe Andrei. Chiar acum ! hotărî Ionică.

Suiră grămadă pînă la etajul doi, sunară, bătură la ușă. Nimeni nu răspunse.

— Andrei ! strigă cu voce tare Ionică.

Ușa apartamentului de alături se deschise și apărură o femeie îmbrăcată în capot.

— Ce faceți atîta gălăgie ! îi muștră ea. Pe cine căutați ?

— Pe Andrei, zise repede Gabi.

— Aici nu locuiește nici un Andrei, răspunse ea.

— Pe Vasile Miteanu, interveni Ionică, făcînd din ochi semn lui Gabi că ar fi bine să tacă.

— A, pe tovarășul Miteanu ? Cred că nu-i acasă, zise femeia. L-am auzit trîntind ușa acum vreo două ore și mai bine.

— Și cînd se întoarce ?

— De obicei pe la ora unsprezece seara.

— A plecat singur ? întrebă Ionică.

— Nu știu, copii. Altceva mai vreți să întrebați ?

— Vă mulțumim, ziseră copiii și plecară abătute.

Coborîră scările încet, încet, de parcă nu s-ar fi îndurat să iasă din clădire. Unde să-l mai caute pe

Andrei ? Fuseseră siguri că o să găsească undeva pe aici, dacă nu pe el personal, măcar vreo urmă a sa.

— Ce facem acum ? Ne întoarcem la bunicul și-i spunem că n-am dat de prietenul nostru ? întrebă Ionică.

— Dar dacă el e acolo ? Incuiat, legat fedeleș, cu un căluș în gură ? zise deodată Dan.

— Fugi de aici că n-ai haz. Ce interes ar avea Miteanu să-i facă una ca asta ? întrebă Gabi.

— Nu știu, dădu din umeri Dan. Mi-a venit și mie o idee.

Se îndepărtară, cu pași mici.

CAPITOLUL NOUĂSPREZECE

... în care eroii noștri au o activitate frenetică

Există oameni pentru care lumea se schimbă cu adevărat.

(PIER PAOLO PASOLINI : „Parfum de mizozo“.)

I

În pripă, pe stîlpii existenți, pe macarale, pe scări de pompieri, se instalară reflectoare uriașe, care transformau, pe o mică suprafață de teren, noaptea în zi. Locul catastrofei era iluminat acum ca o masă de operație. Cele cîteva ziduri care mai rămăseseră în picioare fură dărîmate, trase de tractoare puternice. În privința aceasta, orice pericol era înlăturat.

Tăcută și mohorîtă, ca o boală mortală ascunsă în trupul aparent sănătos, primejdia cea mare continua să existe. Profesorul Onea, cercetătorii săi de

la Institut chemați în grabă măsuraseră cu precizie : în fiecare minut, zona lichidă înainta radial cu 62 de milimetri. Părea puțin. Dar, într-o oră, aceasta însemna aproximativ trei metri. Într-o zi de douăzeci și patru de ore, avea să se formeze o baltă cu diametrul de 160 de metri. Nu era de glumit.

Toate experiențele de pînă acum arătaseră că substanțele de tipul „materialului X” își scad, treptat, acțiunea. Deocamdată, însă, nu se vedea nici un semn că activitatea radiantă s-ar micșora. Dacă procesul nu era oprit și continua așa, fără încetare, atunci...

Profesorul Onea se cutremură, gîndindu-se la această eventualitate. Trebuie intervenit și încă repede !

— Singura soluție este să aducem instalația de la laborator și să o punem să acționeze în sensul solidificării, zise Onea.

— Dar știți că instalația este fixă, răspunse Barnea. Trebuie demontată, aparat cu aparat. Trebuie transportată cu grijă, pentru că unele piese sînt foarte sensibile. Alte piese sînt grele, ne-ar trebui un camion de mare tonaj. Apoi, trebuie să le montăm pe loc, aici. Dar unde ? Cum ? Avem nevoie de o echipă întreagă de electricieni, electroniști, fizicieni. Și în ce loc să le montăm ? Trebuie să se afle în imediata apropiere a acestei bălți. Și totuși nu atît de aproape încît să poată fi fluidificată și înghițită de ea, înainte de a fi avut timpul să-i vină de hac !

— Văd că ai totul foarte limpede în cap, spuse profesorul. Aceasta este bine. Voi conduce personal operațiile de demontare și montare, iar dumneata mă vei ajuta direct.

Barnea stătea în poziție de drepti, ca un ostaș care primește ordine de la superiorul său.

— Am înțeles, zise el.

— Cît timp crezi că ar fi necesar pentru toate aceste operațiuni ?

— Normal, cel puțin o săptămână.

— Normal ! Dar acum nimic nu este normal. Așa încît vom face astfel ca pînă mîine dimineța, la ora opt, instalația să fie în stare de funcțiune. Aici.

Noaptea aceea avea să rămînă de-a pururi în amintirea lui Sebastian Barnea. Proverbiala lui zăpăceală fusese trimisă la culcare. Parcă era altul. În cîteva minute, telefonul mobiliza specialiștii necesari : unii se pregăteau tocmai să plece la teatru — și biletele au fost cedate. Alții aveau de gînd să se așeze la masă, dar au aruncat cît colo tacîmul și au zburat pînă la locul întîlnirii. Cîțiva se pregăteau să se plimbe cu o fată și în seara aceea fata a rămas neplimbata. Cineva se uita la televizor — și televizorul a continuat să funcționeze de unul singur, pînă s-a plictisit și și-a ars de bună voie siguranța.

O echipă de constructori, cu ciocane pneumatice, cu tîrnăcoape și lopeți, coborî dintr-un camion pe locul dezastrului.

— Aici, la exact 35 de metri. Cu alte cuvinte, la distanța la care lichidul avea să ajungă la ora opt dimineța. Acolo trebuie să fie pregătit terenul, stabilită fundația pentru instalație

Profesorul îl privi pe Barnea. Era oare prudent ? Dar nu. Nu trebuia să șovăie. Nu încăpea nici o clipă de întîrziere în tot acest program. Planul trebuia respectat pînă la capăt ! Fără nici o șovăială !

La locul catastrofei, cei doi nu mai aveau deocamdată nimic de făcut. Rămase doar unul din asistenți, pentru a îndruma instalarea postamentului și a firelor electrice. În mașină, profesorul și Sebastian Barnea zburau spre Institutul de Fizică.

Cu calmul aceluia care știe că are o treabă a naibii de grea în față, specialiștii se apucară de lucru. Trebuiau desfăcute, cu grijă, sute de lipituri. Zeci de vase de sticlă urmau să fie împachetate. Tuburi de plastic, de sticlă, de cauciuc, mai groase, mai subțiri, elastice și rigide, erau numerotate, eti-

chetate, trecute într-o listă lungă, apoi încărcate în camion. Aparatele sensibile erau așezate în lăzi căptușite cu pernuțe de rumeguș. Peste o oră, primul camion plecă spre locul uzinei-pilot, însoțit de unul din colaboratorii lui Onea, în timp ce ceilalți specialiști continuau febril demontarea. În laboratorul cel mare, părea că se face o demonstrație asupra accelerației. Neobosit, Barnea nota în caiet fiecare piesă, îi pune a o etichetă, o trimitea spre cel de-al doilea camion. Mai repede, mai repede! Desfaceți conductele, scoateți comutatoarele. S-a făcut ora nouă și jumătate seara. Mai repede, mai repede! Montarea la loc durează cel puțin de două ori mai mult. N-am desfăcut nici jumătate din piese. Mai iute! Aceasta este piesa principală, aici intervine acțiunea de transagregare. Atenție cu ea. Am spus atenție, nu încet. Mai repede, mai repede! A mai trecut un sfert de ceas.

„Ducem o luptă zadarnică, căutăm o victorie imposibilă!“ își spuse la un moment dat profesorul Onea.

Dar aceste temeri nu căpătară glas. Doar o clipă, apoi profesorul continuă să lucreze, cot la cot cu ceilalți.

În toiul acestei activități frenetice, în laboratorul cel mare apăru Virgil, care-i șopti câteva cuvinte profesorului Onea. Acesta căscă ochii mari și se îndreptă spre intrare, unde o găsi pe Silvia.

— Am venit să vă ajut, tovarășe profesor, spuse Silvia.

— Nu trebuie. Ești bolnavă. Îți mulțumesc foarte mult, dar e mai bine să rămâi acasă.

— Am aflat ce s-a întâmplat la uzina-pilot, zise Silvia. Am aflat și multe alte lucruri, de altfel. Seara asta a fost seara amintirilor și a revelațiilor. Vă rog să mă lăsați să vă ajut.

— Nu se poate. De altfel, aceste instalații sînt foarte complicate.

— Le cunosc bine, tovarășe profesor. Nu am lucrat oare alături de dumneavoastră în zilele cînd ele erau abia instalate și experimentate?

Profesorul o privi atent.

— Îți amintești ?

Virgil interveni.

— Silvia... tovarășa Badea și-a recăpătat memoria. E adevărat că, în schimb, are o foarte tulbure imagine a ceea ce s-a întâmplat în ultimele luni, dar esențial este că amnezia inițială a dispărut.

Fără să vrea, vorbise sec, aproape impersonal. Silvia îi aruncă o privire rapidă, apoi se întoarse din nou spre profesor :

— Insist. Doar așa o să mă simt din nou întreagă. Lăsați-mă să lucrez alături de dumneavoastră, măcar astă-seară.

— Bine, încuviință profesorul, scurt. Pierdem un timp foarte prețios. La treabă ! Peste o jumătate de ceas, trebuie să terminăm demontarea tuturor pieselor importante.

II

Ionică, Gabi și Dan priviră încă o dată spre fereastra casei unde locuia Miteanu, apoi se îndepărtară încet.

— Unde s-o fi dus Miteanu ? întrebă Ionică.

— Asta e ! exclamă Dan.

— Asta e ce ?

— Asta e soluția ! Andrei s-a dus după Miteanu, să-l urmărească, și probabil că o fi acum departe, sau la pîndă cine știe pe unde.

— Băieți, exclamă Gabi, dar unde e Țup ? Cățelul nu se afla cu ei.

— Țup ! Țuuuup !

Nici un răspuns.

— Poate că a fugit acasă, înaintea noastră.

— Dar dacă a rămas acolo sus, la Miteanu ?

— De ce să rămînă ?

— L-a simțit pe Andrei. O fi ascuns pe undeva !

Cei trei copii se întoarseră alergînd, urcară treptele și se opriră din nou în fața ușii de la etajul doi. Nici urmă de Țup.

Deodată, clar, se auzi un lătrat care venea de deasupra capetelor lor.

— Trebuie să fie în pod !

Prietenii urcară iute scara și ajunseră pînă la ușa pe unde intraseră ca să colecteze maculatura. Acolo, în față, se afla Țup, lungit de-a curmezișul, de parcă s-ar fi aflat acasă la el.

— Țup ! Ce faci aici ? exclamă Ionică.

Țup se ridică și lătră scurt de două ori, cu botul în sus. Îndată, de după ușa podului se auzi un glas binecunoscut :

— Hei, prieteni, voi sînteți ?

— Andrei ! exclamă Ionică, simțind că-i vin lacrimile în ochi de emoție.

— Deschideți ! strigă Andrei.

Cei trei prieteni examină încuietoarea. Ușa nu era încuiată ! Lacătul atîrna de-o parte, deschis. Un simplu cîrlig fixa ușa.

Ionică o deschise încet, parcă cu teamă, și copiii își băgară capetele înăuntru, fără să intre. Se așteptau să-l vadă pe Andrei legat fedeleș de un stîlp sau de un scaun, în întunericul apăsător, în timp ce în jurul său se învîrteau zeci de guzgani care încercau să-l muște. Cînd colo, prietenul lor stătea liniștit sub becul aprins, cu un caiet în mînă. Se vedea că se ocupase cu lectura pînă adineaori, cînd lătratul lui Țup îl scosese din reverie.

La vederea figurilor stupefiate ale celor trei copii, Andrei pufni în rîs. Primul care ajunsese la el fu Țup, dînd din coadă plin de voieșie de parcă ar fi vrut să spună : „V-am zis eu că e aici și că se joacă de-a v-ați ascunselea !“

— Ce-i cu tine ? Ce ți s-a întîmplat ? întrebă Ionică, îmbrățișîndu-l emoționat.

— Ce să fie ?

Și Andrei le povesti cum fusese chemat de Vasile Miteanu să-i viziteze laboratorul de chimie. După ce Vasile Miteanu plecă, Andrei rămase încă numai vreo cinci minute.

— Înțelegeți, n-aveam nici un chef să stau pe-aici. Știam că mă așteaptă bunica și bunicul, că voi sînteți nerăbdători și credeam că n-am ce să mai găsesc interesant aici. Am ieșit, apoi mi-am amintit că n-am luat cele cîteva materiale de laborator cu care se lăudase Miteanu și m-am întors. Atunci am făcut prostia : am tras frumos ușa după mine, fără să observ că acest cîrlig este foarte slab și cade ușor. Cîrligul a căzut și uite așa m-am constituit singur prizonier. Am tot zguduit ușa, am împins-o, dar n-am putut s-o urnesc.

— Prin urmare, făcu dezamăgită Gabi, nu te-a încuiat el ?

— Așadar, zise Ionică, nu ai fost răpit ?

— Cum, spuse Dan, și ești chiar teafăr ?

Andrei se uită sever la prietenii săi.

— S-ar zice că vă pare rău pentru că nu s-au întîmplat toate astea ! De fapt, m-am ales cu o confirmare în plus.

— Ce confirmare ?

Andrei puse degetul la buze.

— Să controlăm mai întîi dacă Miteanu nu s-a întors.

Miteanu n-avea să se mai întoarcă niciodată, dar copiii nu știau asta.

— Pentru ce credeți voi că Miteanu s-a purtat atît de drăguț ? Voia să facă cunoștință cu mine și apoi să mă descoase. Să afle ce știm noi, pentru ce îl urmărim. Și-a dat el seama, probabil, că povestea aceea cu adunarea maculaturii nu fusese decît un pretext.

— Bine, asta am înțeles. Dar spuneai că mai ai o dovadă.

— După ce m-am auto-încuiat în pod...

— Și ne-ai făcut să ne sără inimile în piept de emoție, adăugă Gabi.

— Eu, unul, nici nu credeam că o să te mai văd, spuse Dan.

— După ce m-am încuiat în pod...

— Dacă erai mai atent, nu ne puneai așa pe jar! zise Ionică.

— Și ce o să zică acum bunicul tău? întrebă Gabi.

— După ce m-am încuiat în pod...

— Dac-ai ști! Ne-am dus și la profesor să-i spunem că ai dispărut! interveni Ionică.

— Eram hotărâți să anunțăm militia! îi aduse la cunoștință Dan.

— Mă lăsați să vorbesc, sau nu? răcni Andrei.

— Cine nu te lasă? întrebă Gabi, mirată.

— Uite ce nervos s-a făcut! constată Ionică.

— Atunci, tăceți cîteva minute și ascultați-mă. După ce m-am încuiat în pod, mi-am zis: prietenii mei o să mă găsească și o să mă elibereze, pînă la urmă. Nu voiam să fac zgomot, pentru că dacă mă auzea un locatar, ar fi intrat la bănuială găsindu-mă singur într-o casă străină.

— Ce-ai făcut, atunci?

— Am început să cotrobăiesc sistematic prin lucrurile lui Miteanu. La început, căutam cîteva aparate de chimie, pentru laboratorul meu. Vă amintiți că m-a poftit să iau tot ce-mi place.

— Ne amintim.

— Din nefericire, n-am găsit mare lucru. Cîteva eprubete, cîteva borcănase cu substanțe, o pîlnie, un balon, o retortă, un...

— Uite ce e, zise Ionică. Lasă inventarul și treci la cheștiune.

— După ce m-am lămurit că laboratorul său nu fusese înzestrat nici pe a zecea parte cît al meu, am început să mă uit și prin alte dulapuri. Am găsit vreo douăzeci de cărți vechi cu aventuri polițiste, niște carnete de școală pline cu note proaste și — țineți-vă bine — un caiet cu însemnări.

— Un fel de jurnal al vieții lui? întrebă Gabi, care păstra un astfel de „jurnal secret“, din care citea doar celor două prietene mai bune ale ei, care

nu destăinuiau tainele auzite decît celor două prietene mai bune respective, care...

— Cam așa ceva. Este de acum vreo trei ani, pe cînd era încă la școala medie. A scris în el doar cîteva săptămîni, apoi l-a părăsit. Ascultați. „Astăzi e prima zi de primăvară și colegii au hotărît să mergem, după școală, în parc. Gălăgia lor nu-mi place. Nu vreau să rămîn cu ei. Fac glume proaste, se apucă de jocuri idioate, țipă. Am stat acasă. Mama se simte și azi rău. Mi-a spus că are dureri mari. M-am închis în camera mea.“

Andrei răsfoi mai departe prin caiet.

— Sîntem cam indiscreți, nu găsești? întrebă Gabi. Pătrundem neinvitați în gîndurile lui.

— Sîntem, dar citește mai departe, spuse Dan, numai urechi. Am impresia că ascult crîmpeie din jurnalul de bord al unei corăbii.

— ..Rătăcite, preciză Ionică.

— Uite, astea le-a scris peste o săptămînă. Era infuriat. „Să fii om mare, e ceva. Lumea te salută, locuiești într-un palat, ai mașini cu șofer la scară, nu faci nimic toată ziua. Cînd o să fii mare, o să le arăt eu, la toți ăștia. Profesorii care mi-au dat note mici o să mă caute și eu o să-i las să aștepte în anticameră. O să-i angajez în serviciul meu pe colegii care făceau pe grozavii, premianții, și o să-i frec toată ziua. Ce cred ei?“ Uite, în ziua următoare s-a liniștit. „18 februarie. Pe mama au internat-o din nou la spital. Sînt singur acasă. Colegii nu știu ce bine e să fii singur...“

Andrei continuă să citească. Figura lui Miteanu li se desena acum din ce în ce mai clar în fața ochilor. Izolat, închis în sine. Dornic să se afirme, să iasă din singurătate. Elev mediocru cu inteligență mediocră, dar în schimb ambiții mari. Fond moral, zero.

Copiii întîlneau pentru prima dată în viața lor un asemenea om. În cărți, da, citiseră despre carac-

tere asemănătoare. Când le vezi aievea, este totuși întotdeauna o revelație.

— Prieteni, zise Andrei, închizînd caietul, cred că acum am făcut cunoștință mai de aproape cu Miteanu.

— Trebuie să mergem la profesorul Onea, sau la Virgil, și să le povestim totul, propuse Ionică.

— Bine, poetule, dar mîine dimineață. Deocamdată, fuga la bunici! Trebuie să fie tare îngrijorați...

III

Profesorul Marius Onea se așezase pe un bloc spart, la mică depărtare de instalațiile ce se montau în aer liber, în mijlocul ruinelor. Trecuse de miezul nopții. În timp ce ultimele aparate înai soseau încă de la Institut, aici se începuse activitatea pe terenul pregătit de echipa de constructori. Silvia se afla în mijlocul celorlalți cercetători și, privind-o, profesorul se simți înduioșat.

Virgil se apropie de el.

— Nu vreți să vă odihniți puțin? îi propuse. Ați lucrat umăr lîngă umăr cu noi, deși...

— Deși ce?

Proaspătul inginer căută un răspuns politicoș, dar nu avu vreme să-l rostească.

— Vrei să spui, deși sînt atît de bătrîn? Da, dragul meu, poți s-o spui, nu e rușine în asta. Sînt într-adevăr bătrîn. Pînă acum nu i-am simțit, dar în clipa asta anii mă apasă din nou.

Silvia veni și ea lîngă ei.

— Merge bine, tovarășe profesor! Sîntem în termen! O să reușim!

Profesorul dădu din cap. Figura sa era inexpressivă. Ai fi zis că nu se bucură, că vestea îi este aproape indiferentă, deși el însuși inițiasese această aprigă luptă cu timpul.

— Tovarășe Roșianu, vrei să mă ajuți puțin?

— Cu plăcere!

Virgil îi sări în ajutor, însă în același timp simți în gură un gust amar. De vreo două-trei luni, încă de când fuseseră împreună la mare, Silvia îi spusese pe nume. Și acum...

În apropierea șantierului opri o mașină. Paznicul arăta noilor veniți unde se afla profesorul. Onea îi văzu când ajunseră numai la doi pași de dînsul. Se ridică în picioare, se uită fix în ochii unuia din ei.

— După cum vedeți, murmură el, nu am reușit.

Cei doi oameni se întoarseră și priviră mai multe minute, în tăcere, peisajul dezolant al ruinelor. Dar, la mică distanță, optimismul, sub forma unei instalații noi, părea că se ridică din pământ. Siluetele montatorilor se desprindeau pe fondul negru al nopții, iluminate de razele crude ale reflectoarelor.

— Cred că ar trebui să prevedeți aducerea unei prelate, spuse cel pe care profesorul Onea îl vizitase numai cu o zi înainte. Dacă plouă, nu veți fi nevoiți să vă întrerupeți activitatea.

Profesorul Onea îl privea atent. Ce voia să spună?

— Deși, după mine, adăugă același om, prelata este inutilă. Dacă plouă, veți întrerupe ploaia, nu-i așa? De altfel, avionul care a fost trimis să aducă instalația de comandă meteorologică a sosit la aeroport seara.

— Dar de ce a fost adusă? întrebă Marius Onea, surprins.

— Probele s-au încheiat, declară, simplu, interlocutorul său.

Marius Onea își lăsă capul în jos. Așadar, totul s-a sfârșit. Marea sa descoperire a dat greș pretutindeni.

— Da, probele s-au încheiat. Acum, trebuie examinată problema construirii în serie a aparaturii,

pentru a fi trimisă în toate punctele cheie. În sfârșit se va putea vorbi despre o agricultură științifică, pe baza unei meteorologii pre-comandate.

— Atunci... — murmură profesorul — atunci, în această privință, măcar, am făcut ceva? Și totuși, aici, unde aveam cele mai mari speranțe, am dat greș. Și nu știu dacă este prudent să continuăm experiențele în orice alt domeniu, atîta timp cît nu vom putea să controlăm fenomenele.

— Desigur, aveți dreptate. Concluziile anchetei vor arăta calea de urmat în viitor. Nădăjduiesc că veți găsi cauza catastrofei de astă-seară și că veți putea aplica un control strict. În orice caz, deocamdată urgența întâia este oprirea fenomenelor. După aceea, vom analiza această nefericită întîmplare și vom vedea ce este de făcut.

Profesorul se apropie de balta circulară. Diametrul ei crescuse mult. Dar, în același timp cu progresarea acestui fenomen nefast, construcția instalației, care trebuia să-i pună frîu înainta și mai repede. Profesorul se îndreaptă către montatori.

Tinerii lucrau de zor, cu mișcări sigure, colaboratorii săi de la Institut împreună cu electroniștii, electricienii, fizicienii veniți de cu seară. La ora aceasta, soțiile, frații, soții, surorile, prietenii lor dormeau fericiți. Dar somnul nu era programat în noaptea asta pentru cei de aici.

Profesorul dădu cîteva indicații precise, apoi lăsă privirea să se piardă în întunericul de dincolo de reflectoare. Mașina cu care veniseră cei doi oameni plecă și luminața roșie de la spate se pierdu repede în noapte.

— Da, desigur, toate merg bine, dar în fiecare clipă pe cel care va lucra la transagregare îl va pîndi primejdia. Oricînd, după ce ai apăsător pe un buton, în loc să apară procesul liniștit de transformare a stării de agregare, poate să se ivească o dezlănțuire de cumplite forțe. Ceea ce s-a întîmplat

aici, s-ar putea oricînd repeta. Nu, experiențele nu puteau continua.

Totul trebuia întrerupt. Pînă cînd fundamentarea teoretică va fi perfectă, pînă cînd explicația dezlănțuirii de astăzi va fi găsită.

CAPITOLUL DOUĂZECI

... în care principalele personaje își iau rămas bun de la cititor

*...virtutea
să n-o îngropi în tine, lacom,
să n-o ascunzi,
ci-nflorită so-ntorci, cu prisos,
printre oameni.
Iar ei... te vor porecli om, frate,
înaintaș,
adică, de fapt,
comunist...*

(GEO DUMITRESCU : „Doar așa să alergi“.)

I

Calculele cercetătorilor se dovediră foarte exacte : viteza de înaintare a fenomenului de transagregare, distanța de la centrul bălții și pînă la amplasamentul fixat pentru construirea aparaturii, totul fusese corect stabilit. De un singur lucru nu se ținuse seama și tocmai acesta avea să se răz-bune, demonstrîndu-și importanța covîrșitoare : ne-regularitățile teremului. Printr-o fisură a solului, provocată chiar de explozie, lichidul avînd proprie-tatea de a provoca transagregarea înainta, perfid.

Primul care observă aceasta fu Virgil. Pe la ora cinci dimineața, instalația era practic terminată.

Punerea sa în funcțiune trebuia să dureze încă cel puțin două ore, dar răgazul necesar corespundea programului dinainte fixat, ba chiar reprezenta un oarecare câștig de timp.

Virgil transporta un cablu de la stația de transformare când, în apropierea platformei pe care se găsea instalația, se împiedică de un bolovan ascuns în întuneric și căzu. Se ridică repede, scuturându-și hainele și constată că într-un mic șanț se găsea apă murdară. Se apropie să vadă mai bine, apoi, îngrozit, dădu înapoi. Nu era apă ! Era chiar lichidul care, pătruns printr-o crăpătură, se scursese rapid pînă în apropierea imediată a fundamentului pe care se afla instalația de transagregare.

Virgil dădu imediat alarma. Nici măcar doi metri nu despărțeau lichidul de primele aparate. Doi metri, asta însemna, pentru viteza de împrăștiere a fenomenului, aproximativ patruzeci de minute. În cel mult patruzeci de minute trebuiau să acționeze. Altminteri, toate eforturile depuse pînă acum ar fi fost inutile, iar aparatura compromisă. Și era singura instalație de acest tip care mai rămăsese în picioare. Cealaltă, cea mare, fusese distrusă de explozie, iar aparatele folosite pentru experiențele meteorologice erau de alt tip, mult simplificate, neputînd fi aplicate la solidificări.

Fetele oamenilor erau trase, sub ochi purtau cearcăne. Oboseala își spune cuvîntul, chiar dacă entuziasmul te mîină înainte. Totuși, cînd aflară știrea cea proastă, își înzeciră eforturile. Profesorul lucra alături de ei, de parcă i-ar fi dat cineva să soarbă din elixirul tinereții.

— Gata ?

— Gata ! zise Silvia, privind acele indicatoarelor.

Profesorul făcu legătura și îndreptă transagregatorul mobil asupra unui vas plin cu apă. Nu se observă nici o acțiune.

— Nu merge ! spuse el.

Lichidul dușman ajunsese la două palme distanță de locul pe care se aflau.

— Să mărim intensitatea, spuse Barnea, ștergându-și nădușeala care i se aduna mereu pe frunte, în ciuda frigului.

Silvia învîrti două butoane.

— Înclinările 5 grade și 28 grade, strigă ea.

— De ce nu și 15 grade? întrebă Barnea.

Profesorul ridică ochii. Într-adevăr, acestea erau direcțiile din care radiațiile aveau efectele cele mai intense și mai rapide.

— Am conexat! strigă Silvia, fără să-i răspundă. Lichidul din pahar tresări și îngheță pe loc.

— Ura! făcu Barnea. Merge! Funcționează!

Profesorul, ajutat de Sebastian, plimbă transagregatorul mobil pe deasupra lichidului mereu în creștere, care formase acum un adevărat mic lac. O clipă, ai fi zis că nu are nici un efect. În scurtă vreme, însă, lichidul se umflă și se solidifică dintr-o dată. Peste întreaga suflare se așternu liniștea. În locul lacului, se afla acum o crustă cenușie de pământ, netedă ca în palmă.

Lăsînd aparatul din mînă, profesorul Onea privi îndelung suprafața aceea lucie pentru care lupta de aproape paisprezece ore fără întrerupere, apoi se întoarse spre Silvia, vru să-i spună ceva și își pierdu cunoștința.

II

Virgil o conduse pe Silvia, apoi se duse acasă, se spală și se pregăti să se culce. Își promitea un somn fără vise. Profesorul fusese transportat la spitalul de urgență, unde se constatare că era vorba de o stare de epuizare nervoasă și nu de o boală gravă. Îi trebuia odihnă și atîta tot — afirmase medicul de gardă.

Virgil Roșianu privi ceasul de pe noptieră — era ora șase și jumătate dimineța — și refuză într-adins să întoarcă arcu soneriei. O să se trezească exact cînd o să vrea. Își puse pijamaua și

se lungi în pat. După atîta încordare, relaxarea în camera călduță părea tot ce-și putea visa mai plăcut.

Dar nu, mai era ceva care trebuia neapărat visat. Silvia. Silvia Badea a redevenit fata din primăvară. Vara trecută, toamna nu mai sînt pentru ea decît umbre. Chiar dacă-și amintește vag că au fost adeseori împreună, aceasta nu însemnează nimic pentru ea.

— Trebuia să-i spui că o iubești, îl sfătui Virgil 2.

— Cum o să spui așa ceva unei fete pe care o cunoști doar de patru zile? Atîta însemnează, de fapt, pentru ea: patru zile, răspundea Virgil 1, posomorît.

— Dar pentru tine sînt atîtea luni! Nu te sfii! Încearcă!

Virgil se răsuci în pat. E ușor să spui „dormi“, dar mai greu s-o și faci așa, la comandă.

Oboseala avu totuși ultimul cuvînt. Pleoapele i se închiseră și se scufundă în dulcea neștiință a somnului — cînd, deodată, îl văzu pe Dragu Caraman, înarmat cu un ciocan pneumatic. Apropiindu-se cu un zîmbet răutăcios pe buze, Caraman zise:

— Nu vă supărați, am puțină treabă. Aș vrea să perforez sub podeaua dumneavoastră.

— Bine, dar ce căutați aici? protestă Virgil.

— Pe Silvia. Am fost informat că se ascunde în subsol. Numai o clipă!

Și Caraman începu să perforeze. Mașina duduia îngrozitor, dar aceasta nu-l turbura pe Dragu care, cu o mîină, ținea ciocanul pneumatic, iar cu cealaltă o carte cu piese de teatru, din care studia un rol.

— Tovarășe, eu nu permit așa ceva! strigă Virgil, gîndindu-se că Dragu avea s-o descopere pe Silvia, ascunsă într-adevăr în subsol, și o să i-o ia.

Sări din așternut, năpustindu-se asupra intrusului și se trezi pe podea, cu piciorul prins sub tăblia patului. Înjură de zor, aprinse lampa, își frecă

glezna și își dădu seama că de fapt zgomotul făcut de pickhammer nu încetase. Cineva bătea tare la ușă.

Se ridică enervat și se îndreptă spre intrare. În fața lui se aflau, în ordine, Țup, Andrei, Gabi și Dan.

— V-am trezit cumva din somn? întrebă politicos Andrei.

Virgil se sili să zîmbească și-și frecă ochii.

— Nu-i nimic, intrați, mormăi el. Ce v-aduce la mine?

— Am descoperit ceva important. Știți, uzina-pilot...

Virgil îi privi, deodată treaz.

— Ce-i cu uzina-pilot? Ce s-a mai întîmplat?

Își aminti în aceeași clipă că Andrei nu putea ști nimic despre catastrofă.

— Este în primejdie, zise băiatul, temîndu-se că termenul întrebuițat era cam „tare“.

S-ar fi așteptat ca eventual Virgil să rîdă de el, dar nu ca acesta să tresară emoționat și să se așeze cu greutate pe scaun, de parcă i-ar fi luat într-adevăr în serios cuvintele.

— Ce te face să spui asta?

— Acolo lucrează unul... Vasile Miteanu?

— Da, zise Virgil repede, dar... și își mușcă buzele.

— Dar ce?

— Nimic.

Nu putea să-i spună despre moartea îngrozitoare a acestui om.

— Ați vorbit vreodată cu Miteanu despre mine?

— Nu, răspunse Virgil, mirat. Nici nu-l cunoșteam prea bine.

Întrebuițase timpul trecut al verbului, dar copiii nu observară.

— Trebuie să știți că acest Vasile Miteanu este cel care mi-a furat mie, în primăvară, blocul din material X.

Virgil dădu din umeri, neîncrezător.

— Nu se poate !

— Tot el, continuă Andrei, neturburat, a pus mîna pe caietele tovarăsei Silvia Badea. El este cel care pîndea casa Silviei în primăvară. El a vărsat pe trotuar metalul lichid furat de la uzina-pilot. Iar dovada tuturor acestor fapte o am.

Virgil se ridică de pe scaun.

— Măi copii, voi îmi aduceți la cunoștință niște lucruri de necrezut. Nici nu știu dacă visez sau nu. În orice caz, dacă-i adevărat, atunci vestea voastră mă bucură. Vi se pare ciudat ? O să înțelegeți îndată. Pînă una, alta, vă rog să mă așteptați puțin, simt că pic de pe scaun.

Își spală fața cu apă rece, puse de o cafea și se întoarce, pentru a asculta toate amănuntele asupra descoperirilor făcute de „Clubul Detectivilor Amatori“, cum își spuneau ei. La sfîrșitul istorisirii, declară :

— Veniți cu mine ! Problema asta este mult mai serioasă decît credeam ! Mai sînt și alții care trebuie să afle.

În după-amiaza aceleiași zile totul era cunoscut. Percheziția efectuată acasă la Miteanu scoase la iveală atît caietele Silviei, cît și blocul de material X, și notele extrase din diferite cărți de specialitate. De asemenea, ancheta scoase la iveală și modul cum izbutise să se strecoare „Aventureanu“ în uzina-pilot — prin falsificarea unor acte de școlaritate.

— Va să zică, n-am rătăcit eu caietul Silviei ! exclamă Barnea, fericit, în timp ce încerca zădărnice să aprindă țigara pe care, de fapt, uitase s-o pună în gură. Vedeți, nu sînt chiar atît de distrat cum se spune !

— Așadar, diamante artificiale ! murmură Virgil. Ce idee !

Profesorul Onea, în camera căruia se aflau adunați o bună parte din eroii întîmplărilor noastre, dădu din cap.

— Nici măcar nu era o idee proastă. Dacă ne-ar fi expus-o, probabil că am fi colaborat la realizarea ei. Diamantele au atâtea utilizări industriale! Nu, idea nu era rea. Scopul însă...

— Nu l-am cunoscut bine pe Miteanu, zise Virgil, care avusese în ultimul timp parte de cel mai mic număr de ore de somn dintre toți cei prezenți. Nu l-am cunoscut bine, dar — de ce să nu mărturisesc — am fost la început plăcut impresionat. Voia — spunea el — să cunoască munca în acest domeniu, direct, participînd cu propriile-i mâini.

— Încă de la început, scopul său era să se folosească personal de această descoperire. Pentru a deveni un „om mare“! Adică, în echivalența sa, un om bogat, spuse profesorul.

— Pietre prețioase, pe care voia să le schimbe în bani mulți, după modelul oferit de numeroasele cărți de aventuri polițiste cu care se hrănea zi de zi, zise reprezentantul miliției.

— Indigestia i-a fost fatală! constată Barnea și aceste cuvinte finale constituie necrologul lui Vasile Miteanu, alias Vasilică Adventureanu.

— Cred că problema cauzelor catastrofei se poate explica ușor, spuse Silvia.

— Problema cauzelor catastrofei? întrebă Barnea. Ce vrei să spui?

— Cu alte cuvinte, cum a produs Miteanu această catastrofă.

— Probabil că a intervenit în ordinea manevrelor, a făcut ca totul să acționeze în regim maxim... își dădu cu părerea Sebastian.

Profesorul înălță din umeri.

— Mi-am pus întrebarea dacă aceasta a fost cauza. Nu uita că am experimentat multe variante pînă să ajungem la rezultate bune și totuși niciodată nu ni s-a întîmplat să ajungem la un proces continuu de transagregare.

— Dar o explozie s-a mai produs totuși, odată, zise liniștită Silvia Badea. Atunci cînd eram eu de serviciu, într-o după-amiază.

Toate privirile se îndreptară asupra ei.

— M-am gîndit mult la ceea ce s-a întîmplat atunci, continuă fata. Acum ştiu. Este vorba despre înclinaţia 15. Închisesem toate sursele de radiaţii, afară de aceea reprezentînd înclinaţia numărul 15. Apoi, am lăsat-o să funcţioneze în continuare. Radiaţiile venite din această direcţie au dus la apariţia proprietăţilor explozive!

— La posibilitatea descătuşării energiei din materie... murmură Barnea.

Profesorul îşi aprinse pipa, trase cîteva fumuri, o puse pe masă.

— Da, da. Lucrurile se limpezesc. Este adevărat, nu vom afla niciodată ce a făcut exact Miteanu şi cum a declanşat catastrofa. Dar ştim mai bine cum să ne comportăm în faţa acestor fenomene încă noi, încă puţin cunoscute. Trebuie să vă fac o mărturisire.

Toată lumea îl asculta cu răsuflarea tăiată. Profesorul ştia să vorbească. Fără nici o premeditare, te făcea să-i urmăreşti cuvintele, cu sentimentul că dacă scapi unul din ele suferi o pierdere ireparabilă. De astă dată, însă, atenţia era dublată şi de însemnătatea cuvintelor pe care le rostea.

— Am crezut, zise Onea, că toate cercetările noastre vor fi înmormîntate. În faţa pericolului existent, eram ferm hotărît să nu mai admit continuarea lor pînă cînd nu se vor fi acumulat suficiente date teoretice şi practice...

— Mulţi, mulţi ani... murmură abătut Sebastian Barnea.

— Da, mulţi ani. Dar, pe rînd, îndoielile mele încep să se spulbere. Cu ajutorul „clubului detectivilor amatori“, condus de Andrei...

— Prezent! zise acesta, ridicîndu-se în picioare.

— ...Am aflat o serie de detalii preţioase. Pe de altă parte, Silvia, revenită în mijlocul nostru, după o absenţă atît de lungă, mi-a adus chiar adineaori o informaţie esenţială.

— Și credeți că... ? începu Barnea.

— Vom consacra cîtva timp, în laborator, cercetărilor îndreptate în special în scopul descoperirii efectelor nocive și combaterii lor, zise profesorul. Este posibil ca amnezia pe care a suferit-o Silvia să se fi datorat fenomenelor petrecute în după-amiaza exploziei, activității intense a anumitor radiații asupra organismului ei. Poate că și starea de anemie se poate explica în același fel, de data aceasta ca o acțiune întîrziată. Trebuie să cercetăm și modul în care se produc fenomene violente, de tipul exploziilor și cum pot fi ele evitate. Dar nu mai avem dreptul să întrerupem sau să întîrziem aplicarea acestor fenomene în practică. Le-am văzut numai puțin timp la lucru, dar ne-am dat seama : ele ușurează munca oamenilor, aduc recolte în plus, sînt roboții noștri. Și energia atomică este periculoasă, dar cu toate acestea este utilizată din plin. Atîtea substanțe sînt dăunătoare și totuși chimiștii le manipulează zi de zi. Problema importantă este să știi să stăpînești aceste forțe, să nu le scapi din mîină. Iar noi vom ști !

III

În aceeași seară, „Clubul Detectivilor Amatori“ se autodizolvă.

— Consider, spuse Andrei, în discursul său final, că scopul clubului nostru a fost atins. Activitatea sa a fost scurtă, dar fructuoasă.

— După cum spunea Cristofor Columb, după ce a trecut oceanul, iată-ne ajunși cu bine pe țarm ! zise Dan.

— După cum spunea maică-mea, cînd i-am povestit toate astea, detectivi vă trebuie vouă ? Marș la școală ! spuse Gabi.

— După cum ziceam eu, continuă Ionică, „*de sub alba-nvolburare a întîmplărilor ca-n vis, n-o să ne mai fie frică nici de vulturi, nici de-abis*“.

— Ham ! Ham ! comentă critic Țup.

Tot în aceeași seară, plecați amîndoi de la profesorul Onea, Silvia Badea și Virgil Roșianu pășeau, încet, pe stradă.

— Lucrurile s-au limpezit, spuse ea.

— Viața continuă, zise el. Știți, m-am gîndit dacă este bine să vă spun...

— Un moment ! îl întrerupse Silvia. Probabil că nu mai văd bine.

— Cum asta ? întrebă alarmat Virgil.

— Cine mai este cu noi ? întrebă fata.

— Cine mai... ? Nimeni, cine să fie ! exclamă Virgil, cu gîndul la o nouă formă de turburare mintală.

— Atunci, rogu-te, pentru ce întrebuițezi persoana a doua plural ? Sau crezi că am uitat cu desăvîrșire zilele petrecute împreună, la mare ?

— Silvia, exclamă fericit Virgil.

Pe cerul, în sfîrșit, limpede, stelele licăreau puzderie. Pe sub ploaia palidă de lumină cosmică, în parcul mic de la colțul străzii unde locuia, Silvia pășea încet, la brațul lui Virgil, călcînd peste covorul moale al frunzelor foșnitoare.

— Ești primul om pe care l-am invitat în casa mea albă, din vîrfurile dealului verde, șopti ea, în încheiere. Știi, acolo iarba rămîne verde tot anul. Din ianuarie și pînă în decembrie.

— M-am îndrăgostit atît de mult de căsuța ta albă, încît mi-e teamă că n-o s-o mai părăsesc niciodată. O să trebuiască să mă înscrii la spațiul locativ. Nu trebuia să mi-o arăți.

— Dacă-mi promiți că ai s-o iubești mereu, te las să rămîi acolo cît vrei.

— O mie de ani ! strigă Virgil.

Silvia rîse încet.

— Peste o mie de ani, murmură ea, vînturile, ploile, înghețurile, arșița vor fi măcinat-o de mult. Iar despre mine n-o să-și mai amintească nimeni.

— Nici acum nu știu despre tine mai mult decît vreo treizeci sau patruzeci de oameni. Și nu cred că despre fiecare om care trece pe stradă au aflat

mai mult de cincizeci. sau o sută de oameni. I-ai putea vîrî în cel mult două sau trei autobuze. Îi vezi trecînd? Băiatul de colo, cu mingea de volei în mînă. Are vreo paisprezece ani. Două autobuze sînt suficiente. Colegii săi cu care a parcurs alfabetul, vreo zece prieteni de aceeași vîrstă care locuiesc prin vecini, rudele apropiate. În urma lui, pășește un bărbat cu tîmplele albite, care caută cu grijă locul pe care să-și sprijine piciorul, apăsînd pe bastonul cu mînerul tocît. Hm... un autobuz îi ajunge. Supraviețuiesc, încă, doar cîțiva din vechii lui prieteni. Are doi copii care i-au dăruit cu totul cinci nepoți. Mai sînt alte cîteva rude care-și amintesc de el o dată pe an.

Silvia se cutremură.

— A, dar iată un bărbat care pășește cu siguranță, cu un pas alert. Pe fața lui citești melodia veselă pe care și-o cîntă. Pentru el vor fi necesare mai multe vehicule. Colegii lui de la birou, foștii colegi de la școală și facultate, fetele pe care le-a cunoscut, băieții cu care a făcut sport, vecinii și mai cu seamă vecinele... da, da, multe mașini. Dar numărul acesta mare de oameni nu trebuie să te înșele. Oameni care-l cunosc, da. Dar prieteni? Doi, trei, patru, cel mult zece. Dar, ce spun! E vorba de oameni care să rămînă alături de tine, și la bine și la rău.

...Și iată-l și pe profesorul Onea. Autobuzul său este plin. Și în urmă sosesc multe altele. Sînt încă pierdute în ceață... dar vor apare, fii sigură. Aparțin celor ce vor trăi peste o sută, două sau și mai mulți ani.

— O să-și mai amintească de el atît de mulți oameni?

— Poate că numele său va fi cunoscut de puțini. Dar de realizările sale o să se folosească mulți, foarte mulți. Ei vor fi pasageri nu numai în autobuzele profesorului Onea, ci și în ale tale, ale mele, ale noastre. Fără să ne pomenească numele. Știi, cînți o melodie și nu-i cunoști autorul. Dar melodia rămîne.

— Și autobuzul tău? Cum arată?

În întunericul în care, pe fondul obscur al frunzișului, defilaseră personajele descrise de Virgil, acesta zări un ultim vehicul apărînd, cu farurile aprinse.

— Cum să arate? Fuge. Și eu alerg după el gîfîind, doar-doar o să-l prind din urmă.

Silvia rîse.

— Fiecare din noi răspundem pentru pasagerii autobuzelor noastre.

— Deocamdată, dacă vrei, eu îți sînt pasager sigur, spuse Virgil. Pe viață.

Așteptă cu nerăbdare răspunsul Silviei.

— Locul de lîngă mine este liber, zise ea încet, dar lui i se păru că a plouat cu nestemate.

...A doua zi, spre prînz, cînd se întorcea de la școală, Andrei zări pe trotuar, răsărit nu se știe de unde, un bolovan de culoare roșiatică. Se aplecă, îl examinează cu atenție și-l vîrî în servietă.

— Cine știe ce mai iese și din asta! murmură el și se îndreaptă, grăbit, spre casă.

CUPRINS

P A R T E A I N T I I

CĂUTAREA

CAPITOLUL ÎNȚI

unde un amator fotograf întâlnește o fată blondă și un mister 7

CAPITOLUL DOI

unde aflăm despre aventurile unui chimist amator și despre felul cum se dau unele sfaturi 16

CAPITOLUL TREI

unde apar câteva fenomene mai mult decît misterioase 24

CAPITOLUL PATRU

unde, de sîmbătă pînă duminică, se întîmplă prea multe lucruri neînsemnate ca să nu aibă importanță 36

CAPITOLUL CINCI

în care Gogu Vasile este prudent, Ionică dezamăgit, Silvia în pericol și Virgil ratează din nou o fotografie 43

CAPITOLUL ȘASE

în care Silvia își revine, iar Andrei trece prin mari emoții 54

CAPITOLUL ȘAPTE

în care sînt descrise, printre altele, câteva experiențe ciudate de chimie 69

CAPITOLUL OPT

în care profesorul Marius Onea își regăsește tinerețea 83

CAPITOLUL NOUĂ

în care cei mai mulți dintre prietenii noștri devin mai supărăcioși decît le este firea 98

CAPITOLUL ZECE

unde o căutăm pe Silvia 110

CAPITOLUL UNSPREZECE

unde pătrundem în căsuța albă 119

CAPITOLUL DOISPREZECE

în care o parte din lucruri se limpezesc, dar altele rămîn încă nelămurite 124

P A R T E A A D O U A

REZOLVAREA

CAPITOLUL TREISPREZECE

în care ne regăsim cunoscuții, mai bătrîni cu cîteva luni 137

CAPITOLUL PAISPREZECE

în care cercul începe să se strîngă și visele despre diamantele artificiale prind aripi 153

CAPITOLUL CINCISPREZECE

în care sînt descrise cîteva experiențe și probe ciudate. 165

CAPITOLUL ȘAISPREZECE

unde Vasile Miteanu este incolțit 178

CAPITOLUL ȘAPTESPREZECE

în care treburile se încurcă 189

CAPITOLUL OPTSPREZECE

...unde toată lumea este descurajată 205

CAPITOLUL NOUĂSPREZECE

...în care eroii noștri au o activitate frenetică 218

CAPITOLUL DOUĂZECI

...în care principalele personaje își iau rămas
bun de la cititor 230

ASTRONAUȚII

de Stanislaw Lem

Scriitorul polonez Stanislaw Lem este socotit unul din prozatorii remarcabili ai genului științifico-fantastic. Cu câțiva ani în urmă versiunea românească a romanului său „Norul lui Magellan“ a fost excelent primită de un larg public cititor. Acum doi ani, pe ecranele noastre a rulat coproducția polono-germană „Steaua tăcerii“, un film străbătut de intensă poezie a zborului cosmic — inspirat de romanul „Astronauții“, pe care-l prezentăm anul acesta tinerilor cititori.

Pasiunea descoperirilor cosmice este o caracteristică a lui Lem. „Astronauții“ pornesc într-o expediție spre planeta Venus. „Steaua tăcerii“ își primește oaspeții, la început, cu aparentă dușmănie. Primejdiile înconjoară eroii; tainele se dezleagă încetul cu încetul, datorită abnegației și străduinței întregului echipaj.

Lem întrunește admirabil acel amestec de real și fantastic, care dă literaturii de anticipație nuanța verosimilității. Peripețiile astronauților, multiple și cu totul neobișnuite, păstrează totuși, mereu, un anumit procentaj de veridicitate.

Cu mare căldură sînt descrise spiritul de colectiv, curajul, frumusețea morală a astronauților, în care regăsim portretul etic al omului contemporan, cuceritor al Cosmosului. Humorul poetic și bucuria marilor descoperiri interplanetare străbate povestirea tuturor acestor destine omenești, al inginerului polonez Soltik, al savantului indian Ciandrasecar sau al astronomului sovietic Arseniev. În această expediție, astronauții își verifică etica, concepția de viață a unei generații noi. Dezlegarea tainei ascunse de „Steaua tăcerii“ transmite cititorilor un mesaj umanist, de adîncă încredere în puterea creatoare a omului.

Vă recomandăm să citiți :

**Camil Baciuc
PLANETĂ CUBICĂ**

**C. Dudu — D. Todericiu
FOC PE CER ÎN URSA MICĂ**

**Leonida Neamțu
ÎNTOARCEREA FOCULUI**

**Nina Stănculescu
TEMPLUL SCUFUNDAT**

**Al. R. Beleaev
STĂPÎNUL LUMII**

**Francis Carsac
ROBINSONII COSMOSULUI**

**E. Voiskunski — I. Lukodianov
ECHIPAJUL DE PE „MEKONG“**

Redactor responsabil : HERTA SPUHN
Tehnoredactor : MARIANA PUȘCAȘU

*Dat la cules 11.09.1964. Bun de tipar 24.11.1964. Apă-
rut 1964. Comanda nr. 6276. Tiraaj 25.120. Hirtie
tipar sul de 50 g/m², 540×840/16. Coli editoriale 11,03.
Coli de tipar 15,5. A. T. 7814. C.Z. pentru bibliotecile
mici 8R—93.*

Tiparul executat sub comanda nr. 40.705 la Combi-
natul Poligrafic „Casa Scînteii”, Piața Scînteii nr. 1,
București — R.P.R.

EDITURA TINERETULUI

Lei 4,50